

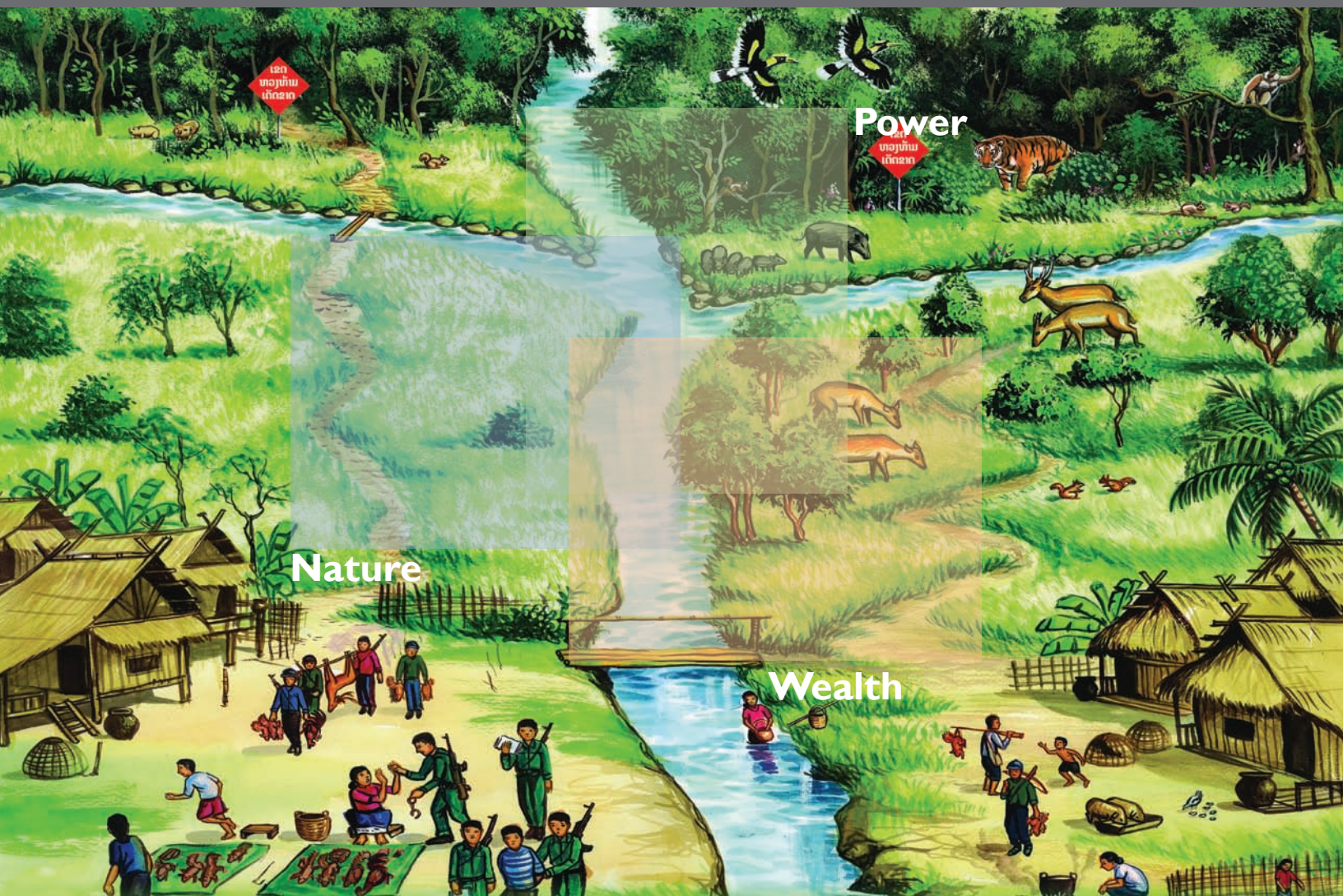

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ

*Promoting Transformations
by Linking Nature, Wealth and Power*

ການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ ແລະ ການບໍລິໂພກອາຫານ
ໂດຍຄົວເຮືອນ ຢູ່ເຂດເນີນສູງ ຂອງ ສປປ ລາວ:
ກໍລະນີສຶກສາຈາກເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ ກ່ຽວກັບ

ການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ ແລະ ການບໍລິໂພກອາຫານ
ໂດຍຄົວເຮືອນ ຢູ່ເຂດເນີນສູງຂອງ ສປປ ລາວ:
ກໍລະນີສຶກສາຈາກເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ

ບົດລາຍງານ WCS TransLinks Program

Arlyne Johnson, Jutta Krahn ແລະ ແສງວິໄລ ແຊ່ເຕີ້ນ
ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ ປະຈຳ ສປປ ລາວ

ພຶດສະພາ 2010

ຂໍ້ມູນຕິດຕໍ່ຜູ້ຂຽນບົດລາຍງານ:

Arlyne Johnson

ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ

ປະຈຳ ສປປ ລາວ

ຖ້ຳ ປນ ເລກທີ 6712

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ

ajohnson@wcs.org

ການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ ແລະ ການບໍລິໂພກອາຫານ

ໂດຍຄົວເຮືອນ ຢູ່ເຂດເນີນສູງຂອງ ສປປ ລາວ:

ກໍລະນີສຶກສາຈາກເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ

ສາລະບານ

ອະທິບາຍຄໍາສັບ	4
1 ພາກສະເໜີ: ການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ ແລະ ການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານຢູ່ ສປປ ລາວ	5
1.1 ສະຖານະພາບ ແລະ ທ່າອ່ຽງຂອງການຫຼຸດໜ້ອຍລົງຂອງສັດປ່າ, ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຂາດສານອາຫານ	5
1.2 ກົນໄກການປົກຄອງ ລະບຽບການຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ສຳລັບການນຳໃຊ້ທີ່ຍືນຍົງ	6
1.3 ແຫຼ່ງອາຫານ	9
1.4 ຄຳຖາມໃຊ້ເຂົ້າໃນການຄົ້ນຄວ້າ	9
2 ເຂດພື້ນທີ່ສຶກສາ	10
2.1 ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ	10
2.2 ບ້ານ ຫ້ວຍຕືນ	12
3 ວິທີການ	14
3.1 ທຳຄວາມເຂົ້າໃຈການບໍລິໂພກອາຫານຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ການເກັບກູ້ຊີມໃຊ້ສັດປ່າ ຂອງບ້ານທີ່ຕັ້ງຢູ່ ໃນເຂດປ່າ ສະຫງວນແຫ່ງຊາດນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ	14
3.2 ການຕິດຕາມການບໍລິໂພກອາຫານປະຈຳວັນຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ປະລິມານການເກັບກູ້ສັດປ່າ	16
3.3 ການສ້າງເອກະສານ ກ່ຽວກັບທ່າອ່ຽງ ແລະ ເງື່ອນໄຂ ຂອງການບໍລິໂພກອາຫານໂດຍຄົວເຮືອນ ແລະ ປະລິມານການເກັບກູ້ສັດປ່າມາຊິມໃຊ້	19
4 ຜົນໄດ້ຮັບ	20
4.1 ການບໍລິໂພກອາຫານໃນຄົວເຮືອນໃນໄລຍະໃໝ່	20
4.2 ແຫຼ່ງອາຫານ	23
4.3 ຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈທ່າອ່ຽງດ້ານຄວາມເປັນມາ ແລະ ທາງເລືອກໃນອະນາຄົດສຳລັບການຄຸ້ມຄອງ ສັດປ່າ ແລະ ການບໍລິໂພກອາຫານຂອງຄົວເຮືອນ	34
5 ການສົນທະນາຄົ້ນຄວ້າ	41
5.1 ການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນ ແລະ ການປົກຄອງບ້ານ ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ການນຳ ໃຊ້ ສັດປ່າ ມີຄືແນວໃດ?	41
5.2 ປະລິມານເກັບກູ້ສັດປ່າປະເພດຄຸ້ມຄອງ ເປັນຄືແນວໃດ ແລະ ມັນມີຄວາມຍືນຍົງ ຫຼື ບໍ່? ຖ້າຫາກ ບໍ່ຍືນຍົງ, ກົນໄກອັນໃດ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີ ເພື່ອບັນເທົາຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ?	43
5.3 ຄວາມພໍພຽງຂອງຄາບອາຫານມະນຸດມີຄືແນວໃດ? ຖ້າຫາກບໍ່ພຽງພໍ, ກົນໄກອັນໃດທີ່ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ເພື່ອບັນເທົາ ຜົນກະທົບຕ່າງໆ ຕໍ່ໂພຊະນາການຂອງມະນຸດ?	46
5.4 ບົດບາດ ຂອງຊີ້ນສັດປ່າ ໃນການບໍລິໂພກອາຫານ ໂດຍຄົວເຮືອນ ມີຄືແນວໃດ ໂດຍສົມທຽບກັບຊີ້ນ ແລະ ພືດທິດແທນ ທີ່ໄດ້ມາຈາກແຫຼ່ງອື່ນໆ (ຕົວຢ່າງ ການຜະລິດເອງ ແລະ ຈາກຕະຫຼາດ)	48
5.5 ປະໂຫຍດຂອງວິທີການ	50
6 ພາກສະຫຼຸບ: ການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງການບໍລິໂພກອາຫານໂດຍຄົວເຮືອນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສັດ	52
7 ຄຳຂອບໃຈ	53
8 ເອກະສານອ້າງອີງ	54
ເອກະສານຄັດຕິດ	57
ເອກະສານຄັດຕິດ 1. ໂຄງຮ່າງ ການຈັດຕັ້ງຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ	58
ເອກະສານຄັດຕິດ 2. ຟອມບັນທຶກນ້ຳໜັກອາຫານປະຈຳວັນຂອງຄົວເຮືອນ	59
ເອກະສານຄັດຕິດ 3. ລະຫັດອາຫານ	60
ເອກະສານຄັດຕິດ 4. ຟອມການນຳໃຊ້ສັດປ່າຂອງຄົວເຮືອນ	63
ເອກະສານຄັດຕິດ 5. ລະຫັດສັດປ່າ	64
ເອກະສານຄັດຕິດ 6. ຟອມບັນທຶກເຂດຫາອາຫານ	65
ເອກະສານຄັດຕິດ 7. ການປະເມີນທ່າອ່ຽງໃນການບໍລິໂພກອາຫານ	66
ເອກະສານຄັດຕິດ 8. ການປະເມີນທ່າອ່ຽງຂອງແຫລ່ງອາຫານ	67
ເອກະສານຄັດຕິດ 9. ການປະເມີນທ່າອ່ຽງໃນຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ການລ່າສັດປ່າ	68
ເອກະສານຄັດຕິດ 10. ການປະເມີນທ່າອ່ຽງ ໃນການບໍລິໂພກອາຫານລ່າສັດປ່າ	69
ເອກະສານຄັດຕິດ 11. ການປະເມີນຄຸນຄ່າທາງໂພຊະນາການ	70
ເອກະສານຄັດຕິດ 12. ການປະເມີນຄວາມມັກທາງລົດຊາດ	71
ເອກະສານຄັດຕິດ 13. ສະເລ່ຍແນວໂນ້ມຄວາມເຂົ້າໃຈ ໃນການບໍລິໂພກອາຫານໃນອາດີດ ແລະ ອະນາຄົດຂອງ 3 ຄົວເຮືອນຢູ່ບ້ານ ຫ້ວຍຕືນ	72
ເອກະສານຄັດຕິດ 14. Average Perceptions about Past and Future Trends in Abundance, Harvest and Consumption of 12 Wild Animal	74
ຄູ່ຮ່ວມງານ	79

ອະທິບາຍຄຳສັບ

ຄວາມພໍພຽງໃນຄາບອາຫານ: ແມ່ນບັນລຸໄດ້ ຢູ່ໃນຄາບອາຫານຢູ່ເຂດເນີນສູງ ໃນເມື່ອບັນຈຸດ້ວຍ ອາຫານຫຼາກຫຼາຍຊະນິດຈາກທັງໝົດ ຫົກ ໝວດ (ອາຫານຫຼັກ, ຜັກ, ໝາກໄມ້, ຊີ້ນ/ປາ/ສັດ ນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ ຫຼື ສັດບໍ່ມີກະດູກສັນຫຼັງ/ໄຂ່/ພືດທົດແທນ, ອາຫານທີ່ອຸດົມດ້ວຍທາດການຊຽມ, ນ້ຳມັນ/ໄຂມັນ) ຕໍ່ມື້ ໃນປະລິມານທີ່ພຽງພໍ.

ການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານ: ແມ່ນບັນລຸໄດ້, ເມື່ອໃດ ອາຫານທີ່ພຽງພໍ ຫາກມີຊີມໃຊ້ ແລະ ເຂົ້າ ເຖິງໄດ້ ແລະ ນຳໃຊ້ແບບເປັນທີ່ພໍໃຈ ແລະ ຊີມໃຊ້ໂດຍໝົດທຸກຄົນ ໃນທຸກເຂດພາກ, ໃນທຸກເວລາ ເພື່ອດຳລົງຊີວິດແບບ ມີພະລະນາໄມຕີ ແລະ ຫ້າວຫັນ (ປະລິມານ, ຄຸນນະພາບ, ຄວາມປອດໄພ, ແທດເໝາະກັບສະພາບເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ).

ອາຫານ: ອາຫານແມ່ນວັດຖຸໃດໜຶ່ງ ທີ່ຄົນເຮົາກິນ, ຕື່ມ ຊຶ່ງຢູ່ໃນຮູບແບບ ສົດ, ສຸກ, ດິບ ຫຼື ໄດ້ຜ່ານ ການປຸງແຕ່ງແລ້ວ ຍົກເວັ້ນ ຢາປິວພະຍາດ.

ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ²: ໝາຍເຖິງບ່ອນຢູ່, ເຄື່ອນໄຫວ, ພັກເຊົາ, ເຮືອນ, ຮັງ, ຫາກິນ, ປະສົມພັນ, ຫຼືບູນ ແລະ ບ່ອນລີ້ຊ້ອນ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍທຸກປະເພດປ່າໄມ້ໃນປ່າ ແລະ ດິນທາມທີ່ຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ນອກເຂດປ່າສະຫງວນ.

ລ່າສັດປ່າ²: ໝາຍເຖິງການຈັບ, ຍິງ, ຫາ, ຂ້າ, ການເກັບກູ້ຊາກ ຫຼື ຊີ້ນສ່ວນຕ່າງໆຂອງສັດປ່າ.

ການຈະເລີນເຕີບໂຕແບບຮ່ວມກັນ: ການຈະເລີນເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ ທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໄດ້ຢ່າງໄວວາ ແລະ ຍືນຍົງ ຊຶ່ງກຸ່ມຄົນທີ່ມາຈາກກຳລັງແຮງງານ ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງປະເທດ ສາມາດປະກອບສ່ວນ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການຈະເລີນເຕີບໂຕ ດັ່ງກ່າວນັ້ນ.

ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ²: ແມ່ນປ່າໄມ້ ແລະ ດິນປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດໃຫ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຢ່າງເປັນ ທາງການ ຈາກນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເພື່ອຈຸດປະສົງໃນການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ລະບົບນິເວດ ຂອງສັດປ່າ ແລະ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງພວກມັນ.

ການໂພຊະນາການ¹: ໝາຍເຖິງການກິນອາຫານທີ່ມີທາດບຳລຸງ, ຫຼໍ່ລ້ຽງ, ມີປະໂຫຍດ ແລະ ມີ ຄວາມປອດໄພ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຮ່າງກາຍຈະເລີນເຕີບໂຕ, ມີຄວາມສົມດູນ ແລະ ມັນສະໝອງມີການ ພັດທະນາ.

ສັດປ່າ²: ໝາຍເຖິງສັດທຸກຊະນິດທີ່ເກີດ, ຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ຂະຫຍາຍພັນຢູ່ຕາມທຳມະຊາດ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ, ສັດເລືອຄານ, ສັດເຄິ່ງບົກ-ເຄິ່ງນ້ຳ, ສັດນ້ຳທຸກຊະນິດ, ນົກ ແລະ ແມງໄມ້.

ການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ: ການຄຸ້ມຄອງປະຊາກອນສັດປ່າ - ການໝູນໃຊ້ ຫຼື ສະຫງວນປະຊາກອນ ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍໃດໜຶ່ງ.

1 ແຫຼ່ງ: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ອາຫານ ຂອງ ສປປ ລາວ, ມາດຕາ 2 ແລະ 4

2 ແຫຼ່ງ: ກົດລະບຽບເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ປີ 2008, ມາດຕາ 4

1. ພາກສະເໜີ: ການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ ແລະ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ຢູ່ ສປປ ລາວ

1.1. ສະຖານະພາບ ແລະ ທ່າອ່ຽງຂອງການຫຼຸດໜ້ອຍລົງຂອງສັດປ່າ, ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຂາດສານອາຫານ

ມີຈຳນວນບໍ່ຫຼາຍປະເທດ ທີ່ປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍອັນສະຫຼັບຊັບຊ້ອນ ຂອງການເຕີບໂຕແບບ ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການພັດທະນາ ດັ່ງເຊັ່ນ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນ ລາວ (ທະນາຄານໂລກ/ສະຫະພາບ ເອີຣົບ, ປີ 2008). ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງປະເທດກຳລັງ ຕົກ ຢູ່ໃນສະພາບຫຼຸດໜ້ອຍຖອຍລົງຢ່າງຊັກໃຊ້ ແບບບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ (Duckworth ແລະ ຄະນະ, ປີ 1999, ທະນາຄານໂລກ, ປີ 2005), ໂດຍມີ ຊີວະນາໆພັນ ຈຳນວນສ່ວນຫຼາຍທີ່ຍັງເຫຼືອພົບເຫັນ ໄດ້ຢູ່ເຂດເນີນສູງທີ່ກັກດານ ຊຶ່ງເປັນຊື່ທີ່ເຄີຍໃຊ້ເອີ້ນເຂດພູດອຍ ຊຶ່ງປົກຄຸມທັງໝົດເຂດພາກເໜືອ ກວມເອົາເນື້ອທີ່ໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງປະເທດ ແລະ ຍາວເລາະລຽບໄປຕາມເຂດຊາຍແດນເບື້ອງ ຕາເວັນອອກ ທີ່ຕິດກັບປະເທດຫວຽດນາມ. ຢູ່ໃນເຂດພາກນີ້ ຂອງປະເທດລາວ, ປະຊາຊົນຈຳນວນ ຫຼາຍ ຍັງເພິ່ງພາຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໃນລະດັບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ສຳລັບສະບຽງອາຫານ, ຢາປົວພະຍາດ, ລາຍໄດ້, ພືນ ແລະ ເສັ້ນໄຍພືດ. ຍັງມີອີກເຂດພື້ນທີ່ຊຶ່ງທົນທຸກ ເນື່ອງຈາກມີ ຄວາມທຸກຍາກຊີນນະບົດ ໃນລະດັບສູງສຸດ, ການຂາດສານອາຫານ, ທີ່ສົມທົບໃສ່ກັບການເຂົ້າເຖິງ ຕະຫຼາດ ແລະ ການບໍລິການທີ່ຈຳກັດ. ເຖິງຈະມີການທັບຊ້ອນ ຂອງເນື້ອທີ່ ແລະ ພູມສັນຖານເຊັ່ນນີ້, ຈວບຈົນເຖິງປັດຈຸບັນ ການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ຄວາມ ທຸກຍາກ ແລະ ການຂາດສານອາຫານ ກໍຍັງເປັນທີ່ບໍ່ທັນເຂົ້າໄດ້ຢ່າງ ທ່ອງແທ້.

ໂດຍມີລັກສະນະທີ່ເປັນເອກະລັກຢູ່ໃນພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້, ສປປ ລາວຍັງມີພູມປະເທດ ທາງທຳມະຊາດທີ່ກວ້າງຂວາງ, ໂດຍມີລະດັບເຂດສະຫງວນແບບອະເນກປະສົງ (ເອື້ອອຳນວຍ ປະໂຫຍດນຳໃຊ້ ໃນຫຼາຍດ້ານ) ທີ່ຄຸ້ມເນື້ອທີ່ຈຳນວນ 13% ຂອງປະເທດ ແລະ ມີຄວາມໜ້າແທ້ໝົດ ຂອງປະຊາກອນທີ່ຕຳສຸດ ໃນພາກພື້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີທ່າແຮງເປັນດິນແດນຂອງກາລະໂອກາດສຳລັບ ເຂດອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ໃນລະດັບພາກພື້ນ. ເຖິງວ່າປະເທດຈະຍັງເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສ ຂອງສັດທີ່ ອຸດົມສົມບູນແຫ່ງໜຶ່ງ ໂດຍມີຊະນິດພັນທີ່ຫຼາກຫຼາຍທີ່ສຳຄັນຕໍ່ການອະນຸລັກເປັນລະດັບໂລກ, ແຕ່ຈຳ ນວນປະຊາກອນ ຂອງຫຼາຍຊະນິດພັນເຫຼົ່ານັ້ນ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ ຢ່າງໜ້າເປັນຫວ່ງ (Duckworth ແລະ ຄະນະ, 1999; IUCN, WCS ແລະ WWF, 2007). ສາຍເຫດ ທີ່ຕິດພັນ ຂອງການຫຼຸດໜ້ອຍ ຖອຍລົງ ແມ່ນການລ່າ ທີ່ບໍ່ມີລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການຄ້າເຖື່ອນ ສັດປ່າ (Nooren ແລະ Claridge, 2001; ທະນາຄານໂລກ, ປີ 2005), ດັ່ງເຊັ່ນດຽວກັບການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ, ມີຕົ້ນເຫດ ມາຈາກ ການປູກຝັງແບບເຄື່ອນທີ່, ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ ແລະ ການຜັນແປເຂດປ່າດົງດິບມາເປັນສວນປູກ ພືດເສດຖະກິດ ແລະ ສວນປູກອື່ນໆ ຊຶ່ງກຳລັງດຳເນີນໄປໃນອັດຕາ ທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ (ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, ປີ 2005).

ໂພຊະນາການທີ່ດີ ແມ່ນພື້ນຖານໂຄງສ້າງຕົ້ນ ຂອງທຶນຮອນຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ເປັນ ເຄື່ອງມືທີ່ຊຶ່ງພະລັງ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ (ທະນາຄານໂລກ, 2006). ໃນທາງກັບກັນ, ການຂາດສານອາຫານເພີ່ມທະວີ ຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ພະຍາດ ແລະ ຖ່ວງດຶງການພັດທະນາທາງ ດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ມັນສະໜອງ, ຊຶ່ງສົ່ງຜົນໃຫ້ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດຊ້າລົງ ແລະ ເຮັດ ໃຫ້ຄວາມທຸກຍາກແກ້ໄຂໄດ້ຍາກຂຶ້ນ. ເຖິງວ່າອັດຕາການຂະຫຍາຍໂຕຂອງລວມຍອດຜະລິດ ຕະພັນພາຍໃນ ໂດຍສະເລ່ຍຕໍ່ປີ ຈະມີເຖິງ 6.7% ນັບແຕ່ປີ 1998 ເຖິງ ປີ 2008 (ທະນາຄານໂລກ, 2009), ປະຊາກອນຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດເນີນສູງ ຍັງສືບຕໍ່ການຂາດສານອາຫານ ທີ່ ຍືດເຍື້ອແກ່ຍາວໃນລະດັບສູງ - ໂດຍມີການຂາດສານອາຫານແບບຊຳເຮື້ອ (ເຕ້ຍ) ໃນເດັກເປັນ ບັນຫາໃຫຍ່ທີ່ສຸດ (ອົງການອາຫານໂລກ, ປີ 2007). ໃນບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນກຸ່ມໄຕ-ກະໄດ, ເດັກນ້ອຍປະມານ 60% ທີ່ມີອາຍຸຕໍ່ກວ່າ 5 ປີ ແມ່ນມີສະພາບເຕ້ຍ ແລະ ອີກຈຳນວນ 41% ຂອງ ເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່ກວ່າ 5 ປີ ກໍຄືອີກ 64% ຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່ກວ່າ 2 ປີ ທົນທຸກຈາກພະຍາດ ເລືອດຈາງ. ເດັກນ້ອຍ ອີກຈຳນວນຫຼາຍຍັງທົນທຸກຈາກການຂາດວິຕາມິນ ອາ (ກົມສະຖິຕິ ແລະ ອົງການ UNICEF, ປີ 2008).

ສະພາບຕໍ່ເຕັຍໃນລະດັບບຸກຄົນ ແມ່ນຜົນສືບເນື່ອງມາຈາກການໄດ້ຮັບສານອາຫານທີ່ບໍ່ພຽງພໍ, ພະຍາດ ແລະ ປັດໄຈອື່ນໆ. ໂດຍມີສາຍເຫດທີ່ແອບແຝງ ແລະ ເກາະກ່າຍຂອງການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານຄົວເຮືອນທີ່ຕໍ່າ, ວິທີປະຕິບັດ ໃນການລ້ຽງດູເດັກທີ່ບໍ່ແທດເໝາະລວມທັງສະພາບແວດລ້ອມດ້ານສຸຂະອະນາໄມທີ່ບໍ່ດີ, ໃນຂະນະທີ່ການປະຕິບັດງານທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນການປັບປຸງຜົນໄດ້ຮັບດ້ານໂພຊະນາການນັ້ນ ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຈຸດສຸມທົ່ວຂະແໜງການ, ມັນເປັນສິ່ງທີ່ແຈ່ມແຈ້ງວ່າການປັບປຸງການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ເພີ່ມທະວີຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງການໄດ້ຮັບສານອາຫານ ແມ່ນສ່ວນທີ່ສຳຄັນຂອງສະພາບໂດຍລວມ. ອົງການອາຫານໂລກ (2007) ລົງຄຳເຫັນວ່າສິ່ງທີ່ບົ່ງບອກຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຄົວເຮືອນທີ່ມີການບໍລິໂພກອາຫານ ໃນລະດັບດີກັບຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກ ຫຼື ມີການບໍລິໂພກແບບຂາດເຂີນ ແມ່ນທາດໂປຼຕີນຈາກສັດ, ມີຄືທີ່ໄດ້ຈາກ ປາທຳມະຊາດ ແລະ ສັດນ້ຳປະເພດອື່ນໆ ດັ່ງເຊັ່ນ: ກະປູ, ກຸ້ງ, ຫອຍ, ກົບ, ແມງໄມ້ນ້ຳ ແລະ ສັດບໍ່ມີກະດູກສັນຫຼັງອື່ນໆ.

ເຖິງວ່າ ການຂາດສານອາຫານ ຈະມີໃນລະດັບສູງຢູ່ ສປປ ລາວ, ໄດ້ມີການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທີ່ຈຳກັດກ່ຽວກັບຂະໜາດຂອງການກະທົບ ແລະ ຜົນກະທົບໂດຍທຽບຖານຂອງຕົວກຳນົດຕ່າງໆກ່ຽວກັບໂພຊະນາການຂອງມະນຸດ. ໃນລັກສະນະດັ່ງກ່າວ, ການປ່ຽນແປງດ້ານຄາບອາຫານ-ໂດຍສະເພາະການບໍລິໂພກຊີ້ນສັດປ່າ ທີ່ຫຼຸດໜ້ອຍລົງ - ແມ່ນຖືກມອງຂ້າມຢູ່ສະເໝີ. ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທີ່ຜ່ານມາ ຊີ້ບອກວ່າ ການບໍລິໂພກສັດປ່າທີ່ຫຼຸດລົງ ແມ່ນຜົນສືບເນື່ອງຢ່າງໜຶ່ງຂອງການລ່າສັດທີ່ຫຼາຍເກີນຄວນ ແລະ ການຄ້າເຖື່ອນສັດປ່າ ອາດເປັນໜຶ່ງໃນຕົວຢູ່ໝູນຫຼັກ ຂອງອາຫານການກິນໃຫ້ມີລະດັບຕໍ່າກວ່າທີ່ຄວນ ໃນບັນດາ ກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ທຸກຍາກຢູ່ເຂດເນີນສູງ (Krahn ແລະ Johnson 2007). ນອກນັ້ນ, ການຟື້ນຄືນຂອງປະຊາກອນສັດປ່າ ຊຶ່ງຈະອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການຊົມໃຊ້ທີ່ຍືນຍົງ ຈະຕ້ອງເພິ່ງພາດການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນການລ່າສັດ. ເຖິງວ່າລະບົບການການຄຸ້ມຄອງຂອງປະເທດຈະມີໃຊ້ຢູ່, ແຕ່ຈະມີການປະເມີນເປັນລະບົບທີ່ໜ້ອຍວ່າລະບົບການເຫຼົ່ານັ້ນ ເມື່ອທຽບໃສ່ວິທີປະຕິບັດໃນປັດຈຸບັນເປັນຄືແນວໃດ (Johnson ແລະ ຄະນະ, 2005) ແລະ ວ່າຜົນກະທົບທີ່ອາດມີຕໍ່ການຟື້ນຄືນ ແລະ ຄວາມສາມາດມີຊີວິດລອດ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ຂອງປະຊາກອນສັດປ່າກໍຄືການມີ ໃຫ້ຊົມໃຊ້ຊີ້ນສັດປ່າ ສຳລັບເປັນອາຫານບໍລິໂພກຂອງຄົວເຮືອນ.

1.2. ກົນໄກການປົກຄອງ ລະບົບການ ທີ່ມີຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ສຳລັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ຍືນຍົງ

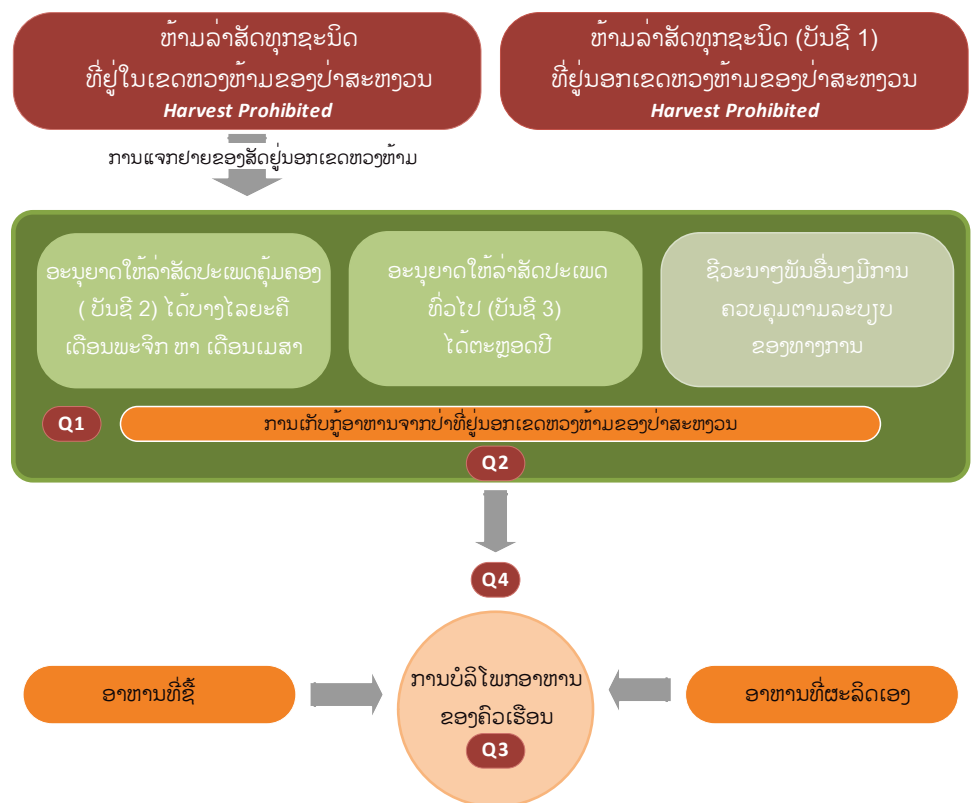
ຢູ່ລະບົບການປູກຝັງແບບເຄື່ອນທີ່ແບບດັ້ງເດີມຂອງເຂດເນີນສູງຢູ່ ສປປ ລາວ, ການລ່າສັດ ແມ່ນອົງປະກອບໜຶ່ງທີ່ຈຳເປັນ ຊຶ່ງກະທົບຕໍ່ການປ່ຽນແປງຈຳນວນສັດປ່າ ຕາມລະດູການ ແບບເກືອບບໍ່ຫຼົງເຫຼືອ, ແຕ່ເປັນການສະໜອງເປັນອາຫານໄດ້ຕະຫຼອດປີ. ເປັນໄປໄດ້ວ່າ ຄາບອາຫານແບບຟື້ນເມືອງຂອງຊົນເຜົ່າກຸ່ມນ້ອຍ ຢູ່ພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ຂາດເຂີນເຂົ້າກິນໃນຊ່ວງເວລານັ້ນ, ແຕ່ຈະປະກອບດ້ວຍສັດປີກ-ສັດປ່າ ໃນປະລິມານທີ່ຫຼາຍ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ (Izikowitz, 1951; Clendon, 2001; Krahn, 2005). ຕາມຄຳນິຍາມ, ການລ່າສັດຈະມີຄວາມ “ຍືນຍົງ” ໃນຍາມທີ່ປະຊາກອນສັດປ່ານັ້ນ, ຊຶ່ງຖືກລ່າ ບໍ່ຊັບອກເຖິງການຫຼຸດໜ້ອຍລົງ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໃນດ້ານຈຳນວນ ແລະ ມັນຍັງມີຈຳນວນທີ່ພຽງພໍ ເພື່ອສະໜອງເປັນຊັບພະຍາກອນທີ່ເປັນແກ່ນສານໃຫ້ມະນຸດໄດ້ຊົມໃຊ້ (Bennett & Robinson, 2000). ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນປັດຈຸບັນ ຊາວບ້ານໄດ້ລາຍງານວ່າມີການຫຼຸດໜ້ອຍລົງໃນຈຳນວນສັດປ່າຄຽງຄູ່ກັບຄວາມພະ ຍາຍາມແບບເພີ່ມທະວີຫຼາຍຂຶ້ນ ໂດຍນາຍພານ ເພື່ອຊອກຫາໃຫ້ໄດ້ມາຊຶ້ງຊີ້ນສັດປ່າ. ຫຼັກຖານທີ່ສະໜອງ ໂດຍ Clendon (2001), Johnson ແລະ ຄະນະ. (2005), ແລະ Krahn (2005), ບົ່ງຊີວິດການຂະຫຍາຍໂຕຂອງ ປະຊາກອນ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທີ່ເພີ່ມທະວີສຳລັບ ຜະລິດຕະພັນສັດປ່ານັ້ນ, ການລ່າສັດ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ສັດປ່າຈຳນວນຫຼາຍຊະນິດຕົກຢູ່ໃນສະພາບບໍ່ຍືນຍົງອີກແລ້ວ.

ຄູ່ມື ແລະ ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ທີ່ອອກແບບຂຶ້ນມາ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງປະລິມານການເອົາສັດປ່າມາຊົມໃຊ້ແບບຍືນຍົງມີໃຊ້ຢູ່ແລ້ວ ໂດຍມີຈຸດປະສົງປະກອບສ່ວນ ໃຫ້ການກຸ້ມຕົນເອງຂອງໝູ່ບ້ານຊົນນະບົດຊຶ່ງໃນຂະນະດຽວກັນ ກໍຍັງອະນຸລັກຄວາມສາມາດມີຊີວິດຢູ່ລອດ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ ຂອງປະຊາກອນສັດປ່າ (Robichaud ແລະ ຄະນະ. 2001). ໃນລະດັບປະເທດ, ຍຸດທະສາດການພັດທະນາ ຍັງຮັບຮູ້ວ່າການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເປັນໜຶ່ງໃນເສົາຫຼັກຕົ້ນຕໍ ຂອງການລືບລ້າງຄວາມ

ທຸກຍາກ (ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, 2005). ເຄື່ອງມືທາງກົດໝາຍສະເພາະ ທີ່ຊີ້ນຳການນຳໃຊ້ສັດປ່າ ລວມມີ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ (2007), ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສັດປ່າ ແລະ ສັດນ້ຳ ແລະ ກົດລະບຽບ ເລກທີ 0360/2003 ຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, 2003). ເຖິງວ່າ ກົດລະບຽບຈະມອງຂ້າມສັດປ່າບາງຊະນິດຊຶ່ງຮຽກຮ້ອງການສະຫງວນ ແລະ ປະຍຸກໃຊ້ການສະຫງວນ ຕໍ່ບາງຊະນິດທີ່ບໍ່ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການເທື່ອ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະເປັນເຄື່ອງໝາຍບາດກ້າວທຳອິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄປສູ່ການກຳນົດວ່າສິ່ງໃດແດ່ ທີ່ສາມາດລ່າໄດ້ໂດຍໃຜ ແລະ ຢູ່ບ່ອນໃດ, ໃນຊ່ວງລະດູການໃດ ແລະ ນຳໃຊ້ວິທີການລ່າແບບໃດ.

ເຂດສະຫງວນເພື່ອຂະຫຍາຍຜະລິດພັນສັດປ່າ

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ ກຳນົດການສ້າງຕັ້ງເຂດສະຫງວນ³ ພາຍໃນພື້ນທີ່ຂອງເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ໃຫ້ເປັນດັ່ງເຂດພື້ນທີ່ສະໜອງບ່ອນຫຼົບຊ່ອນ ທີ່ຈຳເປັນຕາມທຳມະຊາດ ໃຫ້ແກ່ສັດປ່າ ເພື່ອສາມາດອອກແມ່ແຜ່ລູກໄດ້ຢ່າງປອດໄພ ລວມທັງເປັນບ່ອນທີ່ເກືອດຫ້າມການລ່າສັດ (ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, 2007) (ຮູບ 1). ຫຼັກການເຫດຜົນຢູ່ເບື້ອງຫຼັກການສ້າງເຂດສະຫງວນແມ່ນວ່າ ສັດຈຳນວນທີ່ມີຫຼາຍເກີນຈະຫຼົ້ນກະຈາຍອອກຈາກເຂດດັ່ງກ່າວ ແລະ ກາຍເປັນຈຳນວນ ທີ່ສາມາດ ລ່າໄດ້ ແລະ ການທີ່ເຮັດໃຫ້ເຂດສະຫງວນເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັນ ຜ່ານແລວຊີວະນາໆພັນ, ຄວາມ ສາມາດມີຊີວິດຢູ່ລອດ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຊະນິດພັນ ຂອງປະຊາກອນ ສັດປ່າ ຈະສາມາດຮັກສາໄວ້ໃຫ້ຍືນຍົງໄດ້. ການສ້າງຕັ້ງເຂດຊື່ນຢູ່ອາໄສຖາວອນ ດັ່ງເຊັ່ນ ເຂດ ສະຫງວນ, ແມ່ນກົນໄກທີ່ນຳໃຊ້ແຜ່ຫຼາຍໃນທົ່ວໂລກ ສຳລັບການປົກປ້ອງຊະນິດພັນສັດຈາກການ ເກັບກູ້ຫຼາຍເກີນຄວນ (Robinson 2001), ແລະ ຖືວ່າເປັນອົງປະກອບທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອຖະໜອມຮັກ ສາຊີວະນາໆພັນ ໃນເຂດພື້ນທີ່ ຊຶ່ງການລ່າສັດຍັງມີຢູ່ທົ່ວໄປ (Peres ແລະ Zimmerman 2001).

ຮູບ 1. ແຜນວາດສະແດງເຖິງແຫຼ່ງອາຫານທັງສາມ ສຳລັບການບໍລິໂພກໂດຍຄົວເຮືອນ, ລວມທັງ ອາຫານທີ່ເກັບໄດ້ ຈາກທຳມະຊາດ, ອາຫານຊື້ເອົາ ແລະ ອາຫານທີ່ຜະລິດເອົາໂດຍຄົວເຮືອນ.

3 Also referred to as Totally Protected Zones (GOL 2007a).

ສ້າງບັນຊີລາຍຊື່ສັດປ່າ ‘ປະເພດຄຸ້ມຄອງ’ ແຕ່ບໍ່ແມ່ນ ‘ປະເພດຫວງຫ້າມ’

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, 2007) ຈັດບັນຊີລາຍຊື່ ສັດປ່າເປັນສອງປະເພດ: ປະເພດຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປະເພດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ, ປະເພດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ (ຫຼື ບັນຊີ I) ແມ່ນຊະນິດທີ່ຕາມທຳມະຊາດ ແມ່ນຫາຍາກ ຫຼື ແຜ່ພັນໄດ້ຊ້າ (ຕົວຢ່າງ: ທະນີ, ເມີຍ, ກະທົງ, ເຍືອງ) ແລະ ຈະບໍ່ຢູ່ລອດ ຖ້າຫາກຖືກລ່າ (ຕາຕະລາງທີ 1), ໃນຂະນະທີ່ປະເພດ “ຄຸ້ມຄອງ” ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນສັດຈຳພວກທີ່ມີອັດຕາການແຜ່ພັນທີ່ສູງໂດຍທຳມະຊາດຊຶ່ງສາມາດຍືນຍົງໄດ້ຮອງຮັບການລ່າ ໃນລະດັບໃດໜຶ່ງ (ຕົວຢ່າງ: ຟານເລົ່າ, ໝູ່ປ່າ, ເພັ້ນ) ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ອັດຕາປະລິມານສັດທີ່ລ່າ ມາຊົມໃຊ້ແບບຍືນຍົງປະຈຳປີ ທີ່ປະເມີນໄວ້ສຳລັບຊະນິດ ສາມາດມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ; ໃນຂະນະທີ່ໝູ່ປ່າຊະນິດ ສາມາດມີອັດຕາລ່າໄດ້ແບບຍືນຍົງທີ່ເລີ່ມ50% ຂອງສະຖານະພາບຊີວະມວນ, ຕົວເລກສຳລັບສັດຕິນກີບ ແມ່ນຕ່ຳກວ່າ (~20%) ແລະ ສຳລັບສັດຈຳພວກລົງ ຍິ່ງຕ່ຳກວ່ານັ້ນ (~5%) (Robinson & Bennett, 2004). ເພາະສະນັ້ນ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າ ຈຶ່ງໄດ້ຈັດບັນຊີລາຍຊື່ປະເພດ “ຄຸ້ມຄອງ” ເປັນກຸ່ມບັນຊີ II ອີກຕື່ມຊຶ່ງສາມາດລ່າໄດ້ ແຕ່ສະເພາະໃນໄລຍະທົກເຕືອນຂອງປີ ແລະ ກຸ່ມບັນຊີ III (ຊະນິດເຫຼົ່ານີ້ມີອັດຕາການແຜ່ພັນສູງສຸດ ດັ່ງເຊັ່ນຈຳພວກ ໝູ), ຊຶ່ງສາມາດລ່າໄດ້ຕະຫຼອດປີ (ເບິ່ງຮູບທີ 1).

ຕາຕະລາງ 1: ການປະເມີນຕົວກຳນົດການຈະເລີນພັນ, ອັດຕາການເຕີບໂຕ ໂດຍທຽບຖານ ແລະ ສະຖານະພາບ ຢູ່ ສປປ ລາວ ສຳລັບສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ, ສັດຕິນກີບ ແລະ ໝູຊະນິດໃຫຍ່.

ຊື່ສາມັນ	ປະເພດສັດ	ຈຳນວນໂຕທີ່ເກີດຕໍ່ຄັ້ງ	ອັດຕາການເຕີບໂຕຕໍ່ປີ	ເກນອາຍຸທີ່ສາມາດແຜ່ພັນໄດ້	ອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕ	ສະຖານະພາບຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ
ທະນີ	ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ	1	0.25-0.5	8-9	ຊ້າ	ສ່ຽງຕໍ່ການສູນພັນ
ລົງ	ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ	1	0.5	2.5-4	ຊ້າ	ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະສ່ຽງຕໍ່ການສູນພັນ
ກະທົງ	ສັດຕິນກີບ	1	0.5	2-3	ຊ້າ	ສ່ຽງຕໍ່ການສູນພັນ
ເຍືອງ	ສັດຕິນກີບ	1	0.5-1	2.5-3	ຊ້າ-ປານກາງ	ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະສ່ຽງຕໍ່ການສູນພັນ
ກວາງ	ສັດຕິນກີບ	1	0.5-1	2	ປານກາງ	ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະສ່ຽງຕໍ່ການສູນພັນ
ກະຮອກ	ໝູ	1-3	1-2	2	ປານກາງ	ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະສ່ຽງຕໍ່ການສູນພັນ
ຟານ	ສັດຕິນກີບ	1	1	1	ປານກາງ	ບໍ່ມີຄວາມສ່ຽງໃນໄລຍະສັ້ນຫາປານກາງ
ເພັ້ນ	ໝູ	1-2	2-3	2	ໄວ	ບໍ່ມີຄວາມສ່ຽງໃນໄລຍະສັ້ນຫາປານກາງ
ໝູ່ປ່າ	ສັດຕິນກີບ	4-8	1	0.75-1.5	ໄວ	ສະຖານະພາບບໍ່ຈະແຈ້ງ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Nowak, 1991; Lekagul & McNeely, 1977; Duckworth et al, 1999.

ຄຽງຄູ່ກັບການແບ່ງເຂດ, ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຊະນິດທີ່ລ່າໄດ້ ແລະ ຄະລໍາແມ່ນເປັນທີ່ ຮັບຮູ້ຢ່າງກວ້າງວ່າ ເປັນວິທີປະຕິບັດໃນການຄຸ້ມຄອງທີ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດ ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນລະບົບ ລ່າສັດໃນທົ່ວໂລກ. ເຖິງວ່າຈະມີ ການຈັດລາຍຊື່ ບັນຊີດັ່ງກ່າວ ແລະ ໄດ້ຮັບການເຜີຍແຜ່ຢ່າງ ກວ້າງຂວາງຢູ່ ສປປ ລາວ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍັງມີລັກສະນະກະຈັດກະຈາຍ ຢູ່ຕາມບ່ອນທີ່ ມີງົບປະມານ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນການບັງຄັບໃຊ້ໂດຍພາກລັດ ແມ່ນຍັງບໍ່ມີ ແລະ ການ ຄຸ້ມຄອງ ທີ່ອີງໃສ່ຊຸມຊົນຍັງຂາດແຄນ (Robichaud, Marsh ແລະ ຄະນະ, 2001). ເມື່ອບໍ່ ມີການຄຸ້ມຄອງດັ່ງກ່າວ ປະຊາກອນສັດປ່າ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ຈະຫຼຸດຈຳນວນລົງຕໍ່າກວ່າລະດັບ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຕາມປົກກະຕິ ແລະ ບາງຊະນິດ ແມ່ນຕົກຢູ່ໃນສະພາບສ່ຽງໃກ້ຈະສູນພັນ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ເຖິງວ່າຊະນິດພັນດັ່ງກ່າວນັ້ນ ອາດຈະມີຄວາມໝັ້ນຄົງຢູ່ພາກສ່ວນອື່ນໆຂອງ ໂລກກໍຕາມ (ຕາຕະລາງ 1). ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ມີຄວາມໝາຍວ່າ, ຢູ່ ສປປ ລາວ, ການລ່າສັດປ່າ ນັ້ນ ເຖິງວ່າຈະແມ່ນບັນດາຊະນິດທີ່ແຜ່ພັນໄດ້ຢ່າງໄວວາກໍຕາມ ມາຮອດປັດຈຸບັນ ຈະຕ້ອງ ໄດ້ມີ ການຄຸ້ມຄອງຢ່າງຮອບຄອບ ເພື່ອເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ປະຊາກອນສັດປ່າສາມາດຟື້ນຄືນ ເຂົ້າສູ່ທ່າແຮງການຈະເລີນພັນຂອງມັນໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

1.3. ແຫຼ່ງອາຫານ

ນອກເໜືອຈາກອາຫານ ຊຶ່ງເກັບກູ້ໄດ້ໂດຍກົງຈາກທຳມະຊາດ, ແຫຼ່ງອາຫານອື່ນໆ ສໍາລັບການ ບໍລິໂພກໃນຄົວເຮືອນ ແມ່ນຈຳພວກທີ່ໄດ້ມາຈາກການຜະລິດເອົາເອງ ໂດຍຄົວເຮືອນ ຫຼື ຊື້ມາ ຈາກຕະຫຼາດ (ຮູບ 1). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ກຸ່ມຜູ້ທຸກຍາກຂອງປະຊາກອນ ໂດຍທົ່ວໄປ ຈະໃຊ້ ເວລາຍາວນານກວ່າ ຄອບຄົວທີ່ມີຖານະດີທີ່ເຮັດໄດ້ໃນການເພີ່ມທະວີຈຳນວນສັດລ້ຽງ ແລະ ຕາມປົກກະຕິ ຈະມີລາຍໄດ້ໜ້ອຍທີ່ຈະໃຊ້ຈ່າຍ ໃນການຊື້ຊື້ນ ທີ່ຜະລິດໄດ້ໃນບ້ານ.

1.4. ຄຳຖາມນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຄົ້ນຄວ້າ

ໃນເງື່ອນໄຂ ການພັດທະນາ ດ້ານລະບົບການ ວ່າດ້ວຍສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າໃນໄລຍະຜ່ານມາ ມຸ່ງນີ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ ການຂາດແຄນຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງການ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຂາດສານອາຫານ, ຈຸດປະສົງ ຂອງບົດຄົ້ນຄວ້າສະບັບນີ້ ແມ່ນເພື່ອສຳຫຼວດຄືນດ້ານຜົນກະທົບຂອງການເພີ່ມທະວີ ໃນການ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ດ້ານຄວາມຍືນຍົງຂອງປະ ລິມານສັດປ່າ ທີ່ເກັບກູ້ມາຊົມ ໃຊ້ ແລະ ເພາະສະນັ້ນ, ດ້ານການບໍລິໂພກອາຫານຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ການມີຄາບອາຫານ ປະຈຳວັນຢ່າງພຽງພໍ. ອີງຕາມຄວາມເຂົ້າໃຈ ຂອງພວກເຮົາກ່ຽວກັບ ສາຍເຫດຕິດພັນໃນການ ຫຼຸດໜ້ອຍລົງສັດປ່າ, ສົມມຸດຕິຖານຂອງພວກເຮົາ ແມ່ນການຮັບຮອງເອົາ ຄູ່ມືລະດັບຊາດ ສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງຊັບ ພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຈະປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການເພີ່ມທະວີປະຊາ ກອນສັດປ່າປະເພດຄຸ້ມຄອງ ໃນຕໍ່ໜ້າ ແລະ ໃນທີ່ສຸດປະລິມານສັດປ່າທີ່ເກັບກູ້ມາຊົມໃຊ້ແບບ ຍືນຍົງ. ໃນທາງກັບກັນ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະສົ່ງຜົນໃນການມີຊີ້ນສັດປ່າຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ສໍາລັບການ ບໍລິໂພກແບບກຸ່ມຕົນເອງ, ເປັນການປະກອບສ່ວນໃຫ້ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານທີ່ເພີ່ມທະວີ ຄຸນນະພາບ, ໂດຍສະເພາະ ສໍາລັບໃນກຸ່ມລາຍໄດ້ຕໍ່າ (ດັ່ງທີ່ມີສະແດງໃນຮູບ 2). ໃນທາງກວ້າງ, ບົດສຶກສາສະບັບນີ້ ສຳຫຼວດ ເບິ່ງຂະໜາດຂອບເຂດ ຊຶ່ງການຫຼຸດຜ່ອນການຂາດສານອາຫານ ວ່າ ເປັນເງື່ອນໄຂຕໍ່ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ຫຼືບໍ່, ໂດຍສະ ເພາະ ໃນດ້ານຄວາມກົດດັນຕໍ່ການນຳໃຊ້ທີ່ ດິນຢ່າງບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ.

ເມື່ອທົບທວນຜົນຂອງການສຶກສາຄັ້ງນີ້, ໄລຍະທຳອິດຂອງການສຶກສາ, ມັນເປັນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ ຈະຕ້ອງຈົດຈຳວ່າ ຂໍສະຫຼຸບ ແມ່ນຖອດອອກມາຈາກຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ເກັບກຳໃນໄລຍະຊ່ວງລະດູຝົນ ຊຶ່ງເປັນໄລຍະທີ່ຄວາມຕ້ອງການແຮງງານໃນວຽກການຜະລິດກະສິກຳມີສູງ. ການສຳຫຼວດຫຼາຍ ຄັ້ງຜ່ານໆຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການລ່າສັດປ່າ ແມ່ນ ຫຼຸດລົງເປັນແບບສະບັບ ແລະ ເກີດມີຂຶ້ນໂດຍສ່ວນຫຼາຍ ພາຍໃນຂອບເຂດໃກ້ບ້ານ, ໃນລະດູ ດັ່ງກ່າວນີ້ (Johnson ແລະ ຄະນະ. 2005). ສະນັ້ນ, ປະລິມານ ແລະ ປະເພດຂອງ ສັດປ່າທີ່

ລ່າໄດ້ ແນ່ນອນວ່າ ຈະບໍ່ເປັນຕົວແທນ ຂອງໄລຍະເວລາອື່ນຂອງປີ, ຍາມທີ່ຊາວບ້ານສາມາດທີ່ຈະລ່າສັດ ແລະ ເກັບເດັດ ໃນໄລຍະທາງທີ່ຫ່າງໄກຈາກບ້ານ.

ອີງຕາມເງື່ອນໄຂດັ່ງກ່າວ ການສຶກສາໃນລັກສະນະດັ່ງກ່າວນີ້ ຊຶ່ງບໍ່ເຄີຍໄດ້ດຳເນີນການມາກ່ອນ ຈັກເທື່ອຢູ່ ສປປ ລາວ, ຈຸດປະສົງຂອງໄລຍະທຳອິດ ແມ່ນເພື່ອທົດສອບ ແລະ ດັດປັບວິທີການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ຝຶກອົບຮົມຄູ່ຮ່ວມງານຝ່າຍລັດ, ໂດຍມີຈຸດປະສົງນຳໃຊ້ບົດຮຽນທີ່ກຳໄດ້ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຮ່ວມກັບກຸ່ມຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ໃນລະດັບຖານະເສດຖະກິດຄອບຄົວທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຢູ່ໃນຫຼາຍບ້ານໃນຊ່ວງໄລຍະສອງໃນຕໍ່ໜ້າ. ໃນໄລຍະທຳອິດນີ້, ພວກເຮົາໄດ້ທົດສອບວິທີການ ເພື່ອສຳຫຼວດເບິ່ງກ່ຽວກັບ 4 ຄຳຖາມຕົ້ນຕໍ ວ່າ (ຮູບ 1):

1. ການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນ ແລະ ອົງການປົກຄອງບ້ານ ມີຜົນກະທົບຕໍ່ ຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ການນຳໃຊ້ສັດປະເພດຄຸ້ມຄອງ ລວມທັງຊີວະນາໆພັນອື່ນໆ ມີຄືແນວໃດ?
2. ປະລິມານເກັບກຳຊົມໃຊ້ ສັດປ່າປະເພດຄຸ້ມຄອງມີຄືແນວໃດ ແລະ ມັນມີຄວາມຍືນຍົງ ຫຼື ບໍ່? ຖ້າບໍ່ທາກຍືນຍົງ, ກົນໄກອັນໃດແດ່ທີ່ຕ້ອງການ ເພື່ອບັນເທົາຜົນກະທົບດ້ານຕ່າງໆ ຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ?
3. ຄວາມພໍພຽງຂອງໂພຊະນາການມະນຸດມີຄືແນວໃດ? ຖ້າທາກບໍ່ພໍພຽງ, ກົນໄກອັນໃດທີ່ຕ້ອງການ ເພື່ອປັບປຸງໂພຊະນາການຂອງມະນຸດ?
4. ບົດບາດຂອງຊັ້ນສັດປ່າໃນການບໍລິໂພກອາຫານໂດຍຄົວເຮືອນມີຄືແນວໃດ ໂດຍສົມທຽບລະຫວ່າງຊັ້ນສັດປ່າ ກັບ ຊັ້ນຈາກແຫຼ່ງອື່ນໆ (ແລະ ພຶດທິດແທນ), ເຊັ່ນການຜະລິດເອົາເອງໃນຄົວເຮືອນ ຫຼື ຊີ້ຈາກຕະຫຼາດເປັນຄືແນວໃດ?

2. ເຂດພື້ນທີ່ສຶກສາ

2.1. ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ

ການສຶກສາແມ່ນດຳເນີນ ຢູ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ຊຶ່ງປົກຄຸມເນື້ອທີ່ 5,950 ກມ2 ຊຶ່ງແມ່ນ ປ່າເຂດຮ້ອນປະສົມຜັດປ່ຽນໃບ ແລະ ປ່າດົງດິບ ຢູ່ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ ລະຫວ່າງເສັ້ນສູນສູດ 19°50' ແລະ 20°50' ທາງທິດເໜືອ ແລະ ເສັ້ນແວງ 103°53' ທາງທິດຕາເວັນອອກ(ຮູບ3). ຊາຍແດນທາງທິດເໜືອຕິດກັບຫວຽດນາມ ແລະ ເຂດປ່າສະຫງວນກວມເອົາ 7 ເມືອງໃນ 3 ແຂວງ (ຫຼວງພະບາງ, ຫົວພັນ ແລະ ຊຽງຂວາງ). ຄະນະຊັ້ນນຳເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ - ພູເລີຍ (ເອກະສານຄັດຕິດທີ 1) ທີ່ຂຶ້ນກັບ ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ຕາມສາຍຕັ້ງຂອງກົມປ່າໄມ້, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. ໜ່ວຍງານປະກອບດ້ວຍ 6 ພາກສ່ວນ ຊຶ່ງການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ຢູ່ພາຍໃຕ້ພາກສ່ວນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການກວດກາ ຕິດຕາມ.

ຄວາມສູງເໜືອລະດັບນ້ຳທະເລ ຢູ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຈະມີແຕ່ 400 ຫາ 2,257 ແມັດ, ໂດຍມີເຂດພື້ນທີ່ຫຼາຍກວ່າ 60% ຕັ້ງຢູ່ສູງກວ່າ 1,000 ແມັດ ແລະ 91% ມີຄວາມຄ້ອນຊັນຫຼາຍກວ່າ 12%. ພູມອາກາດ ມີລັກສະນະສະເພາະຂອງເຂດຮ້ອນ, ມີລະດູຝົນ ເລີ່ມແຕ່ເດືອນພຶດສະພາເຖິງເດືອນຕຸລາ ຕິດຕາມມາດ້ວຍລະດູແລ້ງ ໃນຊ່ວງເວລາທີ່ເຫຼືອຂອງປີ. ປະລິມານນ້ຳຝົນຕໍ່ປີຈະວັດແທກໄດ້ແຕ່ 1,400 ຫາ 1,800 ມມ. ອຸນຫະພູມ ອາດຈະຫຼຸດລົງ ຕໍ່າກວ່າ 5°C ຕັ້ງແຕ່ຊ່ວງເດືອນທັນວາ ເຖິງເດືອນ ກຸມພາ ແລະ ເລີ່ມສູງຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ 30°C ຕັ້ງແຕ່ຊ່ວງເດືອນ ເມສາ ຈົນເຖິງ ເດືອນກໍລະກົດ.

ພູມສັນຖານ ຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ມີປະຫວັດການຕັ້ງຖິ່ນຖານຂອງມະນຸດທີ່ຍາວນານ ຊຶ່ງຈະເຫັນໄດ້ໃນຫຼັກຖານທີ່ມີປັດຈຸບັນ ເຊັ່ນປ່າເຫຼົ້າອ່ອນ, ຕໍ່ໄມ້ໃຜ່ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າ ທີ່ເກີດຈາກສີມີມະນຸດ ຊຶ່ງຕາມປະເພນີ ແມ່ນການຈູດປ່າເພື່ອລ່າສັດ ແລະ ເພື່ອເປັນທົ່ງຫຍ້າສຳລັບລ້ຽງສັດ. ໃນປີ 2007, ໜ່ວຍງານເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ສ້າງຕັ້ງເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດທີ່ມີເນື້ອທີ່ 3,000 ກມ2 ຊຶ່ງການເຂົ້າໄປໃນເຂດດັ່ງກ່າວ ແລະ ການເກັບກູ້ຜະລິດຕະພັນ ປ່າໄມ້ແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໂດຍເດັດຂາດ (ຮູບທີ 3). ເນື້ອທີ່ເໜືອຈຳນວນ 2,950 ກມ2 ຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຖືກກຳນົດເປັນເຂດຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ ຊຶ່ງມີບ້ານຕັ້ງຢູ່ ແລະ

ຊາວບ້ານແມ່ນຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ເກັບກູ້ຜົນຜະລິດ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເພື່ອລ້ຽງກຸ້ມຕົນເອງ, ຕາບໃດທີ່ເຂົາເຈົ້າຫາກເຄົາລົບກົດລະບຽບ ຂອງລັດຖະບານທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ ໃນພາກສະເໜີ ຂອງບົດສຶກສາດັ່ງກ່າວນີ້.

ອ້ອມຮອບເຂດທວງຫ້າມເດັດຂາດ ຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ມີພູບ້ານຈຳນວນ 98 ແຫ່ງ ໂດຍມີຈຳນວນ ປະຊາກອນ ໂດຍສະເລ່ຍ 313 ຄົນຕໍ່ບ້ານ (Schlemmer 2002). ປະຊາກອນປະກອບດ້ວຍ 3 ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ພາສາ ໃຫຍ່ທັງ 3 ກຸ່ມ: ໄຕ- ກະໄດ, ມອນ-ຂະແມ ແລະ ມົ້ງມ້ງນ. ຄອບຄົວສ່ວນໃຫຍ່ ດຳລົງຊີວິດແບບກຸ້ມຕົນເອງ ໂດຍມີການເຊື່ອມໂຍງກັບເສດຖະກິດຕະຫຼາດແຕ່ພຽງໜ້ອຍໜຶ່ງ. ເຂົາເປັນອາຫານຫຼັກ ແລະ ຕົ້ນຕໍ ແມ່ນຜະລິດດ້ວຍລະບົບການປູກຝັງພູນວຽນແບບບໍ່ຄົງທີ່ ຢູ່ຕາມພື້ນທີ່ຄ້ອນຊັນ. ຊັນ ແລະ ຜັກ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກການປູກ-ລ້ຽງ ຫຼື ເກັບກູ້ຈາກປ່າ. ເຕັກນິກການລ່າສັດ ແລະ ຫາປາ ແມ່ນມີຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ກວ້າງຂວາງ, ຊຶ່ງລວມທັງການນຳໃຊ້ແຮ່ວ, ກັບດັກ, ໜ້າ ແລະ ບິນ ເພື່ອລ່າສັດປ່າຫຼາກຫຼາຍຊະນິດ.

ຮູບ 2. ແຜນບ້າຍປູກຈິດສຳນຶກ ການອະນຸລັກສັດປ່າ ແລະ ປ່າໄມ້ ສ້າງໂດຍໜ່ວຍງານເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ- ພູເລີຍ ທີ່ສະແດງເຖິງການນຳໃຊ້ຄູ່ມືແຫ່ງຊາດ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຈະປະກອບສ່ວນ ໃນການເພີ່ມທະວີຈຳນວນປະຊາກອນສັດປ່າ ແລະ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ໃນປະລິມານຜົນເກັບກູ້, ຊຶ່ງໃນທາງກັບກັນຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ມີ ຊັ້ນສັດປ່າຫຼາຍຂຶ້ນສຳລັບການບໍລິໂພກໂດຍຄົວເຮືອນ.

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ

Schlemmer (2002) ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ວ່າ ສັດລ້ຽງ ແມ່ນແຫຼ່ງລາຍໄດ້ຫຼັກ ຂອງໝູ່ບ້ານເກືອບທັງໝົດ, ໂດຍການຂາຍງົວ ໄປສູ່ເມືອງອື່ນ ຫຼື ແຂວງອື່ນນັບຕັ້ງແຕ່ຊຸມປີ 1980. ການລ້ຽງງົວ ແມ່ນແບບປ່ອຍກິນຫຍ້າຕາມທຳມະຊາດ ໃນເຂດພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າຢູ່ເລິກເຂົ້າໄປໃນປ່າດົງດິບ, ບາງເທື່ອເປັນໄລຍະທາງຫຼາຍຊົ່ວໂມງ ຫ່າງຈາກບ້ານ ແລະ ຫ່າງໄກທີ່ສຸດຈາກບ່ອນທີ່ເຂົາເຈົ້າປູກພືດ. ລາຍໄດ້ເພີ່ມເຕີມ (ປະມານໜຶ່ງຮ້ອຍໂດລາ ສະຫະລັດຕໍ່ຄົວເຮືອນຕໍ່ປີ) ຖືກລາຍງານວ່າ ໄດ້ຈາກການຂາຍເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ເຊັ່ນ: ໝາກແຫຼ່ງ, ນ້ຳຕານ ຈາກຕົ້ນຕານ, ຫວາຍ, ບໍ່ສາ ແລະ ໝໍ້ໄມ້. ຈຳນວນເງິນດັ່ງກ່າວ ບໍ່ໄດ້ນັບເອົາລາຍໄດ້ຈາກກິດຈະກຳທີ່ຜິດກົດໝາຍ ຊຶ່ງໃນຂົງເຂດນີ້ ລວມມີການປູກຝົນ ແລະ ຄ້າຂາຍສັດປ່າ. ໃນຫຼາຍປີຜ່ານມາ ບ້ານໄດ້ບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ດຳເນີນການຄ້າຂາຍຜະລິດຕະພັນສັດປ່າເປັນປະຈຳອາທິດ ນຳຊາວຄ້າຂາຍຄົນຫວຽດນາມ (Davidson 1998) ເຊັ່ນ: ບິກະທົງ, ເຂົາກວາງ ຊຶ່ງເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ຊື່ຂາຍຫຼາຍກວ່າໝູ່ໂດຍທົ່ວໄປ (Vongkhamheng 2002). ນັບແຕ່ປີ 2005, ເຈົ້າໜ້າທີ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດໄດ້ຈັບກຸມການຄ້າຜິດກົດໝາຍ ປະເພດສັດປ່າ ເຊັ່ນ: ເສືອ, ຫມີ, ເໝັນ, ລິ້ນ, ເຕົ່າເຜີ້ງ (ເດືອຍ), ເຕົ່າກຸຍ (ປູລູ) ແລະ ຕົ້ນເຜີ້ງ (ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ຂໍ້ມູນບໍ່ທັນໄດ້ພິມເຜີຍແຜ່).

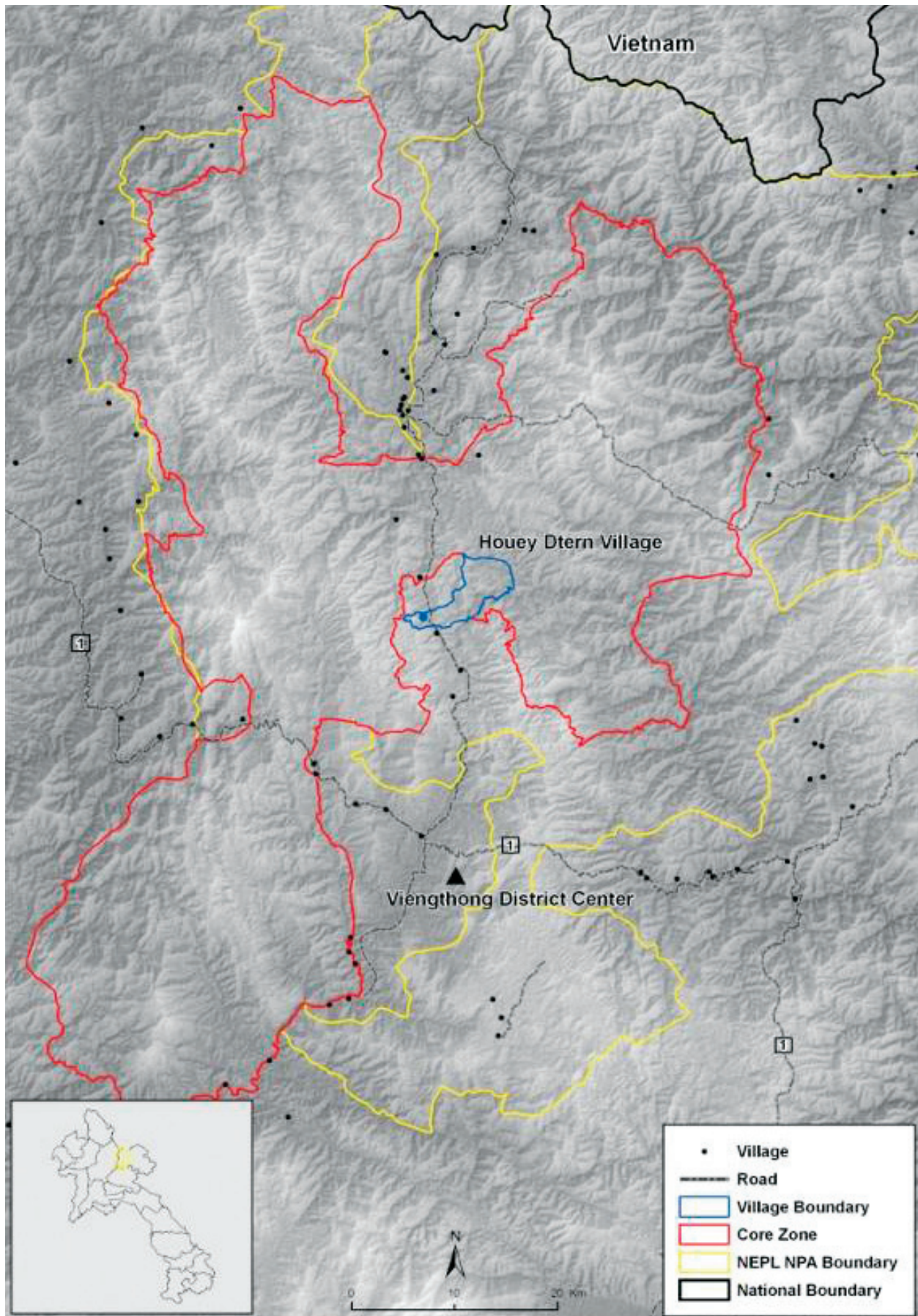
2.2. ບ້ານຫ້ວຍຕືນ

ການທົດລອງວິທີການ ດັ່ງທີ່ອະທິບາຍຢູ່ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ໄດ້ດຳເນີນຢູ່ບ້ານ ຫ້ວຍຕືນ, ເມືອງ ວຽງທອງ ຊຶ່ງມີ 39 ຄອບຄົວ (346 ຄົນ) ທີ່ເປັນບ້ານເຜົ່າ ອີວມັງນ. ປະຊາກອນ ຈຳນວນ 51% ມີເກນອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 15 ປີ.

ເຂດພື້ນທີ່ການຜະລິດກຸ້ມຕົນເອງ, ຈັດສັນໃຫ້ໂດຍລັດຖະບານໃນປີ 2001 ກວມເອົາ 30.4 ກມ2 ຂອງເຂດຫວງຫ້າມ ຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້ານຳໃຊ້ 40 ຮຕ ເປັນບ່ອນປູກເຂົ້າ, ສາລີ ແລະ ມັນຕື້ນ (ຮູບ 3). ບ້ານນີ້ມີ ໂຮງຮຽນປະຖົມໜຶ່ງແຫ່ງ ແລະ ຢູ່ຫ່າງຈາກເທດສະບານເມືອງ ວຽງທອງ ທາງລົດປະມານໜຶ່ງຊົ່ວໂມງເຊັ່ນດຽວກັນກັບສຸກສາລາ.

ອົງການປົກຄອງເມືອງ ແນະນຳ ບ້ານນີ້ ເປັນບ່ອນກໍລະນີສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ຍ້ອນວ່າບ້ານນີ້ມີລັກສະນະເຊັ່ນ: 1). ການເພິ່ງພາອາຫານຈາກຕະຫຼາດ ແມ່ນຕ່ຳ ແລະ ມີການຊົມໃຊ້ສັດປ່າໃນບາງລະດັບ, 2). ມີສາຍສຳພັນທີ່ດີ ກັບໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແລະ 3). ຕັ້ງຢູ່ໃກ້ຊິດກັບເຂດຫວງຫ້າມເດັດຂາດ ຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການປົກຄອງບ້ານ ຫ້ວຍຕືນ ບົ່ງບອກຄວາມສົນໃຈຢ່າງແທ້ຈິງ ໃນຫົວຂໍ້ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ໂພຊະນາການມະນຸດ ລວມທັງໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການຈາກເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2000 ເປັນຕົ້ນມາ.

ຮູບ 3. ທີ່ຕັ້ງຂອງບ້ານ ຫ້ວຍຕືນ (ເຄື່ອງໝາຍສີຟ້າ) ຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູ ເລີຍ ສປປ ລາວ.

- ທ່າວຮຽງຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງສັດປ່າໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ໃນໄລຍະ 20 ປີຜ່ານມາມີຄືແນວໃດ? ຍ້ອນຫຍັງ?

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມໄດ້ສ້າງແຜນພູມທີ່ສະແດງເຖິງການຫຼຸດຖອຍລົງຢ່າງຊັກໃຊ້ຂອງປະຊາກອນສັດປ່າ ໃນໄລຍະ 20 ປີຜ່ານມາ, ໂດຍມີການເພີ່ມຂຶ້ນຈຳນວນໜຶ່ງຂອງປະຊາກອນສັດປ່າໃນໄລຍະ 2 ປີຜ່ານມາ (ເບິ່ງຮູບ 4). ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກ່າວ ບອກວ່າ ການຫຼຸດໜ້ອຍລົງດັ່ງກ່າວນັ້ນ ແມ່ນຜົນຂອງການລ່າສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າ ທີ່ບໍ່ມີການຄຸ້ມຄອງ ສຳລັບການລ້ຽງກຸ້ມຕົນເອງ ແລະ ກໍຄືການຄ້າຂາຍ.

- ແມ່ນຫຍັງເປັນຕົວກຳນົດ ແລະ ການບໍລິໂພກຕາມລະດູການຊີ້ນປາທາດໂປຼຕິນທົດແທນ?

ຮູບ ແລະ ແຜນພູມທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຊີ້ບອກວ່າຊີ້ນສັດປ່າ (ລວມທັງສັດມີກະດູກສັນຫຼັງ, ແມງໄມ້ ແລະ ສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ) ໄດ້ກິນຕາມປະເພນີ, ເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ ແລະ ບໍ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ. ຊາວບ້ານໃຊ້ເວລາຢູ່ໃນປ່າໜ້ອຍກວ່າ ເພື່ອເກັບກູ້ອາຫານຈາກທຳມະຊາດໃນຊ່ວງລະດູຝົນ (ເດືອນມິຖຸນາ-ເດືອນກັນຍາ). ສັດລ້ຽງ ແມ່ນມີໄວ້ເພື່ອຕ້ອນຮັບແຂກ ແລະ ຮັບໃຊ້ໃນການເຮັດພິທີຮີດຄອງເປັນສ່ວນໃຫຍ່.

- ລັກສະນະທາງກວ້າງຂອງພື້ນທີ່ຂອງການລ່າສັດ ແລະ ການບໍລິໂພກຊີ້ນສັດປ່າມີຄືແນວໃດ?

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຊີ້ບອກວ່າ ຊາວບ້ານເກັບກູ້ ແລະ ປຸງແຕ່ງອາຫານ ຢູ່ໃນສາມຈຸດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ: 1). ຢູ່ໜູ່ບ້ານ, 2). ຢູ່ສະໜຳ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນຮັກສາສັດລ້ຽງ, 3). ປ່າໃກ້ແຄມນ້ຳສຳລັບການຫາປາ (ເບິ່ງຮູບ 5).

ຜົນໄດ້ຮັບ ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອອອກແບບວິທີການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ຄັດເລືອກເອົາບ້ານ ຫ້ວຍຕົນເປັນບ້ານຕົວແບບ ສຳລັບການທົດສອບວິທີການ.

ຮູບໂດຍ: Jutta Krahn

ຮູບ 4. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມໄດ້ສ້າງແຜນພູມທີ່ສະແດງເຖິງການຫຼຸດຖອຍລົງຢ່າງຊັກໃຊ້ ຂອງປະຊາກອນສັດປ່າ ໃນໄລຍະ 20 ປີຜ່ານມາ. ໂດຍມີການເພີ່ມຂຶ້ນຈຳນວນໜຶ່ງຂອງປະຊາກອນສັດປ່າໃນໄລຍະ 2 ປີຜ່ານມາ ທີ່ເຂົ້າໃຈວ່າຍ້ອນການເພີ່ມທະວີ ການອະນຸລັກຂອງລັດພາຍໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ.

ຮູບ 5. ແຜນທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມສະແດງເຖິງ ສາມຈຸດທີ່ມີການລ່າສັດ ແລະ ປຸງແຕ່ງ ອາຫານ 1). ຢູ່ ໃນໝູ່ບ້ານ, 2). ຢູ່ສະໜ້າ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນຮັກສາສັດລ້ຽງ; ແລະ 3). ປ່າຢູ່ໃກ້ແຄມນ້ຳ ສຳລັບການຫາປາ. ເຂົາເຈົ້າອາດໃຊ້ ເວລາຫຼາຍກວ່າ 30% ຂອງປີ ຢູ່ນອກບ້ານໂດຍປົກກະຕິແມ່ນ ການຢູ່ສະໜ້າ.

3.2. ການຕິດຕາມການບໍລິໂພກອາຫານປະຈຳວັນ ຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ປະລິມານການເກັບກູ້ ສັດປ່າ

ໃນໄລຍະເກົ່າມື້ ຂອງປະຊຸມໃນເດືອນພຶດສະພາ 2009, ສະມາຊິກ 04 ຄົນໃນທີມງານພາກ ສະໜາມ ໄດ້ຮັບການຝຶກກ່ຽວກັບວິທີການທີ່ນຳໃຊ້ວິທີການຕິດຕາມການບໍລິໂພກອາຫານຂອງ ຄົວເຮືອນ ແລະ ການລ່າສັດ. ທີມງານປະກອບດ້ວຍ ຜູ້ປະສານງານຄຸນນະວຸດຈົບມະຫາວິທະ ຍາໄລ ທີ່ປາກເວົ້າພາສາມ້ຽນໄດ້ຢ່າງຄ່ອງແຄ້ວ, ພະນັກງານເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແລະ ຜູ້ຊ່ວຍພາກສະໜາມ ທີ່ຮູ້ໝັ້ງສີອີກ 2 ຄົນ (ຊາຍ ແລະ ຍິງ). ກອງປະຊຸມ ປະກອບດ້ວຍພາກ ສະເໜີກ່ຽວກັບຈຸດປະສົງການສຶກສາ ທີ່ຈະດຳເນີນນຳຊຸມຊົນບ້ານ ຫ້ວຍຕົນ ໂດຍນຳໃຊ້ແຜນ ງານໂພຊະນາການສຶກສາທີ່ເຂົ້າເຖິງຊຸມຊົນແບບມີປະຕິກິລິຍາໂຕ້ຕອບ ແລະ ສະຫຼັບສາກ ດຳເນີນໂດຍຫ້ອງການສາທາລະນະສຸກ (ຮູບ 6). ອົງການປົກຄອງບ້ານ ໄດ້ຄັດເລືອກເອົາສອງ ຄົວເຮືອນ ເພື່ອໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການທົດລອງ ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: 1). ເຂົາເຈົ້າ ສະແດງຈຸດປະສົງວ່າ ສົນໃຈ ຢາກໃຫ້ຄອບຄົວເຂົາເຈົ້າ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ໃນການສຶກສາໂພຊະນາ ການ, 2). ຢ່າງໜ້ອຍມີສະມາຊິກຄອບຄົວໜຶ່ງຄົນຮູ້ໝັ້ງສີ ແລະ ສາມາດ ຊ່ວຍທີມງານໄດ້

ຮູບ 6. ກິດຈະກຳແນະນຳກ່ຽວກັບໂພສະນາການແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ. ດຳເນີນໂດຍຫ້ອງ ການສາທາລະນະສຸກເມືອງ ແນະນຳຈຸດປະສົງຂອງການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຢູ່ບ້ານ ຫ້ວຍຕົນ.

ໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນ; 3). ເຂົາເຈົ້າມີສະນຳ (ບ່ອນຂັງສັດລ້ຽງ) ທີ່ຢູ່ຫ່າງກັນ ແລະ ຫ່າງບ້ານ ບໍ່ເກີນ 3 ຊົ່ວໂມງ, ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນ.

ຕາຕະລາງ 2: ການອະທິບາຍກ່ຽວກັບຄອບຄົວແບບທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການສຶກສາ ການບໍລິໂພກ ອາຫານ ຂອງຄົວເຮືອນ ແລະ ການເກັບກ່ຽວສັດປ່າ ມາບໍລິໂພກ ຢູ່ບ້ານ ຫ້ວຍຕົນ ນັບແຕ່ເດືອນ ພຶດສະພາ ຫາເດືອນກໍລະກົດ 2009.

	ສະມາຊິກ ພາຍໃນຄອບຄົວ	ເຮືອນ ແລະ ຊັບສິນຕ່າງໆ	ແຫຼ່ງລາຍຮັບ (ປີ 2008)	ຈຳນວນ ສັດລ້ຽງ
ຄອບຄົວທີ 1	ມີທັງໝົດ 8 ຄົນ: ພໍ່, ແມ່, ລູກ ຊາຍ 3 ຄົນ, ລູກສາວ 2 ຄົນ ແລະ ລູກໃພ້ 1 ຄົນ. ເຊິ່ງເລີ່ມ ແຕ່ອາຍຸ 7 ເຖິງ 44 ປີ. ໃນນີ້ ມີ 6 ຄົນ ທີ່ສາມາດອອກແຮງ ງານໄດ້ເຊັ່ນ: ການກະສິກຳ, ລ່າສັດ ແລະ ຫາປາເປັນຕົ້ນ. ພົດທຸກຄົນ ແມ່ນສາມາດເວົ້າ ພາສາ ລາວລຸ່ມໄດ້. ມີ 1 ຄົນທີ່ ອ່ານ ແລະ ຂຽນພາສາລາວ ບໍ່ໄດ້.	ເຮືອນເປັນເຮືອນໄມ້ ທີ່ມີພື້ນຊຸມເມັນ ແລະ ມຸງດ້ວຍກະເບື້ອງ. ມີລົດຖີບ 1 ຄັນ. ບໍ່ມີໂທລະທັດ, ວິທະຍຸ, ລົດຈັກ ແລະ ລົດໄຖນາ.	ມາຈາກການ ຂາຍໝາກໄມ້, ສາລີ, ໝູ ແລະ ໄກ່.	ຈຳນວນທັງໝົດ 18 ໂຕ. ໃນນັ້ນ ໄກ່ 10 ໂຕ, ໝູ 6 ໂຕ ແລະ ສັດປີກອື່ນ 2 ໂຕ.
ຄອບຄົວທີ 2	ມີທັງໝົດ 6 ຄົນ: ພໍ່, ແມ່, ລູກ ຊາຍ 2 ຄົນ, ລູກສາວ 2 ຄົນ ເຊິ່ງອາຍຸເລີ່ມແຕ່ 9 ເຖິງ 41 ປີ. ພົດທຸກຄົນສາມາດອອກແຮງ ງານໄດ້ເຊັ່ນ: ການກະສິກຳ, ລ່າສັດ ແລະ ຫາປາເປັນຕົ້ນ. ພົດທຸກຄົນແມ່ນສາມາດເວົ້າ ພາສາ ລາວລຸ່ມໄດ້. ມີ 1 ຄົນທີ່ ອ່ານ ແລະ ຂຽນພາສາລາວ ບໍ່ໄດ້.	ເຮືອນເປັນເຮືອນໄມ້ ທີ່ມີພື້ນຊຸມເມັນທີ່ເກົ່າ ແລະ ມຸງດ້ວຍກະ ເບື້ອງ. ມີວິທະຍຸ 1 ໜ່ວຍ. ບໍ່ມີໂທລະທັດ, ລົດຈັກ, ລົດຖີບ ແລະ ລົດໄຖນາ.	ມາຈາກການ ຂາຍສາລີ, ໝູ, ໄກ່ ແລະ ເຈ້ຍທີ່ຜະລິດ ຈາກໄມ້ໄຜ່	ຈຳນວນທັງໝົດ 35 ໂຕ. ໃນນັ້ນ ໄກ່ 15 ໂຕ, ຄວາຍ 8 ໂຕ, ໝູ 7 ໂຕ, ແບ້ 3 ໂຕ ແລະ ສັດ ປີກອື່ນ 2 ໂຕ

ຜູ້ຊ່ວຍພາກສະໜາມໜຶ່ງຄົນ ຢູ່ຮ່ວມນຳແຕ່ລະຄົວເຮືອນຕົວແບບ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນເປັນ ປະຈຳວັນໃນໄລຍະ 3 ເດືອນ (ພຶດສະພາ-ກໍລະກົດ) ໂດຍນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ແບບຟອມປະຫວັດຫຍໍ້ຄົວເຮືອນ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອປະມົນຂໍ້ມູນສະຖິຕິປະຊາກອນ ແລະ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງແຕ່ລະຄອບ ຄົວ, ຊຶ່ງເປັນຕົວແບບໃຫ້ແກ່ຕົວຊີ້ບອກສຳລັບຖານະຂອງຄົວເຮືອນ.

ການນຳໃຊ້: ເກັບກຳຄັ້ງດຽວ ໃນເວລາເລີ່ມຕົ້ນຂອງວຽກພາກສະໜາມ ໃນຂະນະທີ່ມີການ ສຳພາດຫົວໜ້າຄອບ ຄົວ ແລະ ເມຍ.

ການບັນທຶກນ້ຳໜັກອາຫານຂອງຄົວເຮືອນ (ເອກະສານຄັດຕິດ 2)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອສັງລວມການໄດ້ຮັບອາຫານທັງໝົດຕໍ່ຄອບຄົວຕໍ່ມື້.

ການນຳໃຊ້: ອາຫານໄດ້ຮັບການບັນທຶກ ກ່ອນການແຕ່ງກິນ ໃນແຕ່ລະຄາບ. ລະຫັດມາດ ຕະຖານ (ເອກະສານຄັດຕິດ 3) ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອບັນທຶກອາຫານທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ, ແຫຼ່ງທີ່ມາ (ທຳມະຊາດ, ຜະລິດເອງ ຫຼື ຊື້), ປະລິມານ (ສ່ວນທີ່ກິນໄດ້ຖືກຊັງ ດ້ວຍຫົວໜ່ວຍວັດແທກ Pesola), ເຕັກນິກການປຸງແຕ່ງ, ຈຳນວນຄົນທີ່ກິນ, ປະເພດຂອງແຕ່ລະຄາບ (ອາຫານເຊົ້າ, ທ່ຽງ, ຄ່ຳ, ກິນຫຼີ້ນ (ອາຫານວ່າງ) ແລະ ຢູ່ໃສ (ໃນຄົວເຮືອນ, ໄຮ່ນາຮົ່ວສວນ ແລະ ອື່ນໆ).

ແບບຟອມກຸ່ວກັບສັດປ່າຂອງຄົວເຮືອນ (ເອກະສານຄັດຕິດ 4)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອສັງລວມ ການເກັບກູ້ ສັດປ່າ ທີ່ລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ, ນົກ ແລະ ສັດເລືອຄານ ຕໍ່ຄອບຄົວ ຕໍ່ມື້.

ການນຳໃຊ້: ກ່ອນການປຸງແຕ່ງ, ສັດຕ່າງໆ ຖືກຖ່າຍຮູບໄວ້ (ເບື້ອງໜຶ່ງ, ເບື້ອງທ້ອງ ແລະ ເບື້ອງຂ້າງ), ວັດແທກ (ທາງຍາວ ແຕ່ຫົວຮອດຫາງ), ເພດ ແລະ ນ້ຳໜັກ ຊຶ່ງຊ່ຽງ ໂດຍໃຊ້ຫົວໜ່ວຍວັດແທກ Pesola (ເບິ່ງຮູບ 7). ຕົວຢ່າງຢາດເລືອດຖືກເກັບ ກຳຈາກສັດລ້ຽງດ້ວຍນ້ຳນົມ ແລະ ນົກ ສຳລັບການວິເຄາະດ້ານພັນທຸກັມ ເພື່ອ ຍືນຍັນການຈຳແນກຊະນິດພັນ, ເມື່ອໃດທາງຕ້ອງການ, ລະຫັດມາດຕະຖານ (ເອກະສານຄັດຕິດ 5) ຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອບັນທຶກຈຸດທີ່ເກັບກູ້, ລາຍລະອຽດຜູ້ລ່າ (ນາຍພານ) (ເພດ, ອາຍຸ, ສາຍພົວພັນໃນຄອບຄົວ) ແລະ ເຄື່ອງມືທີ່ນຳໃຊ້ລ່າ.

ແບບຟອມຂໍ້ມູນສັດປ່າເຂດບ້ານ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອນຳໃຊ້ ແລະ ໂອກາດຕິດຕາມປະລິມານສັດປ່າທີ່ລ່າມາຊົມໃຊ້ ຊຶ່ງເປັນ ສັດປ່າລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ, ນົກ ແລະ ສັດເລືອຄານ ໂດຍຄອບຄົວອື່ນໆ ພາຍ ໃນບ້ານ.

ການນຳໃຊ້: ເປັນກາລະໂອກາດໃຫ້ຜູ້ຊ່ວຍພາກສະໜາມເກັບກຳຈຳນວນສັດປ່າທີ່ເກັບກຸ່ວ, ລາຍລະອຽດການລ່າ ແລະ ເຄື່ອງມືທີ່ນຳໃຊ້, ຈຸດຂອງການເກັບກູ້ ແລະ ເບິ່ງວ່າ ສັດດັ່ງກ່າວເອົາໄປບໍລິໂພກ ຫຼື ວ່າເອົາໄປຂາຍ.

ແບບຟອມຂໍ້ມູນຈຸດເກັບກຸ່ວອາຫານໂດຍຄົວເຮືອນ (ເອກະສານຄັດຕິດ 6)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອກຳນົດເຂດພື້ນທີ່ ເຊິ່ງແຕ່ລະຄອບຄົວ ເກັບກູ້ອາຫານທຳມະຊາດ/ພື້ນທີ່ ດັກຈັບສັດປ່າ.

ການນຳໃຊ້: ຂໍ້ມູນຖືກບັນທຶກໂດຍຜູ້ຊ່ວຍພາກສະໜາມ ແລະ ສະມາຊິກຄອບຄົວໂດຍໃຊ້ ເຄື່ອງມື GPS, ເຂັມທິດ ແລະ ກ້ອງຖ່າຍຮູບ ເພື່ອບັນທຶກຈຸດທີ່ຕັ້ງບ້ານ ແລະ ຖ່າຍຮູບບ່ອນຢູ່ອາໄສ ຊຶ່ງອາຫານທຳມະຊາດເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ ຖືກເກັບກູ້.

ແບບຟອມຕິດຕາມການຂ້າສັດໂດຍຄົວເຮືອນ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອຕິດຕາມການຂ້າສັດລ້ຽງໂດຍຄົວເຮືອນຕ່ອອາທິດ.

ການນຳໃຊ້: ຂໍ້ມູນຖືກບັນທຶກເປັນປະຈຳວັນກຸ່ວກັບຊະນິດ ແລະ ຈຳນວນຂອງສັດທີ່ຖືກຂ້າ.

ແບບຟອມລາຍໄດ້ ແລະ ລາຍຈ່າຍຂອງຄົວເຮືອນ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອບັນທຶກຂໍ້ມູນລາຍຈ່າຍເຂົ້າໃນອາຫານ ແລະ ບໍ່ແມ່ນອາຫານປະຈຳອາທິດ ແລະ ຂໍ້ມູນລາຍໄດ້.

ການນຳໃຊ້: ຂໍ້ມູນຖືກບັນທຶກເປັນລາຍວັນກຸ່ວກັບສິ່ງທີ່ໄດ້ຊື້ ແລະ/ຫຼື ລາຍໄດ້ທີ່ມີ.

ຮູບໂດຍ: WCS/NEPL NPA

ຮູບ 7. ກ່ອນການສັດໄປປຸງແຕ່ງກິນໃຫ້ສຸກ, ໄດ້ມີການຖ່າຍຮູບ, ວັດແທກ, ແຍກເພດ ແລະ ຊຶ່ງນ້ຳໜັກ.

3.3. ການສ້າງເອກະສານ ກ່ຽວກັບທ່າອ່ຽງ ແລະ ເງື່ອນໄຂ ຂອງການບໍລິໂພກອາຫານ ໂດຍຄົວເຮືອນ ແລະ ປະລິມານການເກັບກູ້ ສັດປ່າມາຊົມໃຊ້

ໃນເດືອນສິງຫາ 2009, ກອງປະຊຸມວິຊາການ ຖືກຈັດຂຶ້ນເປັນເວລາ 3 ວັນເພື່ອຝຶກທຶມງານຜູ້ຊ່ວຍພາກສະໜາມ ໃນວິທີການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອບັນທຶກຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈຂອງຊາວບ້ານຕໍ່:

- ປະຫວັດ ແລະ ທ່າອ່ຽງໃນອະນາຄົດ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງສັດປ່າ, ປະລິມານການເກັບກູ້ຊົມໃຊ້ສັດປ່າ, ການຄຸ້ມຄອງ, ການບໍລິໂພກອາຫານ ໂດຍລວມ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງສະບຽງອາຫານ; ແລະ
- ຕົວກຳນົດຂອງການບໍລິໂພກອາຫານ, ລວມທັງຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈ ໃນລົດຊາດອາຫານ ແລະ ຄຸນຄ່າດ້ານໂພຊະນາການ.

ຂໍ້ມູນຖືກເກັບກຳໂດຍທຶມງານຜູ້ຊ່ວຍພາກສະໜາມ ປະຈຳຢູ່ນຳສອງຄອບຄົວຕົວແບບ ແລະ ຄອບຄົວນາຍບ້ານ ນັບແຕ່ວັນທີ 21 ເດືອນສິງຫາ 2009 ໂດຍນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ (Johnson, Krahn ແລະ ຄະນະ, 2009):

ທ່າອ່ຽງໃນການບໍລິໂພກອາຫານ (ເອກະສານຄັດຕິດ 7)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອເຂົ້າໃຈໄດ້ເຖິງຄວາມຮັບຮູ້ຂອງຊາວບ້ານຂອງການປ່ຽນແປງດ້ານການບໍລິໂພກ (ໝາຍເຖິງບໍລິມາດຂອງອາຫານ) ບັນດາອາຫານຕ່າງໆ ຕາມການເວລາ.

ທ່າອ່ຽງໃນແຫຼ່ງອາຫານ (ເອກະສານຕິດຄັດ 8)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອເຂົ້າໃຈໄດ້ເຖິງຄວາມຮັບຮູ້ຂອງຊາວບ້ານຂອງສັດສ່ວນໃນການປ່ຽນແປງໃນແຫຼ່ງອາຫານ (ລ້ຽງເອງ, ທຳມະຊາດ, ຊື້) (ດັ່ງເຊັ່ນ: ຊີ້ນ, ຜັກ, ໝາກໄມ້, ເຂົ້າ) ຕາມການເວລາ.

ທ່າອ່ຽງໃນຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ການເກັບກູ້ສັດປ່າ (ເອກະສານຄັດຕິດ 9)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອເຂົ້າໃຈໄດ້ເຖິງ ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງຊາວບ້ານ ໃນການປ່ຽນແປງດ້ານຄວາມອຸດົມສົມບູນໂດຍທຽບຖານ ແລະ ການເກັບກູ້ສັດປ່າ ຕາມການເວລາ.

ທ່າອ່ຽງຂອງການຄຸ້ມຄອງປະລິມານຊົມໃຊ້ສັດປ່າ (ເອກະສານຄັດຕິດ 10)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອເຂົ້າໃຈໄດ້ເຖິງຄວາມຮັບຮູ້ຂອງຊາວບ້ານຕໍ່ການປ່ຽນແປງ ໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ກ່ຽວກັບ ກົດລະບຽບ ຄຸ້ມຄອງ ສັດປ່າຂອງບ້ານ ຕາມການເວລາ.

ຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈຕໍ່ຄຸນຄ່າດ້ານໂພຊະນາການ (ເອກະສານຄັດຕິດ 11)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອເຂົ້າໃຈໄດ້ເຖິງຄວາມຮັບຮູ້ຂອງຊາວບ້ານ ຕໍ່ຄຸນຄ່າດ້ານໂພຊະນາການຂອງຊະນິດອາຫານຕ່າງໆ, ໂດຍສະເພາະ, ເພື່ອຈຳແນກໄດ້ເຖິງ ຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈໃດໆຖ້າຫາກມີກ່ຽວກັບຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງອາຫານຈາກທຳມະຊາດ ແລະ ອາຫານທີ່ມີຜະລິດເອົາເອງ.

ຮູບ 8. ຊາວບ້ານ ຈັດລຽງອາຫານຊະນິດ ຕ່າງໆໃສ່ອ້ອມແຜ່ນປ້າຍ ແຕ່ລະແຜ່ນ ເພື່ອຈັດລະດັບຄວາມມັກດ້ານລົດຊາດ.

ຄວາມມັກດ້ານລົດຊາດ (ເອກະສານຄັດຕິດ 12)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອເຂົ້າໃຈໄດ້ເຖິງຄວາມມັກດ້ານລົດຊາດ ຊະນິດອາຫານຕ່າງໆຂອງຊາວບ້ານ; ໂດຍສະເພາະ, ຄວາມແຕກຕ່າງ ຂອງຄວາມມັກລະຫວ່າງອາຫານຈາກທຳມະຊາດ ແລະ ທີ່ຜະລິດເອົາເອງ (ຮູບ 8).

4. ຜົນໄດ້ຮັບ

ພາກນີ້ສະແດງເຖິງວ່າ ສິ່ງທີ່ຮຽນຮູ້ໄດ້ໃນໄລຍະການທົດລອງ (ນັບຈາກວັນທີ 24 ພຶດສະພາເຖິງວັນທີ 24 ສິງຫາ 2009) ກ່ຽວກັບຄວາມພໍພຽງຂອງຄາບອາຫານໂດຍລວມ, ບົດບາດຂອງອາຫານຈາກທຳມະຊາດ ໃນການບໍລິໂພກອາຫານໃນຄົວເຮືອນ, ຜົນກະທົບຈາກກົນໄກການປົກຄອງຂອງລັດ ແລະ ບ້ານ ກ່ຽວກັບການມີຊີມໃຊ້ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງອາຫານທຳມະຊາດ, ດັ່ງດຽວກັນກັບຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈດ້ານທ່າອ່ຽງໃນອະດີດຜ່ານມາ ແລະ ທາງເລືອກໃນອະນາຄົດສຳລັບການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ ແລະ ການບໍລິໂພກອາຫານໂດຍຄົວເຮືອນ. ເມື່ອທົບທວນຜົນໄດ້ຮັບເຫຼົ່ານີ້ ມັນເປັນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໃສ່ໃຈວ່າ ການທົດລອງ ເກັບກຳຂໍ້ມູນມີຂັ້ນໃນຊ່ວງໄລຍະທີ່ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການແຮງງານຂອງການຜະລິດກະສິກຳທີ່ສູງ ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ, ຊຶ່ງເວລານັ້ນ ການລາສັດ ໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນຫຼຸດຜ່ອນລົງ ແລະ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ ການລາສັດມີຂັ້ນຢູ່ພື້ນທີ່ໄດ້ໄກ້ຊິດກັບບ້ານ. ອີງຕາມຜົນໄດ້ທີ່ອອກມາ, ປະລິມານ ແລະ ຊະນິດຂອງສັດປ່າທີ່ເກັບກຳມາໄດ້ ອາດຈະບໍ່ເປັນຕົວແທນໃຫ້ ແກ່ຊ່ວງໄລຍະເວລາອື່ນຂອງປີ ແຕ່ຢ່າງໃດ, ເມື່ອຊາວບ້ານສາມາດດຳເນີນການລາສັດ ແລະ ເກັບເດັດໄດ້ ໃນໄລຍະທາງ ທີ່ຫ່າງໄກຫຼາຍຂຶ້ນ ຈາກບ້ານຢູ່.

4.1. ການບໍລິໂພກອາຫານໃນຄົວເຮືອນໃນໄລຍະໃໝ່

4.1.1. ການບໍລິໂພກອາຫານໂດຍລວມຄິດໄລ່ເປັນບໍລິມາດ

ນັບແຕ່ເດືອນພຶດສະພາ ເຖິງເດືອນ ສິງຫາ 2009, ບໍລິມາດຂອງອາຫານທີ່ບໍລິໂພກ ຖືກບັນທຶກໄວ້ໃນແບບຟອມ ນ້ຳໜັກ ລວມທັງໝົດ 277 ຄາບອາຫານໃນໄລຍະ 93 ມື້ສຳລັບຄອບຄົວທີ 1 ແລະ ຈຳນວນທັງໝົດ 272 ຄາບອາຫານ ໃນໄລຍະ 91 ມື້ຂອງຄອບຄົວທີ 2. ຜົນໄດ້ຮັບສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໂດຍສະເລ່ຍ, ຄອບຄົວບໍລິໂພກອາຫານ 3 ຄາບຕໍ່ມື້ (ຕາຕະລາງ 3). ເຖິງວ່າການບໍລິໂພກອາຫານ ສາມຄາບຕໍ່ມື້ນັ້ນ ແມ່ນບາງຄັ້ງຖືກນຳໃຊ້ເປັນຕົວແທນທົ່ວໄປ ສຳລັບການເຂົ້າເຖິງອາຫານທີ່ພຽງພໍ (ເບິ່ງ Fanta ແລະ FAM 2003), ໃນພາກຕໍ່ໄປຢູ່ລຸ່ມນີ້ ສະແດງເຖິງຄາບອາຫານ ຂອງຄອບຄົວຕົວແບບ ຕາມຄວາມເປັນຈິງ ແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ ໃນດ້ານໂພຊະນາການ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຈຳນວນຄາບອາຫານຕໍ່ມື້ທີ່ຄົບຖ້ວນ.

ຕາຕະລາງ 3: ລັກສະນະທົ່ວໄປຂອງຕົວຢ່າງຄາບອາຫານປະຕິບັດໂດຍ 2 ຄອບຄົວ ຢູ່ບ້ານ ຫ້ວຍຕື້ນຕັ້ງແຕ່ວັນທີ 24 ພຶດສະພາ ເຖິງ ວັນທີ 24 ສິງຫາ 2009.

ຄອບຄົວ	ຈຳນວນມື້	ຈຳນວນຄາບ	ສະເລ່ຍຈຳນວນຄາບຕໍ່ມື້
1	93	277	2.98
2	91	272	2.98

ການວິເຄາະຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳ ໂດຍນຳໃຊ້ແບບຟອມບັນທຶກນ້ຳໜັກອຳນວຍໃຫ້ພວກເຮົາສາມາດປະເມີນການບໍລິໂພກອາຫານອີງຕາມໝວດອາຫານຕົ້ນຕໍ: ອາຫານຫຼັກ, ຜັກ, ໝາກໄມ້, ຊີ້ນ/ປາ, ທາດໂປຼຕີນຈາກພືດທິດແທນ, ອາຫານທີ່ອຸດົມດ້ວຍທາດການຊຽມ, ໄຂມັນສັດ/ນ້ຳມັນພືດ. ແຕ່ລະໝວດອາຫານຖືກແຍກອີກຕື່ມ ອີງຕາມຊະນິດອາຫານ (ເຊັ່ນ: ໜໍ່ໄມ້, ຖົ່ວ, ເຫັດ ແລະ ອື່ນໆ). ບໍລິມາດລວມ (ນ້ຳໜັກສ່ວນທີ່ກິນໄດ້ທີ່ຍັງດິບ), ການໄດ້ຮັບອາຫານສະເລ່ຍຕໍ່ຄອບຄົວ/ຄົນຕໍ່ມື້, ຂອບເຂດຂອງການໄດ້ຮັບຕໍ່ຄາບອາຫານ ກໍຄືອັດຕາສ່ວນຂອງຊະນິດອາຫານ ພາຍໃນແຕ່ລະໝວດອາຫານ ກໍໄດ້ຖືກບັນທຶກເຊັ່ນກັນ (ຕາຕະລາງ 4).

ຜົນໄດ້ຮັບ ຍັງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການໄດ້ບໍລິໂພກໂດຍລວມ ຊີ້ນ, ປາ, ສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ, ໄຂ ແລະ ທາດໂປຼຕີນຈາກພືດທິດແທນແມ່ນຍັງມີຂີດຕໍ່າທີ່ສຸດ. ໃນຕົວຈິງ, ຜົນສະຫຼຸບຊັບອກວ່າການບໍລິໂພກຊີ້ນ ໂດຍສະເລ່ຍ ພຽງແຕ່ 30 ກຣາມຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້ (ໃນນ້ຳໜັກ 30 ກຣາມນີ້ ຍັງລວມດ້ວຍນ້ຳໜັກກະດູກ, ໜັງ ແລະ ເຄື່ອງໃນ ຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ແລະ ເພາະສະນັ້ນ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຂໍ້ມູນມີຕົວເລກສູງຂຶ້ນ). ການໄດ້ຮັບອາຫານອະທິບາຍໄດ້ວ່າ ຕ່ຳຫຼາຍໂພດ, ເພາະສະນັ້ນ, ຄຳນຶງ

ເຖິງວ່ານ້ຳໜັກຊື້ນທີ່ງາມ ແລະ ຊື້ນສ່ວນທີ່ກິນໄດ້ຂອງປະເພດສັດປ່າ ທີ່ລ່າໄດ້ ຈະພຽງແຕ່ຖືກ ຄາດໝາຍວ່າຈະແມ່ນ 50% ຂອງນ້ຳໜັກລວມ (ເບິ່ງເອກະສານຂອງ Krahn 2005, ອ້າງອີງ ບົດຂຽນຂອງ WHITE 1953). ການໄດ້ຮັບສານອາຫານທີ່ໄດ້ຈາກສັດຕໍ່ຄົນທີ່ຕ່ຳຈະບໍ່ຜ່ອນຄາຍ ໂດຍການໄດ້ຮັບສານອາຫານທີ່ພຽງພໍ ຈາກພືດທິດແທນ ຫຼື ໄຂ່ໄກ່ (ພຽງແຕ່ນ້ຳໜັກ 1 ກຣັມ ຂອງແຕ່ລະພືດອາຫານເຊັ່ນ: ຖົ່ວ, ແກ່ນ/ເມັດ ແລະ ໄຂ່ໄກ່ໄດ້ບໍລິໂພກຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້).

ຊື້ນສັດປ່າ ປະກອບເປັນ 59% ຂອງການໄດ້ຮັບທາດຊື້ນທັງໝົດ ໃນຂະນະທີ່ 41% ຂອງທາດ ຊື້ນທີ່ໄດ້ຮັບແມ່ນ ຈາກການຜະລິດເອົາເອງ. ການບໍລິໂພກຊື້ນສັດປ່າ ໂດຍສະເລ່ຍຕໍ່ຄອບຄົວ ປະກອບດ້ວຍ 6.510 ກຣັມ ຊື້ນສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ 3.598 ກຣັມ ຈາກປາ ແລະ ຈຳນວນ ໜ້ອຍໜຶ່ງຈາກນົກ, ແມງໄມ້ອາໄສຢູ່ບົກ, ສັດເຄິ່ງບົກເຄິ່ງນ້ຳ ແລະ ສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ. ໃນຂະນະ ທີ່ການບໍລິໂພກທາດຊື້ນທີ່ຜະລິດເອົາເອງ ມີພຽງແຕ່ 4.950 ກຣັມ ຈາກໄກ່ 2.675 ກຣັມ ຈາກ ໝູ ແລະ 150 ກຣັມ ຈາກປາລ້ຽງ. ການໄດ້ຮັບອາຫານຈາກສັດທີ່ຕ່ຳ ແມ່ນຄຽງຄູ່ກັບການໄດ້ຮັບ ໄຂ່ມັນທີ່ຕ່ຳ 3 ກຣັມຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້, ຊຶ່ງໄດ້ຈາກຕ່ອນມັນໝູພຽງຢ່າງດຽວ; ບໍ່ມີບໍລິໂພກນ້ຳພືດແຕ່ປະ ການໃດເລີຍ.

ເຂົ້າເປັນອາຫານຫຼັກຕົ້ນຕໍ ຂອງຄາບອາຫານຢູ່ຕາມທ້ອງຖິ່ນ ປະກອບເປັນຈຳນວນຫຼາຍໃນ ອາຫານຫຼັກທີ່ໄດ້ຮັບ (72%). ການບໍລິໂພກເຂົ້າໂດຍສະເລ່ຍຕໍ່ຄົນແມ່ນ 307 ກຣັມ ຊຶ່ງແມ່ນ ເຂົ້າຈ້າວ ແລະ ເປັນເຂົ້າໜຽວ ຈຳນວນ 31 ກຣັມ. ການບໍລິໂພກສາລີ ປະຈຳວັນເພີ່ມເຕີມອີກ ຈຳນວນ 120 ກຣັມ ແລະ ມັນຕົ້ນ 20 ກຣັມ ທີ່ແນ່ນອນວ່າ ບໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ເລືອກ ແຕ່ທາກແມ່ນ ຄວາມຈຳເປັນ. ການໄດ້ຮັບອາຫານຫຼັກແບບປະສົມນີ້ ອາດແມ່ນຜົນສືບເນື່ອງມາຈາກການ ປ່ຽນແທນການປູກເຂົ້າ ໂດຍພຶດເສດຖະກິດ (ເບິ່ງພາກ 4.3.1). ການບໍລິໂພກເຂົ້າໂດຍສະເລ່ຍ ຕໍ່ ຄອບຄົວ ແມ່ນ 220.221 ກຣັມ (ຫຼື ປະມານ 73 ກິໂລຕໍ່ຄອບຄົວ ຕໍ່ເດືອນ).

ການບໍລິໂພກຜັກຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້ (282 ກຣັມ) ແລະ ໝາກໄມ້ (117 ກຣັມ) ແມ່ນຍັງໜ້ອຍ. ຜັກທີ່ບໍລິ ໂພກຕົ້ນຕໍ ປະກອບດ້ວຍ ໝໍ້ໄມ້ (33%) ແລະ ຜັກໃຫ້ໃບ (31%) ຕໍ່ມາແມ່ນຜັກທີ່ ມີລັກສະນະ ຄ້າຍຄື ໝາກໄມ້ ທີ່ມີເປືອກຫຸ່ມອ່ອນ, ຖົ່ວ ແລະ ເຫັດ ການບໍລິໂພກໝາກໄມ້ ປະກອບດ້ວຍ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນໝາກແຕງ (27%), ໝາກໄມ້ມີແກ່ນ (24%) ແລະ ກ້ວຍ (22%), ຕິດ ຕາມມາໂດຍ ໝາກນັດ, ໝາກໄມ້ເປືອກໜາແຂງ, ໝາກໄມ້ປ່າເມັດນ້ອຍໆ, ອ້ອຍ, ໝາກກຸ້ງ ແລະ ໝາກໄມ້ກິນໄດ້ ທີ່ມີແກ່ນແຂງ ຫຼື ບໍ່ມີເລີຍ. ການບໍລິໂພກຜັກ ໂດຍສະເລ່ຍ ຕໍ່ຄອບຄົວ ແມ່ນ 176.368 ກຣັມ ແລະ ການບໍລິໂພກ ໝາກໄມ້ແມ່ນສະເຫຼ່ຍ 79.470 ກຣັມ ຕໍ່ຄອບຄົວ (ຫຼື ປະ ມານ 59 ກິໂລ ແລະ 26 ກິໂລ ຕໍ່ຄອບຄົວຕໍ່ເດືອນ, ຕາມລຳດັບ).

ແບບຟອມເກັບກຳນ້ຳໜັກອາຫານ ຍັງຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອບັນທຶກການໄດ້ຮັບອາຫານວ່າງ ຊຶ່ງ ຈຳນວນປະມານ 86% ແມ່ນກິນຢູ່ພາຍໃນເຮືອນ. ອາຫານທີ່ໄດ້ຈາກສັດ, ເຊັ່ນແມງໄມ້ຢູ່ຕາມ ຮົ່ວສວນ, ບໍ່ໄດ້ຖືກບໍລິໂພກເປັນອາຫານວ່າງ. ສ່ວນໃຫຍ່ອາຫານວ່າງ ແມ່ນໝາກໄມ້, ຕິດຕາມ ມາດ້ວຍຂະໜົມຫວານ ແລະ ອາຫານຫຼັກ. ເຫຼົ້າ, (ເບຍ ແລະ ເຫຼົ້າຂາວ) ແມ່ນບໍລິໂພກໜ້ອຍ ຄັ້ງທີ່ສຸດ.

4.1.2. ຄວາມຖີ່ຂອງການບໍລິໂພກອາຫານທີ່ໄດ້ຈາກສັດ

ຂໍ້ມູນຈາກແບບຟອມເກັບກຳນ້ຳໜັກຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອກຳນົດຄວາມຖີ່ການບໍລິໂພກອາຫານ ຊະນິດຕ່າງໆ, ການວິເຄາະຢືນຢັນ ວ່າການໄດ້ຮັບອາຫານທີ່ໄດ້ຈາກສັດ ໂດຍລວມແມ່ນ ຕ່ຳ ບໍ່ພຽງແຕ່ໃນດ້ານປະລິມານ ແຕ່ທັງດ້ານຄວາມຖີ່ນຳອີກ. ພວກເຮົາຢືນຢັນ ວ່າໃນຈຳນວນຫຼາຍ ມີ ຄາບອາຫານ ຈະແມ່ນພຶດຜັກລ້ວນໆ. ໃນຈຳນວນ ອາຫານທັງໝົດ 549 ຄາບ (ລວມທັງ 2 ຄອບຄົວ), 67% ຂອງຄາບອາຫານ ຈະມີຕ່ອນມັນໝູ ຊຶ່ງໃນຂະນະ ທີ່ອາຫານອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຈາກ ສັດ ຄວາມຖີ່ການບໍລິໂພກມີໜ້ອຍສຸດ (ຕາຕະລາງ 5). ມີພຽງແຕ່ 2% ຂອງຄາບອາຫານທີ່ ປະກອບດ້ວຍໄຂ່ທີ່ຜະລິດເອງ ແລະ ມີພຽງແຕ່ 4% ຊຶ່ງມີ ຊື້ນ ທີ່ຜະລິດເອງ (ໝູ, ໄກ່ ແລະ/ຫຼື ປາລ້ຽງ). ໂດຍສົມທຽບ 16 % ຂອງຄາບອາຫານທີ່ປະກອບດ້ວຍຊື້ນສັດປ່າ (ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍ ນ້ຳນົມ, ນົກ, ກົບ, ສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ, ປາ ແລະ/ຫຼື ແມງໄມ້). ໃນທາງກັບກັນ 70% ໂດຍສະ ເລ່ຍຂອງຄາບອາຫານຈະມີຜັກ. ຍ້ອນວ່າ ຄອບຄົວໂດຍສະເລ່ຍ ບໍລິໂພກ 3 ຄາບອາຫານຕໍ່ມື້, ປະມານສອງໃນສາມຂອງຄາບອາຫານ ໂດຍສະເລ່ຍ, ມີຜັກບາງຊະນິດໃນຄາບອາຫານນັ້ນ.

ຕາຕະລາງ 4: ອາຫານທີ່ໄດ້ຮັບທັງໝົດ ແລະ ອາຫານທີ່ໄດ້ຮັບ* ໂດຍສະເລ່ຍຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້ ແລະ ຕໍ່ຄອບຄົວ ຂອງທັງສອງຄອບຄົວ ຢູ່ບ້ານ ຫ່ວຍຕີນ ຕັ້ງແຕ່ວັນທີ 24 ພຶດສະພາ ເຖິງວັນທີ 24 ສິງ ທາ 2009.

ຊື່ອາຫານ	ຄອບຄົວ ທີ 2 (ກຣາມ)	ຄອບຄົວ ທີ 1 (ກຣາມ)	ສະເລ່ຍ (ກຣາມ)	ຈັດລຽງຕາມ ຄາບອາຫານ (ກຣາມ)	ສະເລ່ຍ ຕໍ່ວັນເປັນ (ກຣາມ)	ສະເລ່ຍຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້	
						(ກຣາມ)	(%)
ເຂົ້າຈ້າວ	149,870	252,365	201,118	300-3,000	2,180	307 ¹	65.1
ສາລີ (ເມັດສາລີ) ³	77,001	73,186	75,093	80-18,300	817	120	24.3
ເຂົ້າຫນຽວ	21,255	16,950	19,103	5-2,900	208	31 ²	6.2
ມັນຕົ້ນ (ພາກສ່ວນທີ່ກິນໄດ້) ³	8,338	18,414	13,376	150-2,300	145	20	4.3
ປະເພດຫມໍ່ຕ່າງໆ (ມີແຫ້ງ)	440	275	358	55-330	4	1	0.1
ລວມອາຫານຫຼັກ	256,904	361,190	309,048		3,353	478	100
ຫນໍ່ໄມຕ່າງໆ (ພາກສ່ວນທີ່ກິນໄດ້) ³	57,820	56,860	57,340	140-6,000	623	91	32.5
ປະເພດຜັກ (ພາກສ່ວນທີ່ກິນໄດ້) ³	57,540	50,350	53,945	5-1,210	587	87	30.6
ໝາກໄມ້ທີ່ຈັດເປັນກຸ່ມຜັກ (ມີເບືອກບາງ, ອ່ອນ ສ່ວນທີ່ກິນໄດ້)	28,690	26,080	27,385	20-1,800	298	44	15.5
ປະເພດຖົງດິບທີ່ກິນໄດ້ (only string and wing beans)	25,820	13,000	19,410	50-1,800	212	32	11
ປະເພດເຫັດ (ພາກສ່ວນທີ່ກິນໄດ້) ³	11,780	19,395	15,588	20-3,500	169	24	8.8
ຫມາກໄມ້ທີ່ຈັດເປັນກຸ່ມຜັກ (ມີເບືອກແຂງ ສ່ວນທີ່ກິນໄດ້)	0	2,500	1,250	0	13	2	0.7
ຫນໍ່ອື່ນໆ (ສ່ວນທີ່ກິນໄດ້) ³	360	1,400	880	30-1,400	10	1	0.5
ປະເພດດອກພືດ (ສ່ວນທີ່ກິນໄດ້) ³	760	300	530	100-200	6	1	0.3
ລວມຜັກທັງໝົດ	182,770	169,885	176,328		1,918	282	100
ໝາກແຕງ, ໝາກໄມ້ (ບໍ່ມີເບືອກ)	11,920	45,920	28,920	80-5,440	312	42	36.4
ໝາກໄມ້ມີແກນແຂງ (ບໍ່ມີແກນ)	21,340	17,050	19,195	20-3,900	209	31	24.2
ໝາກກ້ວຍ (ບໍ່ມີເບືອກ)	9,364	25,683	17,523	40-3,200	190	26	22
ໝາກນັດ (ສ່ວນທີ່ກິນໄດ້) ³	0	9,300	4,650	0-1,900	50	6	5.9
ໝາກໄມ້ທີ່ມີເບືອກຫນ້າ (ສ່ວນທີ່ກິນໄດ້) ³	39	5,891	2,965	0-5,120	32	4	3.7
ໝາກໄມ້ນ້ອຍຈາກປ່າ	192	3,776	1,984	4-2,400	21	3	2.5
ອ້ອຍ	0	3,670	1,835	280-450	20	2	2.3
ໝາກນາວ, ໝາກກຸ້ງ (ສ່ວນທີ່ກິນໄດ້) ³	46	2,440	1,243	0-1,250	13	2	1.6
ໝາກໄມ້ບໍ່ມີແກນ ຫຼື ມີແຕ່ກິນແກນໄດ້	0	2,310	1,155	0-500	12	2	1.5
ລວມໝາກໄມ້ທັງໝົດ	42,901	116,040	79,470		860	117	100
ໄກ່ (ຊີ້ນ, ກະດູກ, ເຄື່ອງໃນ, ຫັງ) ⁴	8,100	1,800	4,950	350-4,600	54	9	26.1
ຊີ້ນໝູ (ຊີ້ນ, ກະດູກ, ເຄື່ອງໃນ, ຫັງ) ⁴	1,000	4,350	2,675	20-3,000	29	4	14.1
ປາໜອງທີ່ລ້ຽງເອງ (ຊີ້ນ, ກະດູກ)	0	300	150	0-300	2	0	0.8
ສັດປ່າທີ່ລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ (ຊີ້ນ, ກະດູກ, ເຄື່ອງໃນ, ຫັງ) ⁴	5,970	7,050	6,510	40-850	71	10	34.3
ປາທຳມະຊາດ (ຊີ້ນ, ກະດູກ) ⁵	2,690	4,505	3,598	40-600	39	5	19
ນົກ (ຊີ້ນ, ກະດູກ, ເຄື່ອງໃນ, ຫັງ) ⁴	585	320	453	20-305	5	1	2.4
ແມງໄມ້ຕ່າງໆ (ລວມ)	880	1	441	280-600	5	1	2.3
ສັດເຄິ່ງປີກເຄິ່ງນ້ຳ (ຊີ້ນ, ກະດູກ, ເຄື່ອງໃນ, ຫັງ) ⁴	0	300	150	0	2	0	0.8
ປູ, ກຸ້ງ, ຫອຍ, ແມງໄມ້ໃນນ້ຳ (ມີອອງ)	0	50	25	0-50	0	0	0.1
ລວມຊີ້ນ/ປາ/ສັດນ້ຳອື່ນໆ⁶	19,225	18,676	18,952		266	30	100
ປະເພດແກ່ນ,ເມັດ (ລວມທັງເບືອກ)	0	2,098	1,049	0	11	1	54.4
ປະເພດຖົງເຫຼືອງ	0	1,350	675	0-750	7	1	35
ປະເພດແກ່ນ,ເມັດ (ບໍ່ມີເບືອກ)	126	280	203	10-603	2	0	10.5
ລວມທັງໝົດຂອງພືດ	126	3,728	1,927		21	3	100
ປອງປາ	0	4	0	0	0	0	n.d.
ໄຂ່ໄກ່	1,150	350	750	n.d.	8	1	n.d.
ລວມອື່ນໆ							
ນ້ຳມັນໝູ	1,526	1,806	1,666	7-14	18	3	100
ລວມນ້ຳມັນພືດ/ນ້ຳມັນໝູ	1,526	1,806	1,666		18	3	100

ໝາຍເຫດ:

* ອາຫານທຸກຊະນິດແມ່ນຍັງດິບຢູ່ (ນ້ຳໜັກດິບ)

** ເທົ່າກັບ 829g ຂອງເຂົ້າຈ້າວ(ໜັງສຸກແລ້ວ)

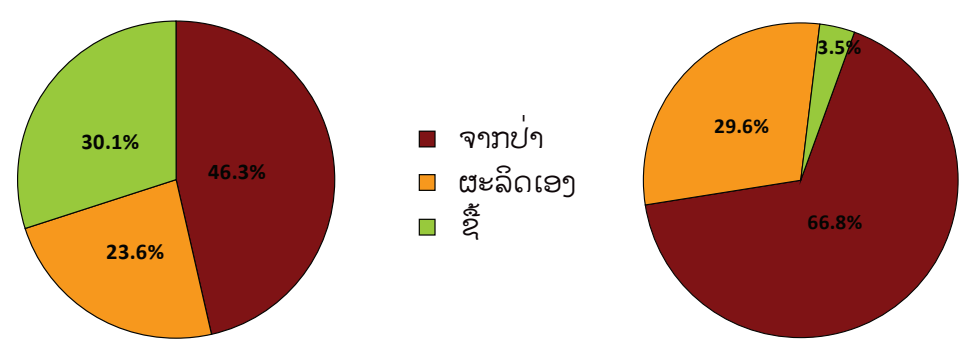
*** ເທົ່າກັບ 48g ຂອງເຂົ້າໜຽວ(ໜັງສຸກແລ້ວ)

ຕາຕະລາງ 5: ຄວາມຖີ່ຂອງການບໍລິໂພກອາຫານທີ່ໄດ້ຈາກສັດ ໃນຄາບອາຫານທັງໝົດ ໂດຍທັງສອງ ຄອບຄົວຢູ່ບ້ານ ຫ່ວຍຕົນ ຕັ້ງແຕ່ວັນທີ 24 ພຶດສະພາ ເຖິງ ວັນທີ 24 ສິງຫາ 2009.

ຄາບເຂົ້າ	ຈຳນວນ ຄາບ	ນ້ຳມັນ	ໄຂ່	ຊີ້ນສັດລ້ຽງ			ຊີ້ນສັດປ່າ					
		ນ້ຳມັນໝູ	ໄຂ່ລ້ຽງ	ໝູ	ໄກ່	ປາທີ່ລ້ຽງ	ສັດລ້ຽງ	ນົກ	ກົບ, ຂງຸດ	ແມງໄມ້	ປາ	ແມງໄມ້
ເຂົ້າ	184	165	5	3	6	1	26	3	0	1	12	0
ສວາຍ	182	49	4	2	0	0	9	2	0	0	4	0
ແລງ	183	151	2	2	7	0	14	4	2	0	8	1
ລວມ	549	365	11	7	13	1	49	9	2	1	24	1
%	100	66.5	2	1.3	2.4	0.2	8.9	1.6	0.4	0.2	4.4	0.2

4.2. ແຫຼ່ງອາຫານ

ຂໍ້ມູນຈາກແບບຟອມບັນທຶກນ້ຳໜັກ ຊີ້ບອກວ່າ ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງອາຫານທີ່ໄດ້ຈາກສັດທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ (48.281 ກຣາມ) ແມ່ນເກັບກູ້ມາຈາກທຳມະຊາດ (46%) ໂດຍມີຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງ ທີ່ຜະລິດເອງໂດຍຄອບຄົວ (23%) ຫຼື ຊື້ (30%) (ຮູບ 9, ຕາຕະລາງ 6). 67% ຂອງຊີ້ນ (ບໍ່ລວມເອົາໄຂມັນໝູ, ຕ່ອນມັນໝູ ແລະ ໄຂ່) ແມ່ນເກັບກູ້ມາ ຈາກທຳມະຊາດ (ຮູບ 10) ຊຶ່ງມີຄວາມໝາຍວ່າ ຫຼາຍກວ່າ 2 ໃນ 3 ຂອງ ຊີ້ນທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ແມ່ນລ່າ ຫຼື ເກັບກູ້ເອົາ. ມີພຽງແຕ່ 3,5% ຂອງຊີ້ນທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ແມ່ນຈາກການຊື້ເອົາ, ຊຶ່ງແມ່ນປະລິມານທີ່ໜ້ອຍທີ່ສຸດ ຊຶ່ງຕ່ຳກວ່າມາດຕະຖານສະເລ່ຍຂອງປະເທດ ສຳລັບເຂດຊົນນະບົດ ດັ່ງທີ່ມີໃນບົດລາຍງານຂອງການສຳຫຼວດ LECS. ກົງ ກັນຂ້າມກັບຊີ້ນ, ເກືອບທັງໝົດ (88%) ຂອງອາຫານທີ່ໄດ້ຈາກພືດຜັກ ທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ປະກອບດ້ວຍຈຳພວກອາຫານຫຼັກ, ຜັກ, ໝາກໄມ້, ແກ່ນ ແລະ ເມັດ (807.734 ກຣາມ) ແມ່ນຜະລິດເອົາເອງໃນຄອບຄົວ, ຊຶ່ງໃນຂະນະທີ່ມີພຽງປະມານ 12% ແມ່ນເກັບເດັດຈາກທຳມະຊາດ ແລະ ມີຈຳນວນໜ້ອຍທີ່ສຸດ (<1%) ແມ່ນຊື້ເອົາ. ແຕ່ສັດສ່ວນເຫຼົ່ານີ້ ແຕກຕ່າງຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ ພາຍໃນໝວດພືດຜັກເອງ, ຍົກຕົວຢ່າງ, ເກືອບເຄິ່ງ ໜຶ່ງຂອງຜັກ ທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກແມ່ນ

ຮູບ 9 (ຊ້າຍ). ອາຫານຈາກສັດທັງໝົດ ຕາມແຫຼ່ງ ທີ່ບໍລິໂພກ ໂດຍ ທັງສອງຄອບຄົວ ນັບແຕ່ວັນທີ 24 ພຶດສະພາ ເຖິງ ວັນທີ 24 ສິງຫາ 2009.

ຮູບ 10 (ຂວາ). ຊີ້ນ ຕາມແຫຼ່ງ ທີ່ບໍລິໂພກ ໂດຍທັງ ສອງ ຄອບຄົວ ນັບແຕ່ວັນທີ 24 ພຶດສະພາ ເຖິງວັນທີ 24 ສິງຫາ 2009.

ເກັບເດັດຈາກທຳມະຊາດ (85.642 ກຮັມ ຂອງຈຳນວນຜັກທັງໝົດ 172.953 ກຮັມ; ຮູບ 11) ໃນຂະນະດຽວກັນມີພຽງແຕ່ 3% ທີ່ເປັນໝາກໄມ້ (4.094 ກຮັມ ຂອງຈຳນວນໝາກໄມ້ທັງໝົດ 131.446 ກຮັມ; ຮູບ 12). ໂດຍລວມຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ຊີ້ບອກເຖິງການເພີ່ງພາທີ່ສູງຕໍ່ການບໍລິໂພກ ຊີ້ນສັດປ່າ ແລະ ຜັກ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ເຜົ່າມຽນ ຈະມີທ່າອ່ຽງມັກຊີ້ນທີ່ຜະລິດເອົາເອງ (ໂດຍສະເພາະຊີ້ນໝູ) ແລະ ຜັກປູກ ຢູ່ຕາມສວນຄົວ ດັ່ງທີ່ສະແດງອອກ ໃນການສຳຫຼວດຄັ້ງອື່ນໆ (ຕົວຢ່າງ: ອົງການອາຫານໂລກ 2007).

ຕາຕະລາງ 6. ບໍລິມາດຂອງອາຫານທີ່ໄດ້ຈາກສັດ ແລະ ຊີ້ນທີ່ເກັບກູ້ໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ, ຜະລິດເອງໃນຄອບຄົວ ແລະ ຊື້ເອົາ ໂດຍທັງສອງຄອບຄົວໃນລະຫວ່າງວັນທີ 24 ພຶດສະພາ ຫາ ວັນທີ 24 ສິງຫາ 2009.

ແຫຼ່ງອາຫານ	ຊີ້ນສັດທັງໝົດ ທີ່ບໍລິໂພກ ¹		ສະເພາະແຕ່ຊີ້ນ ²	
	ປະລິມານ (ກຣາມ)	ປະລິມານ (%)	ປະລິມານ (ກຣາມ)	ປະລິມານ (%)
ທຳມະຊາດ	22,351	46.3	22,351	66.8
ຜະລິດເອງ	11,400	23.6	9,900	29.6
ຊື້	14,530	30.1	1,185	3.5
ລວມ	281	100	33,436	100

¹ ລວມມີ : ຊີ້ນ, ປາ, ສັດນ້ຳອື່ນໆ (ປູ, ກົບ, ຂຽດ, ອື່ນໆ), ແມງໄມ້, ຊີ້ນໝູສາມຊັ້ນ, ນ້ຳມັນໝູ, ແລະ ໄຂ່.

² ລວມມີ : ຊີ້ນ, ປາ, ສັດນ້ຳອື່ນໆ (ປູ, ກົບ, ຂຽດ, ອື່ນໆ), ແມງໄມ.

ຮູບ 11 (ຊ້າຍ). ຜັກທັງໝົດແຍກຕາມແຫຼ່ງທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ໂດຍທັງສອງຄອບຄົວ, ວັນທີ 24 ພຶດສະພາ ຫາວັນທີ 24 ສິງຫາ 2009.

ຮູບ 12 (ຂວາ). ໝາກໄມ້ທັງໝົດແຍກຕາມແຫຼ່ງທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ໂດຍທັງສອງຄອບຄົວ

4.2.1. ອາຫານທີ່ເກັບເດັດມາຈາກທຳມະຊາດ

ສັດ

ແບບຟອມເກັບກຳອາຫານທຳມະຊາດຂອງຄອບຄົວ, ຄຽງຄູ່ກັບແບບຟອມເກັບກຳນ້ຳໜັກ, ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອ ກຳນົດວ່າ ບໍລິມາດທັງໝົດ ຂອງສັດປ່າ ທີ່ລາຍງານວ່າເກັບກູ້ໄດ້ ໂດຍທັງສອງຄອບຄົວ ໃນໄລຍະສາມເດືອນແມ່ນ 23.831 ກຮັມ (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 7) ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ (61%) ມາຈາກສັດລ້ຽງ ລູກດ້ວຍນ້ຳນົມຊະນິດນ້ອຍ (ຂະໜາດ < 1 ກິໂລ), ຕິດຕາມມາດ້ວຍປາ (30.2%), ນົກຊະນິດນ້ອຍ ແລະ ແມງໄມ້ (ແຕ່ລະປະເພດມີຈຳນວນ 3.7%). ສົມທຽບສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ໃສ່ກັບການໄດ້ຮັບອາຫານຂອງຄົວເຮືອນ (ຕາຕະລາງ 4), ສັດສ່ວນຂອງສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມທີ່ ເກັບກູ້ໄດ້ຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງ (1.508 ກຮັມ, 10.4%) ແລະ ຈຳພວກນົກ (60 ກຮັມ; 68%) ແທນທີ່ຈະໃຊ້ໄວ້ກິນເອງໂດຍຄອບຄົວແຕ່ພັດເອົາໄປໃຫ້ຜູ້ອື່ນ.

ຕາຕະລາງ 7. ນ້ຳໜັກຈຳນວນສັດປ່າ ທີ່ເກັບກູ້ໄດ້ (n = 22.951 ກຮັມ) ໂດຍທັງ ສອງ ຄອບຄົວ ຢູ່ບ້ານ ຫ່ວຍຕືນ ຈາກ ວັນທີ 24 ເດືອນພຶດສະພາ ຫາ ສິງຫາ 2009.

ປະເພດສັດ	ນ້ຳໜັກ (ກຮາມ)	% ຂອງຈຳນວນທັງໝົດ
ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ	14,528	61.0%
ປາ	7,195	30.2%
ສັດປີກ	877	3.7%
ແມງໄມ້	881	3.7%
ກົບ-ຊຽດ	300	1.3%
ກະປູ	50	0.2%

ສັດປີກທີ່ລ່າໄດ້ປະກອບດ້ວຍສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ (ຈຳນວນໂຕ =109 ຈຳນວນໂຕ) ແລະ ພວກນົກ=15) (ຕາຕະລາງ 8). ຊະນິດສັດປ່າທີ່ລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ຊຶ່ງເອົາມາບໍລິໂພກ ເປັນ ຕົວແທນໃຫ້ແກ່ ສັດ 4 ຕະກຸນຕ່າງໆ ຕາມການຈັດແບ່ງກຸ່ມ (ກະຈອນ, ເຈຍ, ກະຮອກ ແລະ ໝູ), ມີນ້ຳໜັກນັບຈາກ 5 ກຮັມ ຈົນເຖິງ 680 ກຮັມ, ໂດຍມີນ້ຳໜັກສະເລ່ຍ ປະມານ 135 ກຮັມ. ສັດ ຈຳນວນສ່ວນໃຫຍ່ເຫຼົ່ານີ້ (ກະຮອກ, ໝູ) ແມ່ນໃຊ້ແຂ້ວກັດ ຊຶ່ງມີຂະໜາດທີ່ຂ້ອນຂ້າງ ນ້ອຍເຊັ່ນ ໝູ (Indochinese Shrew like Mouse) (18g) ຈົນເຖິງຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ເຊັ່ນ ໝູ (Berdmore's Rat) (680 ກຮັມ).

ຈຳພວກໝູ ຢ່າງໜ້ອຍ 14 ຊະນິດ ຖືກລ່າ. ຊະນິດທີ່ວ່າໄປທີ່ຫຼາຍກວ່າໝູ່ ແມ່ນ ໝູ (Indochinese Mountain Niviventer) ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ ພົບເຫັນຢູ່ຕາມໜ້າດິນທີ່ມີເຄືອໄມ້ຕ່ຳ ແລະ ງ່າໄມ້ຫັກ ແລະ ຄ້ອນຂ້າງແຜ່ຫຼາຍຢູ່ຕາມປ່າເປັນໝູ ຂອງພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ (ຄວາມສູງ ເໜືອລະດັບນ້ຳທະເລແຕ່ 1.000 ຫາ 2.000 ແມັດ) ກົງກັນຂ້າມ ກັບໝູຊະນິດ Indochinese Arboreal Niviventer ແມ່ນພົບເຫັນໄດ້ປົກກະຕິທົ່ວໄປ ຢູ່ນ້ຳ ຕົ້ນໄມ້ ແລະ ສິ່ງໄສວ່າຈຳນວນ ຈະຫຼຸດໜ້ອຍລົງ ຍ້ອນການສູນຫາຍຂອງປ່າໄມ້ ໃນທົ່ວທິດ. ພວກໝູຕະກຸນ Rattus spp ຍັງຖືກ ເກັບກູ້ຕາມປົກກະຕິ. ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນບາງຊະນິດ ຂອງໝູທີ່ພົບເຫັນຢູ່ຕາມເຮືອນ ຢູ່ອາໄສ ຊຶ່ງເປັນ ສັດຕູພຶດ ມີທົ່ວໄປຕາມບ້ານເຮືອນ ແລະ ສວນ ຕາມເຂດເນີນສູງໃນທົ່ວທຸກພາກຂອງ ສປປ ລາວ. ໝູ Pacific ຍັງລົບກວນ ຮົ່ວສວນ ແລະ ທົ່ງນາຂອງຊາວບ້ານຢູ່ສະເໝີ ແຕ່ບໍ່ພົບເຫັນໄດ້ທົ່ວໄປຢູ່ ພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ. ໝູປ່າ ທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ທີ່ຈັບໄດ້ມີນ້ຳໜັກລະຫວ່າງ 300 ຫາ 680 ກຮັມ ແລະ ປະກອບມີ Berdmore's Rat ແລະ Bower's / Mackenzie's Rat, ທັງສອງ ຊະນິດ ແມ່ນອາໄສຢູ່ປີກ ແລະ ຢູ່ຕາມໂພງດິນ, ລວມທັງ ໝູຊະນິດໃຫຍ່ (Edward's Giant Rat) ແລະ ໝູ Red Spiny Maxomys. ຈຳພວກໝູຊະນິດ (ທັງໝົດ) ທີ່ຈັບໄດ້ (Cook's, Fawncoloured ແລະ Indochinese Shrewlike), ນອກຈາກ ຈຳພວກໝູຕາມບ້ານເຮືອນ ເປັນທີ່ຮູ້ວ່າມາຈາກປ່າເຂດໝູ່ ປະສົມກັນລະຫວ່າງທົ່ງຫຍ້າ ແລະ ທົ່ງນາ. ຈຳພວກໝູຕາມເຮືອນ ແມ່ນພົບ ເຫັນສະເພາະຢູ່ຕາມສິ່ງປູກສ້າງ ແລະ ການບັນທຶກເຫຼົ່ານີ້ ອາດເປັນກໍລະນີທີ່ຮູ້ກັນເປັນ ເທື່ອທຳອິດ ກ່ຽວກັບ ໝູ ຊະນິດດັ່ງກ່າວນີ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ຊຶ່ງອາດເປັນ ໄປໄດ້ທີ່ຈະສ້າງຜົນກະທົບ ຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ ຕໍ່ເລົ່າເຂົ້າ ແລະ ສາລີ.

ກະຮອກ ທັງສອງຊະນິດ ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງ ພົບເຫັນໄດ້ທົ່ວໄປ, ມັກເຄື່ອນໄຫວໃນມື້ກາງເວັນ, ຕົ້ນຕໍ ອາໄສຢູ່ຕາມຕົ້ນໄມ້ ແລະ ກະຈາຍ ຢູ່ທົ່ວທຸກປະເພດປ່າໄມ້. ກະຮອກ Northern Treeshrew ມີແຜ່ຫຼາຍ ແລະ ຢູ່ທົ່ວໄປ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ ມັກເຄື່ອນໄຫວໃນເວລາກາງເວັນ ຢູ່ຕາມພູມໄມ້ເຕ້ຍ ໃນປ່າໄມ້ນາໆ ຊະນິດ, ສ່ວນໃຫຍ່ ຈະຢູ່ໄກ້ຫ່ວຍ ແລະ ສາຍນ້ຳ. ເຈຍ ຊະນິດໃບຫຼາກມີເກາະຫ່ອຍ ຢູ່ໃນຖ້ຳ ແຕ່ກໍຍັງຢູ່ຕາມໂຄນໄມ້ອີກເຊັ່ນກັນ, ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງມີທົ່ວໄປ ແລະ ພົບເຫັນຢູ່ທົ່ວທຸກ ປະເພດປ່າໄມ້ (ຮູບ 13).

ພວກນົກປ່າ ທີ່ຖືກກິນເປັນອາຫານ ແມ່ນແຍກໄດ້ເປັນ 4 ຕະກູນ (barbets, owls, shrikes ແລະ flycatchers) ແລະ ມີນ້ຳໜັກແຕ່ 20 -170 ກຣາມ, ໂດຍມີນ້ຳໜັກສະເລ່ຍ 59 ກຣາມ (ຕາຕະລາງ 8). Barbets ອາໄສຢູ່ຍອດໄມ້ ແລະ ກິນແມງໄມ້ ແລະ ໝາກໄມ້ເປັນອາຫານ. ຈຳນວນທີ່ຈັບໄດ້ ແມ່ນນົກທີ່ຍັງໜ້ອຍ ແລະ ຖືກຈັບມາຈາກຮັງຂອງມັນ ຢູ່ຕາມໂກນໄມ້. ນົກເຄົ້າອາຊີ ມີກ່ານ ແມ່ນນົກລ່າເນື້ອກິນ ຊື່ນພົບເຫັນຢູ່ຕາມປ່າໄມ້ນາໆຊະນິດ ລວມທັງເຂດພື້ນທີ່ຖືກລົບກວນ (ຮູບ 13). ນົກເຄົ້າເຫຼົ່ານັ້ນ ກໍຍັງອອນໂນຍຢູ່ ແລະ ແນ່ນອນຖືກຈັບມາຈາກຮັງ ຢູ່ຕາມໂກນໄມ້. ນົກ shrikes ກິນຊີ້ນ ແລະ ຫາກິນ ຢູ່ຕາມພື້ນທີ່ເຂດປ່າ, ກິນພວກແມງໄມ້ ແລະ ສັດຂະໜາດນ້ອຍ. ນົກ flycatcher ແມ່ນພວກກຸ່ມໃຫຍ່ ຂອງຫຼາຍຊະນິດ ຊຶ່ງກິນແມງໄມ້ໄດ້ໃນຂະນະທີ່ກຳລັງບິນຢູ່ເທິງອາກາດ. ສາມຊະນິດທີ່ຈັບໄດ້ ແມ່ນຄ້ອນຂ້າງ ມີຢູ່ທົ່ວໄປ ແລະ ແຜ່ກະຈາຍຢູ່ທົ່ວ ສປປ ລາວ; ນົກ Blue Whistling Thrush ຫາກິນ ຢູ່ບໍລິເວນປ່າ ຢູ່ໄກ່ແກ້ງນ້ຳຕົກ, ສ່ວນນົກ Whiterumped Shama ມັກຢູ່ຕາມປ່າເຫຼົ່າ ແລະ ປ່າໄຜ່ ແລະ ນົກ Oriental Magpie Robin ອາໄສຢູ່ຕາມປ່າເຫຼົ່າ ແລະ ເຂດຢູ່ອາໄສຂອງຄົນ.

ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ແລະ ນົກໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ ທີ່ລ່າມາໄດ້ (70%; ຈຳນວນ = 124) ແມ່ນຊະນິດທີ່ນອນຢູ່ໃນລາຍການ ບັນຊີ III, ຊຶ່ງອີງຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສັດປ່າ (2008) ແລະ ກົດລະບຽບເຂດປ່າສະຫງວນ ນ້ຳແອດ- ພູເລີຍ (2008), ສາມາດລ່າໄດ້ໃນຕະຫຼອດປີ (ຕາຕະລາງ 8). ຊະນິດອື່ນໆນັ້ນ ສ່ວນໃຫຍ່ (29%) ແມ່ນຊະນິດ ທີ່ຢູ່ໃນບັນຊີ II ຊຶ່ງຖືກຈັບຢ່າງບໍ່ຖືກຕ້ອງໃນ ‘ຂ່ວງຫ້າມລ່າສັດ’ ທົ່ວປະເທດ ນັບແຕ່ເດືອນພຶດສະພາ ຫາ ເດືອນ ຕຸລາ, ໃນຂະນະດຽວກັນ ມີພຽງນົກເຄົ້າ ປະເພດດຽວ ທີ່ແມ່ນຊະນິດສັດປີກ ບັນຊີ I ຊຶ່ງຫ້າມລ່າຢ່າງເດັດຂາດ. ໃນຈຳພວກທີ່ໄດ້ລ່ານັ້ນ ບໍ່ມີຊະນິດໃດທີ່ຖືວ່າຢູ່ໃນ ‘ສະພາບສ່ຽງ’ ໃນ ສປປ ລາວ (Duckworth ແລະ ຄະນະ 1999) ຫຼື ຖືກຈັດວ່າເປັນປະເພດ ທີ່ມີໄພຂົ່ມຂູ່ ໃນລະດັບໂລກ (IUCN, 2003). ຂໍ້ສັງເກດ ຂອງຜູ້ຊ່ວຍພາກສະໜາມ ທີ່ຢູ່ຮ່ວມນຳຄອບຄົວ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນສັດປ່າ ຊັບອກວ່າທັງສອງ ຄອບຄົວຊາບວ່າ ມີກົດລະບຽບ ຄຸ້ມຄອງການລ່າສັດ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ

ຮູບ 13. ສັດທີ່ລ່າ ສຳລັບເປັນອາຫານບໍລິໂພກໂດຍຄົວເຮືອນ ປະກອບດ້ວຍ: ຂ້າງເທິງຊ້າຍມີແມ່ນເຈ້ຍ (Largeeared Roundleaf Bats), ຂ້າງເທິງຂວາແມ່ນ ນົກເຄົ້າ (Asian Barred Owlet), ຂ້າງລຸ່ມຂວາແມ່ນ ໝູ (Edward's Giant Rat), ແລະ ລຸ່ມຊ້າຍແມ່ນປາດູກ (catfish).

ຕາຕະລາງ 8. ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງສັດປ່າປະເພດນົກ ແລະ ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ທີ່ຈັບ-ລ່າ ມາບໍລິໂພກ ໂດຍ ສອງ ຄອບຄົວ ຢູ່ບ້ານ ຫ້ວຍຕີນ ຈາກວັນທີ 24 ພຶກສະພາ ຫາ 24 ສິງຫາ 2009.

		ຈຳນວນ ໂຕ	ຈັດຢູ່ ໃນບັນຊີ ¹
ຊື່ວິທະຍາສາດ	ຊື່ພາສາອັງກິດ		
ປະເພດນົກ		15	
ຕະກຸນ Megalaimidae (Barbets)			
<i>Megalaima</i> spp.	barbet	2	2
ຕະກຸນ Strigidae (Typical owls)			
<i>Glaucidium cuculoides</i>	Asian Barred Owlet	1	1
ຕະກຸນ Laniidae (Shrikes)			
<i>Lanius schach</i>	Long-tailed Shrike	5	2
<i>Lanius tigrinus</i>	Tiger Shrike	1	2
unidentified	shrike	2	2
ຕະກຸນ Muscicapidae (Thushes, Flycatchers)			
<i>Myophonus caeruleus</i>	Blue Whistling Thrush	1	2
<i>Copsychus saularis</i>	Oriental Magpie Robin	1	2
<i>Copsychus malabaricus</i>	White-rumped Shama	1	2
unidentified	ບໍ່ສາມາດຈຳແນກໄດ້	1	
ປະເພດສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ		109	
ຕະກຸນ Tupaiidae (Treeshrews)			
<i>Tupaia belangeri</i>	Northern Treeshrew	1	2
ຕະກຸນ Hipposideridae (Roundleaf Bats)			
<i>Hipposideros pomona</i>	Large-eared Roundleaf Bat	21	2
ຕະກຸນ Sciuridae (Squirrels)			
<i>Dremomys rufigenis</i>	Red-cheeked Squirrel	7	3
<i>Tamias maritimus</i>	Eastern Striped Squirrel	1	3
ຕະກຸນ Muridae (Rats and Mice)			
<i>Rattus exulans</i>	Pacific Rat	7	3
<i>Rattus</i> spp.	rat	13	3
<i>Berylmys berdmorei</i>	Berdmore's Rat	3	3
<i>Berylmys cf bowersi /mackenzii</i>	Bower's or Mackenzie's rat	2	3
<i>Niviventer cf confucianus</i>	Confucian Niviventer	1	3
<i>Niviventer cf fulvescens</i>	Indomalayan Niviventer	4	3
<i>Niviventer cf langbianis</i>	Indochinese Arboreal Niviventer	2	3
<i>Niviventer cf tenaster</i>	Indochinese Mountain Niviventer	20	3
<i>Niviventer</i> sp.	niviventer	1	3
<i>Leopoldamys cf edwardsae</i>	Edward's Giant Rat	8	3
<i>Maxomys surifer</i>	Red Spiny Maxomys	1	3
<i>Mus cf musculus</i>	Asian House Mouse	4	3
<i>Mus cf cookii</i>	Cook's Mouse	2	3
<i>Mus cf cervicolor</i>	Fawn-coloured Mouse	1	3
<i>Mus cf pahari</i>	Indochinese Shrewlike Mouse	2	3
unidentified	-	8	3

¹ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າປີ 2008 ແລະ ລະບຽບການຂອງເມືອງວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ປີ 2008: 1) ສັດປະເພດຫຼວງຫ້າມແມ່ນຫ້າມລ່າເດັດຂາດໝົດປີ; 2) ສັດປະເພດຄຸ້ມຄອງແມ່ນສາມາດລ່າໄດ້ໃນຊ່ວງ ວັນທີ 1 ເດືອນ ພະຈິກ ຫາ 30 ເດືອນເມສາ ແລະ 3) ສັດປະເພດທີ່ສາມາດລ່າໄດ້ໝົດປີ.

ແລະ ມີຄວາມເປັນຫວັງກ່ຽວກັບການລະເມີດກົດລະບຽບເຫຼົ່ານັ້ນ, ແຕ່ບໍ່ມີສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ ໃດເລີຍທີ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງແຈ້ງແຈ້ງ ໃນລາຍລະອຽດວ່າ ສັດປ່າຊະນິດໃດ ສາມາດຈັບ ແລະ ລ່າໄດ້ ລວມທັງໃນຊ່ວງໃດ, ໂດຍສະເພາະສັດກະດູກສັນຫຼັງຊະນິດນ້ອຍ (ຕົວຢ່າງ: ນົກ, ໝູ ແລະ ເຈຍ).

ຂໍ້ມູນການຈັດລຽງສັດອອກເປັນກຸ່ມ ບໍ່ໄດ້ຖືກເກັບກຳບັນດາປາທຳມະຊາດ, ກົບ, ກະປູ ຫຼື ແມງໄມ້ທີ່ ໄດ້ບໍລິໂພກ. ການຍາດໂອກາດຖ່າຍຮູບບັນດາສັດນ້ຳທີ່ຈັບໄດ້ ຊຶ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ປາຫຼາຍຊະນິດ ລວມທັງ Garra spp (Cyprinids), ປາກົດ Ompok spp (catfish) ແລະ ປາດຸກClarius spp (walking catfish) ດັ່ງດຽວ ກັນກັບ ກຸ່ມນ້ຳຈືດ ແລະ ກະປູ.

ກາລະໂອກາດທີ່ໄດ້ພົບເຫັນໂດຍຜູ້ຊ່ວຍພາກສະໜາມ ສັດປ່າຊະນິດອື່ນທີ່ຈັບໄດ້ຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານ ແມ່ນຖືກເກັບກຳໂດຍນຳໃຊ້ແບບຟອມບັນທຶກສັດປ່າໃນເຂດບ້ານ ເພື່ອປະເມີນວ່າສັດປະເພດ ໃດທີ່ເກັບກຳໃນການສຶກສານຳທັງສອງຄອບຄົວ ເປັນຕົວແບບໃຫ້ແກ່ສັດທີ່ຄອບຄົວອື່ນໃນໝູ່ ບ້ານ ໄດ້ລ່າໃນໄລຍະສອງເດືອນ, ທີ່ມີງານຄົ້ນຄວ້າ ໄດ້ສັງເກດເຫັນຢ່າງໜ້ອຍ 4 ຄອບຄົວລ່າ ສັດໄດ້ຈຳນວນ 38 ໂຕ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຈຳພວກໝູ (78.9%) ແລະ ພວກ ນົກ (10.5%) (ຕາຕະລາງ 9). ຄ້າຍຄືກັນກັບການເກັບກຳສັດທີ່ທັງສອງຄອບຄົວໄດ້ລ່າ. ນອກ ຈາກສັດມີກະດູກສັນຫຼັງຊະນິດນ້ອຍເຫຼົ່ານີ້, ຄອບຄົວຍັງໄດ້ລ່າສັດຊະນິດໃຫຍ່ອີກ 4 ໂຕ, ນ້ຳ ຫັກແຕກຕ່າງຈາກໜັກປະມານ 2.000 ກຣັມ ສຳລັບໝູໄຜ່ ໄປເຖິງ ຟານ ໜັກ 22.000 ກຣັມ. ສັດທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ ຖືກໃຊ້ກິນເປັນອາຫານ ຍົກເວັ້ນ ເພັ້ນໜຶ່ງໂຕ ຊຶ່ງຊື້ມາຈາກບ້ານໃກ້ຄຽງ ໂດຍພໍ້ຄ້າຜູ້ໜຶ່ງ. ໃນດ້ານກ່ຽວກັບ ກົດລະບຽບເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ສັດສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ປະເພດບັນຊີ III (ໝູ ແລະ ໝູໄຜ່) ຊຶ່ງສາມາດລ່າໄດ້ຕະຫຼອດປີ. ຟານ ແມ່ນນອນຢູ່ປະເພດ ບັນຊີ II ຊຶ່ງຖືກລ່າ ຢ່າງບໍ່ຖືກຕ້ອງ ໃນໄລຍະລະດູປິດການລ່າສັດ (ພຶດສະພາເຖິງຕຸລາ), ສ່ວນ ເຕົ້າ ແລະ ເພັ້ນ ແມ່ນສັດປະເພດບັນຊີ I ຊຶ່ງຖືກຫວງຫ້າມຈາກການລ່າ. ກົດລະບຽບຄຸ້ມຄອງ ການລ່າສັດ ຍັງເກືອດຫ້າມ ການຊື້-ຂາຍສັດປ່າ ຈາກເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນຳອີກ.

ຕາຕະລາງ 9. ກາລະໂອກາດສັງເກດເຫັນ ສັດປົກມີກະດູກສັນຫຼັງອື່ນໆ ທີ່ລ່າໄດ້ ໂດຍ 4 ຄອບຄົວ ຢູ່ ຫ້ວຍເຕີນ ແຕ່ວັນທີ 19 ມິຖຸນາ ເຖິງວັນທີ 16 ສິງຫາ 2009 (ຈຳນວນ = 38).

ຊື່ສັດປ່າ	ຈຳນວນ	% ຂອງທັງໝົດ
ໝູ (ບໍ່ໄດ້ບັນທຶກຊະນິດ)	30	78.9%
ນົກ (ບໍ່ໄດ້ບັນທຶກຊະນິດ)	4	10.5%
ເຕົ້າ (<i>Manouria impressa</i>)	1	2.6%
ອີ່ນ (ບໍ່ໄດ້ບັນທຶກຊະນິດ)	1	2.6%
ເພັ້ນ (<i>Hystrix brachyuran</i>)	1	2.6%
ຟານ	1	2.6%

ຜັກ ແລະ ເຫັດ

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວເຖິງ ໃນຕອນຕົ້ນ, ຜັກຈຳນວນເຄິ່ງໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ແມ່ນເກັບເດັດມາຈາກ ທຳມະຊາດ ດັ່ງເຊັ່ນດຽວກັບໝາກໄມ້ຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງ (3%). ຜັກປ່າ ແລະ ເຫັດຈຳນວນທັງ ໝົດ 175 ກິໂລ ແມ່ນເກັບກ່ຽວເພື່ອບໍລິໂພກ. ແຕ່ລະຄັ້ງທີ່ຜັກປ່າ ແລະ ເຫັດ ຖືກກິນໃນຄາບເຂົ້າ ຫຼື ເປັນອາຫານວ່າງ ຈະມີການບັນທຶກລົງໃນແບບຟອມເກັບກຳນ້ຳໜັກ. ການເກັບກຳທັງໝົດ ຈຳນວນ 264 ຄັ້ງ ຂອງການບໍລິໂພກຜັກປ່າ ແລະ ເຫັດຖືກສັງລວມນັບແຕ່ເດືອນພຶດສະພາເຖິງ ເດືອນສິງຫາ 2009 ສຳລັບທັງ ສອງ ຄອບຄົວ (ຕາຕະລາງ10). ສ່ວນໃຫຍ່ ຂອງການເກັບກຳ ດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຜັກປ່າ (90.9% ຂອງການເກັບກຳ), ຕິດຕາມມາ ດ້ວຍໝາກໄມ້ເຈັດຊະນິດ ຕ່າງກັນ ລວມທັງໝາກກໍ່ປ່າ (ຮູບ 14). ພາຍໃນກຸ່ມຜັກປ່າ (168 ກິໂລ), ໝໍ້ໄມ້ປ່າກິນຈຳນວນ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ (60.5%) ຂອງ ນ້ຳໜັກລວມ, ຕິດຕາມມາໂດຍເຫັດປ່າ (20.7%).

ຮູບ 14. ໝາກກໍ່ປ່າ ແລະ ເຫັດ ທີ່ເກັບກູ້ໄດ້ສໍາລັບການບໍລິໂພກໃນຄົວເຮືອນ.

ຕາຕະລາງ 10. ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ປະລິມານການນໍາໃຊ້ຜັກປ່າ ແລະ ເຫັດ ເພື່ອບໍລິໂພກຂອງ 2 ຄອບຄົວຢູ່ບ້ານ ຫ້ວຍຕືນ ແຕ່ວັນທີ 24 ເດືອນພຶດສະພາ ເຖິງ ວັນທີ 24 ເດືອນສິງຫາ 2009.

ຊື່ວິທະຍາສາດ	ຊື່ພາສາລາວ	ຊື່ພາສາອັງກິດ	ພາກສ່ວນທີ່ ນໍາມາບໍລິໂພກ	ຈຳນວນ ຄາບເຂົ້າທີ່ ບໍລິໂພກ	ປະລິມານ ນໍ້າໜັກ (ກຣາມ)
Vegetables					
<i>Bambusoideae</i> (subfamily)	ໝໍ້ໄມ້	Bamboo	ໝໍ້	86	101,670
Various families, spp.	ເຫັດ	Mushrooms	ທັງດອກ	71	34,825
<i>Cratoxylum formosum</i>	ຜັກຕຸ້ມແຕງ	Ginger	ໃບ, ຍອດ	63	24,750
<i>Solanum</i> sp.	ໝາກແຄ້ງ	Eggplant	ໝາກ	5	2,350
<i>Centella asiatica</i>	ຜັກໜອກ	Asiatic pennywort	ໃບ, ຍອດ	4	2,150
<i>Melientha suavis</i>	ຍອດຜັກຫວານ	-	ໃບ, ຍອດ	6	1,240
<i>Crassocephalum crepidioides</i>	ຜັກອານາມັງ	Thickhead	ໃບ, ຍອດ	1	450
<i>Diplazium esculentum</i>	ຜັກກູດ	Fiddlehead fern	ໃບ, ລຳ	2	380
<i>Spilanthes paniculata</i>	ຜັກຮາດ	Spot flower	ໃບ, ລຳ	1	150
-	ຜັກສະເອົາ	Spring onion	ໃບ, ຍອດ	1	20
ປະເພດໝາກໄມ້					
<i>Baccaurea ramiflora</i>	ໝາກໄຟ	Burmese grape	ໝາກ	3	2,592
<i>Ficus semicordata</i>	ໝາກນອດດິນ	Fig	ໝາກ	8	1,432
<i>Nephelium</i> sp.	ໝາກເງາະ	Rambutan	ໝາກ	2	1,176
-	ໝາກເຂົ້າຄວາຍ	-	ໝາກ	4	672
<i>Rubus multibracteatus</i>	ໝາກຕຸ້ມ	Raspberry	ໝາກ	3	444
-	ໝາກທໍ້	-	ໝາກ	1	200
<i>Passiflora foetida</i>	ຜັກບ້ວງ	Passionflower	ໝາກ	1	40
ປະເພດແກ່ນ ຫຼື ເມັດ					
<i>Castanopsis</i> spp.	ໝາກກໍ່	Chestnut	ແກ່ນ	2	126

ຂະໜາດຂອງພື້ນທີ່ ແລະ ເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສ

ແບບຟອມຈຸດການເກັບກຳອາຫານ ແລະ ແບບຟອມເກັບກຳຕະກູນສັດປ່າຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອກຳນົດເຂດພື້ນທີ່ ແລະ ທຳຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າ ເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ສຳລັບການເກັບກຳອາຫານຈາກທຳມະຊາດ. ຄອບຄົວ ທີ 1 (1 ຄົນ) ເກັບກຳສັດປ່າ ແລະ ຜັກຈາກ 21 ຈຸດຊຶ່ງກວມເນື້ອທີ່ປະມານ 22.7 ກມ2, ຊຶ່ງໃນຂະນະທີ່ ຄອບຄົວ ທີ 2 (6 ຄົນ) ເກັບກຳອາຫານຈາກທຳມະຊາດຈາກ 12 ຈຸດຊຶ່ງກວມເນື້ອທີ່ປະມານ 9.6 ກມ2 (ຮູບ15). ເຖິງວ່າ ເນື້ອທີ່ດິນ ຊຶ່ງລັດຖະບານໄດ້ຈັດສັນມອບໃຫ້ບ້ານ ຫ້ວຍຕີນ ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນອນໃນເຂດຄຸ້ມຄອງ ຂອງ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແມ່ນມີຄວາມກວ້າງ 30.4 ກມ2, ມີພຽງແຕ່ 51.5% ຂອງຈຸດເກັບກຳອາຫານທັງໝົດ (ຈຳນວນ = 33) ຢູ່ພາຍໃນເຂດຈັດສັນ ດັ່ງກ່າວນີ້ ຂອງບ້ານ ຫ້ວຍຕີນ. ຈຸດທີ່ເຫຼືອ ແມ່ນນອນຢູ່ພາຍໃນເຂດບ້ານ ໂພນຊອງ (45.5%) ຕິດກັບທິດເໜືອ ແລະ ເຂດບ້ານ ບວມຟາດ (3%) ຕິດກັບທິດໃຕ້.

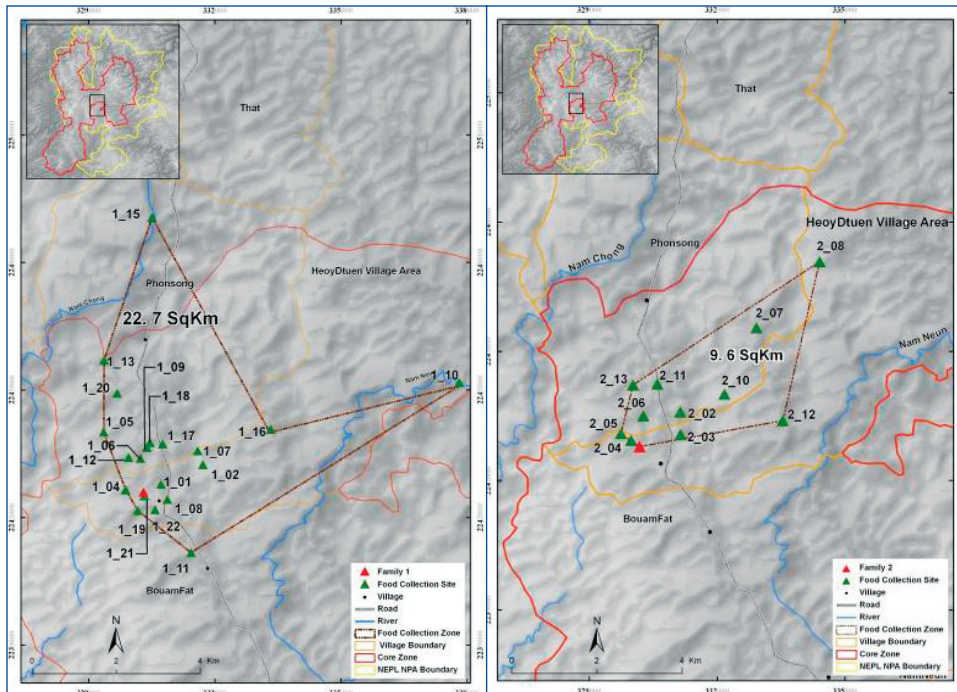
ຕາຕະລາງ 11. ສະພາບພື້ນທີ່ບ່ອນທີ່ຫາອາຫານຈາກທຳມະຊາດ (ຈຳນວນ 33 ແຫ່ງ)

ສະພາບພື້ນທີ່	ຈຳນວນ	% ຂອງທັງໝົດ
ພື້ນທີ່ກະສິກຳ	25	75.8%
ໄຮ່ສາລີ	6	
ໄຮ່ເຂົ້າ	5	
ໄຮ່ເລົ່າ	5	
ໄຮ່ມັນຕົ້ນ	2	
ໄຮ່ເຂົ້າດິນທາມ	2	
ບ່ອນໃສ່ແຮ້ວ	3	
ພື້ນທີ່ປູກຫຍ້າ ສຳລັບສັດລ້ຽງ	2	
ສວນໝາກໄມ້ ແລະ ຜັກ	1	
ປ່າຂັ້ນສອງ	4	12.1%
ບ່ອນໃສ່ແຮ້ວ	1	
ແມ່ນ້ຳ	2	6.1%
ສວນແຄມບ້ານ	2	6.1%

ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຈຸດເກັບກຳອາຫານຈາກທຳມະຊາດ (75.8%) ແມ່ນຢູ່ພາຍໃນເຂດພື້ນທີ່ການຜະລິດກະສິກຳ ຊຶ່ງມີການປູກພືດ (ສາລີ, ເຂົ້າ ຫຼື ມັນຕົ້ນ) ຫຼື ວ່າກຳລັງຖືກປະເຣື້ອ ຫຼື ເປັນທີ່ງ່າຍສັດລ້ຽງ (ຕາຕະລາງ 11). ຈຸດທີ່ເຫຼືອນັ້ນແມ່ນນອນໃນປ່າເຫຼົ່າ (12.1%), ຫ້ວຍນ້ຳ (6.1%) ຫຼື ສວນຂອງບ້ານ (6.1%) (ເບິ່ງຮູບ16). ກັບດັກ (ແຮ້ວ) ສຳລັບດັກຈັບສັດປ່າ ແມ່ນຫ້າງຢູ່ຕາມຈຸດຜະລິດກະສິກຳ 3 ແຫ່ງ ແລະ ຈຸດໜຶ່ງຢູ່ປ່າ. ສອງໃນຈຳນວນຈຸດເຫຼົ່ານີ້, ກັບດັກແມ່ນຖືກຫ້າງຢູ່ໃນຖ້ຳ.

ນາຍພານ ແລະ ວິທີການທີ່ເຂົາເຈົ້ານຳໃຊ້

ແບບຟອມເກັບກຳຂໍ້ມູນສັດປ່ານຳຄອບຄົວຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອຈຳແນກໄດ້ຜູ້ລ່າສັດ ແລະ ວິທີການທີ່ເຂົາເຈົ້ານຳໃຊ້ ເພື່ອລ່າສັດປ່າ. ຜົນໄດ້ຮັບຊັບອກວ່າ ສັດປ່າທີ່ລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມທັງໝົດ ແລະ ພວກນົກທີ່ຈັບໄດ້ໂດຍທັງ ສອງ ຄອບຄົວ (ຈຳນວນ =122) ແມ່ນລ່າໂດຍຜູ້ຊາຍພາຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ຈຳນວນສັດໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ (89.7%) ແມ່ນຈັບໄດ້ໂດຍລູກຜູ້ຊາຍທີ່ຍັງໜຸ່ມນ້ອຍ ຊຶ່ງມີອາຍຸບໍ່ເຖິງ 15 ປີ (ຮູບ 17). ສັດປ່າລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ແລະ ນົກສ່ວນໃຫຍ່ (73.2%; ຈຳນວນ = 123) ຖືກຈັບໄດ້ໂດຍໃຊ້ແຮ້ວເຫຼັກ ຂະໜາດນ້ອຍ, ຊຶ່ງຢູ່ກັບບ້ານນຳພໍ້ຄຳ ຄົນຫວຽດນາມ, ຫຼື ໃຊ້ໜ້າ (19.5%). ເຈຍ (ຈຳນວນ = 21) ໃຊ້ມີຈັບເອົາ. ແຫ-ມອງໃຊ້ຈັບປາ ຢູ່ຫ້ວຍນ້ຳ (ຮູບ 18 ແລະ 19).

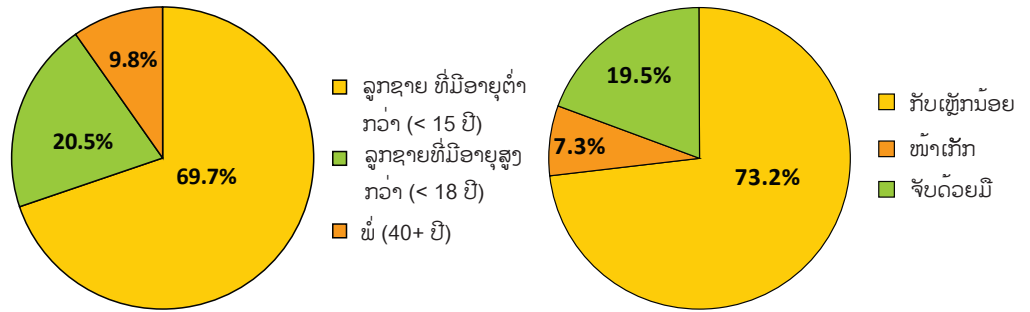

ຮູບ 15. ພື້ນທີ່ ແລະ ທີ່ຕັ້ງຂອງຈຸດເກັບກູ້ອາຫານຈາກທຳມະຊາດ ໂດຍຄອບຄົວທີ 1 (ຊ້າຍມື, ຈຳນວນ = 21) ແລະ ຄອບຄົວທີ 2 (ຂວາມື, ຈຳນວນ=12) ນັບແຕ່ເດືອນພຶດສະພາເຖິງເດືອນສິງຫາ 2009.

ຮູບ 16. ຕົວຢ່າງຂອງສະພາບພື້ນທີ່ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ທາອາຫານຈາກທຳມະຊາດປະກອບດ້ວຍ (ນັບຕາມ ທິດເຂັມໂມງຂ້າງເທິງເບື້ອງຊ້າຍມື) ໄຮ່ສາລີເຂດເນີນສູງ, ປ່າຂັນສອງ, ສວນຄົວຂອງບ້ານ ແລະ ໄຮ່ເລົ່າ.

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ

ຮູບ 17. ເກນອາຍຸຂອງຜູ້ລ່າສັດຈາກທັງ ສອງ ຄອບຄົວທີ່ລ່າສັດປ່າ ປະເພດ: ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ແລະ ນົກ (n= 122).

ຮູບ 18. ປະເພດເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການລ່າສັດປ່າ ປະເພດສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ແລະ ນົກ (n = 123).

ຮູບ 19. ຕົວຢ່າງ ທູທີ່ຖືກຈັບໄດ້ໂດຍໃຊ້ແຮ້ວ (ຮູບເທິງຊ້າຍມື); ເດັກຜູ້ຊາຍທັງແຮ້ວ (ຮູບເທິງຂວາ); ເດັກຜູ້ຊາຍລ່າສັດ ໂດຍໃຊ້ໜ້າ (ຮູບລຸ່ມຊ້າຍມື); ຜູ້ຊາຍໃຊ້ແທ້ຈັບປາຢູ່ນ້ຳເນີນ (ຮູບລຸ່ມຂວາມື).

4.2.2. ອາຫານທີ່ຜະລິດເອງ

ຂໍ້ສະຫຼຸບ ຈາກແບບຟອມການຂ້າສັດທີ່ລ້ຽງເອງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນທ່າອ່ຽງຄວາມມັກທີ່ຕ່ຳ ສຳລັບການຂ້າສັດລ້ຽງ, ນອກຈາກຈຳພວກໄກ່, ສຳລັບເປັນອາຫານບໍລິໂພກໂດຍຄົວເຮືອນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໄກ່ຈຳນວນ 56% ທີ່ລ້ຽງໄວ້ຖືກຂ້າໃນໄລຍະ 3 ເດືອນຂອງການສຶກສາ (ຕາຕະລາງ 12). ການໄດ້ຮັບຊີ້ນ ຈາກສັດລ້ຽງທີ່ຕ່ຳ ໂດຍລວມ ຊີ້ບອກວ່າ ອາດຈຳເປັນຕ້ອງມີຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງຕໍ່ປະເດັນການຜະລິດເອງໃນຄົວເຮືອນ ຍ້ອນວ່າກຳແພງກົດຂວາງ ການທີ່ຈະເພີ່ມທະວີການບໍລິໂພກເບິ່ງຄ້າຍກັບວ່າ ບໍ່ສຳພັນກັບລົດຊາດ ຫຼື ຄຸນຄ່າ (ເບິ່ງພາກສ່ວນ 4.3.4) ແຕ່ຈະ ກ່ຽວກັບອັດຕາການຜະລິດ ທີ່ຈຳກັດນັ້ນ ຫຼາຍກວ່າ ແລະ ທ່າອ່ຽງ ຄວາມມັກໃນການຮັກສາສັດລ້ຽງໄວ້ເປັນ ‘ຕາໜ່າງ ຄວາມປອດໄພ’. ແບບເກັບກຳການຂ້າສັດ ຍັງພິສູດວ່າ ເປັນເຄື່ອງມື ທີ່ມີປະໂຫຍດ ເພື່ອກວດກາຄືນ ການບໍລິໂພກອາຫານທີ່ຜະລິດເອງ ຊຶ່ງໄດ້ບັນທຶກໄວ້ໃນແບບຟອມເກັບກຳນ້ຳໜັກ.

ຕາຕະລາງ 12: ປະເພດສັດລ້ຽງທີ່ມີ ແລະ ການບໍລິໂພກສັດທີ່ລ້ຽງເອງໂຕເຕັມໄວໂດຍທັງ ສອງ ຄອບຄົວແຕ່ ເດືອນພຶດສະພາ ເຖິງ ເດືອນສິງຫາ 2009.

	ຄວາຍ	ແບ້	ໝູ	ໄກ່ (ໂຕເຕັມໄວ)	ເປັດ
ຈຳນວນສັດລ້ຽງທີ່ມີ	8	3	13	25	4
ຈຳນວນທີ່ບໍລິໂພກ	0	0	0	14	0
ເປີເຊັນ	0%	0%	0%	56%	0%

ເຖິງວ່າ ການຜະລິດກະສິກຳຈະມີຄວາມສຳຄັນ, ວິທີການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ ບໍ່ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນ ໃນປະເດັນຮູບແບບ ແລະ ທ່າອ່ຽງຂອງການຜະລິດກະສິກຳ, ຍ້ອນວ່າ ໄລຍະທຳອິດຂອງການຄົ້ນ ຄວ້າແມ່ນສ່ວນໃຫຍ່ເລັ່ງໃສ່ດຳເນີນການທົດລອງວິທີການທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອສາມາດເຂົ້າໃຈໄດ້ເຖິງ ການປະລິມານເກັບກຳສັດປ່າ ແລະ ບົດບາດ ຂອງຊີ້ນສັດປ່າ ໃນຄາບອາຫານຂອງຄົນ.

4.2.3. ອາຫານທີ່ຊື້

ຜົນໄດ້ຮັບ ຈາກແບບຟອມເກັບກຳລາຍໄດ້ ແລະ ລາຍຈ່າຍ ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງລະດັບ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທີ່ຕ່ຳ ຂອງທັງລາຍຈ່າຍ ແລະ ລາຍໄດ້. ໃນໄລຍະການສຶກສາ, ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍ ສາມເດືອນຕໍ່ຄອບຄົວ ແມ່ນ 109.000 ກີບ (ທຽບເທົ່າກັບ \$13), ຊຶ່ງໄດ້ຈາກການຂາຍຜະລິດ ຕະພັນໃນຄົວເຮືອນເປັນຕົ້ນຕໍ (80%) ແລະ ຂາຍແຮງງານ (18%; ເບິ່ງຕາຕະລາງ 13). ບໍ່ມີ ການເກັບກຳໃດໆ ຂອງການຂາຍເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ໂດຍຄອບຄົວໃນໄລຍະການສຶກສາ. ໃນໄລຍະ ດຽວກັນ, ລາຍຈ່າຍສະເລ່ຍທັງໝົດ ໃນແຕ່ລະຄອບຄົວນັ້ນ ແມ່ນ 587.000 ກີບ (~\$69), ຊຶ່ງໃນ ນັ້ນ 176.000 ກີບ (~\$21) ແມ່ນໃຊ້ຊື້ອາຫານ (ຕົ້ນຕໍ ຕ່ອນມັນໝູ ແລະ ອາຫານ ຈາກສັດປະເພດ ອື່ນໆ) ແລະ ອີກ 411.500 ກີບ (~\$48) ໃຊ້ຈ່າຍໃນສິ່ງທີ່ບໍ່ແມ່ນອາຫານ (ຕາຕະລາງ 14).

ຕາຕະລາງ 13. ແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງລາຍໄດ້ຂອງທັງ ສອງ ຄອບຄົວ ຢູ່ບ້ານ ຫ້ວຍຕີນ ແຕ່ວັນທີ 24 ເດືອນ ພຶດສະພາ ເຖິງ ວັນທີ 24 ເດືອນສິງຫາ 2009.

ແຫຼ່ງທີ່ມາ	ລາຍຮັບ		
	ກີບ	\$ ໂດລາ	ອັດຕາສ່ວນ (%)
ສິນຄ້າທີ່ຜະລິດເອງ	87,000	10.2	80
ແຮງງານ	20,000	2.4	18
ອື່ນໆ	2,000	0.2	2
ຜະລິດຕະພັນຈາກທຳມະຊາດ	0	0	0
ລວມ	109,000	12.8	100

ສັງລວມເຂົ້າກັນ, ຜົນການສຶກສາເຫຼົ່ານີ້ຊີ້ບອກວ່າ ມີໜ້າສິນໃນຊ່ວງໄລຍະດັ່ງກ່າວນີ້. ເຖິງຢ່າງໃດ ກໍຕາມ, ແນ່ນອນວ່າອາດຈະແມ່ນການມີລາຍໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນໃນໄລຍະເດືອນອື່ນໆ ຂອງປີ ເພື່ອຖິ້ມ ຊຸມລາຍຈ່າຍເຫຼົ່ານັ້ນ ຫຼື ລາຍໄດ້ຖືກລາຍງານບໍ່ຄົບຖ້ວນ. ສ່ວນແບ່ງລາຍຈ່າຍເຂົ້າໃນອາຫານ ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳທຽບກັບຕົວເລກສະເລ່ຍລະດັບປະເທດ ສຳລັບເຂດຊົນນະບົດ (ກົມສະຖິຕິ ແລະ ທະນາຄານໂລກ, ປີ 2010). ການມີລາຍໄດ້ເປັນເງິນ ແລະ ລາຍຈ່າຍທີ່ຕ່ຳ ເຊັ່ນນັ້ນ ບົ່ງບອກວ່າ ຄອບຄົວເຫຼົ່ານີ້ ແນ່ນອນວ່າຈະເອື້ອຍອີງໃນລະດັບສູງຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ສຳລັບຫຼາຍໆດ້ານ ຂອງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ຕາຕະລາງ 14. ລາຍຈ່າຍ* ສະເລ່ຍຂອງຄົວເຮືອນຂອງທັງ ສອງ ຄອບຄົວ ຢູ່ບ້ານ ຫ່ວຍຕີນ ແຕ່ວັນທີ 24 ເດືອນພຶດສະພາ ເຖິງ ວັນທີ 24 ເດືອນສິງຫາ 2009.

ປະເພດອາຫານ	ລາຍຈ່າຍ		ອັດຕາສ່ວນ (%)
	ກີບ	\$ ໂດລາ	
ຊີ້ນ	101,000	11.9	57
ນ້ຳມັນໝູ	38,000	4.5	22
ແປ້ງນົວ	19,000	2.2	11
ເຂົ້າໝົມຫວານ**	6,500	0.8	4
ໝາກໄມ້	5,000	0.6	3
ເຫຼົ້າ	5,000	0.6	0
ອາຫານຫຼັກອື່ນໆ	1,500	0.2	1
ລວມລາຍຈ່າຍທັງໝົດທີ່ ຊື້ອາຫານ	176,000	20.7	30
ລວມລາຍຈ່າຍທີ່ບໍ່ຊື້ອາຫານ	411,500	48.4	70
ລວມລາຍຈ່າຍທັງໝົດ	587,500	69.1	100

ໝາຍເຫດ:

* ລາຍຈ່າຍທີ່ຊື້ອາຫານຕ່າງໆ: ເຂົ້າ, ຜັກ, ປາ, ສັດນ້ຳອື່ນໆ, ນົມປ່ອງ, ໄຂ່, ເກືອ ແລະ ອື່ນໆທີ່ເປັນອາຫານ ຈະຖືກບັນທຶກໝົດ.

** ເຂົ້າໝົມຫວານສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເດັກນ້ອຍໄດ້ຮັບຈາກຄົນຢູ່ຄອບຄົວອື່ນ.

4.3. ຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈທ່າອ່ຽງດ້ານຄວາມເປັນມາ ແລະ ທາງເລືອກໃນອະນາຄົດ ສຳລັບການ ຄຸ້ມຄອງ ສັດປ່າ ແລະ ການບໍລິໂພກອາຫານຂອງຄົວເຮືອນ

4.3.1. ທ່າອ່ຽງໃນການບໍລິໂພກອາຫານ

ວິທີການທີ່ໃຊ້ເກັບກຳຄວາມຮັບຮູ້ ເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບທ່າອ່ຽງໃນການບໍລິໂພກອາຫານ (ບໍລິມາດ) ແມ່ນເພື່ອກຳນົດການເກັບກູ້ອາຫານຈາກທຳມະຊາດ ເຂົ້າໃນສະພາບເງື່ອນໄຂທີ່ກວ້າງຂວາງ ກວ່າເກົ່າ ແລະ ເພື່ອຈຳແນກຕົວຂັບເຄື່ອນຫຼັກ ສຳລັບ ຮູບແບບການບໍລິໂພກອາຫານທີ່ທົນທານ ໄດ້ສັງເກດເຫັນ. ສາມຄອບຄົວໄດ້ລາຍງານກ່ຽວກັບຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າ ຂອງການ ບໍລິໂພກໝວດອາຫານ 12 ໝວດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ນັບຈາກອາຫານຫຼັກ, ຜັກ, ໝາກໄມ້, ຊີ້ນ/ ປາ, ແກ່ນ/ເມັດ, ໄຂມັນ/ນ້ຳມັນພືດ ແລະ ຂອງຫວານ, ນັບຕັ້ງແຕ່ບ້ານໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງ (1997) ຈົນເຖິງອີກ 11 ປີ ຂ້າງໜ້າ (2000; ເບິ່ງຕາຕະລາງ 15, ເອກະສານຄັດຕິດ 13).

ຄອບຄົວມີຄວາມມັ່ງຫວັງວ່າການບໍລິໂພກຊີ້ນທີ່ຜະລິດເອງໄດ້ ຈະສືບຕໍ່ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນຊຶ່ງໃນ ຂະນະດຽວກັນ ການບໍລິໂພກຊີ້ນສັດປ່າຈະຫຼຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ. ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງ, ອັດຕາ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບການບໍລິໂພກຊີ້ນທີ່ຜະລິດເອງ ແລະ ຊີ້ນສັດປ່າ ບໍ່ກົງກັບການບໍລິໂພກ ຕົວຈິງໃນໄລຍະສາມເດືອນຂອງການທົດລອງ, ຊຶ່ງສັດປ່າ ກິນຈຳນວນສອງ ໃນສາມສ່ວນ ຂອງ ການບໍລິໂພກຊີ້ນໂດຍລວມ ແລະ ສັດລ້ຽງຖືກຂ້າເປັນອາຫານໜ້ອຍທີ່ສຸດ (ຕາຕະລາງ 12). ຊາວບ້ານຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈທ່າອ່ຽງຂອງການບໍລິໂພກໄຂ່, ທາດໂປຕິນຈາກພືດ ແລະ ໄຂມັນ ຈະມີ ຫຼາຍຂຶ້ນ ຫຼື ບໍ່ສະໝ່າສະເໝີ, ຊຶ່ງບົ່ງບອກວ່າ ທີ່ຊາວບ້ານຮັບຮູ້ວ່າ ການໄດ້ຮັບໄຂມັນ/ນ້ຳມັນ ພືດມີສູງນັ້ນ ແຕ່ໃນຕົວຈິງແລ້ວ ບໍ່ເປັນເຊັ່ນນັ້ນ.

ສຳລັບອາຫານຫຼັກ, ຄອບຄົວບອກວ່າ ເຂົາເຈົ້າຄາດຫວັງວ່າ ການບໍລິໂພກເຂົ້າ ຈະລຸດລົງຍ້ອນ ວ່າ ເຂົາເຈົ້າປ່ຽນໄປປູກພືດເສດຖະກິດຫຼາຍຂຶ້ນ, ດັ່ງເຊັ່ນ ສາລີ, ໃສ່ເນື້ອທີ່ດິນທີ່ເຂົາເຈົ້າມີ. ຖ້າຫາກວ່າ ພືດເສດຖະກິດບໍ່ສາມາດຂາຍໄດ້ ເພື່ອເອົາເງິນຊື້ເຂົ້າກິນ, ດັ່ງທີ່ເຄີຍເກີດຂຶ້ນໃນປີ 2008, ເຂົາເຈົ້າຄາດຫວັງວ່າຈະກິນເຂົ້າໜ້ອຍລົງ ແລະ ແທນທີ່ ດ້ວຍ ການກິນມັນຕົ້ນ, ສາລີ ແລະ ມັນປ່າຫຼາຍ. ຄອບຄົວຄາດຫວັງວ່າ ການບໍລິໂພກຜັກທັງທີ່ປູກເອງ ແລະ ໄດ້ຈາກທຳມະ

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ

ຊາດຈະຍັງຄົງຄືເກົ່າກັບໃນທີ່ຜ່ານມາ. ຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າ ທີ່ວ່າເຂົາ ເຈົ້າບໍລິໂພກ ຜັກທີ່ປູກເອງໃນປະລິມານທີ່ຂ້ອນຂ້າງຫຼາຍກວ່າຜັກຈາກທຳມະຊາດຊື້ບອກວ່າເຂົາເຈົ້າປະເມີນ ສັດສ່ວນການບໍລິໂພກຜັກປ່າຕໍ່າ ໂພດ ຊຶ່ງສັງເກດເຫັນຕົວຈິງ ໃນໄລຍະສາມເດືອນ ຂອງການ ທົດລອງ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຂອງຜັກຈາກທຳມະຊາດເຫຼົ່ານີ້ ຕໍ່ຄາບອາຫານຂອງເຂົາເຈົ້າ. ພວກເຂົາເຈົ້າ ຍັງໄດ້ລາຍງານຕື່ມວ່າ ມີການບໍລິໂພກທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນິມຊຸນຫວານ ແລະ ຂະໜົມ ຫວານ ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈວ່າມີຄຸນຄ່າໂພຊະນາການສູງ (ເບິ່ງພາກ 4.3.4).

ຕາຕະລາງ 15. ຕົວຢ່າງຂອງການລາຍງານ ແລະ ທ່າອ່ຽງໂດຍສະເລ່ຍໃນການບໍລິໂພກອາຫານ 12 ໝວດນັບແຕ່ປີ 1997 ເຖິງ 2020.

ໝວດອາຫານ	ການບໍລິໂພກ	ຄຳເຫັນ
ເຂົ້າ	ຫຼາຍ; ລູດລົງ	ປ່ຽນຈາກການປູກເຂົ້າມາປູກສາລີແທນ, ກິນສາລີ, ເຜືອກ, ມັນຕ່າງໆແທນເຂົ້າ
ປະເພດຜັກທີ່ຜະລິດເອງ	ຫຼາຍ; ບໍ່ປ່ຽນແປງ	ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນບໍລິໂພກຕາມລະດູການທີ່ຜະລິດ
ປະເພດຜັກຈາກທຳມະຊາດ	ທຳມະດາ; ບໍ່ປ່ຽນແປງ	ບໍລິໂພກຕາມລະດູທີ່ມີ
ປະເພດໝາກໄມ້ທີ່ຜະລິດເອງ	ທຳມະດາ; ເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ	ຜະລິດ ແລະ ບໍລິໂພກຫຼາຍຂຶ້ນເລື້ອຍໆ
ປະເພດໝາກໄມ້ຈາກທຳມະຊາດ	ໜ້ອຍ; ບໍ່ປ່ຽນແປງ	ບໍລິໂພກຕາມລະດູທີ່ມີ
ປະເພດສັດລ້ຽງ	ໜ້ອຍ; ເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ	ຍ້ອນບາງຄັ້ງ ມີການລະບາດພະຍາດເຮັດໃຫ້ໝູຕາຍ; ປັດຈຸບັນການບໍລິໂພກຊີ້ນສັດລ້ຽງ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນໃນ ເວລາທີ່ມີພິທີທາງສາດສະໜາ ແລະ ມີແຂກມາເຮືອນ; ໃນອະນາຄົດຈະບໍລິໂພກຊີ້ນສັດລ້ຽງຫຼາຍຂຶ້ນ ຍ້ອນການ ບໍລິໂພກຊີ້ນສັດປ່າໜ້ອຍຫຼາຍ (ດັ່ງຂ້າງລຸ່ມ) ຫຼຸດລົງ
ປະເພດສັດປ່າ	ໜ້ອຍ; ຫຼຸດລົງ	ຍ້ອນມີການເກັບກູ້ອາວຸດທີ່ໃຊ້ລ່າ (ປີນ)
ໄຂ່ສັດລ້ຽງ (ໄຂ່ໄກ່, ໄຂ່ເປັດ)	ໜ້ອຍ; ບໍ່ປ່ຽນແປງ	ໄຂ່ມີຫຼາຍແຕ່ບໍ່ໄດ້ນຳມາບໍລິໂພກ ເພາະປະໄວ້ໃຫ້ຟັກ ເປັນໂຕ; ແຕ່ອັດຕາການຕາຍເນື່ອງຈາກພະຍາດກໍ່ສູງ
ໄຂ່ຂອງສັດປ່າ	ໜ້ອຍ; ຫຼຸດລົງ	ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນບໍລິໂພກໄຂ່ຂອງນົກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ
ປະເພດຖົ່ວເຫຼືອງ, ຖົ່ວດິນ ແລະ ໝາກງາ	ໜ້ອຍ; ບໍ່ປ່ຽນແປງ	ບໍ່ມີຄຳເຫັນ
ໄຂ່ມັນ/ນ້ຳມັນສັດ ແລະ ນ້ຳມັນພືດ	ຫຼາຍ; ບໍ່ປ່ຽນແປງ	ບໍ່ມີຄຳເຫັນ
ນົມບ່ອງ, ເຂົ້າໜົມ ແລະ ຂອງຫວານອື່ນໆ	ໜ້ອຍ; ເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ	ການບໍລິໂພກ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ (ເພາະມີຮ້ານຄ້າເກີດຂຶ້ນ ຢູ່ພາຍໃນບ້ານ ແລະ ບ້ານໃກ້ຄຽງ)

4.3.2. ທ່າອ່ຽງໃນຄວາມອຸດົມສົມບູນ, ປະລິມານສັດປ່າ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງປະລິມານການ ຕັບກູ້

ໂດຍຄຳນຶງຖືກຽວກັບບົດບາດທີ່ເປັນແກ່ນສານ ຂອງຊີ້ນສັດປ່າ ໃນການບໍລິໂພກອາຫານຂອງ ຄົວເຮືອນ ໂດຍລວມໃນໄລຍະປັດຈຸບັນ, ວິທີການແບບມີສ່ວນຮ່ວມຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອບັນທຶກເປັນ ເອກະສານວ່າ ຄອບຄົວຮູ້ສຶກກ່ຽວກັບການມີໄດ້ຊົມໃຊ້ ແລະ ບໍລິໂພກອາຫານຈາກສັດປ່າ 12 ໝວດ (ປະກອບດ້ວຍສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ, ນົກ, ສັດ ເລືອຄານ, ສັດເຄິ່ງປີກເຄິ່ງນ້ຳ, ປາ ແລະ ສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ) ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 1997, ເວລາທີ່ບ້ານ ຖືກສ້າງຕັ້ງ ແລະ ທ່າອ່ຽງໃນອະນາຄົດທີ່ຄອບຄົວ ຄາດຫວັງວ່າ ໃນໝວດອາຫານຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ ຈົນຮອດປີ 2020 (ຕາຕະລາງ 16; ເອກະສານຄັດຕິດ 14).

ກົງກັນຂ້າມກັບຜົນໄດ້ຮັບຈາກກອງປະຊຸມວິຊາການ 1 (ຮູບ 4), ຄອບຄົວ ຮູ້ສຶກສາວ່າ ຄວາມ ອຸດົມສົມບູນໂດຍທຸກທາງ ຂອງສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ໂດຍລວມແມ່ນສູງ, ນອກຈາກນົກຍູງ, ເຕົ່າ ແລະ ປາຝາ (ບໍ່ຫຼາຍ) ແລະ ແລນ (ໜ້ອຍ). ເຂົາເຈົ້າລາຍງານວ່າ ບາງປະເພດ ເລີ່ມເຂົ້າສູ່ ໄລຍະຕົ້ນ ຂອງການມີຈຳນວນຫຼຸດລົງ (ປາ, ສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ, ນົກຊະນິດໃຫຍ່) ພາຍຫຼັງຈາກ

ທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງບ້ານ ແຕ່ຄາດຫວັງວ່າ ທຸກປະເພດ, ນອກຈາກ ເຕົ້າ/ ປາຝາ, ຈະຍັງຄົງເດີມ ຫຼື ເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດຍ້ອນການບັງຄັບໃຊ້ກົດລະບຽບຂອງລັດ ໂດຍເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ. ເຂົາເຈົ້າ ກ່າວອີງວ່າມີການລ່າສັດທີ່ບໍ່ເຄົາລົບລະບຽບໂດຍບຸກຄົນພາຍນອກ ແລະ ການນຳໃຊ້ ວິທີການເກັບກູ້ແບບສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ຊຶ່ງເປັນເຫດຜົນວ່າ ປາມີຈຳນວນຫຼຸດໜ້ອຍລົງ ໃນ ຕອນທີ່ບ້ານຖືກສ້າງຕັ້ງໃໝ່ໆ, ບົ່ງຊີ້ວ່າ ກົດລະບຽບຂອງບ້ານບໍ່ເຂັ້ມແຂງພຽງພໍ ທີ່ຈະຄວບຄຸມ ການເກັບກູ້ໄດ້.

ຕາຕະລາງ16. ຕົວຢ່າງຂອງການລາຍງານ ແລະ ຄາດຫວັງສະເລ່ຍທ່າອ່ຽງຂອງຄວາມອຸດົມສົມບູນ, ການເກັບກູ້ ການຊົມໃຊ້ ແລະ ບໍລິໂພກນັບແຕ່ປີ 1997 ເຖິງ 2020.

ປະເພດສັດປ່າ	ຄວາມອຸດົມ ສົມບູນ	ການນຳໃຊ້ (ການລ່າ)	ໃຊ້ເພື່ອ	ລະບຽບການ, ຂໍ້ຫ້າມຕ່າງໆ ດ້ານຮີດຄອງ	ປະເພນີ	ການບໍລິໂພກ	ຄຳເຫັນ
ປະເພດປາ	ມີຫຼາຍ; ຕໍ່ມາຫຼຸດລົງ ແຕ່ເລີ່ມເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນປີ 2007	ປານກາງ; ຕໍ່ມາ ຫຼຸດລົງ, ແຕ່ເລີ່ມ ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນປີ 2007	ອາຫານ, ຂອງຝາກ	ມີລະບຽບ ແຕ່ບໍ່ເຄັ່ງຄັດ	ຫ້ອຍ	ຫ້ອຍ	ຍ້ອນແມ່ນ້ຳຢູ່ໄກຈາກບ້ານ; ບໍ່ມີ ເວລາໄປຫາ; ປາເລີ່ມເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນໄລຍະທີ່ມີທີມງານກວດກາ ລາດຕະເວນຂອງປ່າສະຫງວນ
ປະເພດກຸ້ງ, ປູ ແລະ ແມງໄມ້ໃນນ້ຳອື່ນໆ	ມີຫຼາຍ; ຕໍ່ມາຫຼຸດລົງ ແລະ ເລີ່ມເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນປີ 2008	ຕ່ຳ; ມີການ ປ່ຽນແປງເລັກນ້ອຍ	ອາຫານ	ບໍ່ມີ	ຫ້ອຍ	ຫ້ອຍ	ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນບໍ່ຮູ້ວິທີຊອກຫາ ສະນັ້ນ ຈຶ່ງບໍລິໂພກແຕ່ ຫອຍ ແລະ ປູເທົ່ານັ້ນ
ປະເພດກົບ, ຂຽດ ແລະ ຄັນຄາກ	ມີຫຼາຍ ແລະ ບໍ່ປ່ຽນແປງ	ຕ່ຳ; ບໍ່ມີການ ປ່ຽນແປງ	ອາຫານ	ບໍ່ມີ	ຫ້ອຍ	ຫ້ອຍ	ເກັບກູ້ບາງຄັ້ງ ໃນຊ່ວງ ລະດູຝົນ ເທົ່ານັ້ນ
ປະເພດເຮັຍ, ແລນ	ມີໜ້ອຍ ແລະ ບໍ່ປ່ຽນແປງ	ບໍ່ມີການລ່າ	ບໍ່	ບໍ່ມີ	ບໍ່	ບໍ່	-
ປະເພດເຕົ້າ	ທຳມະດາ; ຫຼຸດລົງ	ຕ່ຳ; ບໍ່ມີການ ປ່ຽນແປງ	ອາຫານ	ບໍ່ມີ	ຫ້ອຍ	ຫ້ອຍ	ຈັບໄດ້ໃນກໍລະນີ ທີ່ພົບໂດຍ ບັງເອີນເທົ່ານັ້ນ; ການບໍລິໂພກ <2 ຄັ້ງຕັ້ງ ແຕ່ປີ 1997 ມາຮອດປັດຈຸບັນ
ປະເພດນົກນ້ອຍ	ມີຫຼາຍ ແລະ ບໍ່ປ່ຽນແປງ	ຕ່ຳ; ບໍ່ມີການ ປ່ຽນແປງ	ອາຫານ	ບໍ່ມີ	ຫ້ອຍ	ຫ້ອຍ	ມີໂອກາດຈັບໄດ້ ແຕ່ໃນໄລຍະ ລະດູເກັບກູ້ເຂົ້າໄຮ່
ປະເພດນົກໃຫຍ່	ມີຫຼາຍ; ຕໍ່ມາຫຼຸດລົງ, ແຕ່ເລີ່ມເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນປີ 2001	ຕ່ຳ; ຫຼຸດລົງ	ອາຫານ, ຂອງຝາກ	ບໍ່ມີ	ຫ້ອຍ	ຫ້ອຍ	ນັບແຕ່ມີການເກັບກູ້ປີນ ໃນປີ 2001. ມີແຕ່ລ່າດ້ວຍ ການໃສ່ແຮ່ວເທົ່ານັ້ນ
ໄກ່ປ່າ	ປານກາງ; ມີການເພີ່ມຂຶ້ນ	ຕ່ຳ; ຫຼຸດລົງ	ອາຫານ	ບໍ່ມີ	ຫ້ອຍ	ຫ້ອຍ	ນັບແຕ່ມີການເກັບກູ້ປີນ ໃນປີ 2001. ມີແຕ່ລ່າດ້ວຍ ການໃສ່ແຮ່ວເທົ່ານັ້ນ
ປະເພດໝູ	ມີຫຼາຍ; ຄ່ອຍເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ	ປານກາງ; ເພີ່ມຂຶ້ນ	ອາຫານ	ບໍ່ມີ	ປານກາງ; ເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ	ປານກາງ; ເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ	ເລີ່ມບໍລິໂພກຫຼາຍຂຶ້ນ ແຕ່ປີ 2001; ຍ້ອນມີການເກັບກູ້ ປີນ ຈຶ່ງບໍ່ ສາມາດລ່າສັດອື່ນໄດ້
ປະເພດເຫງັນ	ມີຫຼາຍ; ມີການ ເພີ່ມຂຶ້ນ	ຕ່ຳ; ຫຼຸດລົງ	ອາຫານ, ຂອງຝາກ	ບໍ່ມີ	ຫ້ອຍ;	ຫ້ອຍ;	ການລ່າຫຼຸດລົງພາຍຫຼັງ ມີການເກັບກູ້ປີນ
ປະເພດລົງ	ມີຫຼາຍ; ມີການເພີ່ມຂຶ້ນ	ຕ່ຳ; ຫຼຸດລົງ	ອາຫານ, ຂອງຝາກ	ບໍ່ມີ	ຫ້ອຍ;	ຫ້ອຍ;	ການລ່າຫຼຸດລົງພາຍຫຼັງ ມີການເກັບກູ້ປີນ
ໝູ່ປ່າ	ມີຫຼາຍ; ມີການເພີ່ມຂຶ້ນ	ຕ່ຳ; ຫຼຸດລົງ	ອາຫານ, ຂອງຝາກ	ບໍ່ມີ	ຫ້ອຍ;	ຫ້ອຍ;	ເກັບກູ້ປີນ; ແຕ່ບາງຄັ້ງກໍມີ ການໃຊ້ປີນຂອງກອງຫຼອນລ່າ

ນອກຈາກປາ ແລະ ຈຳພວກໜູ, ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າຄາດຫວັງ ທີ່ຈະເກັບກູ້ຫຼາຍຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ, ເຂົາເຈົ້າ ຮູ້ສຶກວ່າ ການເກັບກູ້ສັດຊະນິດອື່ນໆ ແມ່ນມີຕໍ່າ ແລະ ເຂົາເຈົ້າຄາດຫວັງວ່າ ການເກັບກູ້ຈະຍັງຄົງ ເໝືອນເດີມ ຫຼື ແມ່ນແຕ່ຈະຫຼຸດໜ້ອຍຖອຍລົງໃນອະນາຄົດ. ເຂົາເຈົ້າຄາດຫວັງວ່າ ການເກັບກູ້ສັດ ມີກະດູກສັນຫຼັງຊະນິດໃຫຍ່ (ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ແລະ ພວກນົກ) ຈະຫຼຸດຖອຍລົງຕື່ມ ໃນຕໍ່ໜ້າ ຍ້ອນການຈຳກັດເກືອດຫ້າມຂອງລັດຢູ່ເຂດພື້ນທີ່ການເກັບກູ້ (ຕົວຢ່າງ ຈຳກັດການເຂົ້າເຖິງເຂດ ຫວງຫ້າມເດັດຂາດ) ແລະ ການຍຶດບິນຄືນເຂົ້າສາງ. ການເກັບກູ້ສັດປ່າ ບາງປະເພດຖືກລາຍ ງານວ່າ ມີລະດັບຕໍ່າ ຍ້ອນສາເຫດນອກເໜືອຈາກການບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບກົດໝາຍ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່, ກົບ/ຄັນຄາກ ແລະ ແລນ ເປັນທີ່ບໍ່ມັກກິນໂດຍຊາວເຜົ່າມ້ຽນ ແລະ ຖືກລາຍງານວ່າກິນບໍ່ເລື້ອຍ ຫຼື ບໍ່ກິນເລີຍຈັກເທື່ອ. ພວກເຂົາເຈົ້າຍັງລາຍງານອີກວ່າການຫາ ປາແມ່ນຖືກຈຳກັດຍ້ອນເຫດຜົນທີ່ວ່າຫ້ວຍນ້ຳຂ້ອນຂ້າງ ຢູ່ໄກບ້ານຈະໃຊ້ເວລາຍ່າງຢູ່ 5 ຊົ່ວໂມງ. ສັດທັງໝົດທີ່ເກັບກູ້ໄດ້ ຖືກລາຍງານວ່າ ໃຊ້ເປັນອາຫານ, ໂດຍມີ ປາ, ນົກຊະນິດໃຫຍ່ ແລະ ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ຈຳນວນສັດສ່ວນໜ້ອຍໜຶ່ງ (20-40%) ໃຫ້ຄືນອີ່ນເປັນຂອງຂວັນ. ບໍ່ມີ ການລາຍງານວ່າຂາຍສັດ ໃນຊ່ວງເວລາດັ່ງກ່າວນີ້. ຄອບຄົວຮູ້ສຶກວ່າ ລະດັບການບໍລິໂພກມີຕໍ່າ ແລະ ຈະຍັງຢູ່ໃນລະດັບເດີມ ຫຼື ຫຼຸດຖອຍລົງ ສຳລັບສັດປ່າ ໂດຍລວມນອກຈາກຈຳພວກໜູ, ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າຄາດຫວັງວ່າ ຈະກິນເປັນອາຫານຫຼາຍຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ.

4.3.3. ທ່າອ່ຽງໃນດ້ານແຫຼ່ງອາຫານ

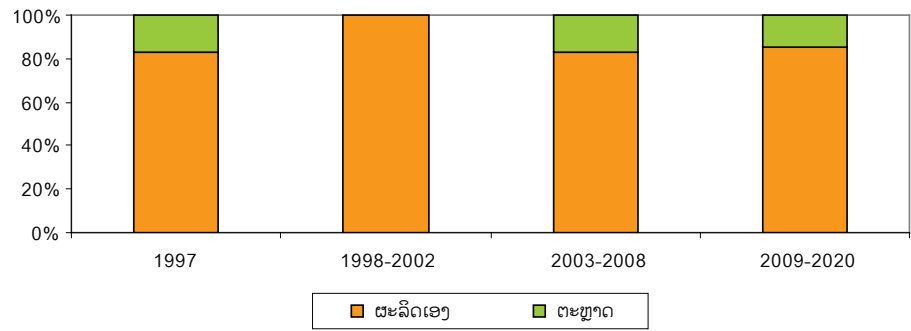
ວິທີການແບບມີສ່ວນຮ່ວມນຳໃຊ້ກັບຄອບຄົວ ເພື່ອຈັດລຳດັບຕາມສັດສ່ວນຄວາມຮັບຮູ້-ເຂົ້າໃຈ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງໃນດ້ານແຫຼ່ງອາຫານໃນໄລຍະເວລາໄດ້ສົ່ງຜົນອອກໃນທ່າ ອ່ຽງທີ່ແຈ່ມແຈ້ງ (ຮູບ 20). ເວົ້າລວມ ຄອບຄົວ ຮູ້ສຶກວ່າຈະຊອກຫາຊີ້ນ, ໝາກໄມ້ ແລະ ຜັກ ຈາກທຳມະຊາດທີ່ຫຼຸດໜ້ອຍລົງ ໃນໄລຍະເວລາຕໍ່ໜ້າ ແລະ ວ່າຈຳນວນສ່ວນໃຫຍ່ ໃນທີ່ຜ່ານມາ ແລະ ຈະສືບຕໍ່ເປັນຄືເກົ່າ, ແມ່ນເພິ່ງພາການຜະລິດເອງ. ສ່ວນແບ່ງອາຫານທີ່ຊື້ຈາກຕະຫຼາດ ຖືກຮັບຮູ້-ເຂົ້າໃຈວ່າມີຕໍ່າ ໂດຍຕະຫຼອດໃນໄລຍະເວລາການທົດລອງ, ແຕ່ສຳລັບຊີ້ນ ຖືກຄາດ ຫວັງວ່າ ຈະສືບຕໍ່ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ.

ເຖິງວ່າຜົນໄດ້ຮັບແບບຄຸນນະພາບເຫຼົ່ານີ້ ຈະສອດຄ່ອງກັບທ່າອ່ຽງຄວາມມັກດ້ານການບໍລິໂພກ ທີ່ລາຍງານ ໃນຄັ້ງກ່ອນທີ່ຜ່ານມາ (ຕາຕະລາງ 15), ແຕ່ມັນແຕກຕ່າງ ຈາກ ສັງລວມປະລິມານ ຮູບແບບການບໍລິໂພກ ທີ່ເກັບກຳດ້ວຍແບບຟອມເກັບກຳນ້ຳໜັກ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ຄອບຄົວລາຍ ງານວ່າ, ລະຫວ່າງປີ 2009 ຫາ 2020, ເຂົາເຈົ້າເຊື່ອວ່າ ຊີ້ນປະມານ 10% ຈະໄດ້ມາຈາກ ແຫຼ່ງທຳມະຊາດ, 20% ຈາກຕະຫຼາດ ແລະ 70% ຈາກ ການຜະລິດເອງ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ ໃນຊ່ວງເດືອນພຶດສະພາ ຫາ ເດືອນສິງຫາ 2009 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຢ່າງໜ້ອຍ 66% ຂອງຊີ້ນທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ແມ່ນມາຈາກທຳມະຊາດ ແລະ ໜ້ອຍກວ່າ 4% ມາຈາກຕະຫຼາດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຄອບຄົວຮູ້ສຶກວ່າ ຜັກພຽງແຕ່ 30% ແມ່ນມີແຫຼ່ງມາຈາກທຳມະຊາດ ແລະ ສູງ ເຖິງ 65% ແມ່ນປູກເອງ ໃນຂະນະທີ່, ຕາມຄວາມເປັນຈິງ, ຜັກຈຳນວນເຄິ່ງໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ໃນໄລຍະການທົດລອງ ແມ່ນມາຈາກທຳມະຊາດ. ຂໍ້ມູນສະແດງອອກເຖິງຈຸດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ດີ ສຳລັບການສຳຫຼວດໃນຕໍ່ໜ້າ. ເພື່ອຊຸກຍູ້ໂພຊະນາການທີ່ດີທີ່ສຸດ, ສິ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າເຊື່ອວ່າ ເປັນກຳແພງ ກົດຂວາງຕໍ່ການຊື້ ແລະ ຜະລິດອາຫານເອົາເອງ ແລະ ການຂາດແຄນຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບວ່າ ສັດ ປ່າຊະນິດໃດ ທີ່ຖືກອະນຸຍາດໃຫ້ລ່າ ຈະຕ້ອງໄດ້ທຳຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ຖືກແກ້ໄຂ.

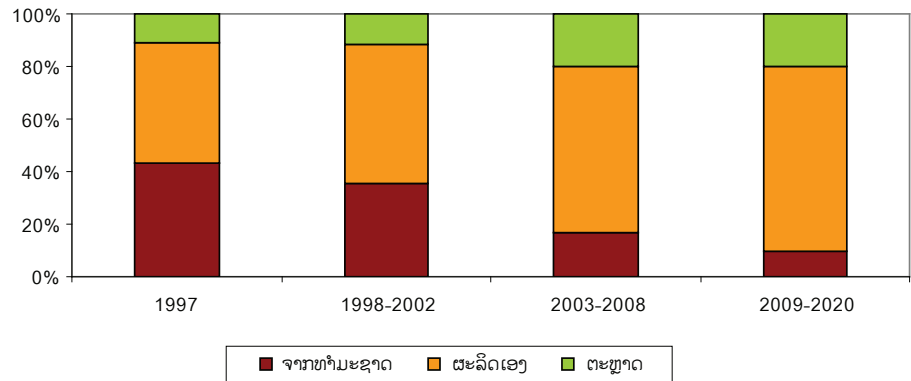
4.3.4. ຄວາມມັກໃນລົດຊາດ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້-ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຄຸນຄ່າດ້ານໂພຊະນາການ

ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກວິທີການ ການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ນຳໃຊ້ເພື່ອຈັດລຳດັບລົດຊາດ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້- ເຂົ້າໃຈ ຂອງຄຸນຄ່າດ້ານໂພຊະນາການຂອງອາຫານຈາກທຳມະຊາດ ແລະ ຜະລິດເອງສະແດງ ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄອບຄົວຈະຈັດລຽງລົດຊາດ ແລະ ຄຸນຄ່າດ້ານໂພຊະນາການ ຂອງສັດປ່າລ້ຽງລູກ ດ້ວຍນ້ຳນົມ, ປາ ແລະ ຈຳພວກນົກຫຼາຍຊະນິດ, ໃນລະດັບສູງທຽບເທົ່າກັບຊີ້ນສັດບ້ານທີ່ຜະລິດ ເອງລວມທັງໄຂ່ (ຕາຕະລາງ 17). ການປຽບທຽບລະຫວ່າງການບໍລິໂພກຊີ້ນຕົວຈິງ (ຕາຕະລາງ 4) ໃນໄລຍະທົດລອງ ແລະ ຄຸນຄ່າເຫຼົ່ານີ້ ຊີ້ບອກວ່າ ຄອບຄົວບໍລິໂພກ ພຽງແຕ່ຈຳນວນໜ້ອຍ

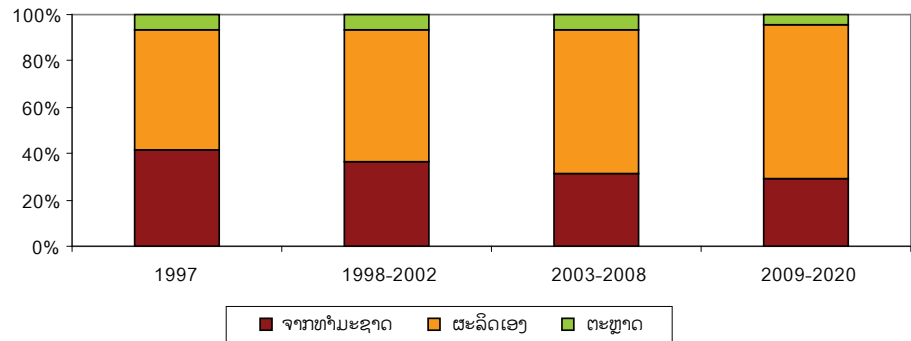
ເຂົ້າ

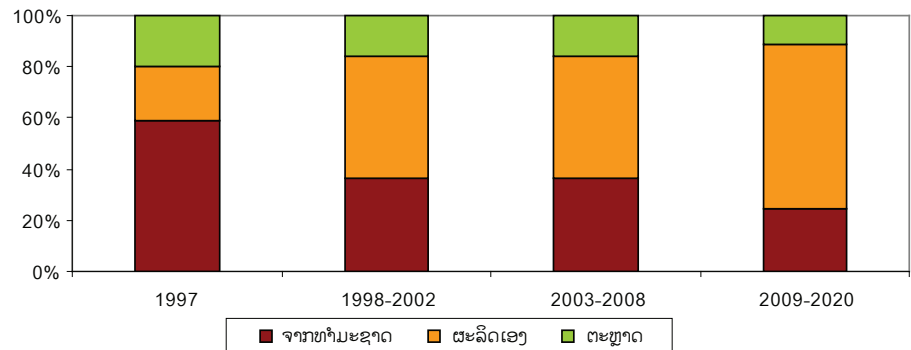
ຊີ້ນ

ຜັກ

ໝາກໄມ້

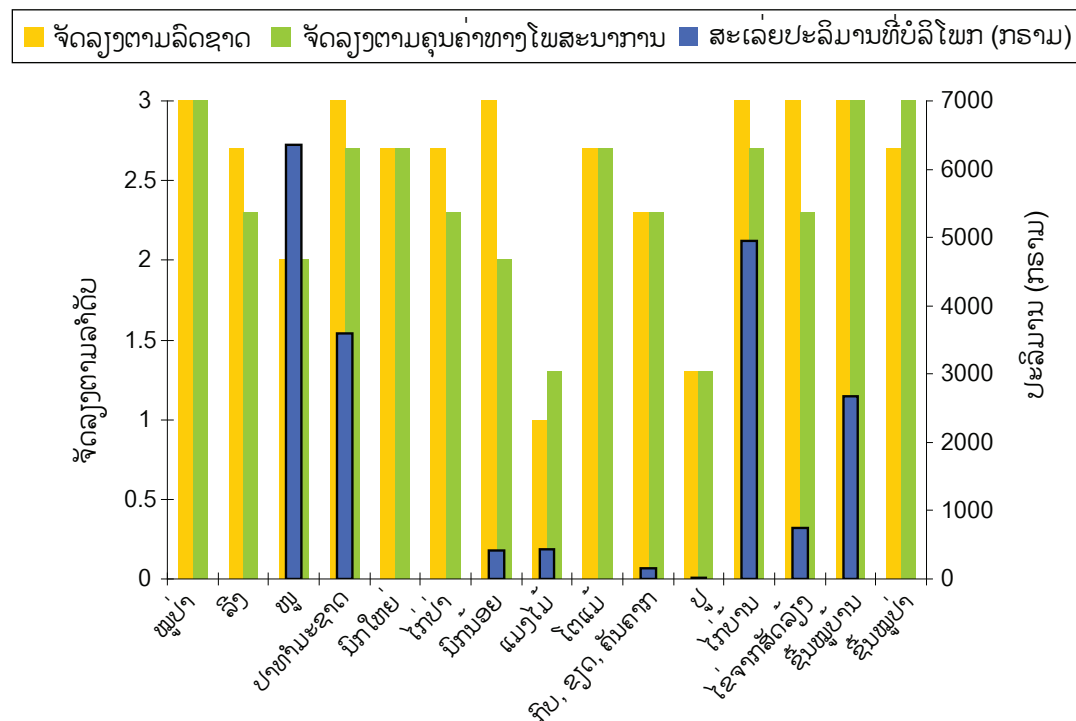

ຮູບ 20. ທ່າອ່ຽງທີ່ເຂົ້າໃຈໃນດ້ານແຫຼ່ງອາຫານໃນໄລຍະເວລາສຳລັບເຂົ້າ, ຊີ້ນ, ຜັກ ແລະ ໝາກໄມ້.

ໜຶ່ງ ຫຼື ພໍ່ປະມານ ບັນດາສັດປ່າ ທີ່ເຂົາ ເຈົ້າຖືວ່າ ມີຄຸນຄ່າທີ່ສຸດ, ດັ່ງເຊັ່ນ ປາ ແລະ ຈຳພວກນົກ ທຳມະຊາດ ແລະ ບໍ່ກິນສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມຊະນິດໃຫຍ່, ໝູ່ປ່າ ຫຼື ລີງ ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າ ຖືວ່າມີ ຄຸນຄ່າສູງທີ່ສຸດ (ຮູບ 21). ທິດແທນດ້ວຍ, ປະລິມານທີ່ສູງສຸດ ແລະ ຄວາມຖີ່ຂອງການໄດ້ບໍລິໂພກຊີ້ນສັດປ່າ ແມ່ນໝູ່ປ່າ (ຕາຕະ ລາງ 5), ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າຈັດລຳດັບວ່າ ມີຄຸນຄ່າພໍປານກາງ, ນອກຈາກນັ້ນ, ບໍລິມາດ ແລະ ຄວາມຖີ່ ການໄດ້ບໍລິໂພກຊີ້ນສັດບ້ານທີ່ລ້ຽງເອງ ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງ ຕ່ຳ ທຽບໃສ່ຄຸນຄ່າສູງທີ່ຕັ້ງໄວ້ຕໍ່ຊີ້ນສັດເຫຼົ່ານີ້.

ສຳລັບອາຫານໝວດອື່ນໆ, ຄອບຄົວຈັດລຳດັບຄຸນຄ່າຄ້ອນຂ້າງຕ່ຳກວ່າໂດຍປຽບທຽບ ຈຳພວກ ອາຫານຫຼັກທຳມະຊາດ, ຜັກ ແລະ ໝາກໄມ້ ທຽບໃສ່ດັ່ງພວກທີ່ປູກເອງຢູ່ຕາມບ້ານຮົ່ວສວນ (ຕາຕະລາງ 17), ເຖິງວ່າຈະມີສູງເຖິງ 50% ຂອງຈຳນວນຜັກທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກຕົວຈິງ (ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນໝໍ້ໄມ້ ແລະ ເຫັດ) ແມ່ນໄດ້ມາຈາກທຳມະຊາດ. ການສັງເກດເຫັນຢູ່ພາກສະໜາມ ຊຶ່ງ ບັນທຶກໄວ້ວ່າ ເດັກນ້ອຍປະຕິເສດທີ່ຈະກິນອາຫານ ຖ້າຫາກເຂົາເຈົ້າ ບໍ່ມັກລົດຊາດ (ຕົວຢ່າງ ໝໍ້ໄມ້, ສາລີປະສົມກັບເຂົ້າ) ແລະ ຈົ່ມວ່າ ຕໍ່ຄ່າອາຫານທີ່ມີລັກສະນະຊ້ຳຊາກ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້, ສົມທົບກັບບໍລິມາດ (ຕາຕະລາງ 4) ແລະ ຄວາມຖີ່ (ຕາຕະລາງ 5) ຂອງການບໍລິໂພກອາຫານ, ບົ່ງບອກວ່າ ທັງສອງຄອບຄົວ ແມ່ນເພິ່ງພາໃນລະດັບສູງ ຕໍ່ອາຫານ (ນອກຈາກເຂົ້າ) ຊຶ່ງບໍ່ຖືວ່າ ມີຄຸນຄ່າສູງຕໍ່ລົດຊາດຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າເຊື່ອວ່າ ມັນບໍ່ມີຄຸນຄ່າດ້ານໂພຊະນາການ ສູງເທົ່າກັບອາຫານອື່ນໆ.

ຜົນທີ່ໄດ້ ທີ່ສະຫຼຸບສະໜອງເປັນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຂອງຄວາມເປັນມາ ຢ່າງມີຄຸນຄ່າ ຊຶ່ງອາດເປັນ ປະໂຫຍດ ໃນການພັດທະນາແຜນງານ ເພື່ອເພີ່ມທະວີການໄດ້ຮັບທາດໂປຼຕິນ, ໄຂມັນ, ເຫຼັກ ແລະ ສັງກະສີ. ການວັດແທກດ້ານໂພຊະນາການສຶກສາອາດມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອເລັ່ງຄາດ ໝາຍການຕີລາຄາຄຸນຄ່າຕ່ຳ ສຳລັບແມງໄມ້ ແລະ ພືດທິດແທນ ຖ້າຫາກວ່າ ການບໍລິໂພກສິ່ງ ເຫຼົ່ານີ້ ຈະຖືກແນະນຳວ່າ ເປັນທາງເລືອກໃຫ້ແກ່ການໄດ້ຮັບທາດຊີ້ນທີ່ຕ່ຳໃນປັດຈຸບັນ. ຍັງມີ ທ່າແຮງທີ່ເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະສ້າງສົມໃສ່ອາຫານເຫຼົ່ານັ້ນ ຊຶ່ງລົດຊາດຖືກຈັດລຳດັບສູງຫຼາຍກວ່າ ດ້ານໂພຊະນາການ ແຕ່ໃນຕົວຈິງອາຫານບາງຢ່າງມີຄຸນຄ່າດ້ານໂພຊະນາການ ໂດຍທ່ອງແທ້ (ຕົວຢ່າງ: ຖົ່ວເຫຼືອງ ຫຼື ຖົ່ວດິນ).

ຮູບ 21. ການຈັດລຽງໂດຍສະເລ່ຍຄອບຄົວກ່ຽວກັບລົດຊາດ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈ ຄຸນຄ່າດ້ານ ໂພຊະນາການຂອງຊີ້ນສັດປ່າ ແລະ ສັດບ້ານຫຼາກຫຼາຍຊະນິດ (1= ຄຸນຄ່າຕ່ຳ, 2= ຄຸນຄ່າພໍປະມານ (ປານກາງ) ແລະ 3= ຄຸນຄ່າສູງ) ທຽບໃສ່ບໍລິມາດສະເລ່ຍລວມຕົວຈິງຂອງແຕ່ລະຊະນິດຊີ້ນທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກໃນໄລຍະ 3 ເດືອນ ຂອງການທົດລອງ.

ຕາຕະລາງ 17. ການຈັດລຽງລຳດັບໂດຍສະເລ່ຍຂອງ 3 ຄອບຄົວກຸ່ມກັບລົດຊາດ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈ ຄຸນຄ່າດ້ານ ໂພຊະນາການຂອງໝວດອາຫານຫຼາກຫຼາຍປະເພດ 1. ຄຸນຄ່າຕ່ຳ, 2. ຄຸນຄ່າພໍປະມານ ແລະ 3. ຄຸນຄ່າສູງອາຫານຈາກທຳມະຊາດແມ່ນເຖິງໂດຍໃຊ້ສີຂຽວ.

ປະເພດອາຫານ	ຊື່ອາຫານ	ການຈັດລຽງຕາມລົດຊາດອາຫານ	ການຈັດລຽງຕາມຄຸນຄ່າຂອງອາຫານ
ປະເພດອາຫານຫຼັກ	ເຂົ້າ	3	3
	ສາລີ	2.3	3
	ເຜືອກ, ມັນຕ່າງໆທີ່ຜະລິດເອງ	1.7	3
	ມັນປ່າຕ່າງໆ	1	1
ປະເພດຜັກ	ກຸ່ມຜັກທີ່ຜະລິດເອງ	2	3
	ກຸ່ມຜັກຈາກທຳມະຊາດ	1.7	2.3
	ໝໍ້ໄມ້ຈາກທຳມະຊາດ	1.3	2.3
	ເຫັດທຳມະຊາດ	1	2.3
ປະເພດໝາກໄມ້	ໝາກໄມ້ທີ່ຜະລິດເອງ	2.3	2.7
	ໝາກໄມ້ຈາກທຳມະຊາດ	1.3	1
ປະເພດຊີ້ນ/ປາ/ໄຂ່ *ປະເພດຊີ້ນທີ່ບໍ່ລົໂພກ ໃນໄລຍະເວລາທີ່ສຶກສາ	ຊີ້ນໝູປ່າ	3	3
	ຊີ້ນໝູບ້ານ*	3	3
	ປາທຳມະຊາດ*	3	2.7
	ຊີ້ນໄກ່*	3	2.7
	ໄຂ່ສັດລ້ຽງ	3	2.3
	ປະເພດນົກ (ນົກນ້ອຍ)*	3	2
	ຊີ້ນງົວ	2.7	3
	ປະເພດນົກ (ນົກໃຫຍ່)	2.7	2.7
	ໂຕແມ້	2.7	2.7
	ເພດລືງ	2.7	2.3
	ໄກ່ປ່າ	2.7	2.3
	ກົບຂຽດ/ຄັນຄາກ*	2.3	2.3
	ກຸ້ງ/ແມງໄມ້ໃນນ້ຳ	2.3	2
	ພວກເຫງິນ	2.3	1.3
	ໄຂ່ຂອງສັດປ່າ	2	2
	ປະເພດເຕົ້າ	2	2
	ປະເພດໝູ*	2	2
	ປະເພດຫອຍ	1.7	2
	ເຮັຍ, ແລນ	1.3	1.3
	ກະປູ*	1.3	1.3
	ແມງໄມ້ເທິງບົກ*	1	1.3
ທາງເລືອກໃນການປູກພືດ	ຖົ່ວເຫຼືອງ	2.7	2.3
ທິດແທນ	ຖົ່ວດິນ	2.7	2.3
	ໝາກໆາ	2.3	3
ນ້ຳມັນໝູ/ນ້ຳມັນພືດ	ໄຂ່ມັນ/ນ້ຳມັນໝູ	3	3
	ນ້ຳມັນພືດ	3	3
ຂອງຫວານຕ່າງໆ	ນົມຊີ້ນ (ນົມປ່ອງ), ເຂົ້າໜົມຕ່າງໆ	2.3	3
	ເຂົ້າໜົມອົມ	2.3	3

5. ການສົນທະນາຄົ້ນຄວ້າ

ຈຸດປະສົງໂດຍລວມຂອງໂຄງການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນເພື່ອປະເມີນກ່ຽວກັບການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ ແລະ ການບໍລິໂພກອາຫານໂດຍຄົວເຮືອນ, ສຳຫຼວດເບິ່ງວ່າ ການເພີ່ມທະວີການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມຍືນຍົງຂອງປະລິມານການເກັບກູ້ສັດປ່າ ແລະ ຜົນທີ່ສຸດແມ່ນກ່ຽວກັບ, ການບໍລິໂພກອາຫານໂດຍຄົວເຮືອນ ແລະ ການມີພຽງພໍດ້ານອາຫານການກິນ. ຄວາມເຂົ້າໃຈດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນສຳຄັນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ປະຊາກອນສັດປ່າສາມາດມີຊີວິດລອດ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ ແລະ ຍັງຈະເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຈາກຂະແໜງການພັດທະນາຊຸມນະບົດໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນວິທີການແບບລວມສູນ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງພູມປະເທດ ສຳລັບການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ຊຶ່ງຈະຍັງເອື້ອອຳນວຍຊຸມຊົນຊຸມນະບົດໄດ້ປະໂຫຍດຢ່າງສູງສຸດ ຂອງຍຸດທະສາດການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານຂອງຄົວເຮືອນ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍແຫຼ່ງສະບຽງອາຫານຫຼາຍລັກສະນະ (ການຈັບໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ, ຜະລິດເອງ ແລະ ຊື້), ເພື່ອຮັບປະກັນການໄດ້ອາຫານ ແລະ ສານອາຫານທີ່ພຽງພໍ.

ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ກັນວ່າ ສິ່ງທີ່ຮູ້ກັນຢູ່ແລ້ວກ່ຽວກັບສາຍເຫດທີ່ຕິດພັນໃນການຫຼຸດໜ້ອຍລົງຂອງສັດປ່າ ແລະ ການຂາດສານອາຫານຢູ່ ສປປ ລາວ, ພວກເຮົາຈະພະຍາກອນ ວ່າການຮັບຮອງເອົາແນວທາງແຫ່ງຊາດ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ໃນໄລຍະຍາວ, ຈະປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການຟື້ນຟູ ແລະ ຄວາມສາມາດມີຊີວິດລອດ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງປະຊາກອນສັດປ່າລວມທັງຄວາມຍືນຍົງຂອງປະລິມານສັດປ່າ. ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວນີ້, ໃນທາງກັບກັນ, ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ແກ່ການມີຊີມໃຊ້ ຊື່ນສັດປ່າ ຫຼາຍກວ່າ ສຳລັບການບໍລິໂພກໂດຍຄົວເຮືອນ, ໂດຍສະເພາະສຳລັບຄົວເຮືອນຊຸມນະບົດໃນກຸ່ມທີ່ມີລາຍໄດ້ຕ່ຳ. ແຕ່ມັນຈະເປັນການບໍ່ມີເຫດຜົນທີ່ຈະຄາດຫວັງວ່າ ຊື່ນສັດປ່າພຽງຢ່າງດຽວຈະສາມາດບັນລຸໄດ້ ໃນຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການດ້ານໂພຊະນາການ ແລະ ທາດໂປຼຕິນທີ່ຈຳເປັນຂອງສັດຊຸມນະບົດດັ່ງກ່າວນີ້ ທີ່ກຳລັງເຕີບໂຕຢ່າງໄວວາ. ຍົກຕົວຢ່າງ Bennett ແລະ Robinson (2000) ຄາດຄະເນວ່າ ປ່າໄມ້ເຂດຮ້ອນທີ່ບໍ່ຖືກລົບກວນສາມາດຜະລິດຊື່ນສັດປ່າໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ ເພື່ອບັນລຸໄດ້ຄວາມຕ້ອງການທາດໂປຼຕິນ ສຳລັບພຽງແຕ່ໜຶ່ງຄົນ/ກມ2, ຖ້າຫາກວ່າ ປະຊາກອນ ຫາກເອື້ອຍອີງຢ່າງເຕັມສ່ວນຕໍ່ສັດ ສຳລັບຄວາມຕ້ອງການທາດໂປຼຕິນ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ. ເຖິງວ່າແຫຼ່ງອາຫານຈະມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍກວ່ານີ້ ສຳລັບຊຸມຊົນເຜົ່າກຸ່ມນ້ອຍຢູ່ເຂດເນີນສູງຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປັດຈຸບັນ, ຜົນໄດ້ຮັບເບື້ອງຕົ້ນ, ຄຽງຄູ່ກັບການສຳຫຼວດອື່ນໆ, ບົ່ງບອກວ່າ ປະຊາຊົນຍັງຄົງເອື້ອຍອີງຢ່າງເຕັມສ່ວນຕໍ່ອາຫານຈາກທຳມະຊາດ. ເງື່ອນໄຂເຫຼົ່ານີ້ຮຽກຮ້ອງຄວາມຊຳນິຊຳນານ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງການເກັບກູ້ສັດປ່າ ສຳລັບການຊົມໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ຊຶ່ງຮີບດ່ວນເທົ່າກັບການສົ່ງເສີມກະສິກຳເພີ່ມພູນການຜະລິດ ຫຼື ສ້າງຜະລິດຕະພັນທີ່ຕະຫຼາດຕ້ອງການ ສຳລັບການມີລາຍໄດ້ເປັນເງິນ. ຜົນໄດ້ຮັບເບື້ອງຕົ້ນຈາກການສຶກສາທິດລອງຄັ້ງນີ້ (ໂດຍມີພຽງແຕ່ ສອງ ຄອບຄົວຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າດຽວ ແລະ ບ້ານດຽວ) ເລີ່ມຕົ້ນທີ່ຈະສ້ອງແສງກ່ຽວກັບການເຊື່ອມໂຍງທີ່ເປັນໄປໄດ້ຊຶ່ງມີຢູ່ແລ້ວລະຫວ່າງການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ ແລະ ການບໍລິໂພກອາຫານໂດຍຄົວເຮືອນ ໃນເຂດເນີນສູງຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປັດຈຸບັນ.

5.1. ການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນ ແລະ ການປົກຄອງບ້ານມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ການນຳໃຊ້ ສັດປ່າ ມີຄືແນວໃດ?

ຊາວບ້ານ ແລະ ອົງການປົກຄອງເມືອງທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການສຶກສາເບື້ອງຕົ້ນຄັ້ງນີ້ ຮູ້ສຶກສາວ່າ ການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການເພີ່ມທະວີຄວາມອຸດົມສົມບູນ. ໃນເວລາທີ່ບ້ານ ຫ້ວຍຕີນ ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງໃນປີ 1997, ການຄ້າຂາຍສັດປ່າຊະນິດໃຫຍ່ ຢູ່ເຂດເມືອງໄດ້ຮັບການລາຍງານວ່າ ດຳເນີນໄປຢ່າງຄືກັບຢູ່ແລ້ວ ແລະ ພວກເຮົາບໍ່ພົບເຫັນຫຼັກຖານໃດທີ່ວ່າ ອົງການປົກຄອງບ້ານພຽງລຳພັງມີປະສິດທິພາບໃນການຈັດລະບຽບການກ່ຽວກັບສັດປ່າ. ແຕ່ທັງຊາວບ້ານ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຝ່າຍລັດຮູ້ສຶກວ່າມັນແມ່ນການເລີ່ມຕົ້ນການ ຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນຢ່າງຫ້າວຫັນຈິງຈັງ ໃນປີ 2000, ຊຶ່ງລວມທັງການທີ່ລັດຖະບານສັ່ງເກັບປືນທີ່ຜະລິດເອງ ທີ່ບໍ່ຖືກ

ກົດໝາຍ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້ການເກືອດຫ້າມຂຸດຄົ້ນໃດໆຈາກເຂດທວງຫ້າມເດັດຂາດ, ຊຶ່ງປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການຟື້ນຄືນບັນດາສັດປ່າຊະນິດໃຫຍ່ຢູ່ເຂດພື້ນທີ່.

ໃນອີກດ້ານໜຶ່ງ, ຄອບຄົວທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສຶກສາເບື້ອງຕົ້ນນີ້ ຮູ້ສຶກວ່າການຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນອາດມີຜົນກະທົບທາງລົບກ່ຽວກັບການຊົມໃຊ້ສັດປ່າໂດຍສ່ວນບຸກຄົນຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຄອບຄົວກ່າວບອກວ່າ ໃນຕົວຈິງເຂົາເຈົ້າຄາດຫວັງວ່າຈະບໍລິໂພກສັດປ່າຊະນິດໃຫຍ່ໃຫ້ໜ້ອຍລົງໃນອະນາຄົດ ຍ້ອນວ່າການຍຶດເກັບປີນ ແລະ ອະນຸລັກສັດ ໃນເຂດທວງຫ້າມເດັດຂາດ ຂອງເຂດປ່າສະຫງວນນັ້ນເອງ. ຄອບຄົວບໍ່ເຂົ້າໃຈຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໃນກົດລະບຽບຂອງລັດຖະບານຊຶ່ງອະນຸຍາດໃຫ້ຊາວບ້ານເກັບກູ້ສັດປ່າຊະນິດໃຫຍ່ ຈຳນວນໜ້ອຍຊະນິດ (ເຊັ່ນ: ຟານເລົ່າ, ເຫງິນ) ສຳລັບການບໍລິໂພກໂດຍຄົວເຮືອນໃນໄລຍະຊ່ວງໃດໜຶ່ງຂອງປີເປັນຢ່າງໜ້ອຍ ແລະ ຕໍ່ພວກໝູ່ປ່າ ແລະ ສັດປ່າຊະນິດນ້ອຍ(ເຊັ່ນ ຈຳພວກໝູ, ກົບ ແລະ ປາ) ແມ່ນຈັບໄດ້ຕະຫຼອດປີ. ໃນຕົວຈິງເຖິງວ່າ ພະນັກງານໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຊີ້ແຈງກົດລະບຽບການລ່າສັດປ່າ ໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານ ບ້ານ ຫ່ວຍຕີນ ແລ້ວ ລວມທັງກັບນາຍບ້ານຫຼາຍໆຄັ້ງ ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2004. ສະນັ້ນ, ໃນໄລຍະການສຶກສາ, ຄອບຄົວຍັງເກັບກູ້-ລ່າສັດປ່າ ປະເພດບັນຊີ I ແລະ II ຢ່າງບໍ່ຕັ້ງໃຈ (ເຊັ່ນ: ລູກນົກເຄົ້າ ແລະ ນົກ Song birds) ຊຶ່ງເປັນຊະນິດທີ່ຄຸ້ມຄອງອະນຸລັກ ດ້ວຍກົດໝາຍຈາກການລ່າ. ອາດຈະແມ່ນຍ້ອນວ່າ ການທີ່ຊາວບ້ານຍັງບໍ່ທັນເຂົ້າໃຈ ຢ່າງແຈ່ມແຈ້ງກ່ຽວກັບກົດລະບຽບ ເປັນສາຍເຫດໃຫ້ (ຄອບຄົວທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສຶກສາ) ຊຶ່ງໂດຍ ທົ່ວໄປ ແມ່ນເຄົາລົບລະບຽບກົດໝາຍ ຈຶ່ງບໍ່ລະເວັ້ນການລ່າ ແລະ/ຫຼື ອ້າອີງທີ່ຈະລາຍງານວ່າໄດ້ລ່າສັດປ່າຫຍັງແດ່ ແລະ ຢູ່ໃສ ຍ້ອນຄວາມກັງວົນກ່ຽວກັບການລະເມີດກົດໝາຍ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈນັ້ນເອງ.

ກົງກັນຂ້າມກັບ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ທີ່ຊາວບ້ານຮູ້ສຶກ ກ່ຽວກັບລາຍລະອຽດ ຂອງສັດປ່າຊະນິດທີ່ອະນຸຍາດ ແລະ ລະດູການ ສຳລັບການລ່າ, ຜູ້ຊ່ວຍພາກສະໜາມທີ່ອາໄສຢູ່ບ້ານ ຫ່ວຍຕີນ ສັງເກດເຫັນຄ້າຍຄືວ່າ ຊາວບ້ານຮູ້ເຂົ້າໃຈຢ່າງເຕັມສ່ວນຂອງຄວາມເປັນຈິງ ທີ່ວ່າການຊີ້ຂາຍສັດປ່າແມ່ນຜິດກົດໝາຍ. ເຖິງວ່າ ຄອບຄົວທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສຶກສາ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ບໍ່ມີການຊີ້-ຂາຍສັດປ່າແຕ່ຢ່າງໃດ ແລະ ບໍ່ມີການບັນທຶກ ການຈັບ ກຸມການຊີ້ຂາຍສັດປ່າຢູ່ພາຍໃນບ້ານ ໂດຍໜ່ວຍງານເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນັບແຕ່ໄດ້ມີການຕິດຕາມບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບຢ່າງຈິງຈັງ ເລີ່ມຕົ້ນມາ ໃນປີ 2007⁴, ການສັງເກດການໂດຍອາໄສກາລະໂອກາດ ຢູ່ໃນບ້ານ ຊື່ບອກວ່າ ມີສັດປ່າບາງຈຳພວກທີ່ບໍ່ຮູ້ວ່າເທົ່າໃດ ໄດ້ມີການຊີ້ຂາຍກັນໂດຍບາງບຸກຄົນພາຍໃນບ້ານຢູ່ດີ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ບົ່ງບອກວ່າ ການຄ້າສັດປ່າບໍ່ໄດ້ຖືກຄວບຄຸມຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຫຼື ອາດບໍ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້, ໂດຍລະບົບການປົກຄອງຂອງບ້ານໃນປັດຈຸບັນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ມັນຍັງບໍ່ເປັນທີ່ແຈ່ມແຈ້ງເທື່ອວ່າ ສັດສ່ວນຂອງຊາວບ້ານທີ່ຮັບຮູ້-ເຂົ້າໃຈວ່າ ການຄ້າສັດປ່າເຊັ່ນນັ້ນເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຮ້າຍແຮງ ຕໍ່ການມີຊົມໃຊ້ຊີ້ນສັດປ່າ ສຳລັບການບໍລິໂພກ ອາຫານໂດຍຄົວເຮືອນຂອງຕົນເອງ.

ສິ່ງທີ່ພົ້ນເດັ່ນຊັດເຈນກ່ຽວກັບການສົມທຽບລະຫວ່າງການບໍລິໂພກ ແລະ ຂາຍຊີ້ນສັດປ່າແມ່ນວ່າ, ເຖິງວ່າສອງໃນສາມສ່ວນຂອງຊື້ນທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກໂດຍຄົວເຮືອນຢູ່ໃນໄລຍະການສຶກສານີ້ ແມ່ນໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ, ປະລິມານຕົວຈິງທີ່ໄດ້ກິນ ໃນໄລຍະດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນໜ້ອຍກວ່າ 4 ກິໂລຕໍ່ຄອບຄົວຕໍ່ເດືອນ, ຊຶ່ງຈະໜ້ອຍ ຫຼື ໜ້ອຍ ທຽບໃສ່ນ້ຳໜັກພຽງເພັ້ນໜຶ່ງໂຕ, ເຊັ່ນໂຕທີ່ໄດ້ຂາຍອອກໄປບ້ານອື່ນໃນໄລຍະດຽວກັນ. ເພັ້ນແມ່ນຕົວຢ່າງໜຶ່ງທີ່ດີເລີດກ່ຽວກັບວ່າຂາດແຄນການຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ສັດປ່າພາຍໃນບ້ານ, ບໍ່ວ່າຈະແມ່ນໃນການບໍລິໂພກພາຍໃນບ້ານ ຫຼື ຄ້າຂາຍ, ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບໃນໄລຍະຍາວຂອງການມີ ຊົມໃຊ້ສັດປ່າໃນເຂດບ້ານ, ໂດຍສະເພາະໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ຊຶ່ງບ້ານແມ່ນຕັ້ງຢູ່ຕາມແນວເສັ້ນທາງຫຼັກໄປສູ່ດ່ານສາຍ ແດນສາກົນ. ເພັ້ນທີ່ມີຢູ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ - ພູເລີຍ ໃນເມືອງກ່ອນ ເຄີຍມີຂ້ອນຂ້າງອຸດົມສົມບູນ

⁴ ຜ່ານມາໄດ້ມີການຈັບກຸມ ຊາວບ້ານ ຫ່ວຍຕີນ ແຕ່ພຽງຄັ້ງດຽວນັບແຕ່ປີ 2007, ຊຶ່ງແມ່ນສາມຄົນທີ່ໄດ້ລ່ວງເຂົ້າໄປໃນເຂດທວງຫ້າມເດັດຂາດຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ໃນເດືອນ ພຶດສະພາ ປີ 2009.

ແລະ ມີພຽງພໍໃຫ້ຄົນທ້ອງຖິ່ນຈັບ-ລ່າຕາມລະດູການ, ປະສົບກັບການຫຼຸດໜ້ອຍລົງຢ່າງໄວວາ ນັບແຕ່ປີ 2004 ເປັນຕົ້ນມາ, ທີ່ກ່ຽວພັນກັບການຄ້າເຖືອນຂ້າມຊາຍແດນ ເພັ້ນ ທີ່ຈັບຈາກທຳມະຊາດທີ່ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນ ເພື່ອນຳໃຊ້ເປັນ ພໍ່ແມ່ພັນຂະຫຍາຍຈຳນວນຢູ່ຟາມລ້ຽງ ຢູ່ແຂວງ ເຊີນລາ, ປະເທດ ຫວຽດນາມ (Brooks 2008; A. Johnson, ຂໍ້ມູນທີ່ບໍ່ໄດ້ພິມເຜີຍແຜ່). ການຄ້າເຖືອນສິ່ງຂາຍໃຫ້ຟາມລ້ຽງເພັ້ນ ດັ່ງກ່າວນີ້ (ຊຶ່ງເປັນແຫຼ່ງສະໜອງຊີ້ນເພັ້ນໃຫ້ຮ້ານອາຫານຢູ່ນະຄອນຫຼວງ ຮ່າໂນ້ຍ ແລະ ເພາະສະນັ້ນ, ເປັນການສົ່ງປ້ອນປະຊາກອນຕົວເມືອງທີ່ຂ້ອນຂ້າງຖານະດີ) ຈຶ່ງເປັນເຫດໃຫ້ ເພັ້ນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຖືກສັບຊ້ອນຈາກສັດປ່າປະເພດ ບັນຊີ II ມາຢູ່ປະເພດບັນຊີ I ໃນປີ 2007, ເຮັດໃຫ້ ເພັ້ນ ກາຍເປັນສິ່ງນອກເໜືອຄວາມສາມາດບໍລິໂພກ ໃນທ້ອງຖິ່ນ. ໃນລັກສະນະດັ່ງກ່າວນີ້, ການຂາດແຄນຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຈຶ່ງສົມທົບເຂົ້າກັນເປັນປັດຈຸບັນຮ່ວມກັບການຄ້າເຖືອນສັດປ່າສິ່ງຜົນກະທົບທາງລົບໃຫ້ແກ່ທັງປະຊາກອນສັດປ່າ ຢູ່ເຂດເນີນສູງ ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ໃນທີ່ສຸດ, ການມີພິພາດດ້ານໂພຊະນາການຂອງຄຳອາຫານຄົນໃນທ້ອງຖິ່ນ (ເບິ່ງພາກ 5.3).

5.2. ປະລິມານ ເກັບກູ້ ສັດປ່າປະເພດຄຸ້ມຄອງເປັນຄືແນວໃດ ແລະ ມັນມີຄວາມຍືນຍົງ ຫຼື ບໍ່? ຖ້າຫາກບໍ່ຍືນຍົງ, ກົນໄກອັນໃດທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີ ເພື່ອບັນເທົາຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ?

ເພື່ອປະເມີນກ່ຽວກັບຄວາມຍືນຍົງ ມັນເປັນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ຈະສົມທົບປະລິມານເກັບກູ້ຕົວຈິງ (ກິໂລ/ ກມ2) ໃສ່ກັບການປະເມີນດ້ານສະຖານະພາບຊີວະມວນ ຂອງສັດຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່ ແລະ ປະລິມານເກັບກູ້ສູງສຸດແບບຍືນຍົງທີ່ມີໃຫ້ເກັບກູ້ທຽບກັບ ສັດສ່ວນຂອງສະຖານະພາບຊີວະມວນ (Robinson ແລະ Bennett 2004), ການເກັບກູ້ຕົວຈິງ ສັດປ່າໃນໄລຍະ 3 ເດືອນຂອງການສຶກສາເບື້ອງຕົ້ນ ສະເລ່ຍໄດ້ ພຽງແຕ່ 11.2 ກິໂລ ຕໍ່ຄອບຄົວ, ການເກັບກູ້ຂອງແຕ່ລະຄອບຄົວແມ່ນສັດໃຫຍ່ ປະກອບດ້ວຍສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ (7.3 ກິໂລຕໍ່ຄອບຄົວ), ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຈຳພວກໝູ (7.2 ກິໂລຕໍ່ຄອບຄົວ). ເມື່ອທົບທວນຜົນໄດ້ຮັບເຫຼົ່ານີ້, ມັນເປັນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງຄຳນຶງວ່າ ຂໍ້ມູນແມ່ນຖືກເກັບກຳໃນໄລຍະທີ່ການຕ້ອງການແຮງງານເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳແມ່ນສູງ, ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ. ການສຳຫຼວດຄັ້ງກ່ອນໆຂອງທີ່ຜ່ານມາຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການລ່າສັດ ມີລັກສະນະຫຼຸດລົງໃນຊ່ວງລະດູນີ້ ແລະ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ຢູ່ເຂດພື້ນທີ່ໄກ້ບ້ານ (Johnson ແລະ ຄະນະ. 2005). ໃນຊ່ວງທົດລອງໄລຍະເວລາ 3 ເດືອນ, ອາຫານທຳມະຊາດຖືກເກັບກູ້ພາຍໃນບໍລິເວນ ໄລຍະທາງຢ່າງຫ່າງຈາກບ້ານປະມານສາມເຖິງຫ້າຊົ່ວໂມງ. ຂໍ້ມູນທາງກວ້າງຂອງພື້ນທີ່ສັງລວມ ໃນໄລຍະກອງປະຊຸມວິຊາການ 1 ບົ່ງບອກວ່າ ນາຍພານຈະເດີນທາງໃນໄລຍະໄກໃນຊ່ວງອື່ນໆຂອງປີ (ຮູບ 5). ນັບແຕ່ເດືອນພຶດສະພາ ເຖິງເດືອນ ສິງຫາ ພວກເຮົາພົບເຫັນວ່າ ເດັກນ້ອຍຜູ້ຊາຍໃນຄອບຄົວເປັນຜູ້ຈັບ-ລ່າສັດ ເກືອບທັງໝົດໃນຂະນະຜູ້ປົກຄອງ ແລະ ລູກຜູ້ໃຫຍ່ຄົນອື່ນໆ ໃນຄອບຄົວອອກແຮງງານຢູ່ຮົ່ວສວນ. ໃນຊ່ວງເວລາອື່ນໆຂອງປີ, ສະມາຊິກຄອບຄົວທັງໝົດແນ່ນອນວ່າ ຈະມີສ່ວນຮ່ວມໃນການລ່າສັດ ແລະ ເກັບເດັດ ແລະ ກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ ຈະມີຂຶ້ນຢູ່ໃນໄລຍະທາງຈາກບ້ານຫຼາຍຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ປະລິມານ ແລະ ຊະນິດສັດປ່າ ທີ່ເກັບກູ້ໄດ້ ໃນຊ່ວງໄລຍະການສຶກສາ ເບື້ອງຕົ້ນຄັ້ງນີ້ ແນ່ນອນວ່າ ຈະບໍ່ເປັນຕົວແທນຂອງຊ່ວງເວລາອື່ນໆຂອງປີ ເມື່ອຊາວບ້ານສາມາດລ່າສັດ ແລະ ເກັບເດັດໃນໄລຍະທາງໄກກວ່າເດີມຈາກບ້ານ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ຊ່ວງທົດລອງເກັບກຳຂໍ້ມູນທັງ 3 ເດືອນດຳເນີນ ການ ໃນຊ່ວງທີ່ທາງການ ' ຫ້າມການລ່າສັດ ' (ແຕ່ເດືອນພຶດສະພາ ເຖິງ ເດືອນຕຸລາ; ເບິ່ງຮູບ 1) ຊຶ່ງເປັນເວລາທີ່ການເກັບກູ້ບໍ່ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ສ່ວນເວລາທີ່ຍັງເຫຼືອໃນປີ.

ໃນຂະນະທີ່ມັນຍັງບໍ່ທັນເຖິງເວລາອັນຄວນ ທີ່ຈະຕີລາຄາດ້ານຄວາມຍືນຍົງ ທີ່ອີງໃສ່ລະດັບປະລິມານການເກັບກູ້ສັດປ່າ ທີ່ ສັງເກດເຫັນ ຍ້ອນຂໍ້ຈຳກັດຂອງໄລຍະການທົດລອງດັ່ງກ່າວນີ້, ອັນເປັນປະໂຫຍດໃນໄລຍະນີ້ທີ່ ຈະ ພິຈາລະນາວ່າ ການວິເຄາະຈຸດທີ່ເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ພິຈາລະນາ ພາຍຫຼັງຈາກດຳເນີນການເກັບກຳຂໍ້ມູນຕະຫຼອດທັງປີ ແລະ ນຳໃຊ້ ຄອບຄົວຕົວແບບຢ່າງກວ້າງຂວາງ ກໍຄືຈຳນວນບ້ານ. ຖ້າຫາກວ່າ ປະລິມານການເກັບກູ້ທີ່ໄດ້ຈາກ

ການທົດລອງຄັ້ງນີ້ (11.2 ກິໂລ ຕໍ່ຄອບຄົວໃນເວລາ 3 ເດືອນ) ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ທັງໝົດ 39 ຄອບຄົວໃນໝູ່ບ້ານຕະຫຼອດໄລຍະ 12 ເດືອນ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະທຽບເທົ່າກັບການປະເມີນປະລິມານເກັບກູ້ປະຈຳປີ ຊຶ່ງແມ່ນ 1.133 ກິໂລ ຂອງນ້ຳໜັກສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ສຳລັບທັງໝົດບ້ານ. ເຖິງວ່າເນື້ອທີ່ດິນທີ່ລັດຖະບານຈັດສັນໃຫ້ບ້ານແມ່ນ, ຄາດຄະເນເນື້ອທີ່ລວມ ສຳລັບທັງສອງຄອບຄົວ ໃນໄລຍະການທົດລອງສາມເດືອນ ໃນຕົວຈິງແມ່ນ 40 ກມ2. ຍ້ອນວ່າ ໄດ້ມີການເກັບກູ້ອາຫານຈາກເນື້ອທີ່ພາຍໃນຂອບເຂດແດນຂອງສອງບ້ານ ໃກ້ຄຽງນຳອີກ. ຖ້າໃຊ້ເນື້ອທີ່ທັບຊ້ອນວ່າເປັນເນື້ອທີ່ເກັບກູ້ໜ້ອຍສຸດ ສຳລັບທັງບ້ານ ແລະ ການຄາດຄະເນກ່ຽວກັບປະລິມານການເກັບກູ້ປະຈຳປີຢູ່ຂ້າງເທິງນັ້ນ, ການຄາດຄະເນປະຈຳປີເບື້ອງຕົ້ນ ປະລິມານເກັບກູ້ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ສຳລັບບ້ານຈະມີປະລິມານ 28.3 ກິໂລ/ກມ2.

ສະຖານະພາບຊີວະມວນທັງໝົດ (ກິໂລ/ກມ2) ຂອງສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມຢູ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ແມ່ນບໍ່ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກໄດ້. ດັ່ງທີ່ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນປົກກະຕິບໍ່ມີເລີຍ ສຳລັບຫຼາຍໆຈຸດ, Robinson ແລະ Bennett (2004) ສະໜອງສາຍພົວພັນທີ່ເປັນປະໂຫຍດອັນໜຶ່ງລະຫວ່າງຊີວະມວນສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມຈາກຈຸດທີ່ຕັ້ງຂອງປ່າເຂດຮ້ອນ ແລະ ປະລິມານນ້ຳຝົນປະຈຳປີ. ສາຍພົວພັນດັ່ງກ່າວນີ້ ບົ່ງບອກຊີວະມວນລວມກັນທີ່ປະເມີນໄວ້ຂອງຈຳພວກໝູ່ຊະນິດໃຫຍ່, ສັດຈຳພວກລົງ ແລະ ສັດຕີນກີບ (>1 ກິໂລ) ຢູ່ປ່າໄມ້ເຂດຮ້ອນແຫ່ງ “ທີ່ຂ້ອນຂ້າງບໍ່ຖືກລົບກວນ” ທີ່ມີປະລິມານນ້ຳຝົນສະເລ່ຍຕໍ່ປີປະມານ 1.500 ມມ, ຄ້າຍຄືກັນກັບເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ອາດສະເລ່ຍໄດ້ປະມານ 7.000 ກິໂລ/ກມ2. Robinson ແລະ Bennett, ໂດຍດຶງຂໍ້ມູນຈາກການສຶກສາຈຳນວນໜຶ່ງ, ສະເໜີວ່າ ສັດຊະນິດໂຕໃຫຍ່ແຜ່ພັນຊ້າ (ສັດຈຳພວກລົງ ແລະ ສັດຕີນກີບຊະນິດໂຕໃຫຍ່) ປົກກະຕິຈະຫຼຸດໜ້ອຍລົງໃນເຂດພື້ນທີ່ຄ້າຍຄືກັບເຂດຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ (ຊຶ່ງແມ່ນ “ລະບົບຄົນມີບົດບາດສຳຄັນ” ບ່ອນທີ່ສັດລ້ຽງຍາດແຍ່ງການຫາກິນກັບສັດປ່າ ແລະ ບ່ອນທີ່ມີການລ່າສັດ), ໃນຂະນະທີ່ຊີວະມວນຂອງສັດຊະນິດທີ່ແຜ່ພັນດີໄດ້ຢ່າງໄວວາເຊັ່ນ: ຈຳພວກໝູ່ ຊຶ່ງແມ່ນອນວ່າ ຈະເພີ່ມທະວີຂຶ້ນໃນເຂດພື້ນທີ່ເຊັ່ນນັ້ນ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ສະຖານະພາບຊີວະມວນ ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມໃນເຂດຄຸ້ມຄອງຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແມ່ນແນ່ນອນວ່າຈະມີຕ່ຳກວ່າຈຳນວນສະເລ່ຍ 7.000 ກິໂລ/ກມ2 ທີ່ພະຍາກອນໄວ້ ສຳລັບປ່າເຂດຮ້ອນແຫ່ງທີ່ຂ້ອນຂ້າງບໍ່ຖືກລົບກວນ. ແກ່ການລົບກວນໂດຍມະນຸດ ໃນຮູບແບບການປູກຝັງປະເຮື້ອ ແລະ ປ່າເຫຼົ່າໃນເຂດດັ່ງກ່າວ ອາດຈະປະກອບສ່ວນໃຫ້ການແຜ່ພັນຂອງສັດຊະນິດໂຕໜ້ອຍ, ເຊັ່ນ ຈຳພວກໝູ່, ທີ່ມີການຜະລິດຊີວະມວນຂ້ອນຂ້າງສູງກວ່າ ທີ່ອາດພົບເຫັນໃນປ່າທີ່ຖືກລົບກວນໜ້ອຍ. ຍ້ອນວ່າການຈະເລີນພັນຂອງຈຳພວກໝູ່ທີ່ສູງ, ຄາດຄະເນວ່າ ອັດຕາປະລິມານການເກັບກູ້ປະຈຳປີແບບຍືນຍົງ ສຳລັບສັດບາງຊະນິດສາມາດມີລື່ນ 50% ຂອງສະຖານະພາບຊີວະມວນ (Robinson 2000). ປະຍຸກໃຊ້ການຄາດຄະເນ ດັ່ງກ່າວກັບເຂດພື້ນທີ່ບ້ານ ຫ້ວຍຕົນ, ຊຶ່ງມີອັດຕາເກັບກູ້ປະຈຳປີ 28.3 ກິໂລ/ກມ2 ທີ່ຕົ້ນຕໍແມ່ນ ຈຳພວກໝູ່ ແນ່ນອນວ່າ ອາດມີຄວາມຍືນຍົງຍາວນານຈົນກວ່າສະຖານະພາບຊີວະມວນຂອງປະຊາກອນໝູ່ ຂອງເຂດພື້ນທີ່ເກັບກູ້ຈະມີຢ່າງໜ້ອຍສອງເທົ່າຂອງຈຳນວນດັ່ງກ່າວ.

ຖ້າວ່າພິຈາລະນາເຖິງສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມຂະໜາດໂຕໃຫຍ່ເຊັ່ນ: ສັດຕີນກີບ ແລະ ພວກລົງ, Robinson ແລະ Bennett, ສະເໜີວ່າ ອັດຕາປະລິມານການເກັບກູ້ແບບຍືນຍົງຢ່າງສູງສຸດອາດແມ່ນ 10% ຂອງສະຖານະພາບຊີວະມວນລວມ ສຳລັບປະເພດປ່າເຂດຮ້ອນ ນັບຈາກປຽບຊຸມຈົນເຖິງແຫ້ງ, ຊຶ່ງຈະໝາຍເຖິງວ່າອັດຕາປະລິມານ ການເກັບກູ້ທີ່ຄາດຄະເນ ຢູ່ທີ່ 28.3 ກິໂລ/ກມ2 ອາດຈະຍືນຍົງ ແຕ່ພຽງຫາກຊີວະມວນສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມທັງໝົດມີຢ່າງໜ້ອຍ 283 ກິໂລ/ກມ2. ຢູ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ມີການສຳຫຼວດສັດຕີນກີບຈຳນວນ 5 ຊະນິດ ໝູ່ປ່າ (Eurasian Wild Pig *Sus scrofa*), ຟານ (Muntjac spp. *Muntiacus* spp.), ກວາງ (Sambar Rusa *unicolor*), ເມີຍ-ກະທົງ (Gaur *Bos frontalis*) ແລະ ເຍືອງ (Chinese Serow *Capricornis milneedwardsi*) ໃນປີ 2008 ທົ່ວເນື້ອທີ່

2.600 ກມ2 ພົບວ່າດັດຊະນີຄວາມອຸດົມສົມບູນອີງຕາມການຢູ່ອາໄສ ມີຈຳນວນແຕ່ 3.1 ຫາ 3.5 ໂຕ/ກມ2 (ວົງ ຄຳແຫງ, ຂໍ້ມູນບໍ່ໄດ້ພິມເຜີຍແຜ່). ສັດທີ່ພົບເຫັນວ່າ ມີຈຳນວນຫຼາຍກວ່າໝູ່ ແມ່ນ ຟານ (43%) ແລະ ໝູປາ (42%) ໂດຍມີສັດປະເພດຕົ້ນກີບຊະນິດໃຫຍ່ໃນສັດສ່ວນ ໜ້ອຍໜຶ່ງ. ໂດຍປະຍຸກໃຊ້ນ້ຳໜັກສະເລ່ຍ ສຳລັບສັດແຕ່ລະຊະນິດ (Lekagul ແລະ McNeely 1978, Nowak 1991 ແລະ Francis 2008) ສາມາດປະເມີນດັດຊະນີຊີວະມວນໄດ້ທີ່ 320 ຫາ 358 ກິໂລ/ ກມ2. ດ້ວຍເຫດນີ້, ຖ້າຫາກປະລິມານເກັບກູ້ສູງສຸດແບບຍືນຍົງ ທີ່ສັງເກດໄດ້ ໃນໄລຍະທົດລອງ (28.3 ກິໂລ/ກມ2) ພົບເຫັນວ່າ ເປັນຕົວແທນ ຂອງປະລິມານເກັບກູ້ສູງສຸດ ໂດຍລວມຂອງບ້ານ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນອາດຈະຍືນຍົງໂດຍແທ້ຈິງ.

ແຕ່, ໃນຄວາມເປັນຈິງ, ແມ່ນແຕ່ໃນໄລຍະການທົດລອງນີ້ ໄດ້ມີຫຼັກຖານ ທີ່ຖອດໄດ້ຈາກແບບ ຟອມສັດປ່າເຂດບ້ານທີ່ວ່າຄອບຄົວອື່ນໆ ໄດ້ລ່າສັດປ່າຊະນິດໂຕໃຫຍ່ຢູ່ດີ, ມີຂະໜາດນ້ຳໜັກ ແຕ່ 2 ຫາ 25 ກິໂລ, ຊຶ່ງຈະເພີ່ມທະວີຢ່າງເປັນແກນສານ ຂອງການຄາດຄະເນປະລິມານການ ເກັບກູ້ສູງສຸດ ໂດຍລວມຂອງບ້ານ. ລະດັບປະລິມານການເກັບກູ້ ດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບ ຕົວເລກຂອງການສຳຫຼວດປີ 2005 ຢູ່ ສິບ ບ້ານໃນເຂດຄຸ້ມຄອງ ຂອງປ່າສະຫງວນ ນ້ຳແອດ- ພູເລີຍ ຊຶ່ງລວມທັງບ້ານ ຫ້ວຍຕົ້ນ ທີ່ໄດ້ຮັບລາຍງານວ່າ ໄດ້ບໍລິໂພກພວກກະຮອກ, ກວາງ, ປາ, ໝູ, ນົກຍູງ ແລະ ນົກກະທາ ເປັນປະຈຳໃນທຸກເດືອນ (Johnson, ຂໍ້ມູນບໍ່ໄດ້ ພິມເຜີຍແຜ່). ການສຳຫຼວດອີກຄັ້ງ ໃນປີ 2001 ໄດ້ລາຍງານວ່າ ຄົວເຮືອນຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ໄດ້ບໍລິໂພກຊີ້ນສັດປ່າຈຳນວນ 141 ກິໂລ ເປັນປະຈຳປີ, ຊຶ່ງໃນນັ້ນ 20% ແມ່ນກວາງ ແລະ ໝູ (ICEM2003), ທີ່ແມ່ນບໍລິມາດຊຶ່ງເກືອບແມ່ນທຳເທົ່າຫຼາຍກວ່າການປະເມີນຄ່າຂອງພວກເຮົາ ຈຳນວນ28.3ກິໂລ/ຄອບຄົວ ໂດຍອີງຕາມໄລຍະເວລາຈຳກັດຂອງການເກັບກູ້ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວນີ້. ດ້ວຍເຫດນີ້, ເບິ່ງຄ້າຍກັບວ່າ ເປັນການແນ່ນອນທີ່ວ່າຕົວຢ່າງທີ່ມີຈຳ ນວນກວ້າງຂວາງກວ່າ ທີ່ ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຄອບຄົວໃນຫຼາຍບ້ານໃນໄລຍະເວລາຕະຫຼອດປີຈະເຜີຍແບບປະລິມານການ ເກັບກູ້ສູງສຸດຕໍ່ປີທີ່ສູງກວ່າ ທີ່ໄດ້ຄາດຄະເນ ໃນໄລຍະການທົດລອງຄັ້ງນີ້. ການສຶກສາອີກຕື່ມ ໃນຕໍ່ໜ້າອາດຈະຍັງສະແດງເຖິງປະລິມານເກັບກູ້ສູງສຸດ ຂອງສັດປ່າຊະນິດໃຫຍ່ ທີ່ບໍ່ມີຄວາມ ຍືນຍົງມາໄດ້ໄລຍະໜຶ່ງແລ້ວ, ດັ່ງທີ່ຂໍ້ມູນຈາກກອງປະຊຸມວິຊາການ 1 ບົ່ງບອກ ແລະ ຮູບການ ປູກຝັງແບບປະເຮື້ອ ໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ປ່າເຫຼົ່າໃນເຂດຄຸ້ມຄອງຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຈະມີແຕ່ສັດປ່າຊະນິດໂຕນ້ອຍເປັນຕົ້ນຕໍໄວ້ໃຫ້ລ່າ.

ຫາກກຳນົດວ່າ ການລ່າສັດແມ່ນ ‘ຍືນຍົງ’ ຍັງຮຽກຮ້ອງການປະເມີນອີກວ່າ ມີຈຳນວນສັດຢ່າງ ພຽງພໍທີ່ຈະສະໜອງເປັນແຫຼ່ງອາຫານທີ່ເປັນແກນສານໃຫ້ມະນຸດໄດ້ຊົມໃຊ້ ຫຼືບໍ່ (Bennett & Robinson, 2000). ເຖິງວ່າຄອບຄົວທີ່ຮ່ວມໃນການທົດລອງຄັ້ງນີ້ໄດ້ບໍລິໂພກຊີ້ນສັດປ່າໜ້ອຍ ກວ່າ 4 ກິໂລຕໍ່ເດືອນ, ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມທີ່ລ່າໄດ້ບາງສັດສ່ວນ (10.4%) ແລະ ຈຳພວກ ນົກ (6.8%) ບໍ່ຖືກບໍລິໂພກໂດຍຄອບຄົວແຕ່ໄດ້ເອົາໃຫ້ຄົນອື່ນໆ. ເຖິງວ່າການແບ່ງປັນຊີ້ນສັດ ປ່າໃຫ້ກັນອາດຖືກຕີຄວາມໝາຍວ່າ ເປັນດັ່ງຕົວແທນໃຫ້ການມີຊັບພະຍາກອນທີ່ພຽງພໍ, ການ ສຶກສາຄັ້ງອື່ນໆ ຊັບອກວ່າ ອາຫານທີ່ເປັນຂອງຕ້ອນເຫຼົ່ານີ້ ມີບົດບາດເພື່ອເສີມ ສ້າງຄວາມສາ ມັກຄີ ໃນລະຫວ່າງໝູ່ເພື່ອນ ແລະ ຍາດພີ່ນ້ອງຢູ່ໃນບ້ານ ແລະ ທີ່ວ່າຈຳນວນສັດເຫຼົ່ານັ້ນ ບໍ່ໄດ້ ສອງແສງການເປັນຕົວ ແທນຂອງການມີຊັບພະຍາກອນອັນອຸດົມສົມບູນ (Krahn 2005).

ຖ້າຫາກວ່າ ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນຕໍ່ໜ້າຫາກສະແດງວ່າປະລິມານການເກັບກູ້ຂອງສັດຊະນິດ ຄຸ້ມຄອງໄດ້ກາຍເປັນຄວາມບໍ່ຍືນຍົງໃນ ເຂດຄຸ້ມຄອງ, ກົນໄກທີ່ຈຳເປັນເພື່ອບັນເທົາຜົນກະທົບ ຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຈາກປະລິມານການເກັບກູ້ເຊັ່ນນັ້ນ ອາດລວມເຖິງການໃຫ້ພະນັກງານເຮັດວຽກ ຮ່ວມກັບຊາວບ້ານ ໃນແຜນການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າຂອງສັດປ່າໃນບໍລິເວນເນື້ອທີ່ຂອງບ້ານ. ໃນເວລາດຽວກັນ, ອົງການພັດທະນາອາດເຂົ້າມີສ່ວນນຳເພື່ອ ສະໜອງໂພຊະນາການສຶກສາ (ຕົວຢ່າງ: ອາຫານທົດແທນຊີ້ນ, ການເລືອກກິນອາຫານ ແລະ ແຫຼ່ງ), ການສົ່ງເສີມການຜະລິດ ກະລິກຳ (ຕົວຢ່າງ, ການລ້ຽງ ແລະ ຂະຫຍາຍພັນສັດ, ການບໍລິໂພກຊີ້ນທີ່ຜະລິດເອງ, ການຄັດ ເລືອກພືດເສດຖະກິດທີ່ຈະປູກ) ແລະ ການຕະຫຼາດ (ເພື່ອສ້າງແຫຼ່ງລາຍໄດ້ເປັນເງິນທີ່ຖືກກົດ ໝາຍ ເພື່ອບັນລຸໄດ້ໃນລາຍຈ່າຍຊີ້ນ/ສິ່ງທົດແທນຊີ້ນ).

5.3. ຄວາມພໍພຽງຂອງຄາບອາຫານ ມະນຸດມີຄືແນວໃດ? ຖ້າຫາກບໍ່ພຽງພໍ, ກິນໄກອັນໃດທີ່ ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ເພື່ອບັນເທົາຜົນກະທົບຕ່າງໆ ຕໍ່ໂພຊະນາການຂອງມະນຸດ?

ຕໍ່ໜ້າວຽກດັ່ງກ່າວນີ້, ພວກເຮົາໄດ້ກຳນົດຄວາມພໍພຽງຂອງຄາບອາຫານ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດເນີນ ສູງວ່າ ຖືກບັນລຸໄດ້ເມື່ອໃດ ການໄດ້ຮັບສານອາຫານປະຈຳວັນ ບັນຈຸດ້ວຍປະລິມານຂອງອາຫານຕ່າງໆ ຈາກທັງຫົກໝວດອາຫານຢ່າງພຽງພໍ. ໄດ້ກິນຢ່າງພຽງພໍອາຫານຈາກແຕ່ລະໝວດ, ຮ່າງກາຍທີ່ມີສຸຂະພາບດີ ແນ່ນອນວ່າ ໄດ້ຮັບສານອາຫານທັງໝົດ (ໄຂມັນ, ທາດໂປຼຕີນ, ທາດແປ້ງ) ແລະ ຈຸລະສານອາຫານ (ແຮ່ທາດ ແລະ ວິຕາມິນ) ທີ່ຈຳເປັນ ໂດຍປາດສະຈາກການຄຳນຶງເຖິງຕົວປ່ຽນດ້ານການອອກແຮງງານພິເສດເພີ່ມເຕີມ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະມີປະລິມານໃນລະດັບ 300 ຫາ 500 g ຂອງອາຫານຫຼັກແບບປະສົມ, 580 g ຂອງຜັກ (ຊຶ່ງໜຶ່ງໃນສາມມາຈາກໄບຜັກສີຂຽວ) 100 ຫາ 200 g ມາຈາກໝາກໄມ້ (ປະມານໜຶ່ງໃນສາມມາຈາກໝາກໄມ້ທີ່ອຸດົມໄປດ້ວຍວິຕາມິນ C), 100 ຫາ 200 g ຈາກຊີ້ນປາ ແລະ ສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ, ໄຂ່ ຫຼື ທາດໂປຼຕີນ ຈາກພືດທິດແທນ, 2 ບ່ວງ ແມງໄມ້ທີ່ອຸດົມດ້ວຍທາດການຊຽມ ຫຼື ສັດຊະນິດອື່ນໆທີ່ມີເປືອກຫຸ້ມແຂງ (ອອງ) ແລະ ຕື່ມດ້ວຍ 30 g ຂອງໄຂມັນ/ນ້ຳມັນພືດ. ໃນເວລາກາງເວັນຂອງມື້ອອກແຮງງານໜັກ, ການໄດ້ຮັບສານອາຫານທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ ຄວນຈະເພີ່ມຂຶ້ນອີກ ປະມານ 10 ຫາ 20%.

ການວິເຄາະປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງອາຫານບໍລິໂພກໂດຍຄອບຄົວ ທີ່ຮ່ວມໃນການທົດລອງ ບົ່ງບອກວ່າ ບໍລິມາດຂອງໝວດອາຫານຫຼັກທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ແມ່ນຕ່ຳກວ່າມາດຕະຖານ ແລະ ອັດຕາສ່ວນຂອງໝວດອາຫານແມ່ນບໍ່ດຸ່ນດ່ຽງກັນ. ຄາບອາຫານຖືກສັງເກດເຫັນວ່າ ເນັ້ນໜັກໄປໃສ່ເຂົ້າທີ່ສູງ, ກາໂຣລີ (ພະລັງງານ) ທີ່ຕ່ຳ ແລະ ໄຂມັນ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຜັກ, ທີ່ໄດ້ຮັບອາຫານປະເພດໄຂທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ຫຼື ອາຫານທິດແທນຊື່ນທີ່ມາຈາກ ພືດ ເຊັ່ນ: ໝາກຖົ່ວ, ແກ່ນ ຫຼື ເມັດພືດ. ຂໍ້ສະຫຼຸບ ທີ່ໄດ້ຮັບແມ່ນຄ້າຍຄື ກັບທ່າອ່ຽວທີ່ມີຢູ່ແຫ່ງອື່ນໆ (ອົງການອາຫານໂລກ, 2007, Krahn 2005, Krahn ແລະ Johnson 2006, CPI/NSC 2007). ບໍລິມາດການບໍລິໂພກຕາມໝວດຍ່ອຍ ສ່ອງແສງແນວຄວາມຄິດໃໝ່ ໃຫ້ກັບການໂຕ້ວາທີ ກ່ຽວກັບຄາບອາຫານ ຊຶ່ງມາຮອດປັດຈຸບັນ, ແມ່ນສ່ວນໃຫຍ່ອີງໃສ່ ຄວາມຖືກການບໍລິໂພກອາຫານ ວ່າເປັນຕົວແທນການວັດແທກ ສຳລັບຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຄາບອາຫານ.

ຄາບອາຫານທີ່ເປັນມາດຕະຖານ - ໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງຄວາມຕ້ອງການເພີ່ມເຕີມໃນການອອກແຮງງານໜັກ - ຄວນໃຫ້ມີພະລັງງານທີ່ 2,100 kcal ທີ່ໄດ້ຈາກອາຫານ. ການສົນທະນາດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ພິຈາລະນາກ່ຽວກັບວ່າ 2,500 kcal ຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ. ການໄດ້ຮັບອາຫານຫຼັກສະເລ່ຍ 307 g ຈາກເຂົ້າຈ້າວ, 31 g ຈາກເຂົ້າໜຽວ, 120 g ຈາກແກ່ນສາລີ ແລະ 20 g ຈາກມັນຕົ້ນ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ສັງເກດເຫັນ ໃນໄລຍະການທົດລອງອາດຈະຢູ່ໃນເກນພຽງພໍ, ສະໜອງພະລັງງານໄດ້ປະມານ 1.550 ກາໂລຣີ. ສຳລັບຄາບອາຫານທີ່ມີ 2.500 ກາໂລຣີ ປະມານ 62% ຂອງພະລັງງານທີ່ຈຳເປັນທັງໝົດອາດມາຈາກການປະກອບສ່ວນເຂົ້າກັນໂດຍການບໍລິໂພກອາຫານຫຼັກທີ່ມີ 1.500 ກາໂລຣີ, ຊຶ່ງຈະເປັນການພຽງພໍ ຖ້າຫາກອາຫານອື່ນໆໄດ້ຮັບການບໍລິໂພກໃນປະລິມານທີ່ຖືກຕ້ອງ ເພື່ອສະໜອງສ່ວນທີ່ຍັງບໍ່ຄົບອີກ 950 ກາໂລຣີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄອບຄົວທີ່ຮ່ວມໃນການທົດລອງ ຖືກພົບ ເຫັນວ່າໄດ້ບໍລິໂພກພຽງແຕ່ 300 ຫາ 400 ກາໂລຣີ ເພີ່ມເຕີມເທົ່ານັ້ນ, ໃນກໍລະນີຫຼາຍທີ່ສຸດ, ນອກເໜືອການບໍລິໂພກອາຫານຫຼັກຂອງເຂົາເຈົ້າ, ມີຜົນອອກມາໃນການຂາດແຄນພະລັງງານທີ່ຄາດຄະເນໄວ້ເກືອບເຖິງ 600 ຫາ 700 ກາໂລຣີ ຄົນຕໍ່ມື້. ການໄດ້ຮັບພະລັງງານສະເລ່ຍ ທີ່ສັງເກດໄດ້ຢູ່ປະມານ 1.950 ກາໂລຣີ ແມ່ນຕ່ຳກວ່າມາດຕະຖານ ຂອງຄາບອາຫານຊາວລາວ ຊຶ່ງແມ່ນ 2.090 ກາໂລຣີ, ໃນນັ້ນອາຫານປະເພດເມັດ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າເປັນ 76% ຂອງພະລັງງານຈາກບໍລິໂພກທັງໝົດ (ສປປ ລາວ, 2007) ໃນຄາບອາຫານຂອງຄອບຄົວ ທີ່ຮ່ວມການທົດລອງ 90% ຂອງພະລັງງານພົບເຫັນວ່າ ໄດ້ມາຈາກອາຫານຫຼັກ; ເປັນປະລິມານທີ່ຫຼາຍເກີນໂພດ ຊຶ່ງຊັບອກເຖິງອັດຕາສະເລ່ຍໝວດອາຫານທີ່ບໍ່ດຸ່ນດ່ຽງ ດັ່ງເຊັ່ນດຽວກັບຄວາມສູງ ໃນການຫຼຸດສະມັດຕະພາບ ການດູດຊຶມທາດເຫຼັກຂອງຮ່າງກາຍ (ສານໂລຫະປະສົມຈາກພືດ).

ປະຫວັດຫຍໍ້ຂອງຄອບຄົວ ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ພວກເຮົາ ກຳນົດໄດ້ຄວາມຕ້ອງການທາດໂປຼຕິນ ສະເລ່ຍຈຳນວນ 50.6 g ຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້ (ທາດໂປຼຕິນ ທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ກິໂລຕໍ່ນ້ຳໜັກຂອງຮ່າງກາຍ, ອີງຕາມມາດຕະຖານອ້າງອີງທຽບຕາມເກນອາຍຸຂອງປະເທດໄທ⁵). ຜົນ ການທົດລອງບົ່ງບອກ ວ່າ ການໄດ້ຮັບທາດໂປຼຕິນ ທີ່ຍັງບໍ່ພຽງພໍຈຳນວນພຽງແຕ່ 44.4 g ເທົ່ານັ້ນ (ພິຈາລະນາທຽບ ແຕ່ຊັ້ນ ແລະ ເຂົ້າເທົ່ານັ້ນ). ການບໍລິໂພກເຂົ້າໜັງສຸກຈຳນວນ 876 g ສະໜອງພະລັງງານໄດ້ ປະມານ 39.2 g ຂອງທາດໂປຼຕິນຈາກພືດ (ອີງໃສ່ໂປຼຕິນຈຳນວນ 4.6 g ທີ່ມີໃນເຂົ້າໜຽວ 100 g ແລະ ທາດໂປຼຕິນ 2.2 g ເຂົ້າຈ້າວທຸງສຸກແລ້ວ). ໃນທາງກັບກັນ, ຊັ້ນ ຈຳນວນ 30 g ຈະສະໜອງໄດ້ພຽງແຕ່ 5.4 g ຂອງທາດໂປຼຕິນຈາກສັດ (ສົມມຸດວ່າ ຄ່າສະເລ່ຍໂປຼຕິນແມ່ນ 18 g ຕໍ່ຊັ້ນນ້ຳໜັກ100 g). ສົມທຽບສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ກັບທີ່ວ່າ, ທາດໂປຼຕິນຈາກເຂົ້າຈຳນວນ 39.2 g ສະໜອງໄດ້ 77.5% ຂອງທາດໂປຼຕິນທີ່ຕ້ອງ ການຈຳນວນ 50.6 g (ເຖິງວ່າໂປຼຕິນຈາກເຂົ້າ ແມ່ນປະເພດທີ່ຮ່າງກາຍດູດຊຶມໄດ້ຕໍ່າ) ໃນຂະນະທີ່ທາດໂປຼຕິນຈາກຊັ້ນຈຳນວນ 5.4 g ທີ່ໄດ້ ບໍລິໂພກສະໜອງໄດ້ພຽງແຕ່ 10.6% ເທົ່ານັ້ນ. ນອກຈາກນີ້, ການບໍລິໂພກພືດທົດແທນ ແລະ ໄຂ່ ແມ່ນຕໍ່າທີ່ສຸດ; ການປະກອບສ່ວນຂອງພວກມັນ ໃຫ້ແກ່ການໄດ້ຮັບທາດໂປຼຕິນແມ່ນເກືອ ບເທົ່າກັບສູນ. ສະຫຼຸບຄວາມວ່າ, ຄວາມຕ້ອງການທາດໂປຼຕິນໂດຍລວມ ແມ່ນບໍ່ສາມາດບັນລຸ ໄດ້ໂດຍຄາບອາຫານທີ່ສັງເກດເຫັນ ໃນການທົດລອງນັ້ນ, ເປັນສະຖານະການໜຶ່ງ ຊຶ່ງນ້ຳໜັກ ປະກອບສ່ວນ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ຂອງທາດໂປຼຕິນຈາກເຂົ້າທີ່ມີຄຸນນະພາບຕໍ່າໃຫ້ແກ່ການໄດ້ ຮັບ ທາດໂປຼຕິນທັງໝົດ. ພວກເຮົາຕ້ອງຄຳນຶງວ່າ ການໄດ້ຮັບ 30 g ຂອງຊັ້ນ, ປາ, ແມງໄມ້ ແລະ ອື່ນໆທັງໝົດ ແມ່ນຕໍ່າຫຼາຍກວ່າທີ່ໄດ້ກ່າວເຖິງຢູ່ບ່ອນອື່ນ (ສປປ ລາວ, 2004). ການໄດ້ຮັບສານ ອາຫານຈາກປາທຳມະຊາດ ຂອງຄອບຄົວທົດລອງ ໃນໄລຍະດັ່ງກ່າວ ຍົກຕົວຢ່າງ, ມີ ພຽງແຕ່ 5 g ຕໍ່ ຄົນ/ມື້ ເມື່ອສົມທຽບກັບການໄດ້ຮັບຈຳນວນ 65.7 g ຈາກປາທຳມະຊາດ/ສັດນ້ຳຊະນິດ ອື່ນໆ ດັ່ງທີ່ບົ່ງບອກ ໂດຍ Hortle (2007)⁶.

ເຊັ່ນດຽວກັນ, ການບໍລິໂພກໄຂມັນທັງໝົດທີ່ສັງເກດເຫັນ ແມ່ນຕໍ່າກວ່າມາດຕະຖານຢ່າງຫຼວງ ຫຼາຍ. ການໄດ້ຮັບໄຂມັນຕໍ່າທີ່ສຸດຈາກຊັ້ນ (ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຊັ້ນບໍ່ຕິດມັນ ນ້ຳໜັກ 30 g ອາດຈະ ບັນຈຸໄຂມັນສູງສຸດປະມານ 2-3 g) ຊຶ່ງບວກໃສ່ກັບການໄດ້ຮັບນ້ຳມັນໝູ່ທີ່ຕໍ່າຢ່າງໜ້າຕົກໃຈ (3 g). ອັດຕາທີ່ຕໍ່າ ຂອງການບໍລິໂພກບັນດາແກ່ນ ແລະ ເມັດໝາກໄມ້ທີ່ອຸດົມດ້ວຍນ້ຳມັນ (1 g) ແກ້ໄຂໄດ້ແຕ່ພຽງໜ້ອຍດຽວ ເພື່ອເສີມຕື່ມການໄດ້ຮັບໄຂມັນທີ່ຕໍ່າໂດຍລວມຢູ່ແລ້ວ. ໃນທີ່ຜ່ານ ມາ, ການບໍລິໂພກສັດປ່າໃນປະລິມານທີ່ຫຼາຍ ແນ່ນອນແມ່ນໄດ້ສະໜອງໄຂມັນທີ່ພຽງພໍໃຫ້ແກ່ ຄາບອາຫານ (ເບິ່ງບົດຂອງ Krahn, 2005, ກໍຄື Krahn ແລະ Johnson, 2007), ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍຕາມ, ການໄດ້ຮັບທາດໄຂມັນທີ່ຕໍ່າກໍຍັງພົບເຫັນໃນໄລຍະໄລ່ເລ່ຍກັນ ໂດຍການສຶກສາ ອື່ນໆ (ອີງການອາຫານໂລກ, 2007, ສປປ ລາວ, 2007).

ນອກຈາກນັ້ນ, ການໄດ້ຮັບສານອາຫານຈາກສັດທີ່ຕໍ່າ (ເຊັ່ນ: ຊັ້ນ ແລະ ໄຂ່) ສົ່ງຜົນໃນການໄດ້ ຮັບວິຕາມິນ A ທີ່ຕໍ່າ, ຊຶ່ງມີຫຼາຍຢູ່ໃນອະໄວຍະ ເຊັ່ນ ຕັບ ແລະ ໄຂ່ຫຼັງ. ເພາະສະນັ້ນ, ການບໍລິ ໂພກຜັກ ແລະ ໝາກໄມ້ ມີບົດບາດສຳຄັນໃນການສະໜອງວິຕາມິນ A ຜ່ານສານເຄົ້າກຳເນີດ ເຊັ່ນ ເບຕາ-ກາໂຣແຕນ ຫຼື ກຸ່ມສານທີ່ມີສີແດງ-ເຫຼືອງອື່ນໆ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບໍ່ພຽງແຕ່ໄດ້ ສັງເກດເຫັນການບໍລິໂພກຜັກ (282g) ແລະ ໝາກໄມ້ (177g) ຢູ່ເບື້ອງລຸ່ມຂອງຄວາມພໍພຽງ, ແຕ່ຄອບຄົວທີ່ຮ່ວມການທົດລອງຍັງໄດ້ບໍລິໂພກ ສ່ວນໃຫຍ່ແຕ່ຊະນິດ ທີ່ມີສານ ເບຕາ-ກາໂຣ ແຕນຕໍ່າ; ປະມານໜຶ່ງໃນສາມຂອງຜັກທັງໝົດທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ແມ່ນໝໍ້ໄມ້ ແລະ ປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງ ຂອງໝາກໄມ້ທັງໝົດທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກ ແມ່ນໝາກກ້ວຍຫຼືໝາກແຕງ. ການດູດຊຶມເອົາສານເບຕາ- ກາໂຣແຕນ ຍັງຖືກກົດຂວາງຕື່ມອີກ ເນື່ອງຈາກການບໍລິໂພກໄຂມັນໃນລະດັບທີ່ຕໍ່າ ຊຶ່ງ ພວກເຮົາສັງເກດເຫັນ.

⁵ ຍົກຕົວຢ່າງ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນ 1g ຂອງໂປຼຕິນ ຕໍ່ ກິໂລນ້ຳໜັກຮ່າງກາຍຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້ ຫຼື 57g ຂອງໂປຼຕິນ ທັງໝົດ ສຳລັບຜູ້ຊາຍ ແລະ 52g ສຳລັບແມ່ຍິງ.

⁶ ອີງຕາມການທົດທວນກ່ຽວກັບການສຶກສາ ການບໍລິໂພກ ຈຳນວນ 20 ຄັ້ງຢູ່ ສປປ ລາວ

ສົມມຸດວ່າ ອາຫານທີ່ອຸດົມດ້ວຍທາດການຊຽມ ໃນປະລິມານແຕ່ພຽງໜ້ອຍໜຶ່ງ ເຊັ່ນ ແມງໄມ້, ກະປູ, ກຸ້ງ, ກະດູກ ຫຼື ເມັດພືດ ອຸດົມດ້ວຍທາດການຊຽມ, ຜັກ ຫຼື ໝາກໄມ້ (ຕົວຢ່າງ: ໝາກງາ, ໝາກຂາມ), ທີ່ບໍລິໂພກ, ແມ່ນອັນວ່າ ການໄດ້ຮັບທາດການຊຽມ ແມ່ນຍັງຕໍ່າ ຫຼາຍກວ່າລະດັບທີ່ກຳນົດໄວ້ 800 mg ຕໍ່ຄົນຕໍ່ມື້ (ຊຶ່ງສາມາດຜັນຂະຫຍາຍມາຈາກນ້ຳແກງ ຂອງສັດບໍ່ມີກະດູກສັນຫຼັງ ທີ່ມີອາຍຸແຂງ 2 ບ່ວງຊີດແກງ. ການໄດ້ຮັບປະກົດວ່າຕໍ່າ ສຳ ລັບຈຸລະສານອາຫານຕົ້ນຕໍອື່ນໆເຊັ່ນກັນ, ລວມມີທາດເຫຼັກ ສ້າງເມັດເລືອດແດງ, ສັງກະສີ, ວິຕາມິນ C ແລະ ວິຕາມິນ B1.

ໂດຍສະຫຼຸບ, ການຄົ້ນພົບກ່ຽວກັບຄາບອາຫານເຫຼົ່ານີ້ ມີຄຸນຄ່າສົມຄວນໄດ້ຮັບການວິໄຈສຶກສາຕື່ມອີກ ໂດຍມີຄອບຄົວຕົວແທນຈຳນວນໜຶ່ງ. ມັນເປັນສິ່ງທີ່ປອດໄພທີ່ຈະສະຫຼຸບວ່າ ຜົນໄດ້ຮັບເຫຼົ່ານີ້, ໂດຍສັງລວມການໄດ້ຮັບພະລັງງານ, ໄຂມັນ, ທາດໂປຼຕີນ, ວິຕາມິນ A ແລະ ຈຸລະສານອາຫານອື່ນໆ ແມ່ນໜ້າຕົກໃຈຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ລະດັບການທີ່ໄດ້ຮັບຕໍ່າ ກວ່າມາດຕະຖານດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນໜ່ວງໜ່ວງການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ການປະຕິບັດງານຂອງຮ່າງກາຍ ໂດຍສະເພາະໃນແມ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ແລະ ເພີ່ມທະວີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການເຈັບປ່ວຍ ຈາກພະຍາດ ແລະ ເສຍຊີວິດ. ວິທີການຕົ້ນຕໍ ເພື່ອແກ້ໄຂໃຫ້ມີຄວາມຄືບໜ້າ ຄວນປະກອບດ້ວຍ ການເພີ່ມທະວີການໄດ້ຮັບພະລັງງານຈາກອາຫານ ທີ່ບໍ່ແມ່ນພວກອາຫານຫຼັກ, ເພີ່ມການບໍລິໂພກຜັກອີກໜຶ່ງເທົ່າ (ໂດຍສະເພາະ ຜັກປະເພດໃບສີຂຽວ), ເພີ່ມການບໍລິໂພກໝາກໄມ້ອີກໜຶ່ງເທົ່າ (ໂດຍສະເພາະຈຸທີ່ອຸດົມດ້ວຍວິຕາມິນ C), ເພີ່ມທະວີການບໍລິໂພກອາຫານຈາກສັດ (ຊັ້ນປາ, ສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ ແລະ ສັດບໍ່ມີກະດູກສັນຫຼັງ) ຂຶ້ນເປັນທຶກ ຫຼື ເຈັດເທົ່າ, ຊຸກຍູ້ການບໍລິໂພກສັດທີ່ບໍ່ມີກະດູກສັນຫຼັງ ຫຼື ພືດທີ່ອຸດົມດ້ວຍທາດການຊຽມຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ແລະ ເພີ່ມທະວີການໄດ້ຮັບໄຂມັນຂຶ້ນເປັນສິບເທົ່າ. ການບໍລິໂພກບັນດາໂປຼຕີນພືດແບບປະສົມຈຳນວນໜຶ່ງ (ເຊັ່ນ ເຂົ້າ, ຜັກຮົມ, ສາລີແຊ່ປູນຂາວໃສ່ໝາກນາວ, ຖົ່ວເຫຼືອງ) ແລະ/ຫຼື ເມັດ, ແກ່ນ ແລະ ເຫັດ ສາມາດເປັນທາງເລືອກທີ່ເປັນໄປໄດ້ແທນການເພີ່ມທະວີການໄດ້ຮັບອາຫານຈາກສັດ, ຊຶ່ງສັງຄົມເຂົາເຈົ້າຍອມຮັບ, ເປັນການສະໜອງກິດອາມິໂນ ທີ່ຄົບຖ້ວນໃຫ້ແກ່ຄາບອາຫານ.

5.4. ບົດບາດຂອງຊີ້ນສັດປ່າໃນການບໍລິໂພກອາຫານ ໂດຍຄົວເຮືອນມີຄືແນວໃດໂດຍສົມທຽບກັບຊີ້ນ ແລະ ພືດທົດແທນ ທີ່ໄດ້ມາຈາກແຫຼ່ງອື່ນໆ (ຕົວຢ່າງ ການຜະລິດເອງ ແລະ ຈາກຕະຫຼາດ)?

ການຄົ້ນພົບຂອງພວກເຮົາຈາກໄລຍະການທົດລອງຄັ້ງນີ້ ບົ່ງບອກວ່າປະມານສອງໃນສາມຂອງຊີ້ນທັງໝົດ ແມ່ນໄດ້ຈາກການລ່າສັດປ່າ. ດັ່ງທີ່ອະທິບາຍຢູ່ໃນພາກກ່ອນນັ້ນ, ເພື່ອປັບປຸງຄວາມພຽງພໍຂອງຄາບອາຫານທີ່ເພີ່ມທະວີຂຶ້ນທຶກ ຫຼື ເຈັດເທົ່າໃນການໄດ້ຮັບຊີ້ນ, ປາ, ສັດນ້ຳຊະນິດອື່ນໆ, ແມງໄມ້, ໄຂ່ ຫຼື ພືດທົດແທນ ແມ່ນມີເຫດຜົນ. ເພື່ອທີ່ຈະບັນຈຸໄດ້ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວນີ້, ພວກເຮົາ ຕ້ອງຂະຫຍາຍຕື່ມຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງພວກເຮົາ ໃນການປຸງແປງພາລະບົດບາດຂອງແຫຼ່ງອາຫານ ຂອງຄາບອາຫານໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ. ເມື່ອພິຈາລະນາເບິ່ງຕາມແຫຼ່ງອາຫານທັງສາມ (ເກັບເດັດຈາກທຳມະຊາດ, ການຜະລິດເອງໂດຍຄົວເຮືອນ ແລະ ອາຫານທີ່ຊື້ເອົາ) ມັນເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ພວກເຮົາ ເຂົ້າໃຈປະເດັນກ່ຽວກັບການເກັບກູ້ຈາກທຳມະຊາດໃນເງື່ອນໄຂທີ່ກວ້າງຂວາງຂຶ້ນ ແລະ ເພື່ອຈຳແນກໄດ້ກາລະໂອກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ ສຳລັບສ້າງປະໂຫຍດໄດ້ສູງສຸດຈາກແຫຼ່ງອາຫານ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການໄດ້ຮັບສານອາຫານມີສູງຂຶ້ນ.

ຈົນກະທັ່ງດຽວນີ້, ເມື່ອໃດທີ່ກ່າວເຖິງອາຫານຈາກສັດປ່າ, ການສຶກສາສ່ວນໃຫຍ່ ຕັ້ງຂໍ້ສັງເກດວ່າມີການເພິ່ງພາທີ່ສູງໃສ່ປາທຳມະຊາດ (Meusch ແລະ ຄະນະ, 2003; Hortle, 2007; Baran ແລະ ຄະນະ 2008). ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍຕາມ ສຳລັບເຂດເນີນສູງຂອງ ສປປ ລາວ -ບ່ອນທີ່ມີກໍລະນີຂອງຄວາມຍາກສູງສູດ ແລະ ການຂາດສານອາຫານທີ່ຊຳເຮື້ອ - ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະຂະຫຍາຍກວ້າງການໂຕ້ວາທີ ຊຶ່ງກວມເອົາຈຳນວນສັດປ່າໃນຂອບເຂດທີ່ກວ້າງຂວາງ. ການສຶກສາຫຼາຍໆຄັ້ງ, ໃນຂະນະທີ່ຊີ້ບອກເຖິງການຫຼຸດຖອຍລົງຢ່າງໜ້າຕົກໃຈຂອງປະຊາກອນສັດປ່າ ແລະ ສິ່ງຜົນສະທ້ອນອອກ ໃນການຫຼຸດລົງຂອງການມີຊີມີໄຊ້ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຊີ້ນ

ສັດປ່າ (IUCN/ WCS/WWF 2007), ບໍ່ໄດ້ກຳນົດທ່າອ່ຽງ ແລະ ຮູບແບບລັກສະນະຂອງການ ຜະລິດຊີ້ນເອົາເອງໃນຄົວເຮືອນ ຫຼື ຊຶ້ມຈາກຕະຫຼາດ, ຊຶ່ງຮັດແຄບກາລະໂອກາດ ໃນການຄົ້ນ ພົບວິທີແກ້ໄຂທີ່ມີປະສິດທິພາບເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຄືບໜ້າ. ໃນຂະນະທີ່ມີການກ່າວອ້າງຢູ່ເລື້ອຍໆ ວ່າຊຸມຊົນເຂດເນີນສູງທັງຫຼາຍມີຄວາມມັກ ກໍຄືທ່າອ່ຽງໃນການຂ້າ ສັດລ້ຽງ ແລະ ບໍລິໂພກຊີ້ນ ຈາກສັດທີ່ລ້ຽງເອງບໍ່ສູງ (ຕົວຢ່າງ: ADB/NSC, 2007), ຄວາມຄືບໜ້າທີ່ຈຳກັດໄດ້ມີຂຶ້ນ ເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນຢ່າງມີປະສິດທິພາບຕໍ່ໜ້າກຳແພງກິດຂວາງໃນການເພີ່ມຜົນຜະລິດຈາກການລ້ຽງສັດ. ຈຶ່ງສົ່ງຜົນອອກມາໃນການພັດທະນາບາງຍຸດທະສາດລວມສູນ, ຖ້າຫາກວ່າມີ, ເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ພູມສັນຖານ ສຳລັບການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ກໍຄືດັ່ງດຽວກັນກັບ ສຳລັບການຜະລິດສະບຽງ ອາຫານ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ປູກພືດເສດຖະກິດ, ໃນຂະນະທີ່ຄຳນຶງເຖິງກາລະໂອກາດຂອງຕະຫຼາດ ໃໝ່ໆ (ເຊັ່ນການຂາຍສັດລ້ຽງເປັນເງິນ, ຊຶ້ຊີ້ນທີ່ຜະລິດພາຍໃນບ້ານ ຫຼື ອອມຊັບໂດຍການຕັດ ສິນໃຈ ທີ່ພິຈາລະນາຖືຖ້ວນຢູ່ຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍການຊື້ພືດທົດແທນທາດໂປຼຕີນຈາກສັດ ເຊັ່ນ: ຖົ່ວເຫຼືອງ, ເມັດ, ແກ່ນ, ໄຂ່ ຫຼື ແມງໄມ້ທີ່ມີສານອາຫານໜ້າແໜ້ນ).

ສຳລັບບ້ານ ຫ້ວຍຕີນ, ພວກເຮົາໄດ້ກຳນົດຄວາມຕ້ອງການໂປຼຕີນປະຈຳວັນທີ່ 50.6g ຕໍ່ຄົນ/ມື້ (ອີງຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໂປຼຕີນຕໍ່ນ້ຳໜັກຂອງຮ່າງກາຍສຳລັບຄອບຄົວຕົວແບບ), ໃນນັ້ນ, ດິສຸດຄວນໄດ້ຮັບ 40 g ມາຈາກຊີ້ນ (ຊຶ່ງຈະຕ້ອງກຳນົດໃຫ້ບໍລິໂພກຊີ້ນ 200 g ຕໍ່ຄົນ ຕໍ່ມື້) ໂດຍນຳໃຊ້ ແລະ ດັດປັບໃໝຂໍ້ມູນດ້ານປະຊາກອນ ອີງຕາມບົດຂຽນຂອງ Schlemmer (2002), ພວກເຮົາສາມາດຕັ້ງການຄາດຄະເນວ່າ ຄວາມຕ້ອງການໂປຼຕີນສະເລ່ຍຢູ່ທີ່ 14 ກິໂລ ຊີ້ນຕໍ່ບ້ານຕໍ່ມື້ໃນ 98 ບ້ານ ຕັ້ງຢູ່ອ້ອມຮອບຂອງເຂດຫວງຫ້າມເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳ ແອດ-ພູເລີຍ (ສົມມຸດວ່າ ມີປະຊາກອນປະມານ 350 ຄົນຕໍ່ບ້ານ) ຫຼື 420 ກິໂລຂອງໂປຼຕີນຕໍ່ ບ້ານຕໍ່ເດືອນ, Krahn (2005, ໂດຍອ້າງອີງໃສ່ White 1953), ຕັ້ງຂໍ້ສັງເກດວ່າ 100 g ຂອງ ຊີ້ນທີ່ກິນໄດ້ຈະບັນຈຸໂດຍສະເລ່ຍປະມານ 20 g ຂອງທາດໂປຼຕີນດິບ (ຫຍາບ) ແລະ ຊີ້ນສ່ວນ ຕ່າງໆ ຂອງສັດທີ່ກິນໄດ້ (ຊີ້ນ, ນອກເໜືອຈາກໜັງ, ກະດູກ, ເຄື່ອງໃນ) ພຽງແຕ່ປະກອບກັນໄດ້ ເປັນ 50 ຫາ 70% ຂອງນ້ຳໜັກໂດຍລວມຂອງຮ່າງກາຍ. ຕໍ່ມາ, ການຫາແຫຼ່ງສະໜອງທາດ ໂປຼຕີນ 420 kg ຕໍ່ບ້ານຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຊີ້ນສັດປະມານ 2.1 ໂຕນ, ຊຶ່ງຈະເທົ່າກັບຊີວະມວນ ສັດປະມານ 3 ຫາ 4 ໂຕນຕໍ່ເດືອນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຄາດຄະເນດັ່ງກ່າວນີ້ ຄວນໄດ້ຮັບ ການຄຳນວນຄືນໃໝ່ໂດຍພິຈາລະນາການໄດ້ຮັບທາດໂປຼຕີນທົດແທນຈາກພືດຜັກ ດັ່ງເຊັ່ນ ເຂົ້າ, ຖົ່ວ, ເມັດ, ແກ່ນ ແລະ ອື່ນໆ.

ດັ່ງນັ້ນ, ຍັງມີຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ເພື່ອຈຳແນກວ່າ ຊີ້ນທີ່ຈຳເປັນວ່າຄວນມີແຫຼ່ງມາຈາກ ໃສ່ແດ່. ການວິເຄາະດັ່ງກ່າວນີ້ ສາມາດແຍກປະເພດເປັນຊີ້ນສັດປ່າທີ່ລ່າໄດ້ ແລະ ຊີ້ນ ທີ່ຜະລິດ ໄດ້ ໂດຍມີແຫຼ່ງບໍ່ວ່າການຜະລິດເອງໂດຍຄົວເຮືອນ ກໍຄືຊື້ຈາກຕະຫຼາດ ຫຼື ຈາກບ້ານໃກ້ຄຽງ. ອີງຕາມການຄາດຄະເນຜະລິດຕະພາບ ຂອງສັດໃນປ່າໄມ້ເຂດຮ້ອນ (Bennett ແລະ Robinson 2000), ອາດຈະເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ທີ່ປະລິມານ ຊີ້ນທີ່ຕ້ອງການຈະສາມາດມີແຫຼ່ງທີ່ມາ ໂດຍສະເພາະ ຈາກການເພີ່ມທະວີການລ່າສັດປ່າເອົາຊີ້ນເຖິງວ່າ ຈະປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ ກໍຕາມ. ແນ່ນອນວ່າ, ຮູບການທີ່ເປັນໄປໄດ້ ອາດຈະປະກອບດ້ວຍການພັດທະນາຮູບແບບປະ ສົມປະສານລະຫວ່າງ ການຈັບ-ລ່າສັດປ່າ, ຊີ້ນທີ່ບ້ານຜະລິດເອງ ແລະ ຊື້ເອົາ, ສົມທົບກັບພຶດ ທິດແທນ, ເພື່ອບັນລຸໄດ້ຄວາມຕ້ອງການໃນຄາບອາຫານຂອງໝູ່ບ້ານເປົ້າໝາຍ. ຮູບການເຊັ່ນ ນັ້ນ ຈະຕ້ອງການໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຈຸດພິເສດສະເພາະ ດ້ານວັດທະນາທຳ ດັ່ງທີ່ພວກເຮົາຮູ້ກັນ, ຍົກຕົວຢ່າງ, ທີ່ຊາວເຜົ່າ ຂະມຸ ມີຄວາມມັກໂນ້ມອ່ຽງ ຕໍ່ອາຫານຈາກທຳມະຊາດຂ້ອນຂ້າງສູງ, ໃນຂະນະທີ່ຊາວເຜົ່າ ອີ້ວມັງຸນ ແລະ ເຜົ່າ ມົ້ງ ຈະມັກອາຫານທີ່ຜະລິດໄດ້ເອງຫຼາຍກວ່າ ພຶດຜັກ ປ່າ ແລະ ສັດປ່າທີ່ລ່າໄດ້ ແລະ ເກັບເດັດເອົາ.

ການຄົ້ນພົບຈາກການທົດລອງ ບົ່ງບອກວ່າ, ຈົນຮອດທຸກມື້ນີ້, ປະມານສອງໃນສາມສ່ວນຂອງ ຊີ້ນທັງໝົດແມ່ນໄດ້ຈາກການລ່າສັດປ່າ; ຊຶ່ງແມ່ນ, ໃນທາງປະຕິບັດ, ປະຢັດເງິນ ທີ່ອາດນຳໄປ

ລົງທຶນເຂົ້າໃນການຊື້ອາຫານ ແລະ ສິ່ງອື່ນໆທີ່ບໍ່ແມ່ນອາຫານ. ຮູບການທີ່ມີເປົ້າໝາຍເປັນຈິງໄດ້ ອາດແມ່ນໃນລັກສະນະຊຶ່ງວ່າ ສ່ວນແບ່ງຂອງຊື້ນ ທີ່ຜະລິດໄດ້ ໂດຍແຕ່ລະຄົວເຮືອນ (ໃນປັດ ຈຸບັນແມ່ນ 29.6%) ຈະເພີ່ມທະວີຂຶ້ນເຖິງ 40 ຫາ 50% (ໂດຍສົມທົບ ເຂົ້າກັບການເພີ່ມທະວີ ຂຶ້ນໃນການຜະລິດ ແລະ ບໍລິໂພກພືດທົດແທນ ເຊັ່ນ: ຖົ່ວ, ແກ່ນ ແລະ/ຫຼື ເມັດໝາກໄມ້), ໂດຍ ຄຽງຄູ່ກັບການເພີ່ມທະວີຂຶ້ນຢ່າງເປັນແກ່ນສານ ໃນປະລິມານຂອງຊື້ນທີ່ຊື້ເອົາ (ປັດຈຸບັນມີພຽງ ແຕ່ 3.5 %) ແລະ/ຫຼື ພືດທົດແທນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວຮຽກຮ້ອງການສະໜັບສະໜູນດ້ານການສຶກສາ ແລະ ວິຊາການ ເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງການລ້ຽງສັດ ເພື່ອສ້າງລາຍໄດ້ ແລະ ບໍລິໂພກດັ່ງເຊັ່ນ ດຽວກັນກັບການສຶກສາກ່ຽວກັບການຕັດສິນໃຈເລືອກໂພຊະນາການທີ່ດີກວ່າເວລາໄປຕະຫຼາດ. ໃນປັດຈຸບັນ, ອາຫານທີ່ຊື້ຈາກຕະຫຼາດຍັງບໍ່ແມ່ນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງອາຫານທີ່ບໍລິໂພກໂດຍຄົວ ເຮືອນ. ການວິເຄາະເພີ່ມຕື່ມອາດມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອກຳນົດວ່າ ສິ່ງກົດຂວາງ (ອຸປະສັກ) ໃນການຊື້ຊື້ນ ແມ່ນການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ, ກຳລັງການຊື້ທີ່ຕ່ຳ ຫຼື ການຂາດແຄນຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ ໂພຊະນາການ ຫຼື ບໍ່?

ໃນໄລຍະສັ້ນ, ການເພີ່ມທະວີທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນຢ່າງເປັນແກ່ນສານ ໃນການລ້ຽງສັດ ແລະ/ຫຼື ການຊື້ ເອົາຈາກຕະຫຼາດຄົງຈະບໍ່ເປັນການແກ້ໄຂຊ່ອງວ່າງດ້ານຄາບອາຫານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສົມມຸດວ່າ ອັດຕາການຂະຫຍາຍໂຕຂອງປະຊາກອນທີ່ສູງ (3.1% ຕໍ່ປີ), ມັນເປັນຄວາມຫຼໍ່ແຫຼມ ທີ່ຕ້ອງການຂະຫຍາຍໄປສູ່ແຫຼ່ງອື່ນໆ ທີ່ມີອື່ນໆໃຫ້ຫຼາກຫຼາຍ, ນອກເໜືອຈາກອາຫານທຳມະ ຊາດ, ເພື່ອແກ້ໄຂການຄ້ຳປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງມະນຸດ ດັ່ງເຊັ່ນດຽວກັນກັບການ ພື້ນຟູຄວາມສາມາດມີຊີວິດລອດ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ຂອງປະຊາກອນສັດປ່າລວມທັງ ລະບົບນິເວດ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ. ເພາະສະນັ້ນ, ການຄຸ້ມຄອງພູມສັນຖານແບບຍືນຍົງເປັນສິ່ງທີ່ ຕ້ອງການຢ່າງຮີບດ່ວນ, ເພື່ອຮັບປະກັນການມີເນື້ອທີ່ດິນຢ່າງພຽງພໍ ໃນເຂດຫວງຫ້າມ ເພື່ອຄົງ ໄວ້ຄວາມສາມາດມີຊີວິດຫຼອດ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງປະຊາກອນສັດປ່າ ທີ່ຈະລົ້ນເຂົ້າໄປ ສູ່ເຂດຄຸ້ມຄອງການລ່າສັດ, ເພື່ອຄຸ້ມຄອງການລ່າສັດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບຢູ່ບໍລິເວນນອກເຂດ ຫວງຫ້າມເຫຼົ່ານີ້ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າສັດປະເພດຫວງຫ້າມຈະບໍ່ສູນເສຍຍ້ອນການຄ້າສັດປ່າທີ່ ຜິດກົດໝາຍ, ເພື່ອເພີ່ມທະວີປະສິດທິພາບຂອງການລ້ຽງສັດ ຢູ່ເນື້ອທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ (ລວມ ທັງການ ປູກຫຍ້າລ້ຽງສັດ) ແລະ ເພື່ອເພີ່ມທະວີປະສິດທິພາບຂອງການປູກພືດອາຫານສຳລັບການບໍລິ ໂພກ ໂດຍຄົວເຮືອນ, ສຳລັບປູກພືດເສດຖະກິດ ແລະ ສຳລັບຮູບແບບອື່ນໆ ຂອງການສ້າງ ລາຍໄດ້. ການເຊື່ອມໂຍງ ລະ ຫວ່າງ ຂໍ້ມູນດ້ານການບໍລິໂພກ ແລະ ຂໍ້ມູນທາງກວ້າງຂອງພື້ນທີ່ (ແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ຈຸດເກັບກ່ຽວອາຫານ) ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ພວກເຮົາຈັດ ຜົນທີ່ຄົ້ນພົບຈາກການ ຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າໃນເງື່ອນໄຂຂົງເຂດທີ່ກວ້າງຂວາງຂອງພູມສັນຖານທີ່ກຳລັງປ່ຽນແປງ ແລະ ຄວາມ ກົດດັນທີ່ມີຕໍ່ເນື້ອທີ່ດິນ ເຊິ່ງບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢູ່ ສປປ ລາວ.

5.5. ປະໂຫຍດຂອງວິທີການ

ສົມມຸດວ່າ ການສຶກສາແບບຊັບພະວິຊາລັກສະນະນີ້ ບໍ່ເຄີຍໄດ້ດຳເນີນການຢູ່ ສປປ ລາວ ມາກ່ອນ ແລະ ວ່າການສຳຫຼວດກ່ຽວກັບແນວທາງຂອງການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ ສຳລັບການຄ້າ ປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຄົວເຮືອນ ບໍ່ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ໂດຍຄົນສ່ວນໃຫຍ່, ຈຸດປະສົງຂອງ ໄລຍະທຳອິດຄັ້ງນີ້ ແມ່ນເພື່ອທົດສອບ ແລະ ຂັດເກົາວິທີການ ສຳລັບການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ຝຶກຝົນຄູ່ຮ່ວມງານຝ່າຍລາວ, ໂດຍມີເປົ້າໝາຍ ໃນການນຳໃຊ້ບົດຮຽນທີ່ກຳໄດ້ ເພື່ອຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດໃນຕໍ່ໜ້າກັບກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ທີ່ມີລະດັບຖານະເສດຖະກິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ຢູ່ໃນຈຳນວນຫຼາຍໆບ້ານ ໃນໄລຍະທີ່ສອງຕໍ່ໄປ.

ໂດຍລວມ, ຄູ່ຮ່ວມງານຝ່າຍລາວ ມີຄວາມອາດສາມາດທີ່ຈະນຳໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບວິທີ ການທີ່ພັດທະນາຂຶ້ນມາ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການ ເພື່ອຕອບຄຳຖາມທີ່ຕັ້ງຂຶ້ນ. ຂໍ້ມູນໃນ ແບບຟອມເກັບກຳການລ່າສັດປ່າ ໂດຍຄົວເຮືອນ ແລະ ບ້ານເອື້ອອຳນວຍການຈຳແນກສັດປ່າ

ແຕ່ລະໂຕ ດ້ານປະເພດ ແລະ ໃນຫຼາຍກໍລະນີຮອດຊະນິດ, ດັ່ງເຊັ່ນດຽວກັບການກຳນົດໄດ້ ເຖິງ ເກນອາຍຸຂອງມັນ ແລະ ເພດ ອີງໃສ່ການວັດແທກເປັນລະບົບ ແລະ ຮູບຖ່າຍ, ໂດຍເກັບກຳຕົວ ຢ່າງຢອດເລືອດ ສຳລັບການວິເຄາະເພີ່ມຕື່ມໃນຕໍ່ໜ້າ ຫາກເມື່ອໃດເປັນທີ່ຕ້ອງການແບບຟອມ ຈຸດເກັບກຳອາຫານຈາກທຳມະຊາດ ພິສູດໄດ້ວ່າພຽງພໍ ສຳລັບການສ້າງແຜນທີ່ຈຸດທີ່ຕັ້ງການ ເກັບກຳ ແລະ ບ່ອນຢູ່ອາໄສ, ຂໍ້ມູນຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອປະເມີນ “ເຂດພື້ນທີ່ໂຕ່ງ” ບ່ອນຊຶ່ງສັດປ່າຖືກ ລ່າໄດ້. ເມື່ອລວມເຂົ້າກັນ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສະໜອງຂໍ້ມູນພື້ນຖານທີ່ຕ້ອງການ ເພື່ອປະເມີນເຖິງ ປະລິມານສັດປ່າທີ່ເກັບກຳແບບຍືນຍົງປະຈຳປີ ຕໍ່ພື້ນທີ່ຄິດໄລ່ເປັນ ກມ2, ເຖິງແມ່ນວ່າ ມັນເປັນ ສິ່ງຈຳເປັນທີ່ຈະນຳໃຊ້ວິທີການເຫຼົ່ານີ້ ຕະຫຼອດໄລຍະໜຶ່ງປີເຕັມເປັນຢ່າງໜ້ອຍ ເພື່ອກຳນົດໄດ້ ການຄາດຄະເນທີ່ຖືກຕ້ອງ ຂອງປະລິມານສັດປ່າທີ່ເກັບກຳ ທັງໝົດຕະຫຼອດລະດູການ ຊຶ່ງມີການ ລ່າແບບເຂັ້ມຊຸ່ນໃນຫຼາຍລະດັບ.

ເຖິງວ່າບ້ານຈະຕັ້ງຢູ່ຂ້ອນຂ້າງໄກຈາກຫ້ວຍນ້ຳ, ປາທຳມະຊາດຍັງພິສູດໄດ້ວ່າເປັນອົງປະກອບ ທີ່ຂ້ອນຂ້າງ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຊື່ນສັດປ່າ ທີ່ໄດ້ບໍລິໂພກໂດຍຊາວບ້ານ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ໄລຍະການທົດລອງດັ່ງກ່າວນີ້, ຊຶ່ງສອດ ຄ່ອງກັບການຄົ້ນພົບໃນການສຳຫຼວດທົ່ວປະເທດ (ອົງ ການອາຫານໂລກ, 2007), ລົມມຸດວ່າ ຊາວບ້ານ ຮັບຮູ້ວ່າ ການຫຼຸດໜ້ອຍລົງຂອງປະຊາກອນ ປາໃນເຂດຄຸ້ມຄອງ ມີສາຍເຫດຈາກການຫາປາແບບບໍ່ຍືນຍົງ ໂດຍບຸກຄົນພາຍນອກ ແລະ ການນຳໃຊ້ວິທີການຫາປາທີ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ, ການສຳຫຼວດກວດກາອີກຕື່ມ ແມ່ນເປັນສິ່ງ ທີ່ມີປະໂຫຍດ. ການເກັບກຳຂໍ້ມູນໃນອະນາຄົດ ອາດຈະພິຈາລະນາເຖິງທາງເລືອກ ທີ່ເກັບກຳ ການຈັບປາ ແຕ່ລະວິທີການ (ຮູບແບບ ຫຼື ລັກສະນະ), ລວມທັງເອົາຮູບຖ່າຍຂອງຕົວຢ່າງຊະນິດ ປາເຂົ້ານຳ (ຝ່າເຄິ່ງຈາກຄືຫຼັງ ແລະ ແຕ່ທົວຮອດທາງ) ແລະ ເກັບກຳຫຼັກຖານຕົວຢ່າງທີ່ຄັດຈ້ອນ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຈຳແນກຊະນິດປາ. ກຸ່ງນ້ຳຈືດ ແລະ ກະປູຈາກຫ້ວຍນ້ຳເຫຼົ່ານີ້ ໃນປັດ ຈຸບັນ ບໍ່ເປັນທີ່ຄ່ອຍຮູ້ຈັກດີປານໃດ ແລະ ອາດມີປະໂຫຍດທີ່ຈະເກັບກຳມາຈຳແນກ, ຖ້າຫາກວ່າ ຊັບພະຍາກອນຫາກມີອຳນວຍໃຫ້.

ຂໍ້ມູນຂອງປະລິມານສັດປ່າ ທີ່ເກັບກຳແບບຜິດກົດໝາຍ ແມ່ນລຳບາກທີ່ຈະໄດ້ມາ, ແຕ່ຂະໜາດ ຂອງການຄ້າເຖື່ອນສັດປ່າຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່ຂອງບ້ານຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ໃນຂອດການ ປະເມີນປະລິມານລວມສັດປ່າທີ່ເກັບກຳ. ຂໍ້ມູນຕິດຕາມການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍທີ່ນຳໃຊ້ລະບົບ ບໍລິຫານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ (MIST) ສາມາດນຳໃຊ້ ເພື່ອກຳນົດວ່າ ຖ້າຫາກໝູ່ບ້ານໜຶ່ງ ມີສ່ວນ ກ່ຽວກັບການຄ້າເຖື່ອນສັດປ່າຫຼືບໍ່ ເຖິງວ່າຈະໃນລະດັບໃດກໍຕາມ. ການຍາດກາລະໂອກາດ ສັງເກດເຫັນຈາກແບບຟອມເກັບກຳສັດປ່າປະຈຳບ້ານກໍມີປະໂຫຍດເຊັ່ນກັນ ສຳລັບການເຂົ້າໃຈ ວ່າ ມີປະລິມານສັດປ່າທີ່ຖືກເກັບກຳແບບຜິດກົດໝາຍ ແລະ ຖ້າຫາກເປັນເຊັ່ນນັ້ນ, ຢູ່ໃນຄວາມ ຖີ່ລະດັບໃດ. ກ່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການສຶກສາຄັ້ງນີ້ຮ່ວມກັບຫຼາຍຄົວເຮືອນ ແລະ ຫຼາຍ ບ້ານ, ເພີ່ມທະວີການສຶກສາທີ່ມີຢູ່ກ່ຽວກັບກົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຂອງສັດປ່າ ແລະ ສະໜອງ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຄວາມເປັນມາ ກ່ຽວກັບໄພຊະນາການຂອງມະນຸດ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງການ ສຶກສາ (ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເລັ່ງເປົ້າໝາຍເຈາະຈົງໃສ່ແມ່ຍິງ) ອາດຊ່ວຍຜ່ອນຄາຍຄວາມກັງວົນ ທີ່ມີກ່ຽວກັບການລາຍງານຜົນການເກັບກຳຂໍ້ມູນອາຫານຈາກສັດປ່າ.

ຂໍ້ມູນຈາກແບບຟອມເກັບກຳນ້ຳໜັກສັດປ່າປະຈຳຄົວເຮືອນ ແມ່ນເຄື່ອງມືທີ່ນຳໃຊ້ ເພື່ອທຳ ຄວາມເຂົ້າໃຈຄວາມພໍພຽງຂອງຄາບອາຫານຂອງຄອບຄົວ ແລະ ບົດບາດຂອງອາຫານ ທຳມະຊາດ ສົມທຽບກັບແຫຼ່ງອາຫານອື່ນໆ, ເຖິງວ່າມັນຮຽກຮ້ອງການຊື່ນຳແບບສຸມ ແລະ ຊຳນິ ຊຳນານ ເພື່ອດຳເນີນການ. ການວິເຄາະຜົນໄດ້ຮັບບົ່ງບອກວ່າ ຂໍ້ມູນທີ່ມີພຽງພໍ ເພື່ອຕອບ ຄຳຖາມເຫຼົ່ານີ້ ອາດເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບ ໂດຍການຊຶ່ງນ້ຳໜັກຂອງອາຫານທັງໝົດ ໜຶ່ງຄັ້ງ ຕໍ່ເດືອນ, ໃນຂະນະທີ່ສືບຕໍ່ການຊຶ່ງນ້ຳໜັກຂອງບໍລິມາດຊື່ນ, ໂປຼຕິນພຶດທິດແທນ ແລະ ໄຂ່ (ອາຫານໝວດ 4) ໃນແຕ່ລະມື້. ນອກຈາກນັ້ນ, ພວກເຮົາແນະນຳວ່າ ຂໍ້ມູນການບໍລິໂພກຕໍ່ຄົນ ຄວນແຕກເປັນຕົວເລກເທົ່າກັບຜູ້ໃຫຍ່ເພດຊາຍ ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານການບໍລິໂພກ

ລະຫວ່າງຜູ້ ໃຫຍ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ຊຶ່ງເພີ່ມທະວີຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງຂໍ້ມູນ. ຖ້າຫາກຕ້ອງການ, ຊຸດຂໍ້ມູນຄົບຖ້ວນຈາກແບບຟອມເກັບກຳນໍ້າໜັກສັດປ່າ ປະຈຳຄົວເຮືອນອາດສະໜອງຂໍ້ມູນ ຂາວສານ ທີ່ມີຄວາມໝາຍ ນອກເໜືອຈາກການສຶກສາຄັ້ງນີ້; ຍົກຕົວຢ່າງ ການໄດ້ຮັບສານ ອາຫານຫຼັກ (ເຊັ່ນ ທາດເຫຼັກ ແລະ ໂປຼຕີນ) ຕໍ່ຊະນິດອາຫານ ແລະ ຕໍ່ໝວດນັ້ນ ຈະສາມາດ ກຳນົດໄດ້ຄ້າວໆ. ແບບຟອມເກັບກຳນໍ້າໜັກ ອາດຈະຍັງຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອກຳນົດຄວາມຖືກການ ບໍລິໂພກສະເລ່ຍ ປະຈຳອາທິດຂອງອາຫານໝົດທຸກໝວດ, ເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງ ພວກເຮົາ ກ່ຽວກັບຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຄາບອາຫານ (ຕົວຢ່າງ: ໃນຂະນະທີ່ຄວາມຖືກການບໍລິ ໂພກສະເລ່ຍຂອງຊີ້ນໝູ ແມ່ນໜ້ອຍກວ່າໜີ້ມີຕໍ່ອາທິດ). ເຊັ່ນດຽວກັນ, ການວິເຄາະທາງດ້ານ ສະຖິຕິຂອງການໄດ້ຮັບອາຫານ ແລະ ຕົວກຳນົດ (ຕົວຢ່າງດັ່ງເຊັ່ນ ລະດັບລາຍໄດ້ ແລະ ລາຍ ຈ່າຍຂອງຄອບຄົວ ຫຼື ຈຳນວນສັດລ້ຽງທີ່ມີ, ອາດສາມາດດຳເນີນການໄດ້.

ທີ່ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການສຶກສາຄັ້ງນີ້, ປະກົດວ່າ ຂໍ້ມູນທີ່ພຽງພໍກ່ຽວກັບລາຍໄດ້ ແລະ ລາຍຈ່າຍ ຂອງຄົວເຮືອນ, ນຳໃຊ້ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈເປັນຢ່າງດີວ່າແມ່ນແຫຼ່ງລາຍໄດ້ເປັນເງິນ ແລະ ການຊື້ ຊີ້ນ/ອາຫານທິດແທນຊີ້ນ, ແນ່ນອນວ່າ ອາດຖືກເກັບກຳໂດຍນຳໃຊ້ວິທີການທວນຄືນແບບໜຶ່ງ ຄັ້ງຕໍ່ອາທິດ ຫຼື ຜັນຂະຫຍາຍຈາກຊຸດຂໍ້ມູນລະດັບຊາດໃດໜຶ່ງ, ສະດວກຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະເກັບກຳ ຂໍ້ມູນແບບປະຈຳວັນ.

ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຜົນໄດ້ຮັບທີ່ສັງລວມຈາກການເກັບກຳຂໍ້ມູນຄົວເຮືອນແບບປະລິມານ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການນຳໃຊ້ວິທີການສຳຫຼວດຄວາມທຸກຍາກຢູ່ຊົນນະບົດເນັ້ນເຖິງຄວາມ ຈຳເປັນ ຂອງການເກັບກຳຂໍ້ມູນແບບປະລິມານ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດຕອບຄຳຖາມຄົ້ນຄວ້າໄດ້ຢ່າງ ເຕັມສ່ວນ. ໃນໄລຍະການທົດລອງທີ່ສັ້ນດັ່ງກ່າວນີ້, ການສ້າງແສງ ເຖິງການຮັບຮູ້ຂອງຊາວບ້ານ ມີຄວາມແຕກຕ່າງໃນບາງກໍລະນີ ເຫັນໄດ້ໃນຜົນໄດ້ຮັບ ຂອງຂໍ້ມູນແບບປະລິມານ (ຕົວຢ່າງ: ສັດສ່ວນຂອງອາຫານຈາກແຫຼ່ງຕ່າງໆ, ລະດັບຂອງການໄດ້ຮັບໄຂມັນ ແລະ ອື່ນໆ). ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ນີ້ ອາດແມ່ນຄວາມຜິດປົກກະຕິຢ່າງໜຶ່ງຂອງການທົດລອງທີ່ມີໄລຍະສັ້ນ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ ໝາຍວ່າບໍ່ມີ ປະໂຫຍດຫຍັງໝົດ. ວິທີການສຳຫຼວດຄວາມທຸກຍາກຢູ່ຊົນນະບົດ ໃນຕໍ່ໜ້າ ຄວນນຳໃຊ້ຮູບ ແຕ້ມຂອງຊະນິດພັນສັດ ໃນການຈັດລຽງ (ດຶກຫຼາຍກວ່າການນຳໃຊ້ຮູບຖ່າຍຕົວຈິງຂອງສັດນັ້ນ) ເພື່ອວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະບໍ່ເກີດຄວາມສັບສົນທີ່ຄິດວ່າການເລືອກຮູບໃດໜຶ່ງໂດຍເຂົາເຈົ້ານັ້ນເປັນ ຕົວແທນໃຫ້ສັດຊະນິດໃດໜຶ່ງ. ເພື່ອປະເມີນດ້ານການຄຸ້ມຄອງ, ວິທີການສຳຫຼວດຄວາມທຸກ ຍາກຢູ່ຊົນນະບົດຕ້ອງການທີ່ຈະຖາມຜູ້ໃຫ້ສຳພາດ ໃຫ້ຈຳແນກລະຫວ່າງ ຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ກ່ຽວກັບທ່າອ່ຽງດ້ານຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງສັດປ່າ ໃນເຂດຄຸ້ມຄອງ ແລະ ໃນເຂດ ຫວງຫ້າມ.

6. ພາກສະຫຼຸບ: ການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງການບໍລິໂພກອາຫານໂດຍຄົວເຮືອນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ສັດປ່າ

ຜົນທີ່ໄດ້ຈາກໄລຍະການທົດລອງຊີ້ບອກວ່າ ສັດປ່າ, ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍສັດ, ພືດຜັກ ແລະ ເຫັດ, ແມ່ນອົງປະກອບພື້ນຖານຂອງການບໍລິໂພກອາຫານໂດຍຄົວເຮືອນ. ເພາະສະນັ້ນ, ການຄຸ້ມ ຄອງສັດປ່າ ເພື່ອສາມາດນຳໃຊ້ຢ່າງຍືນຍົງເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນບໍ່ພຽງແຕ່ ສຳລັບພາກສ່ວນຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໃນການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງເປັນເໝືອນມາດຕະ ການບູລິມະສິດ ສຳລັບການປະສານງານໃນທົ່ວຂະແໜງການ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຂາດສານອາຫານຢູ່ໃນເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກ. ຜົນທີ່ນຳສະເໜີ ຢູ່ໃນບົດລາຍງານ ສະບັບນີ້ ແມ່ນມີລັກສະນະເບື້ອງຕົ້ນໂດຍທ່ອງແທ້, ແຕ່ໄດ້ເນັ້ນຄວາມສຳຄັນຂອງການສຳຫຼວດ ຕື່ມອີກໃນຕໍ່ໜ້າກ່ຽວກັບການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງການບໍລິໂພກອາຫານໂດຍຄົວເຮືອນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າໃນທົ່ວຂົງເຂດທີ່ກວ້າງຂວາງ ຂອງບ້ານທີ່ຕັ້ງຢູ່ອ້ອມຮອບ ເຂດຫວງຫ້າມ ຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ໂດຍການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຫຼາຍຄອບຄົວຊົນເຜົ່າທີ່ແຕກຕ່າງ

ກັນ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານດັ່ງກ່າວນີ້ ເປັນສິ່ງຈຳເປັນ, ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະສະໜັບສະໜູນບ້ານທັງຫຼາຍດ້ວຍເຫດການຄຸ້ມຄອງປະລິມານເກັບກູ້ ເພື່ອການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ໃນເຂດຄຸ້ມຄອງ, ແຕ່ກໍຍັງນຳເອົາບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຈາກຂະແໜງການພັດທະນາຊຸມນະບົດເຂົ້າມາມີສ່ວນໃນວິທີການແກ້ໄຂແບບລວມສູນ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງພູມສັນຖານສຳລັບການອະນຸລັກສັດປ່າ ໃນຂະນະດຽວກັນກໍແກ້ໄຂຄວາມບໍ່ພໍພຽງ. ພວກເຮົາຮັບຮູ້ວ່າ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ມີຂອບເຂດກວ້າງໄກເກີນກວ່າ ພາລະກິດ ແລະ ງົບປະມານຂອງເຂດປ່າສະຫງວນ, ແຕ່ຖ້າຫາກປະປ່ອຍບໍ່ແກ້ໄຂ ຄາບອາຫານທີ່ມີແຕ່ຜັກທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນຊັກໃຊ້, ຄວາມຮູ້, ຄວາມເຂົ້າໃຈດ້ານໂພຊະນາການທີ່ຕ່ຳ ແລະ ການຂາດແຄນກາລະໂອກາດເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຊີ້ນ ແລະ ພືດທິດແທນສົມທົບກາລະໂອກາດທີ່ຈຳກັດຂອງການມີລາຍໄດ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແນ່ນອນວ່າ ຈະກົດຂວາງການຍອມຮັບ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າຢ່າງມີປະສິດທິພາບໃນໄລຍະຍາວ.

ຄຳຖາມທີ່ສະຫຼັບສັບຊ້ອນເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ພຽງຈະກ່ຽວຂ້ອງແຕ່ກັບເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງມີຄວາມໝາຍຕໍ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ອື່ນຫຼາຍແຫ່ງຢູ່ ສປປ ລາວ, ຊຶ່ງມີສາຍຕັ້ງຂຶ້ນກັບກົມປ່າໄມ້, ສູ້ຊິນເພື່ອດຳລົງໄວ້ ແລະ ພື້ນພູຄວາມຫຼາກຫຼາຍດ້ານຊີວະນາໆພັນ ໃນທຳມະກາງການຂະຫຍາຍໂຕຢ່າງໄວວາຂອງປະຊາກອນຊົນເຜົ່າ ໂດຍມີລະດັບຂອງການຂາດສານອາຫານຊຳເຮື້ອຢູ່ໃນລະດັບສູງສຸດ ໃນບັນດາປະເທດຂອງພາກພື້ນ. ໃນເວລາດຽວກັນ, ຄຳຖາມເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ວິທີການອາດຍັງຈະພົບສູດວ່າ ກ່ຽວພັນກັບອຸດສາຫະກຳຊຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຢູ່ໃນເຂດຊຸມນະບົດຂອງ ສປປ ລາວ, ຊຶ່ງມີ ຈຳນວນເພີ່ມທະວີການລົງທຶນໃນຂົງເຂດພະລັງງານນ້ຳຕົກ, ຊຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ, ສວນປູກກະສິກຳຂະໜາດໃຫຍ່ແລະບັນດາໂຄງການໂຄງລ່າງນັ້ນ ສ້າງຄວາມຈຳເປັນໃຫ້ແກ່ການປະເມີນຢ່າງແທດເໝາະວ່າຜົນກະທົບຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດກະທົບກະເທືອນບໍ່ພຽງແຕ່ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນເທົ່ານັ້ນແຕ່ຍັງສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ວິຖີຊີວິດຂອງມະນຸດ ກໍຄືຄວາມຢູ່ກິນດີດ້ານໂພຊະນາການອີກຕື່ມ.

7. ຄຳຂອບໃຈ

ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງບັນດາທ່ານທັງຫຼາຍ ເຊັ່ນຜູ້ຕາງໜ້າເມືອງ ວຽງທອງ ແລະ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ໂດຍສະເພາະ ດຣ. ຊຽນຄຳໂພເຮືອງໄຊ ແລະ ທ່ານ ປົວທອງ ໄຊຍະວົງ ສຳລັບການຊີ້ນຳຂອງເພິ່ນ ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້. ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ມີຄວາມຊື່ນຊົມຍິນດີຕໍ່ບ້ານ ຫ້ວຍຕືນ ສຳລັບການມີສ່ວນ ຮ່ວມຢ່າງກະຕືລືລົ້ນຂອງເຂົາເຈົ້າ ລວມທັງນາງ ວັນນີ ວິໄລທອງ ພ້ອມກັບທ້າວ ວຽງສະຫວັນ ເພັງສະຫວັດ ທີ່ໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບນາງ ແສງວິໄລ ແຊ່ເຕີນ ໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນ. Dr. Ken Aplin, Dr. Charles Francis, Martin Grijmensen, ແລະ Roger Mollet ທີ່ໄດ້ສະໜັບສະໜູນການຈຳແນກຊະນິດສັດປ່າ. ຜູ້ສານງານ ພາກສ່ວນ ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ (WCS) ໂດຍສະເພາະ ທ້າວ ສິດທິສັກ ປານອິນຮວນ ແລະ ນາງ ວະນິດາ ພິລາກອນ, ກໍຄື ດຣ. Samantha Strindberg ປະຈຳ WCS Global Conservation ທີ່ໄດ້ສະໜອງການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຄຳແນະນຳອັນລ້ຳຄ່າ. ແລະ ສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງ ທ່ານ ພົງສະຫວັດ ບຸນພະສິນ ຜູ້ແບບປົດລາຍງານຈາກພາສາອັງກິດມາເປັນພາສາລາວ.

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ມີໂອກາດພິມເຜີຍແຜ່ຄັ້ງນີ້ ກໍຍ້ອນການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ເອື້ອເຜື້ອ ໂດຍປະຊາຊົນສະຫະລັດ ອາເມລິກາ ຜ່ານອົງການຊ່ວຍເຫຼືອການພັດທະນາສາກົນຂອງສະຫະລັດ ອາເມລິກາ (USAID) ພາຍໃຕ້ຂໍ້ກຳນົດອົງຕາມສັນຍາຮ່ວມມືເລກທີ No. EPPA00060001400. ເນື້ອໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ແຕ່ງ ແລະ ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ຈະສ້ອງແສງທັດສະນະຂອງອົງການ USAID ຫຼື ລັດຖະບານສະຫະລັດ ອາເມລິກາ ແຕ່ປະການໃດ.

8. ເອກະສານອ້າງອີງ

- ADB/NSC (2007) *Participatory Poverty Analysis*. ADB TA 4521. Prepared by JR Chamberlain. Vientiane: Asian Development, National Statistic Center.
- Baran, E. and Jantunen, T. and Chanton, K.C. (2008) *Values of inland fisheries in the Mekong river basin*. In: *Tropical river fisheries valuation: background papers to a global synthesis*. WorldFish Center Studies and Reviews (1836).
- Bennett, E. & Robinson, J. 2000. *Hunting of Wildlife in Tropical Forests. Implications for Biodiversity and Forest Peoples*. Washington D.C : World Bank.
- Brooks, E. 2008. *The conservation impact of commercial wildlife farming of porcupines in Vietnam*. MSc dissertation in Applied Ecology and Conservation. Norwich: University of East Anglia.
- Clendon, K. 2001. *The Role of Forest Food Resources in Village Livelihood Systems*. Vientiane: International Union of Nature Conservation.
- CPI/NSC (2007). *Summary report. Food insecurity assessment based on food consumption statistics derived from the 2003/03 Lao PDR Expenditure and Consumption Survey*. Vientiane: National Statistic Center.
- Davidson, P. (1998). *A Wildlife and Habitat Survey of Nam Et Phou Louey National Biodiversity Conservation Areas, Houaphanh Province*. Vientiane: Wildlife Conservation Society (WCS) and Centre for Protected Areas and Watershed Management (CPAWM).
- DOS, UNICEF (2008). *National Maternal and Child Nutrition Survey (MICS3 NNS) Lao PDR 2006*. Vientiane: Department of Statistics and UNICEF.
- Duckworth, J. W., Salter, R. E. and Khounboline, K. (1999). *Wildlife in Lao PDR: 1999 Status Report*. Vientiane: The World Conservation Union (IUCN), Wildlife Conservation Society (WCS) and Centre for Protected Areas and Watershed Management (CPAWM).
- Food and Nutrition Technical Assistance (FANTA) Project and Food Aid Management (FAM). *Food Access Indicator Review*. Washington, D.C: Food and Nutrition Technical Assistance, Academy for Educational Development, 2003
- Francis, C. M. (2008). *A Guide to the Mammals of Southeast Asia*. Princeton (New Jersey): Princeton University Press.
- GoL (2004). *National growth and poverty eradication strategy*. Vientiane: Prime Minister's Office.
- CPI / NSC (2004). *The household of Lao PDR. Social and economic indicators. Lao Expenditures and Consumption Survey 2002/03*. LECS3. Vientiane, National Statistic Center
- GoL (2005). *Forestry strategy to the year 2020 of the Lao PDR*. Vientiane: Prime Minister's Office.
- GoL (2007a). *Forestry Law No.6/NA; 24 December 2007*. Vientiane: Lao People's Democratic Republic National Assembly.
- GoL (2007b). *Wildlife Law 07; 24 December 2007*. Vientiane: National Assembly.

- GOL (2008). *National Nutrition Policy*. Lao People's Democratic Republic. Vientiane, Ministry of Health
- GOL (2003). *Regulation No. 0360/AF2003. National Biodiversity Conservation Areas, Aquatic and Wildlife Management Regulations*. Ministry of Agriculture and Forestry. Vientiane.
- GOL (2008). *National Nutrition Policy*. Lao People's Democratic Republic. Vientiane, Ministry of Health.
- IUCN (2009). *IUCN Red List of Threatened Species*. www.iucnredlist.org
- IUCN/WCS/WWF (2007). *Consuming the future. The real status of biodiversity in Lao PDR*. IUCN, WCS, WWF, Vientiane
- Izikowitz, K. 1951. *Lamet Hill Peasants in French Indochina*. AMES Press. New York.
- Johnson, A. and Krahn, J. (2009). *Linking household food consumption with the sustainable harvest of managed wildlife species in the managed zone of the Nam Et-Phou Louey National Protected Area*. Report on TransLinks Workshop 1: February 12-13, 2009. Vientiane: Wildlife Conservation Society.
- Johnson, A., Krahn, J., Seateun, S. and Sayavong, B. (2009). *Participatory methods for recording trends in wild foods collection and household food consumption in the Nam Et-Phou Louey National Protected Area*. Workshop 3: August 10-12, 2009. Vientiane: Wildlife Conservation Society.
- Johnson, A., Singh, S. and Duongdala, M. (2005). Wildlife hunting and use in Luang Namtha Province: Implications for rural livelihoods and biodiversity conservation in the Uplands of the Lao PDR. In *Poverty Reduction and Shifting Cultivation Stabilisation in the Uplands of Lao PDR: Technologies, Approaches and Methods for Improving Upland Livelihoods*: 195-208. Bouahom, B., Glendinning, A., Nilsson, S. and Victor, M. (Eds.). Luang Prabang, Lao PDR: National Agriculture and Forestry Research Institute.
- Krahn, J. 2005. *The dynamics of dietary change of transitional food systems in tropical forest areas of Southeast Asia. The contemporary and traditional food systems of the Katu in Sekong Province, Lao PDR*. Dissertation, Bonn Rheinische Friedrich-Wilhelms Universitaet, http://hss.ulb.uni-bonn.de/diss_online
- Krahn, J. and Johnson, A. (2007). *Food security and wildlife management*. Juth Pakai 9: 17-33.
- Lekagul, B. & McNeely, J. A. 1977. *Mammals of Thailand*. Association for the Conservation of Wildlife. Bangkok.
- Meusch E, J Yhoun-Aree, et al. (2003). *The role and nutritional value of aquatic resources in the livelihoods of rural people. A participatory assessment in Attapeu Province, Lao PDR*. Bangkok: Food and Agriculture Organization of the United Nations/International Union for Nature Conservation/Living Aquatic Resource Research Centre.
- Nooren, H. and Claridge, G. (2001). *Wildlife Trade in Laos: The End of the Game*. Amsterdam: Netherlands Committee for IUCN.

- Nowak, R. M. 1991. *Walker's Mammals of the World: Fifth Edition, Volumes 1 and 2*. Baltimore: John Hopkins University Press.
- Peres, C.A. and B. Zimmerman. 2001. Perils in parks or parks in peril ? Reconciling conservation in Amazonian reserves with and without use. *Conservation Biology* 15: 793-797.
- Robichaud, W., Marsh, C. et al. 2001. *Status review of protected areas in the Lao PDR*. Vientiane: Lao-Swedish Forestry Programme.
- Robinson, J. G. (2000). Calculating maximum sustainable harvests and percentage offtakes. *In Hunting for sustainability*: 521-524. Robinson, J. G. and Bennett, E. L. (Eds.). New York: Columbia University Press.
- Robinson, J. G. (2001). Using 'sustainable use' approaches to conserve exploited populations. *In Conservation of exploited species*: 485-498. Reynolds, J.D., G.M. Mace, K.H. Redford, and J.G. Robinson (Eds.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Robinson, J. G. and Bennett, E. L. (2004). Having your wildlife and eating it too: an analysis of hunting sustainability across tropical ecosystems. *Animal Conservation* 7: 397-408.
- Schlemmer, G. (2002). *Community livelihoods analysis, Nam Et Phou Louey National Biodiversity Conservation Areas*. Vientiane: World Conservation Union (IUCN) and Ministry of Agriculture and Forestry (MAF).
- UNICEF (2009), http://www.childinfo.org/undernutrition_stunting.php
- Vongkhamheng, C. (2002). *Participatory wildlife diversity monitoring with different ethnic groups in Nam Et-Phou Loey National Biodiversity Conservation Areas, Northern Lao PDR*. Bangkok: Mahidol University.
- WFP (2007). *Comprehensive Food Security Vulnerability Assessment*. Rome: United Nations World Food Programme.
- World Bank (2005). *Going, going, gone: the illegal trade of wildlife in East and Southeast Asia*. Washington, D.C.: The World Bank.
- World Bank (2006a). *Repositioning nutrition as central to development*. A strategy for large-scale action. Washington, D.C.: The World Bank.
- World Bank/European Commission (2008). *Poverty and social impact analysis. Impact of poverty reduction programs on ethnic minorities and women*. Vientiane: World Bank and European Commission
- World Bank (2009). *Lao PDR at a glance*. http://devdata.worldbank.org/AAG/lao_aag.pdf.
- World Bank/DOS (2009). *Poverty in Lao PDR 1992/3-2007/8*. Washington, D.C.: The World Bank.

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ

ກ່ຽວກັບ

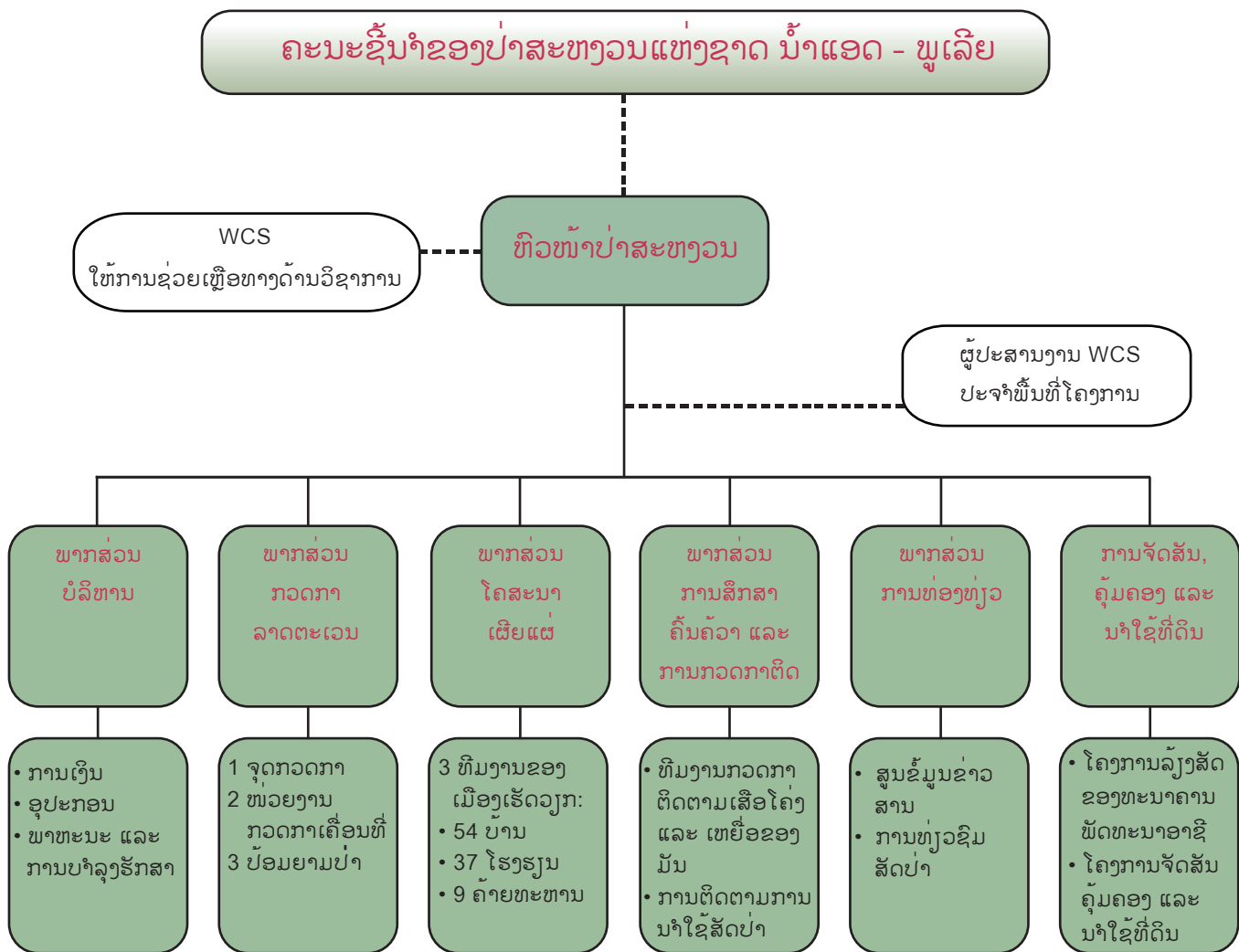
ການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງການຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ ແລະ ການບໍລິໂພກອາຫານ

ໂດຍຄົວເຮືອນ ຢູ່ເຂດເນີນສູງຂອງ ສປປ ລາວ:

ກໍລະນີສຶກສາຈາກເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ

ເອກະສານຄັດຕິດ

ເອກະສານຄັດຕິດ 1. ໂຄງຮ່າງ ການຈັດຕັ້ງຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ

ເອກະສານຄັດຕິດ 2. ຟອມບັນທຶກນ້ຳໜັກອາຫານປະຈຳວັນ ຂອງຄົວເຮືອນ

ແບບຟອມບັນທຶກ ນ້ຳໜັກປະຈຳວັນ

ຊື່ບ້ານ: ບ້ານ ຫ້ວຍຕືນ

ຄອບຄົວທີ່: 1

ຊື່ຜູ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນ:

ວັນທີ / ເດືອນ / ປີ:

ລະຫັດຄາບເຂົ້າ: 1	ເວລາ		ຈານອາຫານ:*
ລະຫັດຄາບເຂົ້າ: 2	ເວລາ		ຈານອາຫານ:*
ລະຫັດຄາບເຂົ້າ: 3	ເວລາ		ຈານອາຫານ:*

* ຂຽນໃນວົງເລັບສ່ວນປະກອບ ຂອງຈານອາຫານ ຕົວຢ່າງ: ຊຸບຜັກ (ລຳດັບ 3-6)

ລຳດັບ	ຊື່ອາຫານ	ລະຫັດຊະນິດອາຫານ	ລະຫັດວິທີໄດ້ມາ ຂອງອາຫານ	ລະຫັດເຂດທາອາຫານ	ປະລິມານອາຫານ (ກຣາມ)	ລະຫັດພາກສ່ວນສັດ ທີ່ນຳມາແຕ່ງ	ຖານຮູບເອົາແຕ່ສັດ ກຸ່ມ 4.11 - 4.15 ແລະ ຂຽນເວລາ	ວິທີແຕ່ງກິນ ເອົາແຕ່ກຸ່ມ 1-4 ແລະ 6	ລະຫັດຄາບເຂົ້າ	ຊື່ສະຖານທີ່ທີ່ກິນເຂົ້າ (ເອົາຈາກ ລະຫັດເຂດທາອາຫານ)	ຄອບຄົວທີ 1	ຄອບຄົວທີ 2	ຄອບຄົວທີ 3	ຄອບຄົວທີ 4	ຄອບຄົວທີ 5	ຄອບຄົວທີ 6	ຄອບຄົວທີ 7
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	
9																	
10																	
11																	
12																	
13																	
14																	
15																	
16																	
17																	
18																	
19																	
20																	
21																	
22																	
23																	
24																	
25																	

ລະຫັດຄາບເຂົ້າ: 1.ຄາບເຂົ້າ; 2.ຄາບທຸ່ງ, 3.ຄາບແລງ, 4.ຂອງຫວານ ຫຼື ອາຫານຫວ່າງ, 5ເຮັດຮິດຄອງປະເພນີ

ເອກະສານຄັດຕິດ 3. ລະຫັດອາຫານ

ປະເພດອາຫານ	ລະຫັດ	ກະຕວງ, ຄິດໄລ່, ຊຶ່ງນ້ຳໜັກ
ອາຫານຫຼັກ (ປະເພດ ແປ້ງ, ຫົວມັນ ແລະ ຮາກອື່ນໆ)	1	
ເຂົ້າໜຽວ	1.1	ກ່ອນຖືກນ້ຳ
ເຂົ້າຈຳວ	1.2	ກ່ອນຖືກນ້ຳ
ສາລີ ເຂົ້າໂພດ	1.3	ຊຶ່ງດິບລວມທັງແກນ
ເຂົ້າປະເພດອື່ນໆ	1.4	ລວມທັງເປືອກ
ມັນຕົ້ນ	1.5	ລວມທັງເປືອກ
ປະເພດ ຮາກ ແລະ ຫົວອື່ນໆ	1.6	ລວມທັງເປືອກ
ເສັ້ນມີ ຫຼື ເພີແຫ້ງ	1.7	ແຫ້ງ, ຈຳນວນຖົງ ຫຼື ມັດ
ເສັ້ນມີ ຫຼື ເພີປຽກ	1.8	ປຽກ, ຈຳນວນຖົງ ຫຼື ມັດ
ອື່ນໆ	1.9	ເມັດສາລີ, ສາລີບົດແລ້ວ, ມັນແຫ້ງທີ່ຕາກແລ້ວ
ປະເພດ ຜັກ	2	
ໃບ ແລະ ຍອດອ່ອນ ຈາກຕົ້ນໝົດຕົ້ນ	2.1	ພາກສ່ວນທີ່ກິນ
ໝາກໄມ້ທີ່ຈັດເປັນກຸ່ມຜັກ (ມີເປືອກແຂງ, ໜາບໍ່ສາມາດກິນໄດ້)	2.2	ພາກສ່ວນທີ່ກິນໄດ້ ລວມທັງເປືອກ
ໝາກໄມ້ທີ່ຈັດເປັນກຸ່ມຜັກ (ມີເປືອກບາງ, ອ່ອນສາມາດກິນໄດ້)	2.3	ພາກສ່ວນທີ່ກິນໄດ້ ລວມທັງເປືອກ
ປະເພດ ເຫັດ	2.4	ພາກສ່ວນທີ່ກິນ
ໜໍ່ໄມ້	2.5	ພາກສ່ວນທີ່ກິນໄດ້ ລວມທັງເປືອກ
ໜໍ່ປະເພດອື່ນໆ	2.6	ພາກສ່ວນທີ່ກິນ
ຢວກກ້ວຍ	2.7	ພາກສ່ວນທີ່ກິນ
ເທົາ, ໄຄ, ຜັກເກັບມາແຕ່ນ້ຳ	2.8	ພາກສ່ວນທີ່ກິນ
ປະເພດ ຖົ່ວດິບ ທີ່ນຳມາແຕ່ງກິນ	2.9	ພາກສ່ວນທີ່ກິນ
ປະເພດ ດອກພືດ	2.10	ພາກສ່ວນທີ່ກິນ
ປະເພດ ຜັກດອງ	2.11	ພາກສ່ວນທີ່ກິນ
ອື່ນໆ	2.12	ພາກສ່ວນທີ່ກິນ
ປະເພດ ໝາກໄມ້	3	
ກ້ວຍ	3.1	ລວມທັງເປືອກ
ໝາກໄມ້ນ້ອຍ ຈາກປ່າ	3.2	ທັງໝົດບໍ່ເອົາໃບ ແລະ ລຳ
ໝາກນາວ, ໝາກກູ້ງ	3.3	ລວມທັງໝົດ ໝາກ ແລະ ເປືອກ
ໝາກນັດ	3.4	ລວມທັງໝົດ ໝາກ ແລະ ເປືອກ
ໝາກມີແກນແຂງ (ບໍ່ສາມາດກິນແກນໄດ້)	3.5	ລວມທັງໝົດ ໝາກ ແລະ ເປືອກ
ໝາກບໍ່ມີແກນ ຫຼື ແກນນ້ອຍ (ສາມາດກິນແກນໄດ້)	3.6	ລວມທັງໝົດ ໝາກ ແລະ ເປືອກ
ໝາກມີເປືອກໜາ (ບໍ່ສາມາດກິນໄດ້)	3.7	ລວມທັງໝົດ ໝາກ ແລະ ເປືອກ
ໝາກແຕງ, ໝາກໂມ	3.8	ລວມທັງໝົດ ໝາກ ຫຼື ປຽງ
ອ້ອຍ	3.9	ທັງໝົດລຳ
ອື່ນໆ	3.10	---
ປະເພດຊີ້ນ/ປາ/ປະເພດອາຫານ ທີ່ສາມາດທົດແທນຊີ້ນ	4	
ປະເພດ ສັດລ້ຽງ		
ໝູ	4.1	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ງົວ	4.2	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ຄວາຍ	4.3	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ໄກ່	4.4	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ສັດປີກປະເພດອື່ນ (ໄກ່ງວງ, ຫ່ານ, ເປັດ)	4.5	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ

ປະເພດອາຫານ	ລະຫັດ	ກະຕວງ, ຄິດໄລ່, ຊັງນ້ຳໜັກ
ແບ້	4.6	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ປາ	4.7	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ປະເພດສັດປ່າ (ເບິ່ງລະຫັດ ຢູ່ສັດປ່າ) ຖ່າຍຮູບສະເພາະແຕ່ 4.11 - 4.15 (ສະເພາະ 4.8 - 4.10 ຖ່າຍຢູ່ຟອມສັດປ່າແລ້ວ)		
ປະເພດ ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ**	4.8	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ປະເພດ ນົກ**	4.9	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ປະເພດ ສັດເລືອຄານ**	4.10	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ປະເພດ ສັດເຄິ່ງບົກເຄິ່ງນ້ຳ	4.11	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ປາ	4.12	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ອ່ຽນ	4.13	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ຫອຍ, ປູ, ກຸ້ງ, ແມງໄມ້ໃນນ້ຳ	4.14	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ປະເພດ ແມງໄມ້ເທິງບົກ	4.15	ເບິ່ງຢູ່ ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ
ປະເພດຖົ່ວ, ແກ່ນ		
ຖົ່ວເຫຼືອງ	4.16	ແກ່ນດິບ
ຖົ່ວດຳ, ຖົ່ວຊຽວ	4.17	ແກ່ນດິບ
ໝາກພ້າວ	4.18	ນັບເປັນໜ່ວຍ
ໝາກຖົ່ວດິນ, ແກ່ນຕາເວັນ (ມີເບືອກ)	4.19	ທັງໝົດ
ໝາກງາ, ແກ່ນຖົ່ວດິນ (ບໍ່ມີເບືອກ)	4.20	ທັງໝົດ
ອື່ນໆ	4.21	---
ຜະລິດຕະພັນນົມສຳເລັດຮູບ		
ຜະລິດຕະພັນນົມກະບ່ອງ	5.1	ກະຕວງ # ບ່ວງ
ອື່ນໆ	5.2	---
ນ້ຳມັນ		
ນ້ຳມັນໝົດ	6.1	ກະຕວງ # ບ່ວງ
ນ້ຳມັນໝູ	6.2	ກະຕວງ # ບ່ວງ
ອື່ນໆ	6.3	---
ເຄື່ອງດື່ມ		
ນ້ຳຕານ, ນ້ຳອ້ອຍກ້ອນ	7.1	ກະຕວງເປັນບ່ວງ
ນ້ຳເຜິ້ງປ່າ	7.2	ກະຕວງເປັນບ່ວງ
ເຄື່ອງດື່ມທີ່ບໍ່ມີເຫຼົ້າ	7.3	ກະຕວງ # ຫົວໜ່ວຍ (1 ຂວດ, 1 pack, etc)
ນົມຖົ່ວເຫຼືອງ	7.4	ກະຕວງ # ຫົວໜ່ວຍ (1 ຂວດ, 1 pack, etc)
ເຟ, ໂອວັນຕິນ	7.5	ກະຕວງ # ຈອກຕໍ່ຄົນ
ກະແລັມ	7.6	ກະຕວງ # ກະແລັມຕໍ່ຄົນ
ຂອງຫວານ (ເຂົ້າໜົມ...)	7.7	ກະຕວງ # ຖົງຕໍ່ຄົນ
ເບຍລາວ	7.8	ກະຕວງ # ແກ້ວ ຫຼື ຈອກ
ເຫຼົ້າໄທ	7.9	ກະຕວງ ຈຳນວນໄທ
ເຫຼົ້າຂາວ	7.10	ກະຕວງ # ແກ້ວ ຫຼື ຈອກ
ອື່ນໆ	7.11	ກະຕວງ # ບ່ວງ (ຊະນິດ 1 ແລະ ຊະນິດ 2)
ຄາບເຊົ້າ ທີ່ກິນຢູ່ຂ້າງນອກ		
ອາຫານ	8.1	ມີຫຍັງແດ່
ເຄື່ອງດື່ມ ທີ່ບໍ່ມີເຫຼົ້າ	8.2	ມີຫຍັງແດ່
ອາຫານທີ່ຍັງ ໃນຄາບເຊົ້າ ຫຼື ສວາຍ		
ອື່ນໆ	10	ຊຸນຊີ້ ແລະ ອະທິບາຍ

ປະເພດອາຫານ	ລະຫັດ	ກະຕວງ, ຄິດໄລ່, ຊັງນ້ຳໜັກ
ເຄື່ອງບຸງ (ອະທິບາຍຢູ່ໝາຍເຫດ)		
ເກືອ		
ແປ້ງນົວ		
ນ້ຳສະອ້ວ, ນ້ຳປາ ແລະ ເຄື່ອງບຸງອື່ນໆ		
ຫົວຜັກປົວ, ຫົວຜັກທຽມແຫ້ງ		
ໝາກເຜັດແຫ້ງ		
ໝາກເຜັດ		
ອື່ນໆ		
ລະຫັດວິທີໄດ້ມາຂອງອາຫານ (ຊຽນຊື່ເຕັມ)		
ຜະລິດເອງ		
ຂອງຝາກ	ສຳລັບ ຂອງຝາກຖາມລະຫັດເຂດສະເພາະສັດປ່າ	
ແລກປ່ຽນ		
ຊື້		
ຫາເອົາ		
ລະຫັດເຂດ ເອົາມາຈາກຟອມ ເຂດຫາອາຫານ		
ລະຫັດ ພາກສ່ວນສັດທີ່ນຳມາແຕ່ງ		
ທັງໝົດໂຕ	1	ກະດູກ, ກະໂຫຼກ, ຂົນ ແລະ ອື່ນໆ
ກິນບາງຊັ້ນສ່ວນ	2	ດິບ
ຊັ້ນແຫ້ງ ແລະ ປາແຫ້ງ	3	ບໍ່ໄດ້ຈືນ, ປັງ
ທັງສົດ	4	ດິບ
ທັງແຫ້ງ	5	ບໍ່ໄດ້ຈືນ, ປັງ
ປາແດກ, ສົ້ມໝູ ແລະ ສົ້ມປາ	6	ດິບ
ອະໄວຍະວະຕ່າງໆ	7	ດິບ
ນ້ຳມັນສາມຊັ້ນ	8	ດິບ
ຊີ້ນເອັນ, ຊີ້ນໄຂ	9	ດິບ
ປະເພດ ໄຂ່	10	ດິບ
ໂສ້ອິວ	11	ນັບເປັນຂີ້ ຫຼື ຊັງເປັນ ກຣາມ
ເລືອດກິນດິບ	12	ນັບເປັນບ່ວງ ຫຼື ຊັງເປັນ ກຣາມ
ວິທີແຕ່ງກິນ (ຊຽນຊື່ເຕັມ)		
ຕົ້ມ		
ໜັງ		
ຂົວ		
ຈືນ		
ດິບ		
ອົບ		
ປັງ		
ລະຫັດສະຖານທີ່ກິນເຂົ້າ (ຊຽນຊື່ເຕັມ)		
ບ້ານ		
ສະນ້ຳ		
ປ່າ		
ໄຮ່		
ນາ		
ອື່ນໆ		

ເອກະສານຄັດຕິດ 4. ຟອມການນຳໃຊ້ສັດປ່າ ຂອງຄົວເຮືອນ

ແບບຟອມບັນທຶກຂໍ້ມູນສັດປ່າ
ແບບຟອມສຳລັບ: ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍ
ນ້ຳນົມ, ນົກ, ສັດເລືອຄານ

ຊື່ບ້ານ:	ຫ້ວຍຕີນ
ຄອບຄົວທີ່:	
ຊື່ຜູ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນ:	
ວັນທີ/ເດືອນ/ປີ:	

ລຳດັບການບັນທຶກ	ຊື່ສັດປ່າ/ລະຫັດ		ສະຖານທີ່	ນາຍພານ			ອຸປະກອນລ່າ	ລາຍລະອຽດຂອງສັດ ແລະ ຕົວຢ່າງ							
	ຊື່ສັດປ່າ	ລະຫັດສັດປ່າ	ລະຫັດເຂດທີ່ເອົາສັດມາ	ເພດຜູ້ທີ່ລ່າ	ອາຍຸຜູ້ທີ່ລ່າ	ລະຫັດຜູ້ທີ່ລ່າ	ລະຫັດ	(x) ຖ່າຍຮູບລວງຍາວຂອງສັດ, ຂຽນລວງຍາວ (cm)	ຂຽນເວລາຖ່າຍຮູບທຳອິດ (24H)	ຖ່າຍຮູບ, ຂຽນເພດຂອງສັດ (x)	ນ້ຳໜັກ (ກຣາມ)	ອາຍຸ (ໂຕເຕັມໄວ ຫຼື ໂຕອ່ອນ)	ຜັບຕົວຢ່າງເລືອດ	ຜັບຕົວຢ່າງບາງຊິ້ນສ່ວນຂອງສັດ?	ໝາຍເຫດ
01															
02															
03															
04															
05															
06															
07															
08															
09															
10															
11															
12															
13															
14															
15															
16															
17															
18															
19															
20															
21															
22															
23															
24															
25															

ລະຫັດຜູ້ທີ່ລ່າ: ເລກ 1 ແມ່ນຄົນໃນຄອບຄົວດຽວກັນ; ເລກ 2 ແມ່ນຄົນໃນຫຼັງຄາດຽວກັນ (ຖ້າມີ); ເລກ 3 ແມ່ນຄົນທີ່ຢູ່ໃນຫຼັງຄາອື່ນ; ສິ່ງທີ່ບັນທຶກໃສ່ຕົວຢ່າງເລືອດ ຫຼື ຜັບຕົວຢ່າງຊິ້ນສ່ວນອື່ນຂອງສັດ: 1 ຄອບຄົວທີ່, 2 ວັນ/ເດືອນ/ປີ, 3 ລຳດັບການບັນທຶກ, 4 ຊື່ຜູ້ບັນທຶກ.

ເອກະສານຄັດຕິດ 5. ລະຫັດສັດປ່າ

ປະເພດສັດປ່າ	ລະຫັດ
ປະເພດ ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ	4.8
ລິ້ນ	4.8.1
ເຈຍ	4.8.2
ຈຳພວກ ລິງ	4.8.3
ລິງລົມ	4.8.3.1
ລິງ	4.8.3.2
ຄາງ	4.8.3.3
ທະນີ	4.8.3.4
ຈຳພວກ ສັດກິນຊີ້ນ	4.8.4
ໝາ	4.8.4.1
ໝີ, ໝີອຍ	4.8.4.2
ເຫງັນຮ້ານ (ເຫງັນທ້າງ)	4.8.4.3
ຈອນຟອນຊະນິດນ້ອຍ	4.8.4.4
ໝູລື້ງ ແລະ ໝາລື້ງ	4.8.4.5
ນາກ	4.8.4.6
ເຫງັນ	4.8.4.7
ຈຳພວກ ເສືອ	4.8.4.8
ຈຳພວກ ສັດຕີນກີບ	4.8.5
ໝູປ່າ	4.8.5.1
ກວາງ	4.8.5.2
ຟານ	4.8.5.3
ເຍືອງ	4.8.5.4
ກະທົງ	4.8.5.5
ຈຳພວກ ໝູ	4.8.6
ກະຮອກ	4.8.6.1
ໝູ	4.8.6.2
ອິນ	4.8.6.3
ເພັ່ນ	4.8.6.4
ຈຳພວກ ນົກ	4.9
ນົກຂວາ	4.9.1
ນົກຂໍ້	4.9.2
ນົກເບົ້າ/ນົກເຂົາ	4.9.3
ນົກຢູ່ນຳ	4.9.4
ນົກກິນຊີ້ນ	4.9.5
ນົກກີກ	4.9.6
ນົກແອນ	4.9.7
ສັດເລືອຄານ	4.10
ເຕົ້າ	4.10.1
ແລນ, ເຮັຍ, ກະທ້າງ	4.10.2
ງູ	4.10.3
ສັດເຄິ່ງບົກເຄິ່ງນ້ຳ	4.11 *
ປາ	4.12 *
ອຸ່ງນ	4.13 *

ປະເພດສັດປ່າ	ລະຫັດ
ສັດບໍ່ມີກະດູກສັນຫຼັງ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນນ້ຳ	4.14 **
ຫອຍ	4.14.1
ປູ	4.14.2
ກຸງ	4.14.3
ຫອຍກາບກີ້	4.14.4
ແມງໄມ້ໃນນ້ຳ	4.14.5
ສັດບໍ່ມີກະດູກສັນຫຼັງ ທີ່ອາໄສຢູ່ເທິງບົກ	4.15 **
ແມງໄມ້ບົກແຂງ	4.15.1
ບັງ, ດ້ວງ	4.15.2
ເຜິ້ງ	4.15.3
ຈີນາຍ, ຈີໂຈ້	4.15.4
ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ອື່ນໆ (ຖ່າຍຮູບພ້ອມ)	ລະຫັດ
ແຮ້ວ	1
ແຮ້ວປີນ	1.1
ແຮ້ວຮ້າວ ຫຼື ລູກທະນູ	1.2
ແຮ້ວລວງ (ແຮ້ວບ້ວງ)	1.3
ແຮ້ວຢຽບເຊືອກ	1.4
ແຮ້ວຢຽບເຫຼັກ	1.5
ແຮ້ວຕອດ	1.6
ກັບດັກ	2
ຊຸມດັກສັດ	2.1
ກະຕຳຂອນໄມ້	2.2
ກະຕຳຫີນ	2.3
ກະທົບ	2.4
ກັບໄມ້	2.5
ກະຢອດ	2.6
ກັບເຫຼັກນ້ອຍ, ກັບໝູ	2.7
ປືນອື່ນໆ	3
ປືນແກ້ບ	3.1
ປືນອື່ນໆ	4
ມອງເຈຍ, ຕາໜ່າງ	5
ໝາ	6
ເຄື່ອງມືຈັບປາ	7
ມອງ, ແຫ	7.1
ໄຊ, ກັບດັບໃສ່ປາທຸກຊະນິດ	7.2
ເບັດ	7.3
ໃຊ້ໄຟຟ້າ ຫຼື ໄຟໄຊອດ	7.4
ໜ້າຍິງປາ	7.5
ຢາເປື້ອທຳມະຊາດ	7.6
ຢາເປື້ອວິທະຍາສາດ	7.7
ລະເບີດ	7.8
ຫາດ້ວຍມື	8

* ຖ່າຍເອົາເບື້ອງຫຼັງ ແລະ ທ້ອງ ແຕ່ບໍ່ເອົາເລືອດ

** ຖ່າຍຮູບລວມທັງໝົດ

ເອກະສານຄັດຕິດ 6. ຟອມບັນທຶກເຂດຫາອາຫານ

ເຂດຫາອາຫານ

ຊື່ບ້ານ: _____
 ຄອບຄົວທີ່: _____

ຄຳແນະນຳ: ຈຸດປະສົງຂອງຟອມນີ້ແມ່ນເພື່ອບັນທຶກຂໍ້ມູນບ່ອນໃດທີ່ຄົນໃນຄອບຄົວມັກຫາອາຫານມາແຕ່ປ່າ. ຮ່ວມກັບຄົນໃນຄອບຄົວເພື່ອບັນທຶກຂໍ້ມູນ ແລະ ຖ່າຍຮູບສະບ່ອນດັ່ງກ່າວ:

ປະເພດພື້ນທີ່.

1. ໃສ່ກັບດັກ (ແລວ)	5. ໄຮ່	9. ຄັງລຸ້ງສັດ
2. ໃສ່ແຮ້ວ (ແລວ)	6. ນາ	10. ປຸ່ງ
3. ສະຖານທີ່ຫາປາ	7. ໄຮ່, ນາຮ້າງ	11. ຫາອາຫານຢູ່ບ່ອນອື່ນ
4. ຖ້ຳເອົາເຈຍ	8. ສວນ	

ລຳດັບ	ຊື່ສະຖານທີ່	ລຳດັບຕົວປະສານ	ທິດຕາເວັນອອກ (X)	ທິດເໜືອ (Y)	ບັນທຶກ ຖ່າຍຮູບ? ຂຽນເວລາ				ວັນທີ/ເດືອນ/ປີ ບັນທຶກ	ຜູ້ບັນທຶກ
					ເໜືອ	ຕາເວັນອອກ	ໃຕ້	ຕາເວັນຕົກ		
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										
21										
22										
23										
24										
25										
...										

ເອກະສານຄັດຕິດ 7. ການປະເມີນທ່າອ່ຽງໃນການບໍລິໂພກອາຫານ

ການບໍລິໂພກຊະນິດອາຫານ ໂດຍສະເລ່ຍປະຈຳປີ ໃນທີ່ຜ່ານມາ ແລະ ການບໍລິໂພກທີ່ຄາດຫວັງໃນອະນາຄົດ 10 ປີຕໍ່ໜ້າ ມີຄືແນວໃດ ? ຍ້ອນຫຍັງ ? ການບໍລິໂພກພາຍເຖິງປະລິມານ (ບໍລິມາດ), ບໍ່ແມ່ນຄວາມຖີ່

ອຸປະກອນ : ແຜ່ນເຈ້ຍຂະໜາດ A0 ຈຳນວນ 4 ແຜ່ນ; ສໍ້ພາຍນໍ້າມືກລິບອອກຍາກ, ສໍ້ພາຍມືກລິບອອກງ່າຍ; ແກ່ນພືດ; ຮູບອາຫານທັງ 22 ຊະນິດ ເບິ່ງລາຍການຢູ່ລຸ່ມນີ້; ກະບ່ອງນົມຂຶ້ນຫວານ, ເຂົ້າໜົມຫວານ; ກ້ອງຖ່າຍຮູບ; ແຜ່ນປ້າຍຢາງປລາດສຕິກໃຊ້ຂຽນເລກທີຄຳຖາມໃສ່, ຊີ້ຄອບຄົວ, ວັນທີ, ເວລາ.

ສຳລັບຄຳຖາມຄັ້ງນີ້ ພວກເຮົາໃຊ້ 23 ຊະນິດອາຫານ. ຊາວບ້ານ ຊິນເຄີຍກັບຊະນິດອາຫານເຫຼົ່ານີ້ ເນື່ອງຈາກຄຳຖາມທີ່ໃຊ້ໃນກ່ອນໜ້ານັ້ນ.

- ອາຫານຫຼັກ: ເຂົ້າ (1)
- ຜັກ: ສວນປູກ (ຮູບຜັກກາດຂຽວ) ແລະ ຜັກປ່າ (ຮູບຜັກກູດ) (2,3)
- ໝາກໄມ້: ໝວດມາຈາກສວນປູກ (ຮູບໝາກມ່ວງ) ແລະ ໝວດມາຈາກທຳມະຊາດ (ຮູບໝາກໄຟ) (4,5)
- ຊີ້ນ/ປາ/ທົດແທນ (ໝວດອາຫານທີ 4): ໝວດຊີ້ນທີ່ຜະລິດເອງໃນຄົວເຮືອນ (ຮູບໝູ), ຊີ້ນສັດປ່າ (12; ດັ່ງທີ່ໄດ້ສົນທະນາກ່ອນໜ້ານັ້ນ), ໄຂ່ສັດປ່າ (ຮູບໄຂ່ແລນ monitor lizard), ໄຂ່ສັດບ້ານ (ຮູບໄຂ່ໄກ່ບ້ານ), ກຸ່ມຖົ່ວເຫຼືອງ/ຖົ່ວດິນ (ຮູບກຸ່ມຖົ່ວເຫຼືອງ/ຖົ່ວດິນ/ໝາກງາ) (6 -21)
- ນ້ຳມັນພືດ/ໄຂມັນ: ຕ່ອນມັນສັດ/ນ້ຳມັນພືດ (22) (ຮູບ ນ້ຳມັນພືດ ແລະ ມັນໝູ)
- ເຂົ້າໜົມຫວານ: ນົມຂຶ້ນຫວານ/ເຂົ້າໜົມຫວານ (23) (ກະບ່ອງນົມຂຶ້ນຫວານ ແລະ ເຂົ້າໜົມຫວານ)

ບາດກ້າວ 1. ອະທິບາຍວ່າ ເວລານີ້ ທ່ານຢາກສົນທະນາກ່ຽວກັບການບໍລິໂພກອາຫານ. ຈັດວາງແກ່ນພືດຈຳນວນ 1 ຫາ 5 ແມັດ (ຫຼື 0) ສຳລັບຊະນິດອາຫານທີ່ບໍລິໂພກທັງໝົດ ອີງຕາມການຈັດລຽງລຳດັບ (0=ບໍ່ໄດ້ບໍລິໂພກ, 5=ບໍລິໂພກຫຼາຍ) ແລະ ເຫດການທີ່ໃຊ້ໃນບົດຝຶກຫັດກ່ອນໜ້ານັ້ນ. ໃຊ້ຮູບໃນຖັນທີ 1 ຂອງຊະນິດອາຫານ ເພື່ອຮັບປະກັນດ້ານຄວາມເຈົ້າໃຈ (ເບິ່ງຮູບ 6). ກະຈາຍຊະນິດອາຫານທັງ 23 ໃສ່ເທິງ ເຈ້ຍຂະໜາດ A0 ທັງ 4 ແຜ່ນ.

ບາດກ້າວ 2. ເມື່ອໃດທາກມີການປ່ຽນແປງໃນການບໍລິໂພກອາຫານ (ຫຼຸດລົງ ຫຼື ເພີ່ມຂຶ້ນ) ຂອງຊະນິດອາຫານ ທີ່ຢູ່ໃນຕາຕະລາງ, ຈົ່ງບັນທຶກເປັນຫຍັງ ຈຶ່ງມີການປ່ຽນແປງລົງໃນຫ້ອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບການປ່ຽນ ແປງທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ບາດກ້າວ 3. ພາຍຫຼັງທີ່ຢາຍແກ່ນພືດທັງໝົດແລ້ວ, ປ່ອຍໃຫ້ຊາວບ້ານມີເວລາຄິດເຖິງສິ່ງທີ່ຕິດພັນກ່ຽວກັບການບໍລິໂພກອາຫານ ແລະ ປັບປ່ຽນຈຳນວນແກ່ນພືດໃຫ້ແທດເໝາະ [ບົດຝຶກຫັດນີ້ຄວນເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ພວກເຮົາສາມາດເຂົ້າໃຈຖ້າຫາກວ່າ ມີການບໍລິໂພກອາຫານຊະນິດໃດທີ່ຫຼາຍກວ່າໝູ່ ຕົວຢ່າງ ການບໍລິໂພກ ກະຮອກທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນໃນຂະນະທີ່ການບໍລິໂພກໝູ່ປ່າ ແມ່ນຫຼຸດລົງ]

ບາດກ້າວ 4. ຖ່າຍຮູບ ຕາຕະລາງ ທີ່ເຮັດແລ້ວນັ້ນ.

ບາດກ້າວ 5. ເກັບແກ່ນພືດ ແລະ ນັບຈຳນວນໃນແຕ່ລະຫ້ອງ (ບັນທຶກຈຳນວນໄວ້ ຕົວຢ່າງ 2)

ຮູບນີ້ ສະແດງເຖິງ ການຈັດລຽງລຳດັບທ່າອ່ຽງໃນການບໍລິໂພກອາຫານວ່າ ມີຄືແນວໃດ (0-5) ໃນໄລຍະເວລາຕ່າງໆ ທີ່ຜ່ານມາ. ຢູ່ເບື້ອງຊ້າຍມື, ສັງເກດເບິ່ງວ່າ ຮູບພາບຊະນິດອາຫານ ແມ່ນຖືກຈັດໃສ່ໃນແຕ່ລະແຖວ.

ເອກະສານຄັດຕິດ 8. ການປະເມີນທ່າອ່ຽງຂອງແຫຼ່ງອາຫານ

ເພື່ອເບິ່ງວ່າ ແຫຼ່ງອາຫານ (ຜະລິດເອງ, ທຳມະຊາດ, ຕະຫຼາດ) ສຳລັບ i) ໝວດອາຫານພື້ນຖານ ແລະ ii) ການໄດ້ຮັບອາຫານປ່ຽນແປງ ຄືແນວໃດຕາມການເວລາ, ໂດຍສະເພາະ ກ່ຽວກັບບົດບາດຂອງຊັ້ນສັດປ່າ ໃນການໄດ້ຮັບຊີ້ນ ແລະ ອາຫານທັງໝົດ.

ອຸປະກອນ : ເຈ້ຍຂາວຂະໜາດຂຽນຈົດໝາຍ 3 ແຜ່ນ ທີ່ໝາຍແຫຼ່ງອາຫານ-ຜະລິດເອງ, ທຳມະຊາດ ແລະ ຕະຫຼາດ; ແກ່ນພືດ 15 ຫຼື 20 ເມັດ; ສໍ້ໝາຍມີກລິບງ່າຍ; ຮູບຂອງອາຫານແຕ່ລະໝວດ; ປຶ້ມນ້ອຍໃຊ້ບັນທຶກ; ກ້ອງຖ່າຍຮູບ; ແຜ່ນປ້າຍຢາງ ສຳລັບຂຽນເລກທີ ຄຳຖາມ, ຊື່ຄອບຄົວ, ວັນທີ, ເວລາ. ໝວດອາຫານ/ຊະນິດປະກອບດ້ວຍ ສະເພາະແຕ່ 4 ໝວດ: 1) ສະເພາະແຕ່ເຂົ້າ; 2) ຜັກທັງໝົດ; 3); ໝາກໄມ້ທັງໝົດ; 4) ຊີ້ນທັງໝົດ.

ບາດກ້າວ 1. ຈັດວາງແຜ່ນປ້າຍເປັນວົງກົມດ້ວຍເຈ້ຍແຫຼ່ງອາຫານທັງ 3: (ຜະລິດເອງ, ທຳມະຊາດ, ຕະຫຼາດ). ອະທິບາຍວ່າ ເວລານີ້ ທ່ານ ຢາກສືບທະນາກ່ຽວກັບແຫຼ່ງອາຫານ.

ໃຫ້ສັງເກດວ່າ ອາຫານທີ່ມາຈາກຕະຫຼາດ ອາດຈະປະກອບດ້ວຍອາຫານທີ່ຊື້ຕາມຕະຫຼາດ ແລະ ອາຫານທີ່ຊື້ນຳຄົວເຮືອນອື່ນ ຫຼື ຈາກບ້ານອື່ນ. ອາຫານຈາກຕະຫຼາດ ຍັງປະກອບດ້ວຍການເອົາອາຫານຊະນິດໜຶ່ງ ແລກປ່ຽນກັບຊະນິດອື່ນ (ຕົວຢ່າງ ການເອົາໝູນ້ອຍ ແລກປ່ຽນກັນເຂົ້າສານ 3 ກິໂລ).

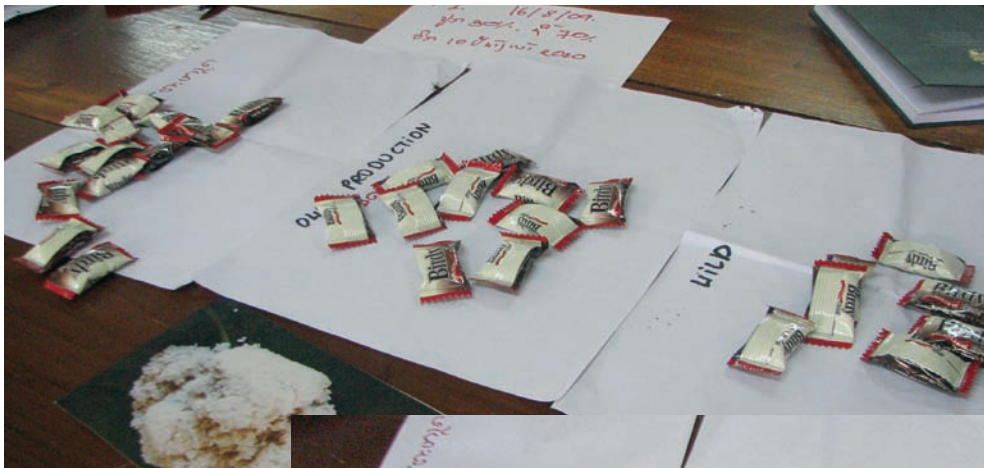
ບາດກ້າວ 2. ປ່ອຍໃຫ້ຊາວບ້ານ ແບ່ງແກ່ນພືດ 15 ເມັດໃຫ້ມີສັດສ່ວນກຳເກີງກັນ ສຳລັບສ່ວນແບ່ງຂອງຊະນິດອາຫານຈາກແຫຼ່ງດັ່ງກ່າວນີ້. ຖ້າຫາກ ຊາວບ້ານ ກ່າວບອກວ່າ ໝວດອາຫານມາຈາກ 2 ແຫຼ່ງເທົ່ານັ້ນ, ຕໍ່ມາຈຶ່ງໃຊ້ແກ່ນພືດ 20 ເມັດ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ເຂົ້າສາມາດມາຈາກພຽງແຕ່ສອງແຫຼ່ງ, ຊຶ່ງແມ່ນຈາກການຜະລິດເອງ ແລະ ຊື້ຈາກຕະຫຼາດ ບໍ່ແມ່ນການໄດ້ມາຈາກທຳມະຊາດ.

ບາດກ້າວ 3. ເຮັດເລີ່ມຄືນ ສຳລັບ ທັງ 4 ໝວດ ໃນໄລຍະຊ່ວງເວລາ: 1997, 1998 ຫາ 2002, 2003 ຫາ 2008, 2009 ຫາ 2020. ຖ່າຍຮູບໄວ້.

ບາດກ້າວ 4. ເຮັດເລີ່ມຄືນ ບົດຝຶກທັດດັ່ງກ່າວນີ້ ສຳລັບການໄດ້ຮັບສານອາຫານທັງໝົດ (ໝວດອາຫານທັງໝົດ ປະກອບດ້ວຍ ເຂົ້າ, ຊີ້ນ, ປາ, ຜັກ, ໝາກໄມ້ ແລະ ອື່ນໆ)

ບາດກ້າວ 5. ບັນທຶກເຫດຜົນ ກ່ຽວກັບສັດສ່ວນ ລົງໃສ່ປຶ້ມບັນທຶກ ພ້ອມທັງຮູບຖ່າຍ, ວັນທີ, ເວລາ, ເລກທີຄອບຄົວ ແລະ ເລກທີຄຳຖາມ. ຖ່າຍຮູບໄວ້.

ບາດກ້າວ 6. ບັນທຶກເຫດຜົນ ກ່ຽວກັບສັດສ່ວນ ລົງໃນປຶ້ມບັນທຶກ ພ້ອມທັງ ວັນທີ, ເວລາຮູບຖ່າຍ, ເລກທີຄອບຄົວ ແລະ ເລກທີຄຳຖາມ.

ຮູບນີ້ ສະແດງເຖິງວ່າ ການຈັດແຈງແຜ່ນປ້າຍວົງກົມ ແລະ ແກ່ນພືດລວມທັງ ການຈັດວາງແຜ່ນຮູບສະແດງເຖິງເລກທີຄອບຄົວ, ວັນທີ, ເວລາ ແລະ ເລກທີຄຳຖາມມີລັກສະນະແນວໃດ.

ຮູບນີ້ ສະແດງເຖິງ ວ່າການຈັດວາງ ຊະນິດອາຫານ ບາງຢ່າງທີ່ຄັດຈ້ອນມາຈາກ ໝວດອາຫານ ທີ່ຢູ່ໃກ້ກັບ ແຜ່ນປ້າຍວົງກົມ. ຕົວຢ່າງໃນຮູບນີ້ ແມ່ນສະແດງເຖິງ ອາຫານໝວດຊີ້ນ.

ເອກະສານຄັດຕິດ 9. ການປະເມີນ ທ່າອ່ງງໃນຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ການລ່າສັດປ່າ

ການລ່າສັດປ່າ ໃນອະດີດ ແລະ ຄາດຄະເນການລ້າ ໃນໄລຍະ 10 ປີຕໍ່ໜ້າ ມີລັກສະນະຄືແນວໃດ ? ຍ້ອນຫຍັງ? ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ ທີ່ໄດ້ຂາຍ/ບໍລິໂພກ/ໃຫ້ເປັນຂອງຝາກ ມີຫຼາຍຄືແນວໃດ?

ຈຶ່ງສັງເກດວ່າ ການລ່າ ອາດສາມາດ ເປັນໄປໄດ້ພາຍໃຕ້ຫຼາຍເຫດຜົນ: ການບໍລິໂພກ, ຄ້າຂາຍ, ກຳຈັດສັດຕູ ພຶດ ຫຼື ເຫດຜົນອື່ນໆ.

ປະກອບ: ເຈ້ຍຂະໜາດ A0 ຈຳນວນ 6 ແຜ່ນ ສຳລັບຄຳຖາມ ເລກທີ 3; ສໍ່ໝາຍມຶກລືບຍາກ; ສໍ່ໝາຍມຶກລືບງ່າຍ; ຮູບຖ່າຍ ສັດປ່າ ຈຳນວນ 12 ຊະນິດ/ໝວດ; ແກ່ນສາລີ; ກ້ອງຖ່າຍຮູບ; ແຜ່ນຢາງສຳລັບ ຂຽນປ້າຍເລກທີຄຳຖາມ, ຊື່ຄອບຄົວ, ວັນທີ, ເວລາ.

ບາດກ້າວ 1. ໃນແຖວທີສອງ, ໃຫ້ຄົວເຮືອນປະເມີນເບິ່ງວ່າ ການລ່າສັດຊະນິດນັ້ນ ມີຫຼາຍເທົ່າໃດ ຕາມການເວລາທີ່ຜ່ານມາ. ຈັດວາງແກ່ນພືດ (0-5) ສຳລັບ ແຕ່ລະຍຸກເວລາ. ພາຍຫຼັງທີ່ເສັ້ນການເວລາເສັດສິ້ນແລ້ວ, ໃສ່ແກ່ນພືດ ລົງຕາມນັ້ນ ແລະ ຂຽນຈຳນວນລົງ (0-5). ເບິ່ງໃນຂອບໝາຍສີແດງ ໃນຮູບຂ້າງລຸ່ມ.

ບາດກ້າວ 2. ຖ້າຫາກການລ່າເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງ ໃນແຕ່ລະຫ້ອງ, ໃຫ້ຖາມຄົວເຮືອນວ່າ ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີສາເຫດຈາກຫຍັງ? ບັນທຶກຂໍ້ມູນລົງໃສ່ໃນຫ້ອງ.

ບາດກ້າວ 3. ສຳລັບແຕ່ລະໄລຍະເວລາ, ໃຫ້ຖາມເຖິງສັດສ່ວນຂອງການລ່າວ່າ ສ່ວນໃດແມ່ນ ເພື່ອຈຸດປະສົງ ສຳລັບການບໍລິໄພກ, ຄ້າຂາຍ, ໃຫ້ເປັນຂອງຝາກ? ຢາຍແກນພືດ ໃຫ້ຄົວເຮືອນ 10 ເມັດ. ຈັດວາງ ແກນພືດ ຕາມສັດສ່ວນໃຫ້ກ້າເກິ່ງ ໃສ່ແຕ່ລະແຜ່ນບ້າຍ ສຳລັບແຕ່ລະໄລຍະເວລາ. ໃນແຕ່ລະໄລຍະເວລາ, ບັນທຶກຜົນໄດ້ຮັບບລິງໃສ່ໃນທ້ອງ.

ຮູບດັ່ງກ່າວນີ້ ສະແດງວ່າ
ການບັນທຶກການລ່າສັດເຮັດຄື
ແນວໃດ (ເບິ່ງ ຂອບໝາຍແດງ).
ຈຶ່ງຍ່າລືມ ບັນທຶກສັດສ່ວນ
ຂອງການລ່າ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ສຳລັບ
1) ເປັນອາຫານ, 2) ຄ້າຂາຍ ຫຼື
3) ເປັນຂອງຝາກ/ອື່ນໆ.

ຮູບດັ່ງກ່າວນີ້ ສະແດງເຖິງ
ລຳດັບເຫດການ ຂອງຮູບສັດປ່າ
ເພື່ອທີ່ຈະສາມາດສະແດງໃຫ້
ຊາວບ້ານເຫັນ ເລີ່ມຈາກໝວດປ່າ
ແລະ ຈົບລົງທີ່ໝວດເຕົ້າ.

ເອກະສານຄັດຕິດ 10. ການປະເມີນທ່າອ່ຽງ ໃນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງການລ່າສັດປ່າ

ລະບຽບການທີ່ຄົວເຮືອນ ແລະ ບ້ານ ທີ່ມີນ້ຳໃຊ້ໃນຜ່ານມາ ກ່ຽວກັບການລ່າ ບັນດາສັດປ່າເຫຼົ່ານີ້ ກ່ອນໜ້າ ທີ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ຈະໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ມີຄືແນວໃດ ?

ອຸປະກອນ: ເຈ້ຍຂະໜາດ A0 ຈຳນວນ 6 ແຜ່ນ ຈາກຄຳຖາມ ເລກທີ 3; ສໍ້ໝາຍມືກລືບຍາກ, ສໍ້ໝາຍມືກລືບງ່າຍ; ປຶ້ມບັນທຶກຜົນໄດ້ຮັບ; ຮູບຖ່າຍ ສັດປ່າ ຈຳນວນ 12 ຊະນິດ/ໝວດ; ກ້ອງຖ່າຍຮູບ; ແຜ່ນບ້າຍຢາງສຳລັບ ຂຽນ ບ້າຍເລກທີຄຳຖາມ, ຊື່ຄອບຄົວ, ວັນທີ, ເວລາ.

ບາດກ້າວ 1. ເວລາທີ່ທ່ານ ໄດ້ຮູ້ໄດ້ຍິນກ່ຽວກັບກົດລະບຽບ ຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ເປັນເທື່ອທຳອິດ, ໃນເວລານັ້ນ ຄອບຄົວຂອງທ່ານ ຫຼື ບ້ານ ມີລະບຽບໃດແດ່ກ່ຽວກັບການລ່າສັດດັ່ງກ່າວນີ້ ?

ຄຳຕອບມີ ຫຼື ບໍ່ ໃນແບບຟອມຂໍ້ມູນ ສຳລັບຄອບຄົວ ແລະ ສຳລັບບ້ານ. ຖ້າຕອບວ່າມີ, ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າອີກທະບາຍ ເຖິງລະບຽບນັ້ນ ແລະ ບັນທຶກລາຍລະອຽດລົງໃນຫ້ອງທີ່ກ່ຽວກັບ:

- ໃຜ ເປັນຜູ້ສາມາດລ່າໄດ້ ແລະ ໃຜເປັນຜູ້ຖືກຫ້າມ ຈາກການລ່າສັດ (ຕົວຢ່າງ, ຄົນພາຍໃນບ້ານດຽວກັນ, ຈາກບ້ານໃກ້ຄຽງ ຫຼື ຄົນອື່ນ)?
- ເວລາໃດ ທີ່ສາມາດລ່າສັດໄດ້? (ເຂົ້າພັນສາ, ຮອບວຽນການປູກຝັງ, ເດືອນຂຶ້ນເດືອນແຮມ, ເດັກເກີດໃໝ່, ແລະ ອື່ນໆ)?
- ສາມາດລ່າສັດໄດ້ ຢູ່ໃສ (ມີສະຖານທີ່ຈຳເພາະ ສຳລັບຄອບຄົວຂອງທ່ານ ດັ່ງເຊັ່ນ ທົ່ງໄຮ່ທົ່ງນາ, ສະໝໍ້, ເຂດປ່າແກ່, ເຂດຫາປາ, ແລະ ອື່ນໆ)?
- ສາມາດລ່າສັດໄດ້ ດ້ວຍວິທີໃດ (ປະເພດປືນ, ແຮ້ວ, ຫຼື ວິທີລ່າອື່ນໆ ທີ່ອະນຸຍາດນຳໃຊ້)?
- ສາມາດລ່າໄດ້ ຫຼາຍປານໃດ (ຈຳນວນໂຕສັດປ່າ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ລ່າໄດ້ໃນແຕ່ລະປີ)?
- ຖ້າຫາກທ່ານລະເມີດກົດລະບຽບເຫຼົ່ານີ້ແລ້ວ, ມີການອະນຸໂລມຜ່ອນຜັນ ຫຼືບໍ່ (ເຊັ່ນ ການຂ້າສັດເຮັດຮີດບູຊາ ແລະ ອື່ນໆ)

ໝາຍເຫດ: ສຳເລັດຄຳຖາມ 3 ຫາ 5 ສຳລັບແຕ່ລະຊະນິດໝວດອາຫານ ກ່ອນການຍ້າຍໄປ ເຮັດຄຳຖາມ ໃນ ຊະນິດໝວດອາຫານຖືດໄປ.

ຮູບດັ່ງກ່າວນີ້ ສະແດງວ່າ ການບັນທຶກກ່ຽວກັບລະບຽບການຂອງຄອບຄົວ ແລະ ບ້ານ ທີ່ມີຕໍ່ສັດແຕ່ລະຊະນິດ ມີຄືແນວໃດ (ເບິ່ງຂອບໝາຍແດງ).

ບາດກ້າວ 2. ເວລາທີ່ທ່ານ ໄດ້ຮູ້ໄດ້ຍິນ ກ່ຽວກັບກົດລະບຽບ ຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ເປັນເທື່ອທຳອິດ, ຄອບຄົວຂອງທ່ານ ຫຼື ບ້ານ ມີຂໍ້ຫ້າມ ຫຼື ການຄະລໍາ/ລະບຽບ ທີ່ໃຊ້ຄຸ້ມຄອງການລ່າສັດໃດໆ ຫຼືບໍ່?

ບາດກ້າວ 3. ເກັບມ້ຽນໃບເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ເຮັດສຳເລັດ. ບັນທຶກຂ່າວສານຂໍ້ມູນທັງໝົດ ຈາກແບບຟອມເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ຈາກປຶ້ມບັນທຶກເຂົ້າໃນຄອມພິວເຕີ.

ຄວາມຮັບຮູ້ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຊາວບ້ານ ກ່ຽວກັບຄຸນຄ່າທາງໂພຊະນາການ ຊະນິດອາຫານຈາກໝວດອາຫານ ທີ່ຄັດຈ້ອນ [ເລັ່ງເປັນພິເສດ ໃສ່ ໝວດອາຫານ ທີ 4 ຊັ້ນ ແລະ ອາຫານທິດແທນຊັ້ນ] ເປັນຄືແນວໃດ?

ຊະນິດອາຫານ ປະກອບດ້ວຍ:

- ບາດກ້າວ 1.** ແນະນຳແຜ່ນປ້າຍຊະນິດອາຫານ ຈາກທັງໝົດ 6 ໝວດ. ຖາມຊາວບ້ານ “ວ່າເຂົາເຈົ້າເຫັນຫຍັງແດ່”? ອ່ານຄືນ ແຕ່ລະແຜ່ນ ປ້າຍຈົນຄືບ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ທຸກຄົນເຫັນພ້ອມກັນກ່ຽວກັບຊື່ຂອງແຕ່ລະຊະນິດອາຫານ ຫຼື ໝວດ (ຍົກຕົວຢ່າງ, ຮູບກົບ ເປັນຕົວແທນໃຫ້ໝວດກົບ/ຄັນຄາກ ຢ່າງຄັກແນ່).
- ບາດກ້າວ 2.** ຈັດວາງແຜ່ນປ້າຍວົງກົມ (+, ++, +++) ແລະ ອະທິບາຍວ່າ ທ່ານປະສົງຈະສິນທະນາກ່ຽວກັບ ຄວາມເຂົ້າໃຈ/ຄວາມຮູ້ຂອງ ຊາວບ້ານທີ່ມີຕໍ່ຊະນິດອາຫານ (ເບິ່ງຢູ່ຂ້າງເທິງ).
- ບາດກ້າວ 3.** ດຳເນີນການຜ່ານ ແຕ່ລະໝວດໃນທັງໝົດ 6 ໝວດອາຫານ. ເຮັດເປັນ ເຈັດ ຮອບ: ເລີ່ມຈາກອາຫານ ຫຼັກ: ເຂົ້າ, ສາລີ, ມັນຕົ້ນ ແລະ ມັນປ່າ. ຍື່ນແຜ່ນປ້າຍຊະນິດອາຫານ ໃຫ້ແມ່ເຮືອນ.
- ບາດກ້າວ 4.** ແມ່ເຮືອນ ຈັດວາງແຜ່ນປ້າຍ ໂດຍຜ່ານຄຳເຫັນເປັນເອກະສັນ ນຳກັບຄືນອີ່ນ້ຽງພາຍໃນຄອບຄົວລົງໃສ່ແຜ່ນປ້າຍວົງກົມ (ພັນ ໃຈວ່ານາງບໍ່ໄດ້ເຮັດໂດຍລຳພັງຜູ້ດຽວ ແລະ ສະໜອງຄຳເຫັນດຽວໆຂອງນາງໃຫ້ພວກເຮົາ). ປ່ອຍແຜ່ນປ້າຍໄວ້ບ່ອນ ແລະ ບໍ່ຍ້າຍອອກສຳລັບການເຮັດໃນຮອບຕໍ່ໄປ.
- ບາດກ້າວ 5.** ຈັດແຈງຊະນິດອາຫານອ້ອມຮອບແຕ່ລະວົງກົມ (ເບິ່ງຮູບ 1). ຮູບຖ່າຍ ຜົນໄດ້ຮັບຂອງ ແຕ່ລະວົງກົມ, ຮັບປະກັນວ່າ ຊະນິດ ອາຫານທັງໝົດ ແມ່ນເຫັນໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນໃນຮູບຖ່າຍ. ຕື່ມເຄື່ອງໝາຍໃສ່ ຄຳຖາມທີ 1, ເລກທີຄອບຄົວ, ວັນ, ເວລາ.

ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສະແດງເຖິງວິທີການຈັດແຈງ ຊະນິດອາຫານ ອ້ອມຮອບແຕ່ລະແຜ່ນບ້າຍວົງກົມ ເປັນຄືແນວໃດ.
ຮັບປະກັນວ່າ ຊະນິດອາຫານທັງໝົດ ແມ່ນເຫັນໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ ຢູ່ໃນຮູບຖ່າຍ

ເອກະສານຄັດຕິດ 12. ການປະເມີນຄວາມມັກທາງລົດຊາດ

ລົດຊາດອາຫານ ທີ່ຊາວບ້ານມັກ ສຳລັບຊະນິດອາຫານທີ່ຄັດຈ້ອນນັ້ນມີຄືແນວໃດ [ເລັ່ງເປັນພິເສດສະເພາະ ໝວດອາຫານທີ 4 ຊຶ່ງ/ ອາຫານ ທົດແທນຊື່ນ?]

ອຸປະກອນ: ແຜ່ນປ້າຍວົງກົມ 3 ແຜ່ນ: ລົດຊາດດີ (+++), ດີສຳລັບກິນ (++) , ບໍ່ມີລົດຊາດ - ເລືອກທີ່ຈະບໍ່ກິນ (+); ຮູບຖ່າຍຊະນິດອາຫານ (ເບິ່ງລາຍການຢູ່ຂ້າງລຸ່ມ); ກະບ່ອງນົມຂຶ້ນຫວານ, ເຂົ້າໜົມຫວານ; ກ້ອງຖ້າຍຮູບ; ສໍ້ໝາຍນໍ້າມືກລຶບງ່າຍ; ແຜ່ນປ້າຍເຮັດດ້ວຍຢາງປລາດສຕິກ ສຳລັບ ບັນທຶກຄຸນຄ່າທາງໂພຊະນາການ, ຊື່ຄອບຄົວ, ວັນທີ, ເວລາ.

ຊະນິດອາຫານ ປະກອບດ້ວຍ:

- [1] ເຂົ້າ, ສາລີ, ມັນປູກ (ຍົກຕົວຢ່າງ ມັນຕົ້ນ), ມັນປ່າທຳມະຊາດ (ຍົກຕົວຢ່າງ ກອຍ);
- [2] ເຫັດປ່າ, ຜັກໃບສີຂຽວປູກເອງc (ຜັກກາດ ເປັນຕົວຢ່າງໃຫ້ ພົດທັງໝວດ), ຜັກປ່າທຳມະຊາດໃບສີຂຽວ (ຍົກຕົວຢ່າງ ຜັກກູດ), ໜໍ່ໄມ້;
- [3] ກ້ວຍ, ຫມາກໄມ້ປ່າ (ຍົກຕົວຢ່າງ ຫມາກໄຟ), ຫມາກໄມ້ປູກເອງ (ຍົກຕົວຢ່າງ ຫມາກມ່ວງ);
- [4] ອາຫານໝວດ ທີ 4:
 - ຖົ່ວເຫຼືອງ, ຖົ່ວດິນ, ໝາກງາ;
 - ໝູ, ງົວ, ໄກ່, ໝວດປາທຳມະຊາດ (ຮູບ ປາຂີງ) ; ໝວດ ກົບ/ຄັນຄາກ (ຮູບກົບຂຽວ), ກະປູ, ກຸ້ງ, ຫອຍ, ໝວດແມງໄມ້ (ໝົດໂຕ ແລະ ດ້ວງໄມ້ໃຜ່), ໝວດໝູ (ຮູບໝູປ່າພື້ນທ້ອງສີຂາວ), ໝວດນົດຊະນິດນ້ອຍ (ຮູບນົກ bulbul), ໄກ່ປ່າສີແດງ (ຮູບ ຊະນິດ), ໝູປ່າ (ຮູບ ຊະນິດ), ໝວດນົກຊະນິດໃຫຍ່ (ຮູບ ນົກກາງແກ), ເຫງັນ (ຮູບ ຊະນິດ), ລົງ stump tailed macaque (ຮູບ ຊະນິດ), ແລນ monitor lizard (ຮູບ ຊະນິດ), ໝວດເຕົ້າ (ຮູບເຕົ້າຄຳ) ; ໄຂ່ສັດປ່າ (ນົກ, ງ, ແລນ), ໄຂ່ສັດບ້ານ.
- [5] ຕ່ອນມັນໝູ/ນ້ຳມັນໝູ, ນ້ຳມັນພືດ;
- [6] ນົມຂຶ້ນຫວານ, ເຂົ້າໜົມຫວານ (ເຂົ້າໜົມອົມ).

ບາດກ້າວ 1. ອະທິບາຍວ່າ ພາຍຫຼັງທີ່ກ່າວເຖິງ ຄຸນຄ່າທາງໂພຊະນາການແລ້ວ, ທ່ານ ປະສົງຈະກ່າວເຖິງ ລົດຊາດຂອງຊະນິດອາຫານ ທີ່ ຄອບຄົວມັກ (ເບິ່ງຢູ່ຂ້າງເທິງ).

ບາດກ້າວ 2. ດຳເນີນການຜ່ານ ແຕ່ລະໝວດອາຫານທັງໝົດ 6 ໝວດອາຫານ. ເຮັດເປັນ ເຈັດ ຮອບ: ເລີ່ມຈາກອາຫານ ຫຼັກ: ເຂົ້າ, ສາລີ, ມັນຕົ້ນ ແລະ ມັນປ່າ. ຍື່ນແຜ່ນປ້າຍຊະນິດອາຫານ ໃຫ້ແມ່ເຮືອນ.

ບາດກ້າວ 3. ແມ່ເຮືອນ ຈັດວາງແຜ່ນປ້າຍ ໂດຍຜ່ານຄຳເຫັນເປັນເອກະສັນນຳກັບຄືນອີ່ນ້ຳພາຍໃນຄອບຄົວ ລົງໃສ່ແຜ່ນປ້າຍວົງກົມ.

ບາດກ້າວ 4. ຈັດແຈງຊະນິດອາຫານ ອ້ອມຮອບແຕ່ລະວົງກົມ. ຖ່າຍຮູບ ຜົນໄດ້ຮັບຂອງແຕ່ລະວົງກົມ, ຮັບປະກັນວ່າ ຊະນິດອາຫານທັງໝົດ ແມ່ນເຫັນໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ ໃນຮູບຖ່າຍ. ຕື່ມເຄື່ອງໝາຍໃສ່ ຄຳຖາມທີ 1, ເລກທີ ຄອບຄົວ, ວັນ, ເວລາ.

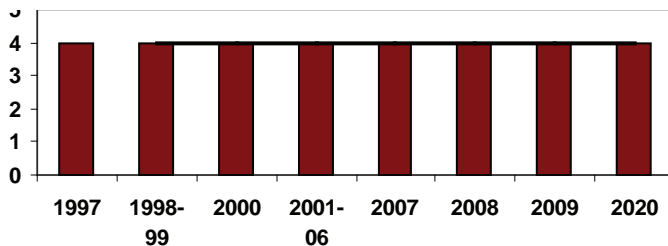
ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສະແດງເຖິງວິທີການຈັດແຈງຊະນິດອາຫານ ອ້ອມຮອບແຕ່ລະແຜ່ນປ້າຍວົງກົມເປັນຄືແນວໃດ.

ຮັບປະກັນວ່າ ຊະນິດອາຫານທັງໝົດ ແມ່ນເຫັນໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ ຢູ່ໃນຮູບຖ່າຍ

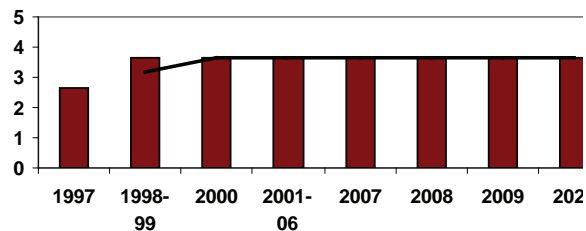
ເອກະສານຄັດຕິດ 13. ສະເລ່ຍແນວໂນ້ມຄວາມເຂົ້າໃຈ ໃນການບໍລິໂພກອາຫານໃນອາດິດ ແລະ ອະນາຄົດຂອງ 3 ຄົວເຮືອນ ຢູ່ບ້ານ ຫ້ວຍຕີນ

- ກ່ອນ 1987: ການປະກົດຕົວຂອງຊາວຄ້າຂາຍຄົນຫວຽດນາມ ຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່;
- 1991-1994: ມີເສັ້ນທາງສ້າງແລ້ວທີ່ເຊື່ອມໂຍງບ້ານຫາເທດສະບານເມືອງ ວຽງທອງ, ທາງເມືອງໄດ້ມີລະບຽບກ່ຽວກັບສັດປ່າແຕ່ຍັງບໍ່ມີການບັງຄັບໃຊ້. ການຊື້-ຂາຍ ສັດປ່າ ມີຂຶ້ນໃນເຂດເມືອງຢ່າງເປັນແບບ;
- 1993: ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ ແລະ ພູເລີຍ ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນແຕ່ບໍ່ມີການເຄື່ອນໄຫວຢ່າງຫ້າວຫັນ;
- 1997: ບ້ານ ຫ້ວຍຕີນ ຍົກຍ້າຍມາຢູ່ທີ່ຕັ້ງໃນປັດຈຸບັນຊຶ່ງໃກ້ກັບທິນທາງ. ມີກົດລະບຽບກ່ຽວກັບການຄ້າ-ຂາຍຊະນິດສັດຫວງທ້າມ
- 1998-1999: ລົດໂດຍສານເລີ່ມຕົ້ນໃຫ້ບໍລິການ; ສະໜາມບິນຊຳເໜືອ ເມືອງເອກຂອງແຂວງ ເປີດໃຊ້ບໍລິການ;
- 2000: ມີໂຄງການຂອງ IUCN ດຳເນີນຢູ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ;
- 2001-2006: ປົນແກ່ບຸຖືກທາງການເກັບມ້ຽນ ແລະ ເນື້ອທີ່ດິນຖືກຈັດສັນຢ່າງເປັນທາງການໃຫ້ບ້ານ ແລະ ມີການກຳນົດເຂດຫວງທ້າມໃຫ້ປະຊາຊົນຮັບຮູ້;
- 2007: ບ້ອມຍາມປ່າໂພນຊອງ ຖືກສ້າງຂຶ້ນ; ທິມງານໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຫຼັກການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃຫ້ແກ່ບ້ານຊາວບ້ານເລີ່ມລົງມື ປູກສາລີເປັນສິນຄ້າ, ໂດຍນຳໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ ເພື່ອອະນາໄມພື້ນທີ່ປູກຝັງ;
- 2008: ອົງການປົກຄອງເມືອງແນະນຳການປູກຫຍ້າລ້ຽງສັດ ແລະ ຫຍ້າອາຫານໝູ, ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມກົດດັນຂອງສັດລ້ຽງທີ່ມີຕໍ່ທົ່ງຫຍ້າຢູ່ໃນປ່າທຳມະຊາດ;
- 2009: ປັດຈຸບັນ;
- 2020: ລູກຊາຍຫຼ້າມີຄອບຄົວ.

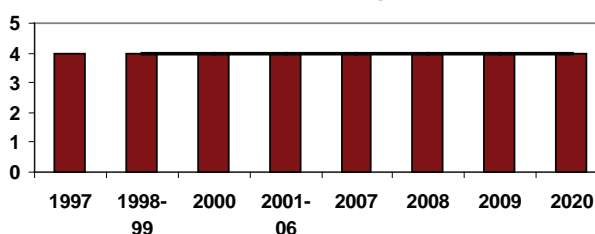
ເຂົ້າ

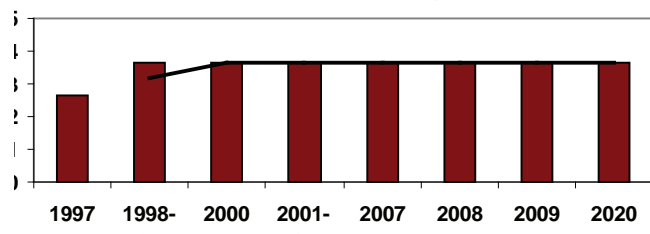
ນົມຊີ້ນປ່ອງ/ເຂົ້າໝີມຕ່າງໆ

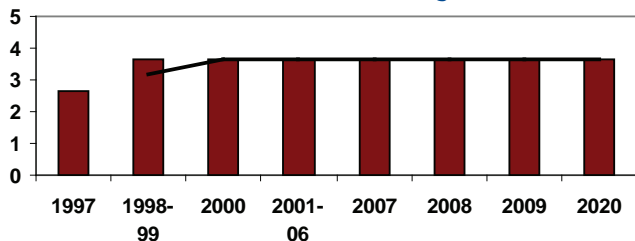
ຜັກທີ່ຜະລິດເອງ

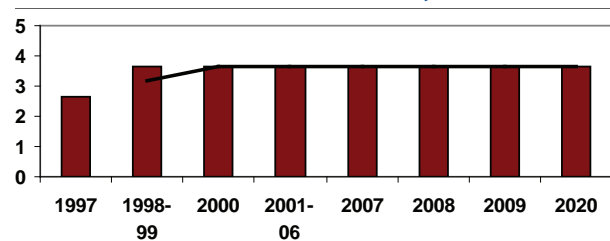
ຜັກທີ່ໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ

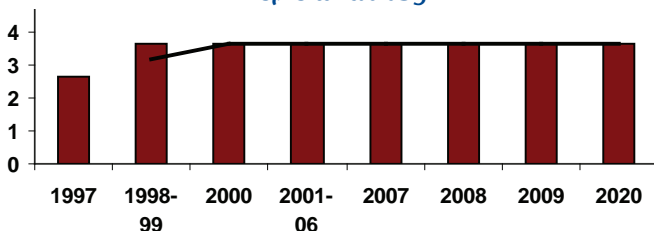
ໝາກໄມ້ທີ່ຜະລິດເອງ

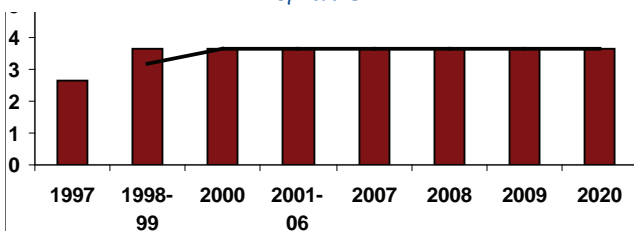
ໝາກໄມ້ຈາກທຳມະຊາດ

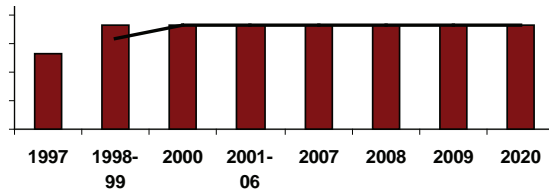
ຊີ້ນທີ່ຜະລິດເອງ

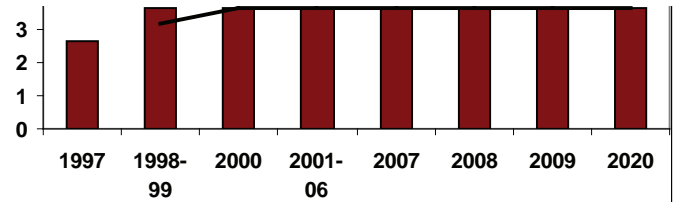
ຊີ້ນສັດປ່າ

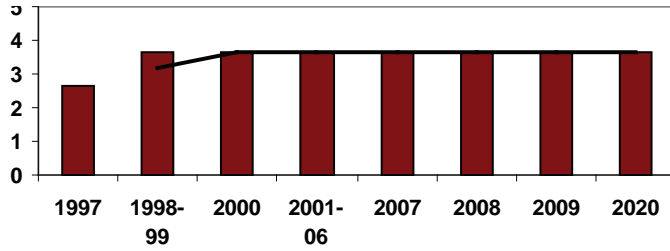
ໄຂ່ຈາກສັດລ້ຽງ

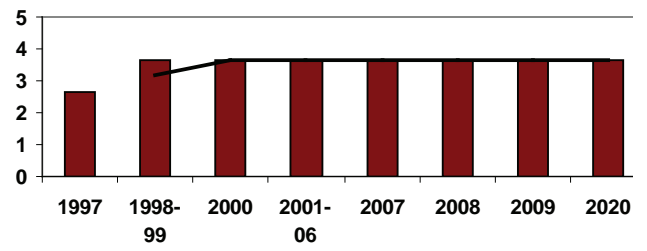
ໄຂ່ຂອງສັດປ່າ

ຖົ່ວເຫຼືອງ, ຖົ່ວດິນ, ໝາກງາ

ໄຂມັນ/ ນ້ຳມັນໝູ

- ກ່ອນ 1987: ການປະກົດຕົວຂອງຊາວຄ້າຂາຍຄົນຫວຽດນາມ ຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່;
 1991-1994: ມີເສັ້ນທາງສ້າງແລ້ວທີ່ເຊື່ອມ ໂຍງບ້ານຫາເທດສະບານເມືອງ ວຽງທອງ, ທາງເມືອງໄດ້ມີລະບຽບກ່ຽວກັບສັດປ່າແຕ່ຍັງບໍ່ມີການປັບໃຊ້. ການຊື້-ຂາຍ ສັດປ່າມີຂຶ້ນໃນເຂດເມືອງຢ່າງເປີດແປງ;
- 1993: ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ ແລະ ພູເລີຍ ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນແຕ່ບໍ່ມີການເຄື່ອນໄຫວຢ່າງຫ້າວຫັນ;
 1997: ບ້ານ ຫວຍຕິນ ຍົກຍາຍມາຢູ່ທີ່ຕັ້ງໃນປັດຈຸບັນຊຶ່ງໃກ້ກັບທົນທາງ. ມີກົດລະບຽບກ່ຽວກັບການຄ້າ-ຂາຍຂະນິດສັດຫວຽງທາມ
 1998-1999: ລົດໂດຍສານເລີ່ມຕົ້ນໃຫ້ບໍລິການ; ສະໜາມບິນຊຳເໜືອ ເມືອງເອກຂອງແຂວງ ເປີດໃຊ້ບໍລິການ;
 2000: ມີໂຄງການຂອງ IUCN ດຳເນີນຢູ່ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ;
 2001-2006: ປົນແກ່ຍຖືກທາງການເກັບມ້ຽນ ແລະ ເນື້ອທີ່ດິນຖືກຈັດສັນຢ່າງເປັນທາງການໃຫ້ບ້ານ ແລະ ມີການກຳນົດເຂດຫວຽງທາມໃຫ້ປະຊາຊົນຮັບຮູ້;
 2007: ປ້ອມຍາມປ່າໄພນຊອງ ຖືກສ້າງຂຶ້ນ; ທີມງານໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຟັງການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃຫ້ແກ່ບ້ານ ຊາວບ້ານເລີ່ມລົງມື ປູກສາລີເປັນສິນຄ້າ, ໂດຍນຳໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ ເພື່ອອະນາໄມພື້ນທີ່ປູກຝັງ;
 2008: ອົງການປົກຄອງເມືອງແນະນຳການປູກຫຍ້າລ້ຽງສັດ ແລະ ຫຍ້າອາຫານໝູ, ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມກົດດັນຂອງສັດລ້ຽງທີ່ມີຕົ້ນທຸກຢູ່ໃນປ່າທຳມະຊາດ;
 2009: ປັດຈຸບັນ;
 2020: ລູກຊາຍຫຼາຍມີຄອບຄົວ.

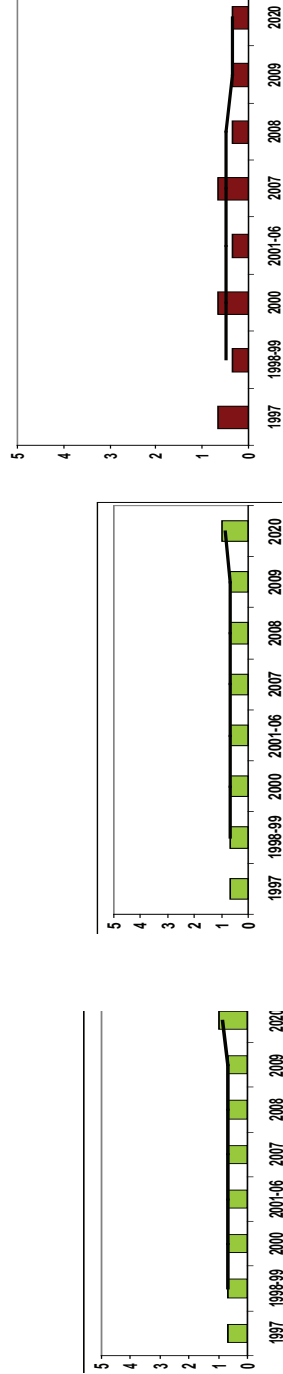
1) ປາຈາກທຳມະຊາດ

ຄວາມອຸດົມສົມບູນ

ການລ່າ

ການບໍລິໂພກ

ອັດຕາສ່ວນການນຳໃຊ້ ເພື່ອເປັນອາຫານ, ສິນຄ້າ, ໃຫ້ຄົນອື່ນ!

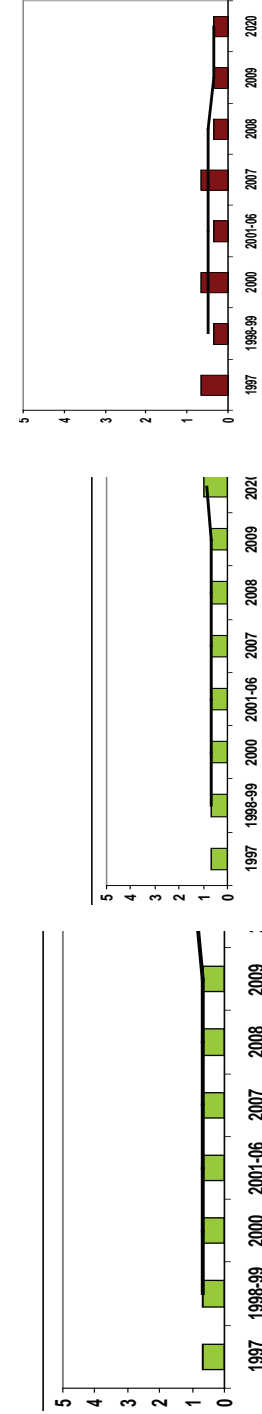
2) ສັດນ້ຳອື່ນໆ (ປູ, ຫອຍ, ກຸ້ງ, ແມງໄມ້ ໃນນ້ຳອື່ນໆ)

ຄວາມອຸດົມສົມບູນ

ການລ່າ

ການບໍລິໂພກ

ອັດຕາສ່ວນການນຳໃຊ້ ເພື່ອເປັນອາຫານ, ສິນຄ້າ, ໃຫ້ຄົນອື່ນ!

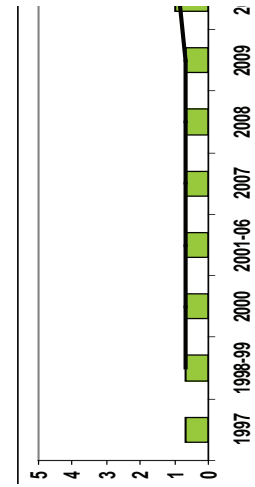

3) ຫຼຸ

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ

ຄວາມອຸດົມສົມບູນ

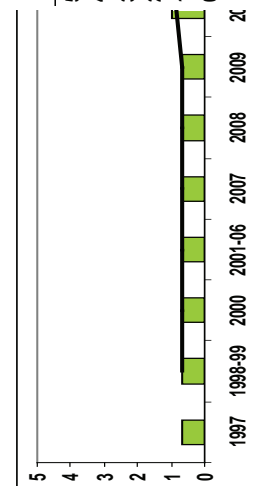
ການລ່າ

4) ກົບ, ຂຽດ ແລະ ຄັນຄາກ

ຄວາມອຸດົມສົມບູນ

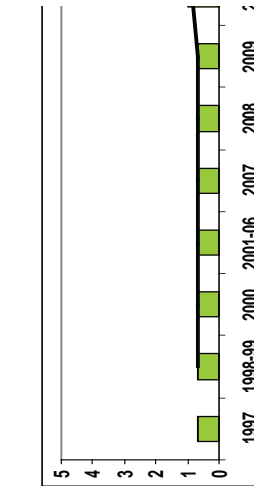
ການລ່າ

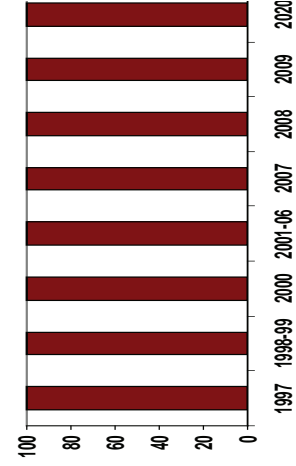
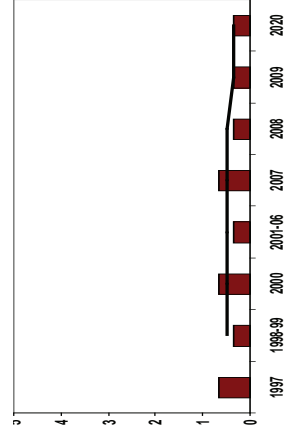
5) ນົກນ້ອຍ

ຄວາມອຸດົມສົມບູນ

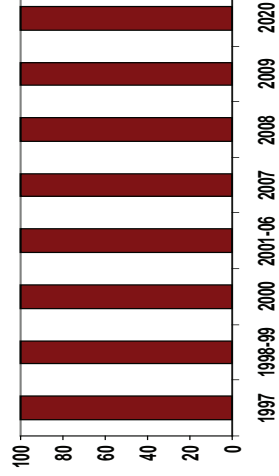
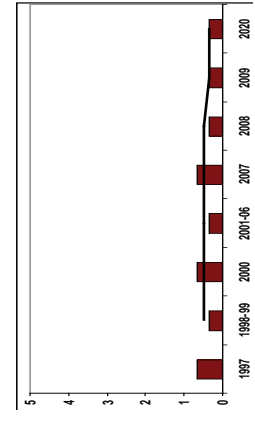
ການລ່າ

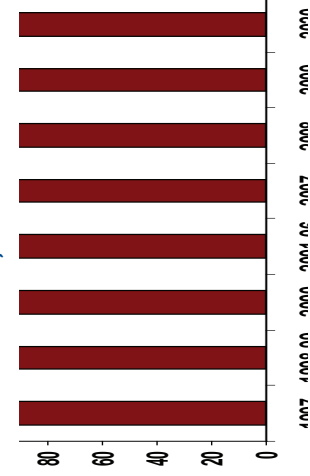
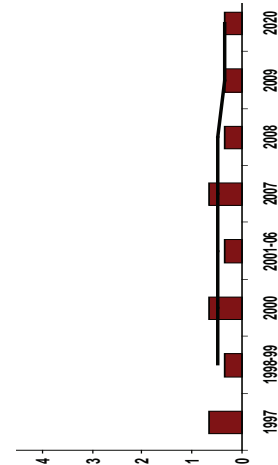
ການບໍລິໂພກ

ການບໍລິໂພກ

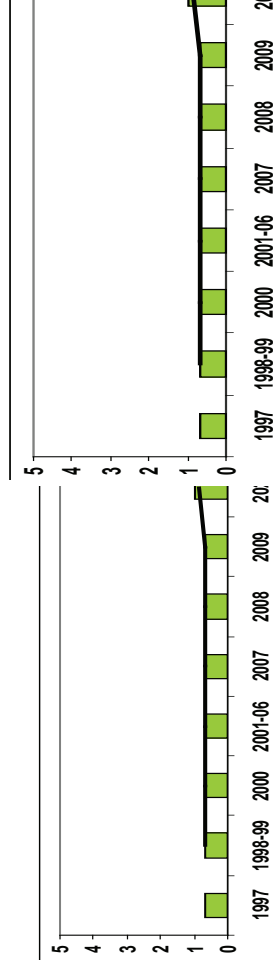

ການບໍລິໂພກ

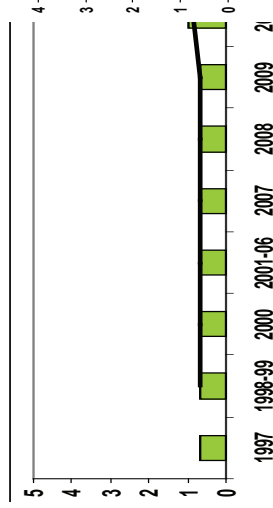

6) ໄກ່ປ່າ

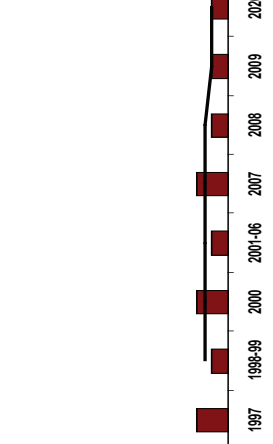
ຄວາມອຸດົມສົມບູນ

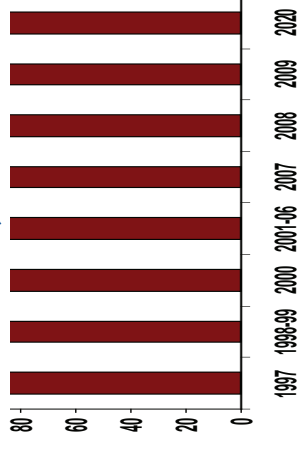
ການລ່າ

ການບໍລິໂພກ

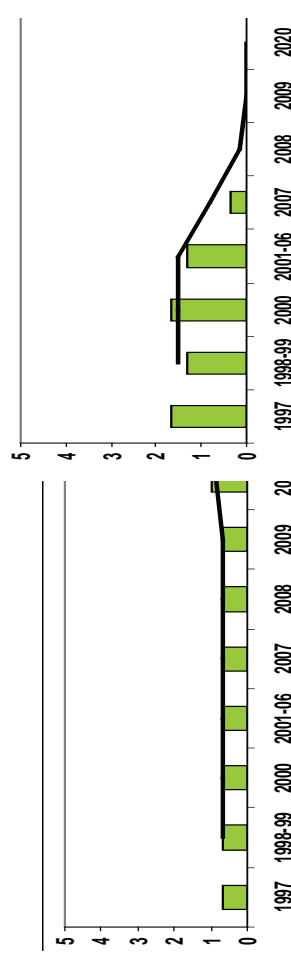

ອັດຕາສ່ວນການນຳໃຊ້ ເພື່ອເປັນອາຫານ, ສິນຄ້າ, ໃຫ້ຄົນອື່ນ

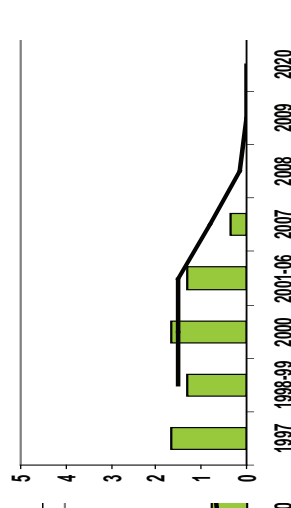

7) ໝູ່ປ່າ

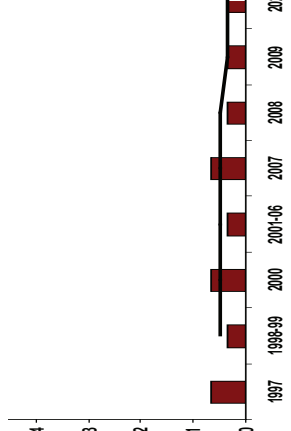
ຄວາມອຸດົມສົມບູນ

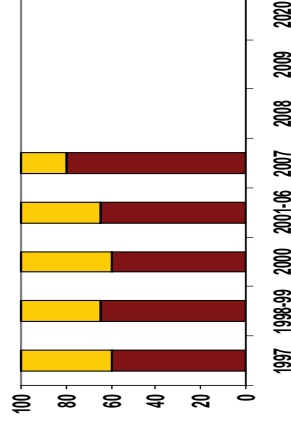
ການລ່າ

ການບໍລິໂພກ

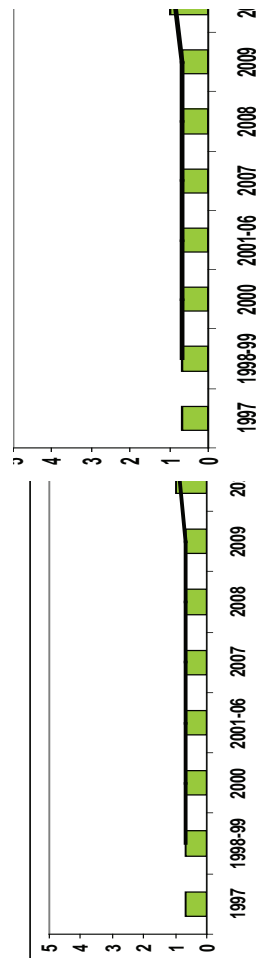

ອັດຕາສ່ວນການນຳໃຊ້ ເພື່ອເປັນອາຫານ, ສິນຄ້າ, ໃຫ້ຄົນອື່ນ

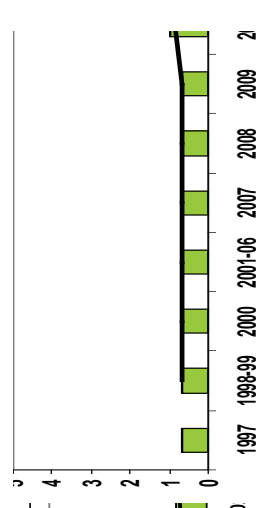

8) ນົກໃຫຍ່

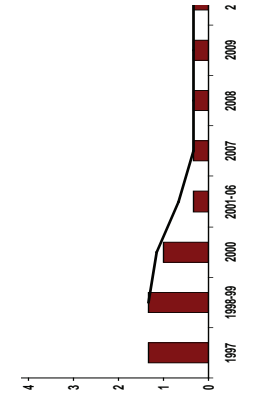
ຄວາມອຸດົມສົມບູນ

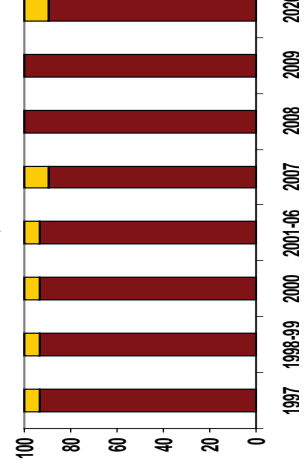
ການລ່າ

ການບໍລິໂພກ

ອັດຕາສ່ວນການນຳໃຊ້ ເພື່ອເປັນອາຫານ, ສິນຄ້າ, ໃຫ້ຄົນອື່ນ

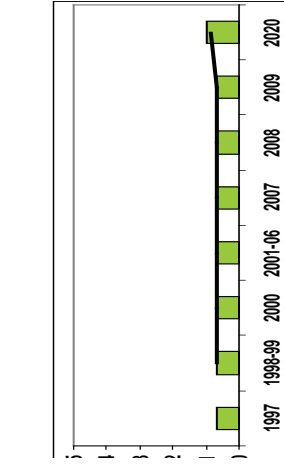

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ

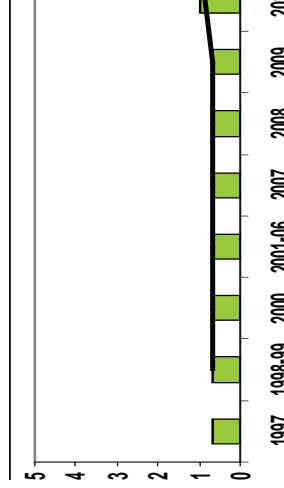
9) ເຫງິນ

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ

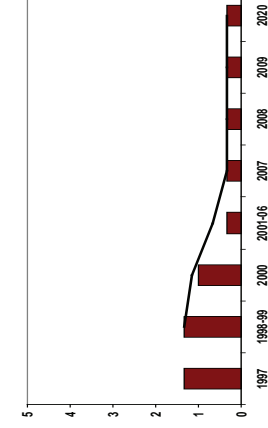
ຄວາມອຸດົມສົມບູນ

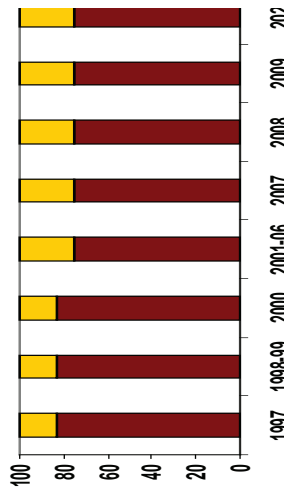
ການລ່າ

ການບໍລິໂພກ

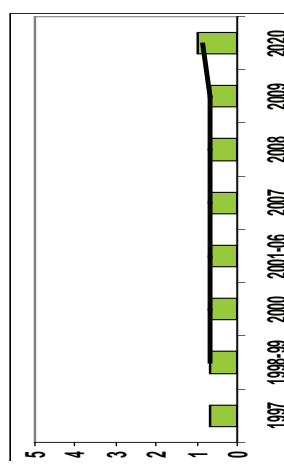

ອັດຕາສ່ວນການນຳໃຊ້ ເພື່ອເປັນອາຫານ, ສິນຄ້າ, ໃຫຄົນອື່ນ

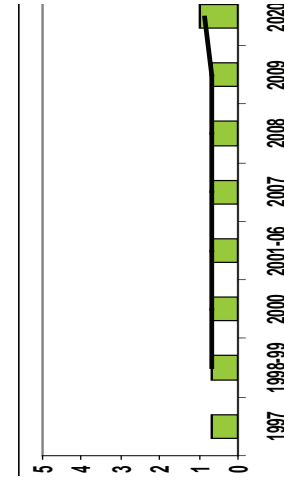

10) ລົງ

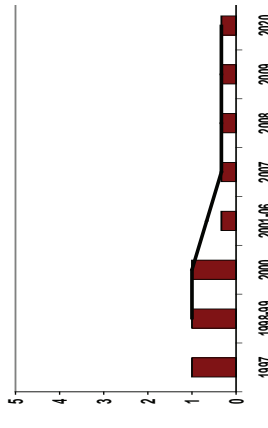
ຄວາມອຸດົມສົມບູນ

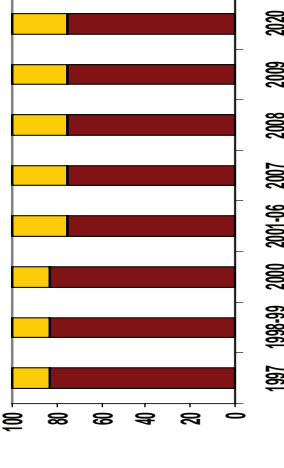
ການລ່າ

ການບໍລິໂພກ

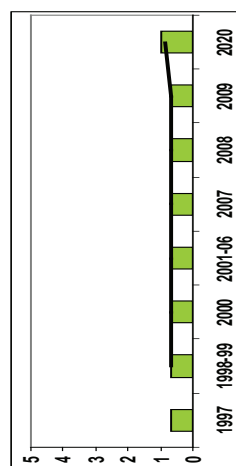

ອັດຕາສ່ວນການນຳໃຊ້ ເພື່ອເປັນອາຫານ, ສິນຄ້າ, ໃຫຄົນອື່ນ

11) ເຮັຍ, ແລນ

ຄວາມອຸດົມສົມບູນ

ການລ່າ

ການບໍລິໂພກ

ອັດຕາສ່ວນການນຳໃຊ້ ເພື່ອເປັນອາຫານ, ສິນຄ້າ, ໃຫຄົນອື່ນ

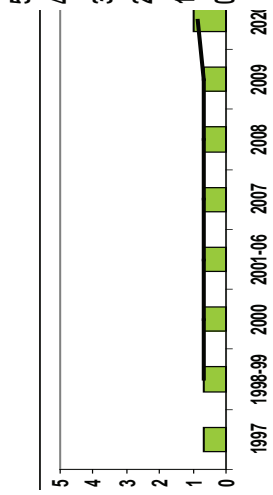
No harvest

No consumption

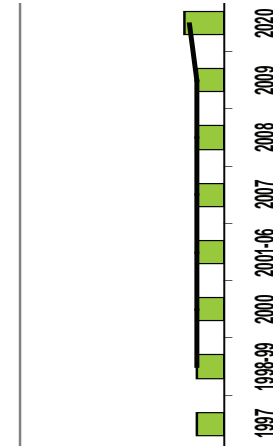
N/A

12) ເຕົ້າ

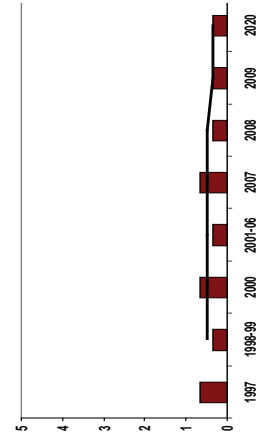
ຄວາມອຸດົມສົມບູນ

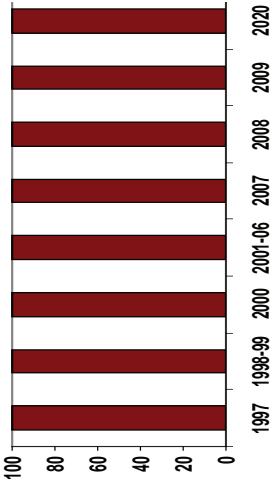
ການລ່າ

ການບໍລິໂພກ

ອັດຕາສ່ວນການນໍາໃຊ້ ເພື່ອເປັນອາຫານ, ສິນຄ້າ, ໃຫຍ່ອື່ນໆ

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ

TransLinks ແມ່ນແຜນງານນຳໜ້າ ທີ່ສືບເນື່ອງມາຈາກຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມມືກັນລະຫວ່າງ ບັນດາອົງການຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ມີກຳນົດເວລາ 5 ປີ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນທາງການເງິນ ຈາກອົງການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການພັດທະນາສາກົນຂອງ ສະຫະລັດ ອາເມລິກາ (USAID) ເພື່ອຊຸກຍູ້ຈຸດປະສົງໃນການເພີ່ມທະວີປະໂຫຍດທາງສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຜ່ານການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ. ການເປັນຄູ່ຮ່ວມງານ ຄັ້ງໃໝ່ນີ້ ລະຫວ່າງ ອົງການ ອະນຸລັກສັດປ່າ (ອົງການນຳໜ້າ), ສະຖາບັນ Earth Institute ແຫ່ງ Columbia University, Enterpris Works/VITA, Forest Trends, ສູນ Land Tenure Center ແຫ່ງ University of Wisconsin ແລະ ອົງການ USAID ແມ່ນອອກແບບເພື່ອໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການເຕີບໂຕຂອງລາຍໄດ້ ຂອງຊາວຊົນນະບົດທີ່ທຸກຍາກ ຜ່ານການອະນຸລັກທຳມະຊາດ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຊຶ່ງເປັນປັດໄຈທີ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ ເພິ່ງພາຕະຫຼອດມາ.

ແຜນງານ ມີໂຄງຮ່າງການດຳເນີນງານປົນອ້ອມກິດຈະກຳໃຈກາງ 4 ຢ່າງ ຊຶ່ງຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແບບມີໄລຍະເລື່ອມກັນ ຕະຫຼອດໄລຍະອາຍຸແຜນງານ. ດັ່ງເຊັ່ນ:

1. ສ້າງສົມຄວາມຮູ້ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍການທົບທວນໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ການສັງເກດ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຄວາມຮູ້ທີ່ມີໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ປະຍຸກໃຊ້ການຄົ້ນຄວ້າໂດຍປຽບທຽບເຂົ້າໃນພາກສະໜາມທີ່ ຕັ້ງຢູ່ສະຖານທີ່ແຕກຕ່າງກັນຈຳນວນໜຶ່ງ ເພື່ອຊ່ວຍຖືກຊ່ວຍວ່າງໃນຄວາມຮູ້ຂອງພວກເຮົາ;
2. ຈຳແນກ ແລະ ພັດທະນາ ເຄື່ອງມືສະໜັບສະໜູນການບົ່ງມະຕິ ແລະ ການຕັດສິນໃຈທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຮົາ ເຂົ້າໃຈສາຍພົວພັນທີ່ເປັນທາງທາງບວກ, ທາງລົບ ຫຼື ສາຍກາງ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າໃນບັນດາຂອດການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ;
3. ການແລກປ່ຽນທັກສະລະຫວ່າງຄູ່ຮ່ວມງານ ເພື່ອເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ການວາງແຜນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ຖືກດັດສິມ ໃນບັນດາໂຄງການ ແລະ ແຜນງານໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ ຕາມທິດທາງຊຶ່ງສ້າງປະໂຫຍດສູງສຸດ ຈາກສົມທົບຊັບພະຍາກອນເຂົ້າກັນ ໃນຂອດຂອງການປົກຄອງທີ່ດິນ, ການອະນຸລັກ ແລະ ສ້າງຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີ; ແລະ
4. ເຜີຍແຜ່ຄວາມຮູ້, ເຄື່ອງມື ແລະ ວິທີປະຕິບັດທີ່ດີໃນທົ່ວໂລກ ເພື່ອສົ່ງເສີມການສ້າງຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ທຸກຍາກ, ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນ.

ໃນໄລຍະອາຍຸແຜນງານຕະຫຼອດ 5 ປີ, TransLinks ເລັ່ງເປົ້າໝາຍເພື່ອພັດທະນາໂຄງສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ມີຜົນແບບບໍ່ຢຸດຢັ້ງ ແລະ ສຳຄັນທີ່ສຸດ ແມ່ນເປັນປະໂຫຍດໃນດ້ານຄຸນຄ່າ ແລະ ວິທີການ ໃນການເຊື່ອມສານສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດ, ຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີ ແລະ ຄວາມສັກສິດຂອງລະບຽບການ. ເພື່ອຈະເຮັດໄດ້ຄືແນວນັ້ນ, TransLinks ຈຶ່ງມີໂຄງສ້າງ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດດຳເນີນການໄດ້ປົນອ້ອມ 2 ປະເດັນໃຈກາງ - 1) ການໄດ້ຮັບຄຳຕອບແທນຕໍ່ການປົກປັກຮັກສາລະບົບນິເວດ ແລະ 2) ສິດທິໃນການຄອບຄອງຊັບສິນ ແລະ ທີ່ດິນ.

THE EARTH INSTITUTE
COLUMBIA UNIVERSITY

TRANSLINKS

ຄູ່ຮ່ວມງານຢ່າງໜຶ່ງ ລະຫວ່າງ ອົງການສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ (NGOs), ມະຫາວິທະຍາໄລ ແລະ ອົງການ USAID ຊຶ່ງນຳໜ້າໂດຍອົງການອະນຸລັກສັດປ່າ (WCS), ອຸທິດຕົນ ເພື່ອຄົ້ນພົບ ແລະ ຫຼໍ່ຫຼອມວິທີທາງທີ່ປະຕິບັດໄດ້ເພື່ອສ້າງປະໂຫຍດຈາກການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຊຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນໃນລະດັບໂລກ ແລະ ຊຶ່ງຮັບໃຊ້ເປັນດັ່ງ ຕະຫຼາດຊັບພະສິນຄ້າ, ບັນຊີທະນາຄານ ແລະ ເກາະປະກັນໄພ ສຳລັບ ຜູ້ທຸກຍາກທີ່ສຸດທັງຫຼາຍໃນທົ່ວໂລກ.

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ມີໂອກາດພິມເຜີຍແຜ່ຄັ້ງນີ້ ກໍຍ້ອນການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ເອື້ອເພື່ອ ໂດຍປະຊາຊົນ ສະຫະລັດອາເມລິກາ ຜ່ານອົງການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການພັດທະນາສາກົນຂອງສະຫະລັດ ອາເມລິກາ (USAID) ພາຍໃຕ້ຂໍ້ກຳນົດອີງຕາມສັນຍາຮ່ວມມືເລກທີ No. EPP-A-00-06-00014-00. ເນື້ອໃນບົດລາຍງານ ສະບັບນີ້ ແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ແຕ່ງ ແລະ ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ຈະສອງແສງທັດສະນະຂອງອົງການ USAID ຫຼື ລັດຖະບານສະຫະລັດ ອາເມລິກາ ແຕ່ປະການໃດ.

ທ່ານສາມາດເບິ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ໄດ້ເພີ່ມຕື່ມ ໂດຍເຂົ້າສູ່ website ຂອງພວກເຮົາ ຕາມທີ່ຢູ່ www.translinks.org ຫຼື ຕິດຕໍ່ນຳ Dr. David Wilkie, ຜູ້ອຳນວຍການແຜນງານໄດ້ທີ່ dwilkie@wcs.org

THE EARTH INSTITUTE
COLUMBIA UNIVERSITY

Land Tenure Center

 EnterpriseWorks / VITA
A Division of RELIEF INTERNATIONAL

Printed on 100% post-consumer waste.
Cover printed on 30% post-consumer waste.